

Gheorghe Calamanciuc

**D O N J U A N, IZGONITUL
DIN VUSURI**

ROMAN

3

Coperta: *Ada Tâbuleac*

PARTEA ÎNTÂI

1.

Sfârșit de spectacol. În avanscenă, pe un fundal negru, mișcător, apare Actorul. Ceva mai încolo, îi vom da și nume – asta, firește, înainte de a se ridica la ceruri, pentru că, după ce omul se înalță la Domnul – fericitul! – ori coboară – huștiuliuc! în cazanul cu smoală – nenorocitul! îi rămâne doar mirajul numelui, dăltuit în măduva crucii. Ziceam, apare Actorul, pășind, ca un somnambul, în avanscenă, rostindu-și monologul ca pe o rugăciune:

*Sunt o ghicitoare neobișnuit de simplă,
dar voi, uite, că n-o puteți ghici!*

*V-o mai spun:
am mai multe fețe urât mirositoare:
mimez curajul, deșteptăciunea, curățenia lacrimii;
de-i necesar,
sunt pregătit oricând să vă iubesc,
dar să vă urăsc, și mai mult...*

*Nu mă puteți ghici încă?
Doamne,
poate încerci să mă ghicești Matale?...*

Ciudat, dar în locul exploziei de aplauze, sala rămâne în grea și adâncă tăcere. Preț de câteva secunde, pentru că la exclamarea unui „Bravo!” din fundul sălii, ovațiile pornesc – mai întâi potolite, apoi din ce în ce mai năvalnice. Urcă, pe rând, în scenă spectatorii cu buchete de flori. Actorul își încarcă cu ele brațele și pe fața-i împietrită de zeu înfloresc amintirile...

2.

Nu mai vreau să pun la încercare răbdarea cititorului, pentru că s-o fi priceput și singur: în acest al treilea roman, unic protagonist nu voi fi eu, ziaristul Toader Marcu (în cartea precedentă, *Donjuan în derivă*, îmi depănam amintirile și cu prenumele Sorin, cum mă rebotezaseră, de prunc, cele două surori ale mele), ci mai e și Actorul, ce va acapara, poate, și mai multe pagini, cu copilăria, adolescența și suferințele scândurii lui de scenă. Mai e și mamă-sa, Clava, o amantă veche de-a mea, de pe când mângăleam hârtia la un ziar raional, mai sunt și alte personaje care vor pofti în pânza narațiunii când le-a veni hatârul. Pe Actor mi l-a vârat pe gât autorul și n-am putut face nimic. Pentru că nu m-a lăsat nici să deschid gura („Ai să scrii de data asta cum îți spun – destul ți-ai făcut de cap cu Donjuanul tău în celelalte două cărți, zămislindu-l, în bătaie de joc, din mucava, lăsându-l să mai plutească pe valurile vieții, ca o amărâtă corabie în derivă”) și-am înțeles că la mijloc nu-i un simplu moft al său. Asta, după ce mi-a povestit, cernit de emoții, despre o întâmplare

din copilărie, care l-a marcat dureros, inculcându-i în toată ființa patima pentru teatru. Dar o voi insera ceva mai încolo, pentru că m-a rugat (Comedie! Autorul să se căciulească în fața naratorului!) să nu-i atribui lui această de-a dreptul neobișnuită întâmplare, ci lui Marius – și dânsul un donjuan ghinionist, ca și mine, pentru că așchia nu sare departe de trunchi...

Luăți-le drept divagații (le-am mai tors și în alte proze ale mele, însă, de data asta, o fac un pic din alt unghi de vedere) dar, când peste un prozator dau năbădăile scrisului, se dublează: în aceeași robă se pomenesc doi – el, autorul, și naratorul. Pe când primul, lucid, măsurat, depune jalnice și ridicole eforturi să mulgă țâța subiectului, închegat de el cu meticulozitate, ghidat de o schiță (alcătuită tot de el din timp!), al doilea, naratorul, de se întâmplă să-l mai învăluie și un abur de inspirație, o ia razna. Altfel spus, dromaderul pornește să sfideze tiparele preconceptuate și atunci, fără voia lui, se pomenește cu hățurile în mâini: îngerul autorului se retrage, cuminte, în expectativă, urmărind cum răzvrătitorul înger al naratorului îl absoarbe, desființându-l.

Spun acestea nu de dragul spusei. În clipele astea, simt cum se dizolvă autorul în trunchiu-mi, reușind să scot în fața cititorului ulcioarele înguste ale unui sat din Nordul Bucovinei. Deocamdată, îl lăsăm și pe asta fără nume, să-mi mai amintesc ce denumiri de localități am mai folosit în celelalte proze – nu mi-ar sta bine să se repete.

Umbrele blajine ale amurgului s-au aciuat de-acum prin curți. Pentru țărani din Basarabia (știu ce spun, pentru că toată viața mi-am consumat-o în această gubernie rusească, dar cu un nume fistichiu – R. Suverană și Independentă Moldova) ar fi perioada stelară a anului – cea a fermentării tescovinei în căzi. Nările trecătorilor ar prinde negreșit miros apăsător de busuioacă. Dar în sătucul cu pricina, sprijinit cu o aripă de vestitul Codru al Cosminului, e o seară de toamnă moale, obosită de munci pe ogoare colhoznice de porumb, cartofi (țărani le spun *barabule*) și sfeclă de zahăr, dar aburită de curiozități subțiri – ce concert o mai fi pregătit de data asta brigada de agitație? Anunțul a fost transmis la radioul local și e lipit, scris cu litere de-o șchioapă, pe tabla mare din fața clubului (uite că i-am zis cum i se spunea căminului cultural pe timpul sovieticilor și mă simt parcă mai în apele mele – nu m-am ticăloșit și eu trăindu-mi trei sferturi din viață în uriașul cazan dictatorial roșu, u.r.s.s.?!).

Curge lumea. Mărunt, câte unul, câte doi-trei trec pragul, împrăștiindu-se în răcoarea și lumina palidă din sală, majoritatea femei cu copii mici de mână, pentru că bărbații s-au dus să tragă câte-o cinzeacă la bufetul din sat sau în spatele magazinului, așezați pe niște lăzi deșarte. Oamenii câmpului din satele Basarabiei sunt mult mai norocoși – acum sorb tulburelul lângă butoi, trecând paharul din mână-n mână, căci așa se bea pe atunci, ba poate și astăzi, în târziul parfumat al toamnelor basarabene. Cu un singur pahar, vreau să spun, căci în Moldova colhoznică nu se mai țineau țărani de *delicatețuri* de astea – gospodarul să se ostenească să vină cu o duzină de pahare în beci când se umplu butoaiele cu ravac. Să fim serioși! Civilizația din capitalismul „muribund” de sute de ani se consuma în afara ogrăzii moldoveanului, iar după ocupația rusească din 1940 căreia

basarabeianul și-n somn trebuia să-i zică „eliberare”, spuneam, mirajul acelei civilizații era *fata morgana* de care era riscant să liorbăiești în afara bucătăriei și beciului cu butoaie. Pentru ciobanii fără oi ai republicii sovietice socialiste moldovenești, în noțiunea „tip civilizată” intrau: educatorul de *pavlici morozovi*, brigadierul sau președintele de colhoz și, neîndoielnic, secretarul de partid. Basarabeianul era, și mai este, prizonierul tradiției lui milenare: trezindu-se-n curte cu vreun vecin sau cumătru de pe altă ulicioară, îl invită în casă sau în beci, peste câteva minute făcându-și prezența cu o farfurie cu hrinci de pâine și un pahar. Se mai întâmplă, firește, să mai aducă după-aceea și câteva felii de brânză, dar pentru acest gest trebuie să fii ori beat cleampă, ori să-ți fete vaca doi viței în ajun.

M-am întins prea mult cu tradițiile basarabene. Eu, ziaristul rămas fără serviciu, Toader Marcu, le cunosc, firește, mai bine, pentru că am umplut mii de pagini de ziar evocându-le. Acum trebuie să-mi pun la treabă imaginația: ce-ar putea să facă la această oră bărbații în sătucul acela dintre, să zicem, trei dealuri? Unii, cum spuneam, aruncă pe gât câte-o cinzeacă de votcă (și tot cu un singur pahar, dar scuturându-l bine înainte de-al oferi vecinului de-alături, pentru că-n Bucovina, dacă-ți lași balele-n pahar, poți să iei și la bot!), trudindu-se, sărmanii de ei, în spatele alimentarei, dar ceilalți? Păi, ceilalți sunt gospodarii mândri și economi, pe care nu-i vezi sprijinind pereții bufetului. Ei își fierb țuica lor. Pe furiș, în șură, după ce-și hrănesc și-și adapă vitele, după ce-și văd adormiți copiii. La lumina „cât un sâmbure de mac” a felinarului, înspre miezul nopții. Că dacă te părăște vecinul (după ce ne-au călcat „frații mai mari” cu tancurile în '40, trădarea între români, frați adevărați și vecini, de pe teritoriile „eliberate” a pornit să se coaguleze, celulă canceroasă, în codul lor genetic) și-ți vine milițianul, ai mare baftă de te alegi doar cu sechestrarea aparatului de fiert – de cele mai multe ori, înfunzi pușcăria. Și, ziceam, ăștia, având țuica lor în carafe tănuite prin cotloanele grajdului, își lasă nevestele cu copiii magnetizați de anunțul Ortanței să frământă praful drumului spre club, așteptând să le treacă pragul cumătrul de peste drum, care s-a lăsat invitat lângă fântână printr-un gest aproape imperceptibil al capului.

Între timp, Ortanța, secretara organizației comsomoliste din gospodărie și diriguitoare a brigăzii de agitație, își ingește din când în când de după cortină capul cu păr mișos, scos recent din capcana bigudiurilor, – fără măcar trei sferturi de spectatori în sală, își zice, nu începe concertul. Degeaba s-a trudit cu repetițiile câteva săptămâni? E curată nenorocire să-i aduni pe toți la aceeași oră, în geana amurgului – trei băieți lucrează la brigada de tractoare, iar fetele – două, la ruptul frunzelor de tutun, una, la mulsul vacilor, altele două, la cules mere. Mai ușor e cu cele trei educatoare de la grădiniță – secretarul a băgat frica-n ele: le mătrășește din serviciu, de-au s-o facă pe nebunele. Anișoara cu Nătălița chiar l-au luat în serios și se prezintă la țanc, pe când Olița îi joacă pe nervi. Dar ce poți să-i faci? Secretarul, când îi vin de la raion cu controalele, o ia chelneriță la Casa verde, pe malul iazului, când fac frigărui. Și Olița, ajutată de Sofiica de la punctul medical, are grijă să pună și să strângă de pe masă. Mai întâi, să pună, pentru că strânsul veselei vine mai târziu, după ce controlorii le invită după ieșătură să le dezbrace și să le desfacă picioarele.

Olița n-are nici voce, nici de dansat nu-i prea brează, că nu ține ritmul, dar, dacă își face bine meseria în vâlceaua verde de după iezătură, Ortața e nevoită s-o scoată în scenă în ansamblul vocal, ce-i drept, rugând-o în prealabil să deschidă doar gura și să miște din buze.

Ei, dar nu mai face Ortața cum îi este moftul, pentru că în fața clubului frânează *bobikul* secretarului de partid, răscolind praful. Omul, rotofei tânăr și un pic pleșcat, urcă scările, intră-n sală, rotește încruntat ochii peste rândurile de scaune, care ocupate, care nu prea, aude o voce pițigăiată („Începe concertul ista ori nu mai începe?!”), are o nevinovată tresărire pe cele două pernuțe roz ale obrajilor, urcă, legănându-se, cele câteva trepte, dă cortina-ntr-o parte:

– Ce vă frecați atâta, și nu începeți?

– Îndată începem, Harlambie Iulianovici, – să se mai adune lumea... Și Ortața face semn nervos cu mâna în direcția fetelor care se hlizeau copios.

– Nu mă freacă pe mine lumea, făcu cât se poate de calm secretarul. Facem și noi o repetiție înainte de *Okteabriskoie* (sărbătoarea mării revoluții socialiste din 7 noiembrie) și puțin trebuie să ne frece câți spectatori sunt în sală...

– Într-adevăr, Harlambie Iulianovici, și pe mine chiar nu mă frea..., și Ortața se-nchise prompt – cât pe ce era să-i zboare cuvântul magic al secretarului.

Țăranii din... – cum i-am spune satului unde s-a născut actorul Marius? Normal ar fi să existe o localitate rurală, urbană de unde să-și tragă rădăcina. Și pentru că eroul nostru e un ghinionist evadat, ca și mine, de altfel, s-ar cădea și cuibul de unde și-a luat zborul – care zbor, dragă, care zbor?! – să fie unul puțin *canelumea*, cum scriitor botează gubernia R. Moldova poetul Vasile Romanciuc într-o minunată carte pentru copii. Adică o fundătură cunoscută doar de unii șefi de talie raională, pe unde n-a călcat picior de notorietate republicană. I-am spune Funduri, dar sunt prea multe Funduri și în Bucovina, și în Basarabia.

Hai să-i zicem Fundoaia. Exista pe timpuri un sătuc în Ținutul Herței cu asemenea nume. Într-o văgăună. Ca să ajungă la școală și să se întoarcă la casa lui, profesorul de matematică, îmi mărturisea un camarad de facultate, trebuia să urce și să coboare cu un deal fioros în spate. Acum o fi având doar câteva case și nu știu deși mai amintește cineva de adevăratul său nume – coloniștii, noii stăpâni ai acestui Ținut din Vechiul Regat al României și cei ai Bucovinei de Nord, după al Doilea Război Mondial, au rebotezat așa satele românești, că-ți rupi limba numindu-le. Da' să-i zicem pe numele vechi – Fundoaia. Am decis: va fi satul de unde-și trage rădăcina Actorul nostru. Cătuțul are doar școală de șapte clase, fără soviet sătesc și fără cârmuire de colhoz.

Ziceam, țăranii din Fundoaia erau obișnuiți cu cuvântul magic al lui Har, care le cădea bob-sositor doar la adunările de la sfârșit de an și la concertele de la club în preajma sărbătorilor sovietice. Căci club avea Fundoaia – într-o casă a unui fruntaș al satului, declarat dușman al poporului și deportat în Siberia. Pe timpul dezghețului hrușciovist, „dușmanul” s-a întors cu doi copii, căci soția-i rămăsese să îngrășe solul siberian, dar n-a mai fost recunoscut stăpân al clubului, adică al fostei sale case, clădite cu propriile mâini. Și a fost nevoit, ajutat de oameni, să-și ridice o căscioară la

marginea Fundoaiei. Îl mai vedeau fundoiienii pe Iulianovici, ce-i drept, din când în când, însoțind vreo delegație de la raion ce venea să verifice cum sunt lucrate câmpurile. Ei, dar magicianul nu-i ieșea din cavitatea bucală la adunările oficiale. Secretarul-l utiliza des în dialogurile ce le susținea cu agricultorii când îi treceau pragul biroului cu diferite plângeri. Uite-așa, pe neașteptate, secretarul îl întrerupea pe cel cu pretențiile („Dar ce te freacă pe tine (mata) că vecinul a primit mai mult la *trudozi*?; sau: „De ce trebuie să mă frece pe mine că faci nuntă fetei și-acum îți trebuie tocmai zece cucuși? Noi dacă avem vreo douăzeci la ferma ceea...”) și oamenii, de, s-au obișnuit până la urmă, cu acel pitoresc idiom și aproape că nu-i mai simțeau magia. Dar să nu stăruim prea mult asupra unui asemenea fleac.

A roșit un pic, s-ar părea, Ortața – ce-ar fi fost de-i ieșea întreg verbul acela? Har se uită la dânsa nu știu cum cam lung:

- Ziceai adineauri că... nimeni nu te frea... Tu câți ani ai, Ortața?
- Păi... împlinesc degrabă... treizeci...
- Și ai ajuns tu la anii ăștia... nefre...? Hai să-ți fac eu un copil...
- Ei, Harlambie Iulianovici, dacă m-am păstrat până azi... Am să rabd de-acum până m-oi mărita...
- Păcat, Ortața... Da' pe Olița mi-o eliberezi mai devreme, că... mi-au venit doi instructori de la *raikom* (comitetul raional de partid) pe capul meu și... trebuie să-i duc la Casa verde peste vreo oră, ca să-i hrănesc...
- Puteți s-o luați și acum, Harlambie Iulianovici, că nu are auz, sărmana, și le încurcă pe celelalte...
- În schimb, e o chelneriță faină, Ortața! Și mai încet: Spune-i să vină la mașină peste vreo cinci minute... Și începeți, că lumea n-are răbdare.

Secretarul (hai să-i zicem în continuare Har sau, și mai potrivit, Hary, or, fără „y” în coadă, numele miroase a „grație divină acordată...” personajului nostru și asta ar fi prea gras pentru Harlambie Iulianovici, oștean devotat al armiei leniniste), ziceam, Hary iese țanțoș pe ușa din spate și Ortața stă în cumpănă: cum să-i transmită Oliței un „secret” pe care l-a înțeles deja întreaga componentă a ansamblului vocal? Și, nu în ultimul rând, Olița care, stând picior peste picior pe-un scaun hrentuit, ciugulește dintr-un fișic din ziar semințe de floarea-soarelui. Oarecum revoltată („Cum de curva asta are mai mult noroc decât mine?!”), se apropie:

- Azi ne descurcăm fără tine. Ești așteptată afară...
- Ieșită tot pe ușa din spate, chelnerița de serviciu, Olița, se apropie de mașina secretarului, deschide portiera, întrebând cu voce solo, răsunătoare pentru a fi auzită și de trecători dac-ar fi fost:
- Harlambie Iulianovici, dacă mergeți la cârmuire, luați-mă și pe mine, că am nevoie să fiu la punctul medical... să vorbesc cu Sofiica.

Ei, cum să refuzi tu, al doilea om, după rang, din gospodărie, o educatoare și o cântăreață ca Olița? Fata suie, mlădiindu-și picioarele, *bobik*-ul pornește cu zdruncinături și... concertul brigăzii de agitație începe! Nu vreau să fiu un narator de două parale prezentându-vă programul ansamblului vocal. În aceste clipe se

consumă acordurile ultimului cântec, sub privirile înflăcărate ale lui Marius, care stă pitit chiar în fața groapei sufleurului, împreună cu încă doi-trei ștregari ca dânsul de cinci-șase ani. Băiatul o zbughește din loc, reușind să urce în scenă, cortina închizându-se în spatele lui. Marius e față-n față cu publicul, care îl fluieră, îl huiduiește:

- Iar te-ai urcat? Fugi de-acolo, drace!
- Lăsați-l, măi, poate-a mai declama ceva...
- Suntem sătui de poeziile lui!
- Poate ne declamă una nouă?

Marius face semn publicului să facă liniște. Ca prin miracol, spectatorii conțenesc strigătele. Băiatul începe să declame:

*Greierul în desfătare,
Trecând vara cu cântare,
Deodată se trezește
Că afară viscolește,
Iar el de mâncat nu are...*

Spectatorii protestează:

- Asta ne-ai mai spus-o!
- Declamă altceva!
- Coboară de-acolo, piticule!
- Las' că te aranjez eu lui taică-tău!

Băiatul nu se pierde cu firea. Așteaptă. Și iarăși le face semn protestatarilor să facă liniște. Uimitor, dar publicul chiar se execută. Marius își șterge cu mâneca cămășuicii fruntea transpirată și continuă declamarea:

*Pe-un picior de plai,
Pe-o gură de rai,
Iată vin în cale,
Se cobor la vale
Trei turme de oi
Cu trei ciobănei.
Unu-i moldovan,
Unu-i ungurean
Și unu-i vrâncean...*

Publicul protestează:

- Și pe asta ne-ai spus-o!
- Își bate joc de noi!

Picii de lângă groapa sufleurului îi strigă lui Marius cuvinte de încurajare. Publicul se agită. Urmează alte fluierături. Cortina se despică la mijloc și-și face apariția Ortața. Nu e mirată de prezența micuțului – pare că s-or mai fi întâlnit ei pe scândura asta a scenei.

- Nu te supăra și mata, leliță Ortața...
- Nu mă mai supăr deloc, Marius. Și către public, de parcă ar anunța un număr artistic trăsnet: Marius e viitorul membru al colectivului nostru artistic! Și,

cuprinzându-i umerii: Dacă vrei să spui ceva, spune! Vă rog foarte mult să-l ascultăm!...

Băiatul trage aer adânc în piept, îndreptându-și gulerașul la cămășuică. Își încrețește fruntea, continuând declamarea cu încrâncenată revoltă:

*Iar cel ungurean
Și cu cel vrâncean
Mări, se vorbiră
Ei se sfătuiră
Pe l-apus de soare
Ca să mi-l omoare
Pe cel moldovan,
Că-i mai ortoman
Ș-are oi mai multe
Mândre și cornute
Și cai învățați,
Și câni mai bărbați!...*

Băiatul se închină, sub aplauzele prezentatoarei, preluate și de unii spectatori. Ortanța se apleacă, sărutându-l pe ambii obraji. Marius se închină iarăși. Apoi coboară fără nicio grabă, revenind la camarazii săi. Unul dintre ei îi reproșează:

- Fricosule! De ce n-ai declamat balada până la capăt?
Marius îi dă o sfârlă...

3.

Actorul trece ca un lunatic pe lângă cei doi lucrători de scenă, care-i fac semne disperate să se oprească ca să ia buchetele de flori de la cei câțiva spectatori ce-l urmau nedumeriți, dar veseli. În sfârșit, unul din mecanicii de scenă:

- Dați-mi buchetele mie, că i le duc în cabină... imediat. Așa... Mulțumesc... Actorul se va bucura mult de tot... Nu vă supărați pe el, că-i obosit rău – a repetat săptămâna asta, sărmanul, de două-trei ori pe zi...
- Ce-i, Dinule? îl întreabă împrăștiat Actorul, văzându-l intrând din urma-i cu brațul plin de trandafiri roșii și crizanteme.
- Păi... v-am adus florile, domnule Hotingeanu. N-ați așteptat să vă înmâneze buchetele și... dac-am văzut că vin din urma matală...
- Bine, mă. Și, după ce-și aprinde țigara: Aruncă din vază buchetul cela de crini ofiliți, schimbă apa și pune-l pe ăsta cu dimitrițe, că-mi par mai proaspete...
- Și cu celelalte buchete ce fac?
- Nu știu... Găsești tu niște gagici... N-ai niciuna să-i placă florile?
- Ba da. Am una-n satul meu, dar plec tocmai sâmbătă, și până atunci...
- Se ofilesc, înțeleg...
- Nu vă supărați, maestre, dar... domnul director a dat ordin strict să nu se fumeze în cabinetele de machiaj...
- Trimite-l în mă-sa...
- Trimite-l matală, domnule actor, – mie mi-e frică...

– Îți dau un sfat, Dinule: să nu arăți niciodată șefului că ți-e frică de el. Cu cât are să observe șeful că-i porți frica, cu atât mai vârtos și mai des are să-și șteargă picioarele de tine...

– Matala ți-e ușor să vorbești așa fiind actor... mare, dar eu și camarazii mei tremurăm când se-ntâmplă să ne cheme la el... Așa... pare să fie om bun la inimă, dar, când se enervează, strigă și din dobitoci nu ne scoate...

Se aud bătăi în ușă. Dinu tresare alb.

– Intrați, e deschis, zice moale actorul, scuturându-și țigara în scrumieră.

Ușa se deschide scurt și pragul-l pășesc, înfășurate-n parfumuri, grațioase căprioare de munte, două actrițe. Pe Dinu-l aruncă ușa-n hol. Tipa în blugi albaștri și mițoasă blond i se urcă pe genunchi. Cealaltă, mai rotofeie și-n ciuboțele roșii, îi înlănțuie pe din spate gâtul, suflându-i fierbinte în ceafă.

– Ce bem în seara asta, donjuane Marius? scheaună alintată scumpetea de pe genunchi, bălăbănindu-și picioarele lungi.

– A mai rămas votcă de alaltăseară, Vico...

– Facem în grup sau... ne iubești pe rând? se interesează, înăbușit, din cuibul cefei, cealaltă.

– Azi sunt extenuat ... Lăsăm pe mâine-seară, Noro...

– Nici un mâine-seară! protestează, cu dulceață de gutui, Vica, începând să-i sugă buza de jos, în timp ce actorul își strivește chiștocul în scrumieră.

Pare să demareze un ceremonial erotic care a sonorizat de multe ori cabina actorului. Vica-și saltă dosul rotund de pe genunchi. Bărbatul își saltă și el bărbia, eliberându-și buza suptă. Cu degetul arătător având unghia pigmentată diamantin în roz, Nora-și strivește și ea-n scrumieră chiștocul țigaretelui subțiri și merge de întoarcere cheia-n broască. Se apropie apoi de cei doi genunchi bărbătești, se lasă-n pirosții, își descheie toți nasturii de la bluza cu horboțele, eliberându-și din captivitate cei doi săni dolofani. Și-i masează căutând să-i prindă, palpitând, actorului irisurii. Și, dacă acela începu să-i absoarbă, își mlădie lăbuța, trăgându-i fermoarul blugilor. Bărbatul sloboade primul geamăt, alunecând cu fundul pe marginea fotoliului. Vica-și scoate iute slipul alb, aruncându-l pe abajurul lămpii de masă. Încalecă apoi, căpriță zglobie, fotoliul, oferind zestrea-i, deschisă fierbinte, cuvântătoarei de monologuri poetice din acea seară ce plăcuse, probabil, tânărului public. Urmară gemetele subțiri ale Vicăi, ale cărei palme învârtoșate prinseră să-i frece frenetic actorului moalele capului ce începuse în ultimii ani să-și părăsească cârlionții...

4.

Deschid, cu două torbe pline cu de-ale gurii, porțița de la micuța curte a căsuței mele de vacanță. Descui ușa (slavă Domnului – spărgătorii nu umblaseră la lacătul ei de două parale în lipsa mea). Înșir pe masa de bucătărie bunătățile. Mă dezbrac. Îmi trag nădragii vechi. Deschid – ce oribil mai scheaună ușa șifonierului cu oglinda-i plesnită de cum l-am adus în pustietate! – îmbrac puloverul, fesul de lână, încălț două perechi de ciorapi pe care-i frec mai întâi între palme, ca să li se scuture

lutul uscat, și ies. Îmi iau scăunelul. Cobor. Intru sub frunzetul nucului ce-și juca ultimele sclipiri ale galbenului de gutui răscopt în razele asfințitului.

Stau. Aștept. Ce aștept? Nu știu. Poate-l aștept pe Bim? Sau poate-l aștept pe Prinț? Ultimul n-are rost să mai fie așteptat. Pentru că, mi-a spus-o vecinul cu sera chiar în ziua când mă întorsesem de la spital, fiica babei ce locuia sub pădure (na, că i-am uitat și numele!), alcoolică și ea, care s-a mutat aici după moartea mamei, l-a lovit cu toporul când Prințul cerșea de mâncare. Cu prima, l-a prăvălit jos și nu l-a lăsat – își pierduse, sărmanul, conștiința, probabil, de n-a putut să fugă – apoi i-a despiciat capul cu tăișul. De câteva ori. L-a azvârlit peste gard, în drum, să-l mănânce câinii – în cotul acela de sub pădure sunt și acum o mulțime. Dar câinii, se mira vecinul, refuzară să-l mursece. Îl târâiră vreo două zile în susul și-n josul drumului, schelălăind jalnic (fusesse parte și motanul Prinț, într-un anumit fel, de clanul lor fără de căpătâi), dar de sfârtecat nu-l sfârtecară. A stat acoperit de muște până când s-a întors cu vaca de la păscut Vanea, moldovean din satul de-alături (covârșitoarea ionilor basarabeni își zic ivani), care s-a mutat și el de-o săptămână într-o căsuță, vizavi de cea a alcoolicei – a cumpărat-o de la nepotul unui nu știu cine cu trei sute de lei și două damigene de vin. Și zic, a luat omul hârlețul, a săpat o groapă chiar sub gardul ucigașei Prințului și l-a îngropat.

Povestea o auzii la chindii. Iar după ce plecă vecinul, îl lăsai pe Bim să-și ia chiar din palmă cele două oase și, înconjurat amețitor de puricii amărui ai serii, hotărâi să nu mă mai ating de paltonul cel vechi – doarmă sănătos pe el aristocratul, că-mi găsesc eu ce să-mi aștern sub nuc. Dar, uite, că nu m-a întâlnit! Uite că nu mai vine să mi se gudure la picioare, să-mi lingă mâinile ducând torbele cu merinde... Țasta-i câine devotat?!

Și chiar mi-am așternut sub mine plapuma cea un pic zdrențuită pe la margine, dar încă bună de îngroșat cu ea salteaua divanului din casă. Mă lungesc. Exclam: „O! Ai devenit în lipsa mea, dragule, un rege galben!”. Primul gând ce-mi oferi coroana de ceară tristă a nucului e să compun niște rânduri despre iarba îngândurată de pe mormintele părinților din cimitirul Mihorenilor mei... Neuronii fiindu-mi zvântați, secătuiți de tărie, tropii refuzară încăpăținați duiosia lacrimii. Alunecară în ciocul pixului, livizi, strâmbi de indiferență. În juru-mi se înghesuiau, mute, cățelușele singurătății. Începură, mai întâi, să-mi lingă tălpile, alunecând spre genunchi și scurtându-mă. Trecură apoi pe la subraț, subțindu-mă. La tablele fierbinți ale tâmplelor se opriră mai mult. Mult de tot. Și nu mai aveam decât să mă frângă iar același ghimpe de întrebare: ce om pot fi considerat eu dacă nu mai sunt așteptat de nimeni?

Normal ar fi să am și eu dreptul la aceeași existență ca și bipezii din case calde, proaspăt vopsite, cu uși și ferestre de termopan. Firește, nu mai port eu roba – dar am purtat-o vreodată oare? – compozitorului Marcu din nuvela *Să-ți fie dor de tine* (încă nu mi-ați citit-o?!), dar și visătorul acela credul își puneă asemenea întrebări. Iar când naratorul – tot eu, cine altul? – îl trimise să-și rumege cu mai puțină naivitate așteptările în celelalte două proze ce-i preluară numele (doar numele!), Donjuanul contenise aproape să și le mai pună! Îi producea nervi disconfortul moral? Îi erau

prea destule, erodându-l, stările celea de leșinată melancolie, de disperată apatie, dusă până la disprețul de sine? Poate.

Cântecul săltăreț al celularului mă lovi în cap cu spaimă. Răspund. E Nicu Rediș:

– Salut, pustricule! Să știi că-s un pic supărat, că pe Mișu l-ai sunat în aceeași zi când te-ai întors din satul tău, dar pe mine ai considerat că nu merită să mă anunți... Eu tăceam – ce poți să spui în asemenea cazuri stupide? Vin acum de la un spectacol, măi Toadere... Simții că i se subțiază basul: Tu, măi omule, ai fost la vreun spectacol jucat de actorul ăsta... Marius Hotingeanu? Cam de-o lună e angajatul teatrului nostru... Și-i venit de la Cernăuți, omule!

– Și ce-i din asta?

– Am înnebunit, Marcule! Mi-au fiert creierii până la sfârșitul spectacolului!

Și de data asta chiar nu găseam ce să-l întreb, ce să-i spun. Trebuia totuși să deschid pliscul:

– Joacă teribil?

– Seamănă teribil cu tine, măi Toadere! Auzi? În prima jumătate a spectacolului, credeam că ești chiar tu! Că te-ai făcut actor, ziaristule!

– Nu încerca să mă intrigi, Nicule, că-i degeaba...

Basul lui Nicu mă lovește-n tâmpile fără menajamente:

– Nu ți-am spus așa de când ne cunoaștem, dar... ești un prost de crezi că umblu cu bancuri de-astea ieftine...

– M-am apropiat de directorul teatrului și m-am interesat: tipul a absolvit facultatea de actorie la Chișinău, după care, împreună cu alți câțiva actori originari din Bucovina, au tot bătut luni în șir pragurile birocrățiilor din administrația Cernăuțiului, ca să le permită să deschidă-n oraș un teatru dramatic în limba română...

– Ce naivi, domnule!

– Naivi, nenaivi – tu trebuie să știi mai bine... Și Hotingeanu ăsta – pare a fi tot un ghinionist, fără de familie, ca și tine, scuză-mă – după ce a lucrat câțiva ani în teatre de provincie de peste Prut, a venit și s-a angajat la noi... Directorul i-a permis să locuiască într-o cabină de machiaj...

– Să fie sănătos...

– Dar seamănă leit cu tine, Marcule! Și, după o pauză care mă alunecă-n răcori: Să nu-l probozești, te rog, pe Mișu Rogoz, că l-am sunat adineauri: el zice că... urma să ai un copil, bastard, de la o linotipistă din tipografie, care încă nu-l născuse când a plecat cu bărbatu-său în Bucovina. Nu se stabilise-n Cernăuți?

– Poate că se stabilise... Mă umfla să-l trimit în mă-sa în clipa ceea, dar i-o cârpii, simțind că-mi tremură mâna cu pixul: Dragă Nicule, îmi bate-n poartă un vagabond mizerabil să ceară de băut – las' că te sun eu mai târziu, bine?

Nicu Rediș mi-e prieten de câțiva ani (cei care mi-au citit romanul *Donjuan în derivă* cunosc în ce condiții am făcut cunoștință și ce mă lega de acest om dintr-o bucată), când eram invitați în „barul” lui fantastic din garaj aproape în fiecare joi și sporovăiam pe marginea vreunui articol de-al meu mai

incitant, când apărea în *Tribuna...*, cu creierii luminați bahic de vinul lui minunat din poamă adusă din viile Strășenilor.

Simt că mă furnică frigurile. Pun blocnotesul sub cap. Trag aripa plapumei vechi până sub bărbie. Închid ochii. Mă concentrez până-n fierbințeala tâmpelor: cum ar putea să arate actorul acela care, zice Nicu, seamănă leit cu mine?...

5.

O ceață groasă, ca un caș trufanda, se așezase, umedă, lipicioasă, prin curțile și pe ulicioarele Fundoaiei. Dacă ar privi-o de sus, de la albastrul ciocârliei ce-și strânge aripioarele, ca să cadă, bulgăre viu, arzător, spre pământ, ochiul s-ar alege doar cu o mică dezamăgire. Pentru că, în afară de niște pete diforme, vag plutitoare, ce-ar putea să mai vadă? Fundoaia, în dimineața aceea, era ca și inexistentă în uriașa închisoare roșie, u.r.s.s., rășchirată pe pământurile mai multor seminții, subjugate de balaurul leninist.

Dar sătucul, înecat în spuma leneș-mișcătoare a pâclei, respira totuși: bunăoară, prin mișcările picioarelor umflate, poticnitoare, ale mătușii Catinca târșându-se spre fântâna de peste drum. Pentru că se trezise dimineața cu vadra goală și n-avea barem două câni de apă ca să fiarbă o mămăliguță. Dar și făină de grâu nu avea să-și coacă pâine în cuptor, și nicio rublă chioară, ca să-și roage chiriașa să-i aducă de la magazin vreo pâine.

De două săptămâni o are în casă, cu chirie, pe Clava, casieriță în colhoz, intrată-n acest post odată cu bărbatu-său, care deveni și peste Fundoaia, în care îi trăiau părinții, milițian de sector. Dar mătușa vede, nu-i proastă: și ea cu Marius al ei o duc din ce în ce mai greu (de două-trei zile își beau ceaiul fără zahăr), după ce bețivul de bărbatu-său și-a tras un glonț în piept, de nu l-au mai putut salva nici doctorii din Cernăuți. Se zguduise din tălpi Fundoaia. Când l-au slobozit pe frânghii, maică-sa, Catrina, mugea ca o nebună. Băiețelul a leșinat pe umărul Clavei care, împietrită ca o statuie din lămâi, n-a slobozit o lacrimă, rămânând singură pe movilița mormântului, cu lutul jilav înțepenit în pumni. Palamarul (căci preot și dascăl biserica nu avea) spuse să fie lăsată-n pace – poate-a plânge și și-a răcori sufletul...

Și se mai cutremură Fundoaia și a doua oară – când în poarta Catrinei trase *bobik*-ul lui Hary, se încarcă cu boarfe, apoi o cotili la stânga, peste podul de scânduri, nu merse mult și opri în poarta mătușii Catinca. Șoferul ajută casieriței colhozului să-și ducă pe cele două prispe micuța zestre, refuză mut cele trei ruble ale Clavei și dus a fost. Băiețelul fu chemat de trei ștregari ce alergaseră-n poartă, cele câteva legături înfoiate fură duse în odaia cu geamul înspre fundul casei și cele două femei trecură în odaia cu cuptoraș a bătrânei, se așezară față-n față: mătușa Catinca – pe scăunel, proaspăta chiriașă – pe patul meșterit încă-n tinerețe de răposatul Ilie:

– Ziceai, copilă, că ai să te muți după hramul nostru? Că eu în odaia voastră n-am văruiet de anțărt...

– Nu s-a putut, mătușă Catinca... Am să-ți deschid sufletul, dar te rog să nu mă spui la nimeni, că-s în stare nu știu ce să fac...

Bătrâna fu fulgerată de cele două rugi spăimoase ce se deschiseră mari în văzul tinerei femei:

– Dumnezeu să mă pedepsească dacă am să suflu cuiva un cuvânt...

– Știi că... singură eram hotărâtă să mă mut ... Dar m-a chemat ieri soacra și...

– ... Vrea să vândă casa ori ce? Poate-o ia la Cernăuți fiu-su mai mic, că s-a însurat cu o ucraineancă ce are casă mare la curte... Catrina asta și pe bărbatu-său l-a vârat cu zile-n mormânt! Cum să-și scoată ea nepoțelu-n drum?!

– Nu-i nepoțelul ei, tușă Catină, răspunse femeia și bătrâna îngheță îngrozită văzându-i pupilele încălzindu-se.

– Ce vorbești, copilă?!...

– Nu putea milițianul avea copii și... l-am făcut cu altul. Care mi-a fost drag...

– Și Catrina de unde a aflat că l-ai făcut cu altul?

– I-a spus nenorocitul, că știa că-i sterp... După ce

i-au scos cele două gloanțe dintr-însul. Când trăgea să moară...

– Ia pedeapsă! Și Catrina?

– Hai să nu mai vorbim despre asta, mătușă... Te rog! Asta-am putut să-ți spun... și ți-am spus. Să nu te uiți măcar matale cu bănuială la mine și la Marius al meu, care, iată, a rămas și fără bunicuță... Că părinții mi-s bătrâni, bolnavi și doar în vacanță vom putea ajunge la dâșii...

– A rămas fără bunicuță, zici? Dar eu, ce, nu sunt bună de bunică pentru dânsu-n satul ista? Că fata, măritată-n Magadan, mi l-a luat și pe băiat încolo și nu mai știu dac-oi ajunge eu să-mi pun nepoții să-mi plivească grădina asta, că mi-au putrezit picioarele la ferma colhozului și nu mă pot întoarce de la fântână...

Din după-amiaza ceea, între cele două femei s-a oprit din zbor o pasăre. Având două aripi moi, albe. Una învelind sufletul cerșind înțelegere al Clavei, alta învelindu-l pe al bătrânei Catinca, ce tânjea de mai mulți ani după un glas de copil în singurătatea aproape disperată din cele două odăi. Ar fi cazul să înțelegem că nu e puțin lucru când două suflete comunică prin două aripi albe și moi...

Ziceam, Fundoia respira totuși la acea oră matinală: prin fâlfăitul de aripi ale celor două găini și-un cocoș, tot porumbac, bucuros nevoie-mare că reușise să le calce pe amândouă, chiar sub privirile satisfăcătoare ale mătușii care, slobozindu-le din poiată, le aruncă și doi pumni de grăunțe. Mai respira, firește, și o făcea aproape vesel, prin pașii mărunți, înviorători, ai copiilor care, ieșiți din albul umed al ogrăzilor, ca din niște misterioase tunele, se îndreptau spre școală. Nu li se observau cravatele roșii, pentru că cei care urmau să repete faptele lui Pavlik Morozov le purtau pe deasupra uniformelor școlare, iar acum, în răcoarea lacrimoasă a dimineții, mamele îi puneau să îmbrace și câte un pulover.

Iată-iată, va trece încă vreun sfert-două de oră și Fundoia va începe a respira cu toți plămânii, că nu va avea încotro. Soarele, uite-l, se ingește în pălăria plumburie a cerului, se ingește și iar dispare, de parcă se joacă de-a ascunselea. Asta a observat-o și Marius, care-și aștepta camarazii în fața clubului să purceadă la efectuarea

operației ce-au planificat-o aseară, după plecarea trupei de actori din Bălți ce prezentaseră un spectacol. L-au privit și ei, pe gratis, firește, că tanti Ortanța, fiind la ușă, le-a făcut și lor vânt în sală când administratorul teatrului căsca gura în altă parte. Dar n-au prea înțeles cine știe ce, pentru că actorii țipau din scenă niște texte lungi și plicticoase despre o oarecare patrie nemărginită și un popor înfrățit de-a pururi.

De copila vecinilor, Lunița, somnoroasa, nu-i este ciudă – mă rog, îi place să doarmă dimineața, dar e revoltat de Todirel, Valerică și Mișucă! Doar s-au înțeles omenește aseară: la ora șapte, încep operația! După plecarea artiștilor cu o mașină măroaie încărcată cu tot ce-au avut ei în scenă, au mai rămas lângă ușa din spate, sub perete, o mulțime de lucruri împrăștiate. Aseară n-a fost chip, că era întuneric și o droaie de flăcăi și fetișcane se giugiuleau în preajmă, dar acum, dis-de-dimineață, pot să-și facă treaba-n voie. Printre cele rămase vraște, la sigur că sunt unele lucruri ce mai pot fi folosite la ceva... Dar, uite, că nu vin! Ar începe Marius operația de unul singur, dar nu va fi onest din partea lui. N-au să-l bănuiască dromaderii că a venit special mai devreme, ca să-i cadă lui ce-i mai bun? Când a ieșit din casă, nu era încă 7:00. De când așteaptă el, ar fi reușit să dea o fugă până acasă să bea o cană de chișleag rece din gura beciului – acolo ține mama ulcelele cu lapte ce le pune la prins... Și, uite, că nu vin! Zdrențele laptelui ceții, turbure, se răresc în jurul clubului. Ar fi fost minunat să fi făcut ei operația cât pâcla era deasă ca chișleagul – i-ar fi îngădit de ochii suferinzilor de boala suptului ce au început să intre la bufetul de la cotul drumului ce-l va duce și pe Marius, din toamna cealaltă, drept în poarta școlii. Iată-i că vin! În sfârșit! Da-s numai doi – Todirel și Valerică. Nu-i nimic, începem și fără Mișucă.

- Când ne-am înțeles noi, măi Todirel, să ne întâlnim azi?
- Dacă... am rugat-o de aseară pe mama să mă trezească, dar a dat dimineață vițelul la vacă și a uitat...
- Dar tu, măi? Ți-a fătat și ție vaca? se răsti Marius la Valerică.
- Vaca, nu, dar săptămâna trecută ne-a fătat scroafa... Și toți șapte o sug ca niște nebuni...
- Clar. Să începem! poruncește cel cu chinul așteptării.
Scotocesc. Găsesc. Examinează, trecând lucrurile din mână în mână. Todirel sare în sus de bucurie – a găsit un bec electric de la reflector!
- E întreg? întreabă Valerică.
- Dă să-l văd, cere autoritar Marius.
- Trebuie să fie defect, face nemulțumit Valerică, oferindu-i-l, și ridică de jos un băț elastic de cauciuc nou-nouț – da' zăpăciți mai sunt artiștii ăștia!
- E ars, constată cu regret Marius. Uitați-vă și voi.

Băiatul îl mai ridică deasupra capului să-l examineze încă o dată la lumina soarelui, care chiar în clipa cea ieși din pușcăria legănătoare a ceții. În cele câteva secunde cât Marius privește la Valerică prin sticla becului, ochiul vecinului său se transformă, ca printr-o neagră magie, într-o lumânare cu fitilul fumegând... Și-atunci, ca un trăsnet în plină zi, becul din mâna băiatului se face țândări, lovit de bățul cela

de cauciuc. Un țipăt ascuțit de copil se rostogolește în lungi ecouri. Marius își astupă ochiul rănit cu palma, luând-o la fugă spre casă...

6.

Reflectorul răscolește cu luminele-i sala plină de spectatori. Fluxul se retrage într-un tremur gri-violet, oprindu-se pe chipul împietrit în avanscenă al actorului. În fața „judecătorilor” din sală, sculptat într-o tăcere de neliniște gata să explodeze, artistul rugumă pauza înainte de rostire. Buzele palide și cărnose se mișcă a rugăciune. A rugăciune de cireș cu floarea înțepenită de ticăloșia unui îngheț, venit ca un blestem:

*Ultimele toamne mă sinucid
printre voi târându-mă.*

*Iertați-mă de deranj. Știu:
v-ați săturat ca de praful din nări
de umbra-mi lustruind trotuarele,
dar n-am ce vă face...*

Ovații. Actorul își înclină fruntea. Curg aplauzele. Și-o ridică. Stă, statuie mătăhăloasă, dăltuită într-o mantie albă, cu falduri sclipitoare argintoase. Pe fruntea-i transpirată iarăși fulguiesc amintirile...

7.

Biserița din lemn de stejar a Fundoaiei, clădită de țărani în primii ani de domnie a lui Alexandru cel Bun, își primise, în sfârșit, dreptul de a avea și preot, și dascăl. O bună jumătate de sat își pusese semnătura pe o reclamație (se vorbea pe afundate), ticluită chiar în casa palamarului ce-i era unchi, de către secretarul Hary, care se săturase și el, pesemne, până-n gât de împunsăturile și aluziile veninoase ale fundoienilor („Neam de neamul dumitale, Harlambie Iulianovici, c-au fost toți gospodari vrednici, au trăit cu frica de Dumnezeu...”; ori: „Că nu toți își cară pruncii la depărtări de zeci de kilometri să și-i boteze și, dacă rămân să crească ca niște lepădați de Cel de sus, pe cineva trebuie să cadă păcatul ce-l mai mare și... el îți vine când nici nu te aștepți...”).

Nici cele mai curajoase și inventive lichele ale satului nu puteau depune mărturie că autorul acelei scrisori cu sute de iscălituri e chiar responsabilul de luminarea materialistă a minților din cele trei sate ale colhozului. Dar totuși, pentru că depeșa ceea ajunsese bine-mersi într-un sertar al Kremlinului și răspunsul veni după trei luni, Hary fusese chemat la ședința biroului de partid raional și frecat bine (folosim cuvântul lui preferat), după care secretarul renunțase totalmente la gândul că va aluneca vreodată cu dosu-i masiv în fotoliul președintelui, care, se zvonea, era pe cale să fie băgat într-un scaun din edificiul proaspăt al Ministerului Agriculturii din *țvetușceaia Moldavia* (înfloritoarea Moldovă).

Era în săptămâna din ajunul Nașterii Domnului și la întâia slujbă după redeschiderea bisericii. Căsuța Domnului, construită din lemn de stejar, adus cu carele din Codrul Cosminului, de-abia-și mai pâlpâia flăcăriile lumânărilor, învăluite de ochii jilavi ai fundoiencelor. Lor le revenise, mai întâi, dreptul să-și aducă în brațe ori de mâini copiii ca să primească Sfânta Împărtășanie. Uite că-i vine rândul și lui Marius. Mama Clava îl împinge ușurel din spate, șoptindu-i:

– Să nu uiți, dragul mamei, să-ți faci cruce...

Preotul, un bătrân cu o rășchirată bănuială de barbă, trimis sau adus de la o altă biserică, înainte să-i ofere lingurița cu Sfânta Împărtășanie:

– Ți-ai făcut mărturisirea, flăcăule?

– Și-a făcut, părinte, adineauri, cu toți copiii, intervine pentru băiat mama.

– Și cum te cheamă, fiule? îl întreabă părintele, privindu-l cu blândețe.

– Marius... , răspunde un pic înspăimântat băiatul.

– Se împărtășește robul lui Dumnezeu, Marius ... Deschide gurița... Așa...

Băiatul sărută mâna preotului și crucea, apoi, retras în ungherul bisericii, o așteaptă pe mama, cu privirea pironită pe sfeșnicul cu lumânări. Are o tresărire spăimântată. Își acoperă înfrigurat cu palma ochiul stâng – sfeșnicul cu lumânări se scufundă în beznă. Închide pleoapele, le deschide, după care-și acoperă cu palma ochiul drept – ochiul stâng reflectă ca o oglindă curată lumânările sfeșnicului, frigându-i văzul. Copilul oftează adânc. La acei 9-10 ani ce-i are își înțelege drama.

Ies din biserică. De băiat se apropie câinele lui, Negrișor, bun prieten, gudurându-i-se la picioare.

– Ce cauți aici, Negrișor? Nu-i voie, auzi? Marș acasă!

Mama vrea să-și ia băiatul de mână – Marius refuză:

– Hai, nu te mai teme... Că n-a avut cine să te vadă de la tine din clasă...

– N-a avut, pentru că numai eu n-am ascultat-o pe dirigintă, dar te-am ascultat pe matale...

– Las' că vorbesc eu cu dânsa. Am să-i spun că te-am luat cu de-a sila. Of, cum de-i mai rabdă Dumnezeu!...

...Iar cu horboțica de amintire fluturând chiar neînțelegător de blând, actorul Hotingeanu trecu pragul cabinei de machiaj ce, din mila directorului, îi servea, fără pic de pretenții, și de dormitor, și de sufragerie, și de bucătărie. Se apleacă deasupra chiuvetei și începe să-și scoată machiajul...

... În fața elevilor cu cravate roșii la gât, diriginta, o femeie între două vârste, cu un nas de *barabulă* noduroasă, se adresează lui Marius, scos în fața clasei:

– Te mai întreb o dată, băiatule: ai fost cu maică-ta la biserică? ai primit împărtășania?

– Am primit Sfânta Împărtășanie, răspunde dârz băiatul.

– Sfântă, zici? L-ați auzit, copii? Scandați după mine: Rușine! Rușine!

– Rușine! Rușine! Rușine! scandează, înveseliți, de trei ori copiii în cor, obișnuiți cu asemenea scenarii.

– Dezleagă-i cravata de la gât, Lunișo! îi poruncește diriginta copilei din prima bancă.

Lunița se ridică, frământând un creion verde între degețelele-i de pai de grâu copt, dar ezită să execute.

– Cu cine vorbesc, copilă? Ești șefa clasei ori nu ești?!

Colega-i face loc Luniței să iasă, dar Marius și-o dezleagă singur, aruncând-o cât colo.

– Aoleu! exclamă revoltată diriginta. Păi, asta-i culmea!...

8.

Prind bine și autorii ăștia la ceva. Cu schemele lor mirosind a naftalină convențională. Fără **P.S.**-ul acela, în coadă, din *Donjuan în derivă*, mă mai apucam eu să narez și aceste zvârcoliri existențiale somnoroase ale lui Toader Marcu? Și să-l mai aduc și pe actorul Marius Hotingeanu de cine știe de unde în împutitul nostru oraș de provincie, ca să-i producă insomniile? Adică să mi le producă, pentru că ambii, Toader și eu, povestitorul, suntem una și aceeași belea – s-a lămurit deja. Fără **P.S.**-ul autorului, Marcu ziaristul de-atunci ar fi fost deliciul viermilor din cimitir. Că eu îl lăsasem în coada romanului să-și dea duhul într-un vagon de tren, cu glasul spăimântat al lui Mărgeluș în urechi. Un tertip banal: lăsam aluzia că a sucombat în urma unui atac de cord...

Dar autorul, cu **P.S.**-ul lui, s-a urinat pe neconvenționalul meu și uită-mă că mai ființez! Un donjuan învins, cum zice Mărgeluș, bătut la toate capitolele, dar mai sunt! Asta însă nu va însemna nicidecum că nu intenționez și-n continuare să ies din pielea autorului! În *Donjuan de mucava* mi-am permis și le-am oferit și personajelor mele deplină libertate și, iată-mă, scaldându-mă copios în apele unei satisfacții ce și-ar dori-o orice narator: în Topul realizat de Biblioteca Națională a R. Moldova, cu sprijinul Camerei Naționale a Cărții, romanul s-a situat pe primul loc printre cele mai citite zece cărți editate în Basarabia anulului 2011! Dar scaldătoarea fu scurtă de tot – reușisem să mă afund doar până la glezne în apele ei rumene. Pentru că și televiziunea *Moldova 1*, și cele mai influente ziare și reviste n-au suflat un cuvânt despre acel TOP, or, cărțile cele mai aclamate, deținătoare de premii ale U. S. și ale Salonului Internațional de Carte, nu nimeriseră nici în coada lui. Această despotică nedreptate le-o produsese cititorii care, completând chestionarele, preferaseră altceva. Cărți mai proaste, poate, dar scrise nu pentru elitiști, ci pentru ei, descendenți din mioritici, cu brânza-n puțină și cu mintea-n cur, vorba unui personaj dintr-o piesă pe care Sandu Grecu a promis unui autor disperat că are s-o monteze pe lumea cealaltă.

Iertați-mi acest debit verbal, dragii mei cititori (pentru că m-am convins că vă am și dea Domnul să nu mă părăsiți!), dar n-aveam cum încondeia discursul spre povestea cu topul, dacă chiar în clipele când deschideam azi-dimineață ușa să-l hrănesc pe Bim (a tras spre dimineață la divanul de sub geam, lansând și câteva hămăituri spre hăul pădurii) nu mi-ar fi zumzăit telefonul:

– Salut, Toadere! Tu nu dormi?

– Nu dorm, Enciclopedio.

- Te felicit din toată inima că bibliotecile publice din țară ți-au oferit premiul întâi în Top pentru *Donjuan de mucava!* Ți-am citit și eu romanul. Aproape arăt adevărat, cum m-ai zugrăvit tu...
- Mă bucur că mă apreciezi...
- Dar l-am ascultat ieri la *Radio Noroc* pe Emil Galaicu-Păun și-am înțeles că v-a șifonat rău reputația... la toți câștigătorii.
- De ce, prietene?
- Păi... dacă spune un corifeu al scrisului ca dânsul că topurile astea, efectuate de Biblioteca Națională, sunt un fel de a înhăma caii în urma căruței, îți mai vine să jubilezi?
- Da' tu nu jubila, domnule profesor Guțu. E dreptul lui să spună cum și ce vrea. Am să-i dau o replică și-o va semna autorul...
- Chiar te rog!
- Îl hrănesc pe Bim și mă apuc... Pe când să te aștept la mine la moșie?
- De-ai ști cât de mult mi-e dor să stăm la o țuică! Pe la sfârșitul săptămânii cred c-am să-ți cad bob-sositor, pentru că soră-mea, sărmana, se mișcă de tot greu și vreau să fiu cu ea la Dușmani vreo zi-două... Cred că-l vei ruga pe Mișu să mă ducă, altfel cum te găsec?
- N-ai nicio grijă.
- Mulțumesc. Și închise.

Îi dau lui Bim o jumătate-ntreagă de franzelă. Închid aragazul („Reușesc să halesc ceva mai pe urmă – tămâia mamei lui de Emil!”). Deschid smucit blocnotesul. Scriu. Direct pe marginea *lejancai* (pat de lut în dosul cuptorului) cu un genunchi pe taburetul hrentuit:

Azi te-a auzit un amic de-al meu din Chișinău, la un post de radio, dragă Emil (dacă nu te ofensează zicându-ți așa) calificând treaba asta cu efectuarea așa-ziselor topuri un fel de a înhăma caii din urma căruței... N-a prins cu urechea totul, zice, dar e sigur că se referea și la Topul celor zece cele mai citite cărți ale lui 2011, cu care mă fălesc și eu atâta...

Ți-am citit și eu Țesutul viu 10×10, dragă Emil. Cu oarecare întârziere, ce-i drept. Simțeam o necesitate lăuntrică să ți-l citesc. Pentru că mă ustura obrazul – în ziua când mi-am ridicat premiul te-ai apropiat de mine, mi-ai strâns mâna, spunându-mi că ți-a plăcut cartea. Aprecierea venind de la un distins scriitor erudit și talentat rău, cum se vorbește-n Bucovina mea, m-am bucurat nespus. Și l-am visat în câteva nopți, și urât de tot, pe n.k.v.d.-istul ce-și teroriza infernal soția – n.k.v.d-istul din romanul dumitale, vreau să spun. M-a urmărit zile întregi aburul glasului blând, de gutui târzii, al bunicii, ochii de crizantemă tristă ai mamei naratorului (nu încerca să mă convingi că nu-s amândouă bunica și mama dumitale, că nu te voi crede), imaginea strunit-albgardistă a tatei-educatorul. Paginile (sunt o mulțime) ce reînvie copilăria și adolescența povestitorului, precum și cele cu realități crude, sub regim dictatorial sovietic și voroninist, sunt (și vor fi, cred, încă multă vreme) inegalabile în proza noastră prin profunzimea și forța de transpunere epică.

Îmi imaginez doar, dragă Emil, cum s-au simțit organizatorii ultimului Top de la Biblioteca Națională, pentru că dânsii or fi confundat caii cu căruța. Dacă s-au decis să efectueze un asemenea top, poate că ar fi trebuit să-i lumineze, în prealabil, pe cititori: ce cărți

merită a fi citite și ce cărți trebuie lăsate să împodobească doar rafturile? Dar dacă nu-s ei, organizatorii, ghinionistii care le-au făcut pe toate de-a-ndoaselea, cine atunci trebuie să tragă ponoasele? Cititorii, firește! Ei ar fi acei care au legat caii din urma căruței completând aiurea chestionarele! Dar dacă admitem că nici dâșii nu poartă vina pentru nedreptatea ce li s-a făcut unor scriitori premiați, aclamați de mass-media? Rămâne că proștii ce-au pus carul în locul cailor sunt totuși neisprăviții de scriitorășii care au nimerit în Top! Pentru că și-au ticluit așa de anapoda cărțile, încât cititorilor, tot neisprăviți și ei, le-au părut că-s cele mai bune!

Mare harababură-i și povestea asta cu topul, caii și căruța...

Îl citesc. Mai dreg pe ici-acolo. Îl las să mai expire din puținul venin, dacă-l are. Trec în bucătărie. Rup o coajă de pâine. Torn din sticla de votcă. Direct în cana de plastic („Ia, drăcie! În ce-i torn profesorului Guțu, când vine, dacă n-am niciun pahar? Chiar știrb să fie!”). Rugum „dopul”. Revin. Iar citesc. N-a ieșit rău. Nu-i răutăcios defel Emil, dar nu mă lasă el în pace după asta. Dacă mi-l publică cineva, firește. Îl trimit Rodicăi Mahu de la *Jurnal*... – e hărțăgoasă din cauza crizei de spațiu, dar mi-a îngheboșat totuși săptămâna trecută, în cotul unei pagini, un materialăș...

9.

Era un bărbat frumos milițianul – înalt, cu mustăcioară neagră ca tăciunile, totdeauna cu cizme-n luciu, iute la mânie cu încălcătorii de toate categoriile ale ordinii publice, dar prieten la cataramă cu toate haimanalele cu care putea intra la orice oră de deschidere și după închidere, până spre miezul tulbure al nopții, prin ușa din față a bufetului sau prin cea din spate a magazinului alimentar. Pe lângă patima suptului, a doua, cu nimic mai blajină, era cea a sexului străin. Și când, plecat în centrul raional după instrucțiuni, dădeau amândouă peste gătița și inima lui, Clava, în mod obligatoriu primea informația în geana serii – ce milițian responsabil nu avea telefon fix la domiciliu? – („Culcă-te, Clavo, că mârlandii de la centru au tăbărât iar asupra noastră cu *zadaniile* (misiunile) lor operative”). Scurt, lămurit.

Femeia-și alăpta băiatul, îl băia, după care-l adormea în leagănul genunchilor. Și-n lumina verzui-albăstrie a ochilor învelindu-i pruncul, când soacră-sa, Catrina, sforăia-n cealaltă odaie, se întâmpla mai întotdeauna să se clatine, chemătoare, cele ghiveciuri din fereastră căminului așteptând să fie coborâte pe podea, ca să intre românașul Sorin Marcu, vicedirectorul, nocturn semnatar de ziar, apoi și viceexploatator al sexului ei împătimit de dorința unui rod de pânțece pe care milițianul ei, chiar să fi vrut amândoi, nu i-l putea aduce. A rodit sămânța amarezului atunci, în bezna zvârcolitoare a odăiței de la cămin, și Clava a plecat cu ea mișcându-i-se, vie, sub inimă – i-a mărturisit-o, înnebunită de fericire, și lui, pe scările tipografiei – a plecat la Cernăuți și, dacă trăgeau foame de atâtea lipsuri, s-au hotărât să se mute în Fundoaia soțului ei.

Până a-l duce la grădiniță, milițianul n-a întrebat de la cine-i. Dar într-o seară, ajuns în curte pe trei cărări, intră la maică-sa („Da’ ce trântești, măi, ușa asta – ai

făcut-o tu? De când te-ai mutat la mine cu mâța asta bălaie, o ostreață la gard n-are cine să-mi bată...” și-o întrebă cu ochi aprinși:

- Cu cine crezi mata, mamă, că seamănă mai tare băiețelul ista al nostru?
- Măi, da’ ești fleșcăit azi rău de tot... Parcă seamănă cu tine, că-i frumușel...

Dar așteaptă să mai crească și-atunci s-a vedea mai bine...

- Se vede bine de pe acum. Cu mine nu poate să semene.
Femeia-l înfipse cu boldul dreptului balcâz:
- Du-te și te culcă.
- N-are cum să-mi semene, arhanghelul mă-siii! zbieră fiul, că m-ai născut sterp! Acum pricepi? Am trecut... toate testele posibile la Chișinău și mi-au spus că... Asta-i!

Ieși, lăsând ușa deschisă vraise, după care intră în camera lor. Clava-l ajută să-și dezbrace vestonul, să-și tragă pantalonii, i le puse-n cui. Îl așteptă să se bage-n așternut, apoi stinse lumina. Băiețelul scânci scurt. Atinse pătucul cu buricele degetelor. Aștepta. Să-i vină sforăitul. Nu venea însă. Dar îi auzi oftatul și glasul-i tras cu lama cuțitului pe buza ceaunului:

- Cu cine l-ai făcut, Clavă?
Femeia se ridică moale, împinse cu dosul mâinii tremurate perdeaua ferestrei dinspre grădină:
- Cu Sorin Marcu... Ziaristul. Îl știi...
- Te-a silit el?
- Nu. L-am rugat eu...
- L-ai iubit?
- Atunci... mai puțin îmi dădeam seama...
- Dar acum? gemu osânditul.
- Acum... simt că m-aș duce cu el și la capătul pământului...

Tăcură amândoi. Preț cât ar fi destul să se strecoare în ei mirosul morții. Femeia rămase înfiptă-n ochiul ferestrei, luminată ca niciodată până atunci de luna Fundoaiei. Bărbatul se ridică moale, culese, pe bâjbâite, nădragii de milițian, îi trase, zângănindu-și catarama centurii:

- Ies să mă piș...
- Clava îi zări încovoiată alb spinarea coborând treptele scării și, când se întoarse să nu vadă cum irigă cu ghinionistul steril prunul din obrazul aprins al lunii, răsună împușcătura...

Secretarul Hary pusese ochiul fierbinte pe blonda Clava din prima zi când fusese angajată casierită a colhozului. În câteva zile află cam totul ce se putea: îi vlăstar dintr-o româncă și un hahol cu steluță de erou al marelui război pentru apărarea patriei; a absolvit școala într-un sat din Regiunea Transcarpatică; a lucrat linotipistă la o tipografie într-un oraș din Basarabia. De-acolo a și venit în Fundoaia lui bărbatu-său, unde secția de miliție a raionului l-a repartizat milițian de sector.

În dimineața aceea de octombrie blând, când plecă cu *bobik*-ul lui la raion să aducă solda pentru angajații cârmuirii, nu știu cum se făcea că laba-i aluneca mereu

de pe manivelă pe genunchiul, în ciorap tot blond, al femeii. Casierita, de asemeni cu blândețe de octombrie timpuriu, își elibera genunchiul, dându-se mai spre portieră, dar, până la urmă, unde te mai poți da?

- Stați cuminte, Haralambie Iulianovici, că vom mai nimeri acuși într-un șanț...
 - Corect e Harlambie, nu Haralambie...
 - Așa vi-e și numele de botez?
 - Nu știu ce-i asta.
 - Numele ce vi l-a lipit pe frunte preotul când v-a botezat.
 - Am uitat s-o întreb pe mama – ea ar fi trebuit să știe. Acum e târziu...
 - E moartă? Dumnezeu s-o ierte...
 - S-o ierte. Și după ce depăși un camion, de se cutremură *bobik*-ul din toate încheieturile: Da' tu, Clavă, îmi placi tare. Și nu te las, până nu... Și se închise.
- Femeia-i privi obrazul plin din profil, înspicând un bob ironic în colțul buzei:
- Până nu, ce?
 - Până nu mă vâr între picioarele tale.
 - Clar. O declarație mai curajoasă de dragoste din partea unui bărbat pot să jur că n-am avut niciodată.
 - Uite că-i bine! râse larg de tot Hary, scăpându-și iar mâna de pe manivelă, dar cu degetele-i lungi înfipite în cuibul deschis al fustei.
 - Opriți imediat! țipă femeia, smucindu-se spre portieră.
 - Hoo, c-am ajuns! frână secretarul, trăgând brusc pe margine, lângă un plop drept ca lumânarea. Și după ce-și odihni, un pic gâfâit, fruntea pe volan: N-am crezut c-ai putea fi așa de sălbatică – scuză-mă... Și, după ce ieși în șosea, cu amărăciunea unui învins prea devreme: Dacă mă află *miliționerul* ce vreau să fac cu tine, nu mă împușcă?

N-a avut „norocul” – timpul a lunecat harnic, ocolindu-l. Iar la înmormântarea sinucigașului, Harlambie Iulianovici – e major rolul unui secretar de partid la organizarea unei asemenea ceremonii, când cel ce și-a pus capăt zilelor a avut și carnet de candidat al partidului leninist – n-a catadicsit să arunce barem o zdreanță de mâhnire spre fața trasă vânt a văduvei. Dar pentru că decesul a survenit în urma unui gest dezonorant din partea unui viitor comunist, înmormântarea trecu fără discursuri îndoliate sau, cu atât mai mult, panegirice. Și Hary a primit chiar cu satisfacție invitația bătrânei Catrina să meargă cu toată lumea la praznic. Și chiar s-a îmbătat atât cât a considerat că *bobik*-ul îl poate duce până-n stâlpii din beton armat ai porții de-acasă...

10.

Îmi fac o omletă. Ies cu tigiua și două felii de pâine și intru-n plectis și amăreală pe divanul hrentuit de sub geam. Bim își terminase tainul. Mă privește cu exagerată indiferență.

- Nu mă mai aștepti tu ca-n alte dăți, frate Bim... Apropo: n-ai vrea să-ți schimb numele? Să sune mai românește cumva, mai basarabenește, dacă vrei, – doar ești

basarabean get-beget, nu? Ți-aș zice Fercheșul, că... ai blană lucioasă. Ți s-ar potrivi și Holbatul – ai ocheane mari și, când le deschizi, alungite-n colțuri, spre mine, mă iau uneori fiorii... Sau să te chem cu un nume de vechi nobil din Europa asta care vrea să ne civilizeze țăranii care, de când s-au dus sovieticii, n-au nici ziare să-și șteargă treaba ceea. Conte sau... Marchiz nu ți-ar suna mai drăcos în urechi?

Înghit ultima îmbucătură. Pun tigiăia alături. Dromaderul se apropie s-o lingă. Îl somez. Mă ascultă. Încolăcindu-se pe palton. De-acum va fi unicul proprietar. –

Nu m-ai întâlnit ieri când venii, dragă Bim... De-ai înțelege tu – hai, că prea mult pretind de la tine – de-ai simți tu, cu inima ta de câine... de pripas, ce dospește în sufletul omului când nu-i așteptat! Pleacă..., neavând nicio speranță că-i așteptat cum îi cere inima, se întoarce în cuibu-i menit să-și toarcă gândurile, să-și bea ceaiul, dar în poartă, în rama ferestrei nu-l așteaptă nicio umbră respirândă: cu ce împliniri ori deziluzii s-a întors omul de-acolo încotro plecase? Ei, filozofia asta e una prea sclifosită pentru tine, Bim dragă, dar asta ce-ți spun acum ai putea s-o pătrunzi și tu: de ce trebuia prietenul acela al meu, Mișu Rogoz, rogoz putred la minte, să-i liorbăiască și lui Nicu Rediș c-aș fi păcătuit în tinerețe – că de păcătuit suntem buni toți, nu? – și că voi fi avut și un fecior bastard la Cernăuți, pe undeva?... Româncea cea blondă, linotipista, venită de undeva de lângă Rahov cu dulcele, supt cu lapte matern, graiului românesc, ea și-a dorit un prunc de la mine...

Păi, și Adela și-l dorește, dar băiat numaidecât, că fata i-a zămislit-o pușcăriașul și-o crește singură-n bârlogul separatiștilor. În cazul Clavei însă, de unde poți să știi ce i s-o fi mișcat atunci sub inimă? Mișu mi-a făcut-o, Bim. Lui îi datorez noaptea albă ce-am avut-o... Li s-a arătat spectatorilor un actor proaspăt angajat semănând leit cu mine? Și ce-i din asta? N-au fost, nu mai sunt cazuri? Fii atent aici, Bim: Nicu mi-a dat telefonul-bombă după ce a vorbit cu căscatul de Rogoz. Confidentul meu credincios!

N-are de unde moșteni acest Marius Hotingeanu talentul, îmi continui dialogul, de-acum cu rânza egoistă din mine. Nu-l am. Scena nu m-a tentat. Pe autorul care mai taie și el chiroane în romanul ăsta de la persoana a treia – da, l-a tentat teatrul. Am senzația stranie că întâmplarea ce mi-a povestit-o am mai auzit-o undeva sau... chiar am narat-o într-un articol de ziar: „Trece pe drum diriginta noastră într-o vară – noi eram cu vitele pe imăș și jucam poarca – ne face din deget: „Măi copii, mâine-seara, pe scena clubului raional trupa *Luceafărul* de la Chișinău, venită-n turneu, va juca un spectacol. Eu nu pot, că mă dor picioarele, dar pentru voi ce-s vreo zece kilometri zburdați pe jos? Dar fără bani nu mergeți – o rublă costă biletul...”. Și dusă a fost.

Și pentru că am fost rugat să-i atribui anume eu actorului Marius Hotingeanu, în copilărie, această poveste – are un farmec aparte, trebuie să recunoaștem – îi trimit, iată, pe cei doi vecini și colegi de clasă la clubul din Herța... Tot pe cărare, prin pădure, ajung. În ușă – administratorul cu un șumuiag de bilete-n mână, dar cu ochi răi pe picioarele desculțe ale băieților: „De unde-ați venit, berbecuților?” „Păi... din Fundoaia, da' ce-i?” nu se pierdu cu firea Valerică. „La spectacol desculță nu-i voie”. „De ce nu-i voie?” prinse curaj și Marius, în timp ce camaradul lui deschide palma cu

rubla. „Pișcați-o de-aici, că n-am timp pentru voi!”. Și pentru că ambii se născuseră într-un sat pe cât de necunoscut, pe-atât de norocos, chiar în clipa cea se apropie de ei un bărbat înalt, cu frizură cărunțită-n creșuri: „Țineți-vă rublele pentru bomboane și veniți după mine”. Au intrat. L-au urmat, așezându-se în rândul doi din coadă. Cum s-a deschis cortina, s-au strecurat cu două rânduri mai în față – erau destule locuri libere.

Cânta în spectacolul acela o vioară – mai târziu, la facultate, Marius își dădu seama că se jucase *Nota zero la purtare* de Virgil Stoenescu și Octavian Sava. „Flacăra acelor strune frământându-se în răstimpuri – era o melodie-fundal, și de asta și-a dat seama mai pe urmă Hotingeanu – îmi trezise dorința să mă fac actor....” Și autorul mă bătut pe umăr: „Te pricepi tu cum s-o sucești să iasă bine...”

Mă gândesc că... n-am sucit-o chiar rău, șefu, îmi zic, uitându-mă la Bim cum își potrivește mai gospodărește botul pe labe: îi mai spun ceva ori îl las să ațipească și el un pic, pentru că n-a avut, pesemne, nici dânsul în ajun o noapte ca lumea...

– Poate n-ar trebui să spun asta, Bim, dar prea puțin mă interesează de ce acest enigmatic actor s-a catapultat pe scena teatrului din orașul tinereții mele mai mult irosite. Să sperăm că nu s-a dovedit a fi un alt blestem... Destul că propria-mi fiică legitimă nu se pregătește – de-atâția ani! – să recunoască-n mine tatăl ei biologic...

Miaună telefonul. Răspund. Cel de la celălalt capăt pare să respire prin bandaj muzical: e soțioara-mi de celular, plecată-n Columbia cu fiica noastră, Nătălița.

– Tu ești, Toadere?

– Eu sunt, Mărgeluș.

– Bine că nu m-ai confundat și de data asta cu vreo Adelă... Că s-a mai întâmplat, nu?

– S-a întâmplat...

– Mare nenorocire a dat peste țara asta, Toadere, – ai privit la televizor?

– Nu. N-am antenă.

– Așa tsunami n-a mai fost pe-aici de peste o sută de ani...

– Dar voi?!

– Orașul nostru a rezistat mai bine... Și casa unde stăm e întreagă... Mulțumim lui Dumnezeu...

– Și lui Alah!

– Și lui Alah tot...

– Deci... știai că n-am murit atunci în tren, de mă suni?

– Știam. De la Mișu.

– Și de ce nu de la mine?

– Tu erai în secția de reanimare, la spital... Acum cum te simți?

– Mulțumesc. Cum se poate simți un individ neașteptat de nimeni?

– Un individ neașteptat de nimeni... e un învins, dragule...

– Genial! De unde ai mai cules-o și pe asta?

– Nu-mi amintesc s-o fi cules de undeva, Toadere. Mi-a venit acum...

– Păi... dă-i înainte! De când crezi tu că-s... un învins?

- Din ziua când te-am părăsit cu copilul nostru-n pânțele. Din donjuan-cuceritorul, ai devenit unul de mucava. Cum te botezasem eu... Și ai pornit să plutești pe valuri la voia întâmplării – o corabie fără timonă... Ți-a plăcut ori nu, dar ți se potrivește și al doilea botez al meu, nu?
- Donjuan în derivă? Iar te ceri lăudată? Bine, mi se potrivește...
- Nuuu, acum nici în derivă nu ești! Acum ești un donjuan... învins. Și evadat. Din lumea pe care n-o mai poți suporta. N-o poți, Toadere, pentru că și ea nu te mai suportă, nu? Și, după o pauză când eram gata să închid telefonul: Împacă-te și tu cu gândul că... aproape toate socotelile ți-s încheiate... Nu te supăra. E mai bine. Și, după o altă pauză scurtă și rece: Nu vreau să-ți sugerez gândul morții, Doamne ferește... Aerul de-acolo are să te facă bine... Dar dacă ai s-o tragi cu băutura, ca înainte...
- Mai ai ceva?
- Da: mi-e dor de tine... Încă-mi este dor. Înțeleg, sunt o proastă că-ți declar asta, dar e mai bine să știi decât să nu știi...
- Crezi că mă ajută la ceva?
- Sigur că nu cred. Dar mi-e teamă... că aș putea să greșesc mai mult dacă nu ți-aș spune... că am rămas aceeași idioată care nu te poate uita...
- Tare-aș vrea să-ți spun și eu ceva în genul ăsta... Și chiar simt dureros că pot și am dreptul a-ți spune și altele mai tari, dar, uite că tac...
- Orgoliul, dragă Sorine, – nu te superi că-ți spun cum te-ai recomandat atunci, la ferma noastră din Dușmani? Când venisei să scrii o schiță despre mama. Sărmana... Aș fi devenit o mulgătoare frunțașă, de-o ascultam... Și tu ai mai fi avut șansa, poate, de mai multe ori să-mi publici poza în ziar... Închid, că-mi scâncește nepoțelul... Știi că avem un nepoțel de la Nătălița, măi Toadere?...

11.

Actorul pare să-și încheie recitalul în luminile rampei:
*Vreau să ningi mult, mult peste trunchiu-mi în care
 iluziile plodesc viermi fatidici
 pentr-un veac înainte...*

*Numai tu. Numai tu poți să mă-ngropi
 în potopul verdelui imașului nostru
 când omizile-acestei nevrednice lumi
 mă acoperă cu răni...*

Aplauzele pornesc încet, cu oarecare temere parcă. Spectatorii din primele rânduri se ridică, pe rând, în picioare, cei din spatele lor rămânând să bată din palme, dar pe fețele lor livide, ca și lumina din scenă de altfel, nu poți prinde încântarea. Dinu sare la semnul fierbinte din ochiul supărat al actorului și trage cortina. Apoi aleargă cu un taburet:

- Vă invită la el directorul, d-le Hotingeanu...

– Bine. Dar mă lăsați să mai stau aici vreun sfert de oră...

Altceva, probabil, n-avea rost să se strecoare în neuronii obosiți ai actorului. Și n-avea cum. Pentru că, în acele clipe, toată ființa lui ieșea din răcoarea ierbii de sub piciorul desculț, din verdele fremătând al pădurii din preajmă, când se întâlnește cu linia orizontului. Și mai ieșea din prăpastia, până la durere albastră, a cerului Fundoaiei...

Vacile ciupesc cu necaz iarba pipernicită – pesemne, nu hălăduiseră de mult pe aici ploile – și în apropiere se joacă de-a mijatca copiii. Marius, singurel, sub părul sălbatic, meditează cu adevărat sau e supărat că nu-l vede nimeni că nu prima oară face așa ceva? După tulpina pomului, stă ascunsă Lunița. Copila se ingește, în răstimpuri, intenția ei fiind, evident, s-o zărească băiatul. În sfârșit, nu mai rabdă, se furișează pe din spate și țipă:

– Hau-hau! Marius se sperie, tresărind, dar nu în măsura în care i-ar fi convenit copilei: Chiar nu te-ai speriat?

– Nu prea...

– N-o fă pe eroul.

– Dar poate chiar și sunt?

– Ești erou că ți-ai aruncat cravata? N-ai făcut bine! Nu-i frumos să te rupi de colectiv.

– Tu ai primit vreodată Sfânta Împărtășanie?

– Nu-mi amintesc. Poate când eram mică-mică și...

– Vai de capul tău!

– Să nu vorbim despre lucrurile astea – nu-i voie. Tu chiar nu m-ai observat când stam după pom?

– Poate că te-am observat... sau poate că nu...

– Nu te cred! Eram la doi pași de tine! Și, conspirativ: Spune – de la cazul acela cu... becul electric, tu nu vezi de un ochi? Chiar nimic-nimic nu vezi?

– Taci... , geme greu băiatul.

– Da' tu nu te amărî prea tare... Lunița privește în jur – n-o aude nimeni? Tu mie-mi placi și așa... Că, dacă nu știi, nu se observă că vezi rău... Când vom crește noi mari...

Marius o privește cu mai mult interes:

– Ce-ai să faci?

Lunița nu-i dintre acelea care se pierd repede cu firea, dar în clipa cea chiar i-ar fi tras o sfârlă bosumflatului ăștia de Marius, cărui trebuie să-i explici de-a gata tot, de parcă n-are minte să se priceapă și singur!

– Ce-am să fac, ce-am să fac! Am să-ți fiu prietenă, dacă ai să vrei... Și ai să vii la noi, la sărbători... Și ai să mă duci la joc, cum fac toți flăcăii...

– Și dacă n-am să pot sau... n-am să vreau să-ți fiu prieten?

– Ai să poți, că nu ești tu mai prost ca alții... Și de vrut ai să vrei – care fată-i mai... frumoasă decât mine-n clasa noastră? Băiatul oftează. Dacă este vreo una, spune. De ce oftezi? Nu crezi că te plac? Se apropie și-l sărută pe obraz, apoi se retrage la doi pași, rușinată.

Rușinată? Greu de spus. Și nici nu merita să te gândești la asta, pentru că din ce auzi băiatul în continuare avea să se aleagă cu o cunună pe care și azi n-ar schimba-o nici pe-o coroană regească, bătută cu nestemate:

– Curajos ca tine-n clasa noastră zău că nu-i nimeni... Mi-a fost amarnic ciudă, că nu m-ai lăsat să-ți dezleg de la gât cravata de pionier – am și plâns după-aceea, că m-a văzut și mama...

Cobor amândoi spre o răchită bătrână, la câțiva pași de care curge leneș izvorul lui moș Nicolae Pădurariu. Lunița își spală obrazii cu apa din pumnișori:

– Aaa! Ce rece eee!

Băiatul între timp reușise să scobească cu bățul în scorbura copacului, din care prinse să iasă, bâzâind întărâțate, un roi de viespi. Se năpustesc. Băiatul se apără icnind. Copila țipă, apucându-l de mâneca cămășuicii. Fug amândoi în vale, lunecând, căzând, spre copiii jucându-se de-a mijatca.

– Uite-l, măi, cum i s-a umflat obrazul!

– Și nasul!

– Și urechea!

– Trebuia să le zădări – prostule!

Lunița îi examinează pungile înspăimântătoare de sub ochi:

– Mă vezi bine? Marius tace strâmb, învelindu-și văzul și plânsu-năbușit în mâneacă.

Urmară instrucțiunile Luniței:

– Voi să păziți și vacile noastre! Iar pe tine, eroule, te duc direct la punctul medical!

Cei doi se îndepărtează iute.

– S-a găsit cine să ne comande! fârnâie unul, suflându-și nasul pe piciorul desculț.

– Da' ce-și bate ea așa capul de dânsul? întreabă altul.

– Măi, măi, n-ați priceput până acum că-i place de Marius? se uimi al treilea, scobindu-se filozofic în nas.

Și acela, al treilea, se dovedi mai căpos decât primii doi. Poate chiar mai căpos decât toți pe care-i găzduise-n ziua ceea, cu firul ierbii sfrijit, imașul...

12.

Revin din cosmos, vorba unui condeier dat dracului din urbea noastră (acum nu mai este și a mea), clătesc tigaia cu o cană de apă („Când am să scap eu de nenorocita asta de cană din plastic – carpănul mă-sii?!”), o așez coala pe o ladă de carton de sub masă și trec în cameră să-mi pun telefonul la încărcat. Până la Anul Nou, zice vecinul cu sera, vom avea lumină, e posibil chiar și până-n primăvară, după care nu se știe, că-i vorba să tragă spre noi o linie nouă, din altă aripă a satului, și va trebui să strângem bani pentru stâlpi, pentru lucrători. Dacă-l va aduce Rediș pe Episcop încoace („Uite că nu-mi mai propune materiale pentru redactare – nici el n-are nevoie de serviciile mele...”), reflectez de-acum mai concentrat și mai strâmb, va

trebui să-i sugerez cumva lui vlădica să mă asigure pentru iarna asta cu lumânări, că s-o fi scumpit și ele, ca și votca, și zahărul ... Și cum îl pun în priză, scheaună! Reușesc să văd: e Rogoz!

– Măi Toadere, tu ce mai faci?

– Am terminat de mâncat omleta și-acum... aștept.

S-ar putea să mă duc în fundul grădinii, într-un foișor din lătunoaie...

– Să nu faci chiar acum în pantaloni, că-ți aduc o noutate... trăsnet! Adela m-a sunat de la autogară...

– De la care autogară? mă prăbușesc.

– A noastră, donjuanule. De la autogara orașului nostru scump...

– Și ce vrea?!

– Ce poate să vrea o femeie frumoasă ca dânsa pe care o mănâncă lâna?

– Te-a rugat s-o aduci la mine?!

– Și cât mai operativ posibil.

– Du-te dracului! De ce n-am fost preîntâmpinat? De ce nu m-a contactat ea pe mine?

– Am întrebat-o... Zice că... i-a fost frică să n-o tratezi cu refuz... Și are dreptate femeia – de la unul ca tine te poți aștepta la orice.

– Mă dregi?

– Nu te dreg, prietene, dar parcă n-ai ști că ești un tip imprevizibil?! Urmă o pauză bună numai s-o bagi în fund: Hai, ce facem? Că trebuie să-l sun pe unchiu să mă elibereze din schimbul de noapte...

– Intenționezi să ne faci companie? Simțeam că turb: S-o ajuți pe Adela să-și scoată chiloții – știi doar ce pântecel are!

– Am să i-i scot, dacă n-ai să poți tu. Dar nici n-am de gând să te las să pilești singur *Kvint*-ul separatist, iar eu să mă uit ca prostu-n gura ta...

– De ce nu, și în gura ei?

– Ea vine să-i faci, în sfârșit, băiețelul – n-are să bea...

– Măi, da` informat mai ești!

Știa dromaderul de-acum că Adela trecuse frontiera cu coniacul cel mai în vogă în regiunea transnistreană, ce-l băusem (în doi) la prima întâlnire a noastră (în trei) la căsuță (detaliile le deține cititorul lui *Donjuan în derivă*). Făcând o inspirație profundă, îi răspunsei că se acceptă schema lui și că-i aștept...

Așa... De data asta, mușamaua de pe masă arată mai creștinește – dar și potlog de-ar fi, nu m-aș atinge de dânsa! N-am poftă nici „cât un sâmbure de mac” – ce Dumnezeu se ține de mine mereu acest trop eminescian? – n-am nicio fleandură de dorință, îmi zic, să fac curățenie, pentru că-mi pofteste cucoana Adela!

În toți acești ani, îi reținusem în miezul prăfuit al memoriei doar cei doi ochi scrutători negri de pe fața-i alungită oriental și... găța! Găța-i fantastică ce-i ajungea până la genunchi. Astea-mi încălziseră pupilele când m-a acostat la stația de transfuzie unde venisem (doar noi doi! din toată gloata de câteva sute de frontști înfocați din piață, cu lozinci efervescente patriotice-n gâtlejuri!) să donăm sângele nostru frățesc venelor sângerânde ale eroilor Revoluției Române din 1989. Ei, dar

ultima vizită (credeam ca va fi chiar ultima, dar, uite, că nu e!) i-a strâmtorat deplorabil imaginea de debut când ne iubisem cu atâta patimă în apartamentul acela modern mobilat! Și a estompat-o, firește, burta ei de obeză ce a pus capacul dezamăgirii pe toate – cititorul meu drag știe: am o eroare cumplită față de femeile grășane. Dar am rămas totuși și până astăzi în auz cu fiorul de crizantemă plânsă-n brume, când mi-a cântat întorcându-ne de la izvorul răchiții din vale romanța *Adio*. Ce voce, dle, mai are! O și mustrasem cam bătărește în seara ceea, că și-a ratat cariera de solistă – oare ce pedeapsă s-ar cădea să le aplice Dumnezeu habarnicilor nesimțiți care nu-și folosesc darurile spre binele obștei?

Caut totuși șurubelnița, revin, întorc masa cu picioarele-i lungi, subțiri de căprioară carpatică (un cadou de pe timpuri de la Aculina, sora mai mică a lui Mărgeluș, care uite că se cere și ea personaj de roman!) și-i strâng șuruburile. Acum ar putea să reziste și la greutatea de mamut a mâinilor Adelei. Pun masa pe picioare. O acopăr din nou cu mușamaua, peste care aștern *Tribuna...*, care m-a abandonat în culmea gloriei de ziarist rânzos.

Revin iar în microuniversul galben al curții. Cu scăunelul după mine. Ce-ar fi, mă întreb, ca de-acum încolo, să-i zic nucului meu Prinț? *Haholcă* ticăloasă – să-i zdrobești tu motanului tidva pentru că cerea mâncare?! Măcar toamna să-ți zic așa, măi Prințule, când îți poleiești veșmântul cu acest galben de Bacovia ce mă întristează atât de dulce...

13.

Acum, pentru că dispăruse milițianul care ar fi putut să aibă-n revolver un glonț să-i perforzeze solida-i constituție, Harlambie Iulianovici se pomenise cu mâinile dezlegate și cu simțurile dospind năvalnic în coșul foarte încăpător al pieptului. Care-l frigea de fiecare dată întâlnind-o pe Clava, casierița. Îi căzuse tronc din prima clipă și ochii lui o dezbrăcase până la piele prin ferestruica la care venise să-și primească salariul de secretar. Hotărât lucru: de-acum nu-i mai scapă! Dar cum să-și croiască potecă tainică spre casa mătușii Catinca?

Fantastic ar fi s-o ducă și la Casa verde, că-s la dânsul cheile, dar o să vrea? Că i s-a părut năvălaşă rău. O face pe mironosița ori... într-adevăr e cu moralul la înălțime? N-a mai fost chip s-o mai ducă la raion cu *bobik*-ul, căci președintele colhozului – n-a pus boșorogul de pensionar și el ocheana pe casieriță? – îi dă mașina și șoferul lui când pleacă la bancă. Trebuie s-o curteze mai activ. Dar cum s-o faci, când văduva, de cum a ieșit din casa soacrei, – Fundoiaia a frământat câteva săptămâni subiectul ăsta destul de ciudat – alte trasee nu au picioarele ei zvelte, crescute parcă din cuiburile subsuorilor: casa tușei Catinca – cârmuirea colhozului – magazinul satului.

Trebuie să fie prudent cu gura satului, că de soție nu-și bate capul – de când i-a descoperit aventura cu rusul acela din Leningrad, nu mai îndrăznește să-l întrebe la ce oră de noapte se întoarce acasă ori să fârnâie când la nunți joacă mai mult cu alte muieri. Chiar în prima zi când s-a întors de la sanatoriu, i-a găsit numărul în carnețel,

l-a sunat și rusul a recunoscut că a avut o relație intimă cu Pașa (așa i se recomandase Paraschița), dar ea îl asigurase că-i divorțată! (*U nas bâli blizkie otnoșenia, priznaiusi, no ona uvereaia cito razvedionnaia!*).

Pentru prima oară aflase atunci Hary că sunt boi încălțați și printre curvarii ruși. A dus-o atunci la Casa verde, a încuiat toate ușile, a bătut-o măr, până a recunoscut și ea. De-atunci nu-l mai roagă să-i facă rost de bilete pentru sanatorii – a lecuit-o el de aritmie și de pancreatită cronică. Pentru totdeauna. Și i-a spus în după-amiaza ceea, când sta, aproape leșinată pe divan cu bucle vinete de la centura lui lată din piele și i-o repetă și acum când își amintește de rus: dacă întâlnește o altă muiere să-i placă, dar să-i placă mortal, o lasă cu cele două fete și-și creează altă familie. Cu o femeie, care să-l convingă însă, în prealabil, că nu-i curvă. Și care nu va ieși doi pași din sat fără dânsul. Inima îi spune, mai ales după moartea stupidă a milițianului, că această casierită e femeia pe care-o caută. E frumoasă foc și-i în stare să-ți dea la bot de-o acostezi... Cum a încercat el s-o facă, în *bobik*, în drum spre centrul raional.

După mardeala ce i-a făcut-o la Casa verde, a încetat să se culce în patul conjugal și Paraschița primise asta ca pe-o pedeapsă cerească și cât se poate de calmă.

L-a șocat atunci reacția Clavei (el nu-i obișnuit cu asemenea bâțâieli virtuozose din partea muierilor), dar, revenit în sat și îmbătându-se criță de unul singur, pe scăunel, lângă robinetul butoiașului cu fragă albă, mai exact, trezindu-se dimineața cu bostanul trosnind sferic, își zise luminat strâmb: „Da' eu, măi, taman de-o asemenea femeie am nevoie – să nu-i permită nici Primului să umble la jucăria ei!”.

Primul era șeful lui cel mai mare din capul comitetului raional al p.c.u.s din r.s.s.u. (nu mai dau descifrarea – cititorii bătrâni n-au nevoie, iar celor tineri nu le trebuie), bosul partinic, în fața căruia tremurau toți. El te înfigea în scaunul de secretar sau președinte de colhoz și el te scotea, de cădeai în dizgrație. Curvarii partinici din raion aveau mare noroc de un asemenea Prim. Tipul avea un sculament până la genunchi – nu era mare secret, că-l văzuseră în saună și camarazi partinici cu limba lungă – și-n obligațiunile-i prioritare era să reguleze cele mai sexi femei ce colorau meleagul raional pe care-l avea în deplină subordonare.

Doi instructori – unul din secția de propagandă și agitație, și altul, din cea organizatorică – aveau în agenda lor cu program prioritar să-i găsească Primului câte-o gagică nouă pentru sâmbăta fiecărei săptămâni și să i-o aducă la restaurantul *Căprioara*, în dormitor, de amenajarea căruia responsabil fusese chiar în primele zile ale înscăunării sale președintele colhozului *Progress kommunizma*, tov. Proca, care s-a ales în acel an cu steluța aurită de *Erou al muncii socialiste*. Candidatura ce urma să se învrednicească de năprasnica lucrătură a știulețului proeminent al Primului trebuia să răspundă unor cerințe, dintre care două erau obligatorii: a) să prezinte certificat de la dispensarul de boli venerice, cu autenticitatea verificată, în prealabil, de către instructor; b) aleasa instructorului să fie măcar cu un cap mai năltuță decât Primul care era scund și să semene la înfățișare cu Sophia Loren, actrița lui preferată.

Și prima cerință prezenta uneori unele dificultăți – se mai întâmpla că tipa să aibă vreun trichomonas sau, a fost și din acestea, vreo blenoragie sau sifilis și bietul instructor, dacă constata fericit că aleasa are nas sau, mai ales, gură Loren ce

promitea o fază pregătitoare pe cinste, îi organiza de urgență un tratament eficient și în termen.

Ziceam, și prima cerință le dădea celor doi destulă bătaie de cap, dar cu a doua era catastrofă uneori. Pentru că, judecați și dumneavoastră, câte Sophii Loren puteai pescui într-un raion amărât de români (donație a Kremlinului făcută după război Kievului)? Instructorul era obligat să prezinte în prealabil fotografia candidaturii – și aleasa trebuia să aibă viză de reședință într-una din localitățile raionului, pentru că Primul ținea fierbinte la onoarea pământului și sufletele ce le diriguia – și, dacă ochiul curvarului raional nr. 1 nu prindea vreo trăsătură ce i-ar fi amintit de profilul Sophiei, instructorul se alegea cu o grimasă de om plictisit și nu-i rămânea decât să prezinte scuzele de rigoare și să părăsească, frământat de resentimente, biroul.

Dar ce putea să urmeze era îngrozitor: dacă fiascul se repeta de câteva ori la rând, instructorul ghinionist era obligat din proprie inițiativă să depună cerere cu rugămintea de a fi transferat într-o gospodărie agricolă. În postul de *vojak* (cârmuitor) partiinic, firește. Așa a pățit și Harlambie Iulianovici, că, altfel, l-aș mai fi adus eu în pagină pe acest Prim, când prea destul vă împutisem urechile cu un alt Prim în *Donjuan de mucava*? A suportat dureros transferul în primele săptămâni, dar pe urmă s-a resemnat, ba chiar era bucuros că scăpase de teroarea de pețitor de Lorene.

Așadar, de Paraschița nu-i este frică, de Primul, de asemeni, pentru că nu se auzise ca dânsul să-l fi obstructionat pe vreun partinic, amator de jucării sexi străine. A rămas să-i surâdă norocul. Primul surâs chiar veni într-o seară, când a fost oprit de casierită în poarta din ostrețe verzi a tușei Catinca (avea Hary drum mai scurt spre casă, dar volanul *bobik*-ului se întoarce nu știu cum singur s-o ia pe aici).

- S-a întâmplat ceva, Clava?
- Băiețelul are febră mare și cei de la *Salvare* nu răspund și gata!
- Hai că ți-l duc eu.
- Merg să-l îmbrac. Trebuie să-l schimb, că-i lioarcă de sudoare. Și dispăru iute.

„Lioarcă” e cuvânt de-al nostru, constată cu satisfacție Hary. Deprinde repede *haholca*-româncă limbajul Fundoaiei...” și deschise larg portiera din spate. Băiețelul Marius, îmbrăcat de mămica (secretarul nu-l văzuse până atunci) se dovedi a fi un băietan de vreo 7-8 ani, bine legat și lat în umeri, cu nas drept și ochii maică-sii, („Măi, da’ nu seamănă deloc cu taică-său!”), acum cu buzele pline, desfăcute și respirând fierbinte. Au mers în mușenie până la spital. Hary îi rugă să aștepte un pic în mașină și se duse, de răscoli imediat secția de internare – nu te joci cu fostul instructor raional de partid, cunoscut de întregul pluton raional al lui Socrate. Reveni cu doi zdrahoni în halate albe care-i luă în primire pe mamă și fiu, asigurându-l pe Hary că în 10-15 minute îi vor spune ce vor face cu bolnavul.

Băiatul înhățase o pneumonie și fu internat în spital. Hary l-a sunat pe șeful secției acasă și a primit garanții că se va ocupa el personal de tratament. Clava sta alături și asculta – copil și ea, bolnavă de îngrijorare. Maternă. Cu sclipiri de mâhnire umedă în ochii mari, agățați nu atât de cuvintele secretarului, cât, mai degrabă, de pauzele dintre ele. Pauze umplute la celălalt capăt al firului ce erau cele mai importante pentru inima-i de mamă. Pentru că pentru prima oară îi scăpase ceva în

zbuciumu-i ocrotitor, cu care și-a învelit copilul de cum prinse în privirile-i tulburi primii fulgi din lumina acestui pământ. Îi scăpase ceva, de a ajuns la spital. Dragul ei Marius... Rod al pântecului împlinit dintr-o iubire ce a ars-o mistuitor cât văzul ei s-a tot fript urmărind cum Sorin intră și cum iese din tipografie cu pagina de ziar. Venea să-i arate ei ce buchii trebuie scoase din matriță și care trebuie să le ia locul. Îi tremurau, bieteii de ea, mâinile de emoție, greșind clapele claviaturii linotipului și cerându-și scuze. Viceredactorul o liniștea, punându-i uneori mâna pe umăr. De la Greta, rusoaica din secția cadre, cărei tot îi curgeau ochii după dânsul, aflase că prenumele adevărat îi era Toader, dar n-a mai apucat să-l întrebe. Asta chiar nu contează – dacă ar vrea destinul să-i întâlnească iarăși („Doamne, pentru nimic în lume nu

mi-aș permite să-i distrug familia – ce mândrețe de soție are și ce copii frumoși i-o fi născut!”), tot Sorin i-ar spune.

Of, dar Dumnezeu le-a orânduit așa cum i-a fost voința să le orânduiască și n-ai ce face: Sorin, scumpul de el, încă nu și-a văzut fiul – mladă încolțită și crescută din viul sângelui dânsului; Marius nu-și cunoaște tatăl biologic și mare-i nedreptatea, că băiatul continuă să creadă că a rămas fără un părinte... care – ce rușine! – și-a pus capăt zilelor. Și-n ultima vreme, în inima mamei tot aluneca, nătâng, o șopârlă vicleană scuișând veninul bănuielii – băiatul o fi aflat ceva despre ce l-a îndemnat pe taică-său (că l-a crescut, l-a purtat în brațe prunc fiind, nu?) la asemenea nesăbuiță, dar uite că nu-i pune niciun fel de întrebări...

– Totul va decurge cât se poate de bine, mămico! Și Hary îi face semn să-l urmeze.

Binefăcătorul urcă la volan. Clava își face loc pe bancheta din spate. Pornesc. Vorbește monoton, somnoros doar motorul. Icește nervos numai când dau prin gropi. De ele, slavă Domnului! nu duce lipsă șoseaua prunduită spre Fundoaia.

– N-ai vrut să stai pe bancheta asta moale din față? Te temi să nu-mi scape iar mâna pe genunchi...

– Dumneavoastră, Harlambie Iulianovici, credeți, cu dispoziția asta ce-o am, că putem vorbi despre genunchii mei?

Hary îi aruncă o otheadă brici, dar drăgăstoasă totuși:

– Ți-am spus: totul va fi bine. Șeful de secție îi va face tratamentul. Și-i un medic tare priceput – toată lumea vrea să nimerească la dânsul cu copiii...

– Înțeleg, Harlambie Iulianovici. Nici nu știu cum să vă mulțumesc...

Hary nu-i răspuns dintr-odată („Cea mai bună mulțumită pentru mine ar fi să te duc direct la Casa verde, să te dezbrac și să-ți fac un frecuș, așa cum poate bădia Harlambie...”), pentru că ce îi înspicase pe buzele-i cărnoase nu era de spus acestei femei cu o... – drăcie! – educație de asta, subțire. De-aceea secretarul prinse a înnoda, pe rând, mai multe zdrențe de cuvinte, dar niciunul nu se lipea de celălalt, ca să se închege într-un răspuns ca lumea. Până la urmă, reuși să încheie unul, de-l lansă cu iritare muierescă:

– Zici că nu știi cum să-mi mulțumești? De parcă n-ai simți că turb după tine?!

– Vreți să spuneți, Iulianovici, că sunteți îndrăgostit?

– Uite că mă mai întrebă!

Femeia tăcu atâta cât i-a trebuit să se oblige să aducă un surâs cam chinuit în colțul gurii („Da’ ce mă căznesc eu atâta? Că-i o pneumonie banală – cu cine nu se întâmplă?”), după care:

– Așa înțeleg eu, Harlambie Iulianovici: ți-ar conveni să mă faci amantă? Și se uimi că trecu la formula familiară.

– Nu numai! izbucni secretarul, apăsând pe accelerator. Și soție poți să-mi fii!...

– Aoleu! se sperie femeia. Dar cu cealaltă soție și cei doi copii ce faci?

– De soție divorțez, că-i curvă. Am prins-o... Da’ de fetele mele am să am grijă – nu-ți bate capul...

Clava simți că se năruie, dar că se năruie într-un dulce dureros:

– Îmi pare rău, Iulianovici, dar... n-am să pot suporta niciodată să fiu cauza unui divorț. Nu mai vreau să-mi iau și al doilea mare păcat pe suflet...

– Dar primul care-a fost? gemu bărbatul.

– Că prostul de milițian și-a pus capăt zilelor...

– Că doar nu l-ai provocat tu să se împuște!

– Iese că... l-am provocat...

– Ia drăcie! Cum?! Și pentru că femeia leșină-n muțenie: Vorbește de-acum, dacă ai început! L-ai înșelat? I-ai spus că nu-l mai iubești?

– I-am spus că-l iubesc pe altul... Și că m-aș duce cu-acel bărbat la capătul pământului...

– Proasto! urlă Hary, trăgând pe marginea șoselei și apăsând pe frână.

– Da... sunt o mare proastă, scânci femeia. Uite că ți-am spus, dacă mi-ai cerut...

Secretarul simți rece, chiar tremurând rece, că e în stare să apuce cu dinții volanul, să-l mursece și să-l scuipe!

– Și cine-i tipul acela cu care ești gata să te duci la capătul pământului?

– Un ziarist din Basarabia, rosti cu un jucăuș straniu Clava. Un donjuan frumos și talentat cu care... am adus pe lume băiatul...

– Și tu ești curvă?! urlă răgușit Hary, lovind cu pumnul-n portiera ce se deschise cu trăsnet.

După care ieși, făcu trei pași repeziți înainte, alți trei greoi înapoi și-și aprinse țigara. După ce trase câteva fumuri adânci, se apropie de mașină:

– De soție nu ești bună – una ca tine am acasă!

– Te înțeleg, tovarășe secretar. Și partidul dumitale drag îți cere să trăiești în curățenie.

– Mie mi-i în cur de ce-mi cere partidul meu drag. Eu vreau să am femeie-n casă în care... să mi-o bag numai eu – nimeni altcineva, vorbi de-acum mai potolit Hary, dar destul de apăsător, ca să fie înțeles perfect de statuia tristă, răstignită pe speteaza *bobik*-ului. De-aceia – și glasul lui tremură o strună tragică – îmi pare tare rău că... Și se închise.

– ...că nu sunt bună de soție, vrei să spui? Nu-s bună, Harlambie Iulianovici, – sunt curvă.

Hary strivi chiștocul cu călcâiul pantofului și urcă. Porniră. Fiecare încuiat în gândurile sale, până la fâșia de salcâmi de la marginea Fundoaiei, unde mașina coti brusc la dreapta, pe drumeagul care duce direct spre aripa pădurii ce ascundea oglinda iazului. În care acum se răsfrângea misterios acoperișul de tablă zincată al Casei verzi. Răsărise între timp luna. Hary trase în curte, închise cu lacăt poarta, făcându-i semn să coboare. Intrară într-o sufragerie spațioasă având pereții acoperiți cu covoare persane. Binefăcătorul deschise ușița barului, luă un coniac cu etichetă franceză, îl puse pe masă, după care deschise frigiderul:

– Au halit dromaderii tot! Avem doar puțin salam. Nu vrei să prăjești o tigaie de cartofi?

– Prăjesc, Iulianovici, de ce să nu prăjesc?

– Trecem la bucătărie. Iar eu, până atunci, încălzesc sauna, bine?

– Bine, Harlambie Iulianovici...

– Ia termină tu cu Harlambie Iulianovici! Spune-mi scurt, cum îmi zic și prietenii: Har. Când suntem în doi, poți să mă tutuiești. Și se duse după lemne să aprindă focul.

Clava îi va zice cum dorim noi: Hary.

Când binefăcătorul ei reveni în sufragerie, Clava-l aștepta cu masa întinsă. Hary turnă în pahare – lui, o sută de grame, ei, o cinzeacă:

– E coniac franțuzesc. Așa ceva beau numai boierii cei mari.

– În seara asta, și eu sunt boieroaică?

– În noaptea asta, ești regina mea! Și slobozi bunătatea franțuzească pe gătiță – doar din două înghițituri.

– Regină? E prea mult pentru... o curvă ca mine. Și, cu o mină încrâncenată, sorbi și ea franțuzescul până la fund.

– Hai, nu te mai lega de cuvântul acela, își puse-n farfurie două linguri de cartofi Hary. Nu te supăra și tu, dar spune-mi: cum poate fi numită femeia care-și înșală bărbatul și mai face și un copil cu altul? Și dânsul, prostul, îl crește, ca și cum ar fi al lui!

– Al meu, Dumnezeu să-l ierte, știa că nu-i al lui... Chiar de la început știa.

Hary rămase stâlp ghebos, cu îmbucătura-n gură:

– Hai nu mă-nnebuni! Și nu te-a împușcat?!

Femeia-și puse și ea o lingură de cartofi calzi:

– Vezi și dumneata – sunt vie! Și, pe deasupra, cât se poate de proastă – mi-am lăsat copilul în spital și caut aventuri!

– Da... Tare-i de-a-ndoaselea și viața asta, constată melancolico-filozofic secretarul. Dar eu, în locul lui – te rog iar să nu te superi – primul glonț ți-l trimiteam ție, apoi îmi zburam și mie creierii.

– Al doilea glonț nu cred că era obligatoriu...

– Care nebun preferă să putrezească în pușcărie?

Femeia invită un fluture de surâs pe buzele-i arcuite. Și fluturele acela, dacă nu se grăbi să-și ia zborul, îi scoase lui Hary, în obrazii plini, un purpuriu de nedisimulată plăcere.

– Mie chiar îmi place de dumneata, Harla... Hary, pentru că ești foarte sincer. Iar mie mi-au plăcut întotdeauna oamenii care spun ce gândesc. De-aceia am să fiu și eu sinceră cu dumneata... Sinucigașul acela al meu era pedepsit... să nu poată avea copii. Știind asta, mă trimitea la sanatoriu să-l zămislesc cu altcineva. Asta era ambiția lui – să nu înfiem vreun copil străin, ci să avem unul născut de mine. Urma să fie o taină numai a noastră. Eu însă l-am procreat cu ziaristul care-mi era tare drag. Și mai era un om talentat și cu multă carte – ar fi fost mai bine, Hary, să-l zămislesc cu un bărbat la întâmplare?

– N-ar fi fost bine, e adevărat...

– Sunt bucuroasă, că mă înțelegi... La sanatoriu am plecat totuși, dar am căutat de sănătatea mea. Și-apoi... îl simțeam de-acum mișcându-se sub inimă...

– Vrei să înțeleg că, în afară de cei doi, n-ai mai aparținut nimănui?

Clava îl privi fix în irisurii ce-i păru că o pătrund – două flăcări flămânde:

– N-am aparținut nimănui, tov. secretar, și n-am să-ți aparțin nici dumitale – chiar, zău, n-ai demnitate să te legi cu o târfă?

Tov. secretar își mai turnă o sută – femeia își acoperi gura paharului cu palma-i mică – sorbindu-l cu înghițituri de motan bătut și frământând, pesemne, în capul lui: pentru cine a încălzit el baia – numai pentru dânsul?; că femeia asta, de altfel, deșteaptă foc, ar putea să-l pedepsească cum n-a fost pedepsit vreodată, pentru că amantele, nu puținele, pe care le-a avut desfăceau picioarele din prima; merită el asemenea pedeapsă din partea casieritei, mai ales, după ce a depus maximum de efort s-o ajute? După ce o mulțime de asemenea gânduri-țepușe i-au sfredelit tărtăcuța, Hary a ajuns să se întrebe: ce-ar trebui să întreprindă totuși ca să dreagă situația? Îi trebuia lui s-o numească curvă? Care femeie, chiar știind că merită prea de tot să i se spună așa, s-ar simți bine în locul ei?

Trebuie să facă ceva, se căznea secretarul, ca să-i oblojească amorul propriu – altă soluție s-o ducă în aburi și-n așternut pur și simplu nu e! Să-i spună că, după ce a ascultat-o istorisind acea poveste a ei, ce nu știi dacă poate fi crezută până la ultimul fir, să-i spună simplu, fără ocolișuri, că ar fi bună și de soție? De ce nu? Doar s-a simțit în al nouălea cer auzind-o că-i place de dânsul. Sigur că-i sincer! Cu muierile cam întotdeauna a fost așa. Și Primul îl aprecia pentru asta. De-aceia s-a înfuriat rău când a înhățat o blenoragie de la chelnerița ce i-a adus-o într-o sâmbătă la *Căprioara* („De ce trebuia, idiotule, să-mi aduci un certificat fals? Nu puteai să-mi spui deschis, sincer, cum făceai întotdeauna, că n-ai reușit să-i faci testul?”), pentru că Hary, prostul, avea tâmpita convingere că belitele astea de chelnerițe de la restaurant sunt sănătoase, de vreme ce-s verificate permanent la dispensar. Și a ars. Nu-i vorbă, aici, fiind a doua persoană după președinte, n-o duce deloc mai rău decât la *raikom*, ba din contra. Când lucra instructor, nu-și amintește să fi avut permanent chei de la case verzi, nici să-și fi astâmpărat setea cu coniac franțuzesc...

– Mi-e somn, Iulianovici. Vreau să mă culc...

Hary tresări în rozov:

– Vrei să te culci? D-apoi... am încălzit sauna – nu intrăm puțin în aburi?

– Intru, dar... singură. După ce ieși dumneata.

– Hai, că doar nu suntem copii! Nu te obligă, la urma urmei, nimeni să te dezbraci până la piele...

– Bine, se învoi Clava. Dar nu mă atingi, ne-am înțeles?

– Ne-am înțeles, gemu osânditul Hary, turnându-și altă porție întreagă în pahar.

– Nu mai bea! ordonă scurt femeia. Cum să intri în aburii ceia turmentat?

– Așa e, mormăi secretarul. Să mergem...

Ieșiră în hol. Din hol, trecură în altul, dar mai îngust, după care intrară în vestiar.

– În dulapul acela, sunt prosoape curate. Și porni să-și tragă pantalonii. Femeia se întoarse imediat.

Cum dispăru Hary, femeia căzu pe gânduri („Cum am ajuns, nebuna de mine, să intru în baie cu un bărbat care nu m-a ținut barem o dată de mână până acum?”), dar nu stătu mult să-și macine clipele de neputință, ci se apropie de dulap. Își scoase bluza, pantofii, fusta, ciorapii, rămânând în slip și sutien. Făcu semnul crucii și trase ușa – un aflux de aburi fierbinți o lovi în obraji.

– Intră! Nu-ți fie frică!

Femeia intră, așteptând sprijinită de perete. Apoi pași mărunți, târșăit. Ridică fruntea, săgetată umed, – la numai un pas de lavița de sus, la nivelul sânilor ei ce începuseră s-o doară învârtoșindu-se, se bălăbăneau două labe mari de bărbat. Ridică fără să vrea ochii și înmărmuri pierită: dintre genunchii plini, o țintea roșu, sfidător, împătimitul... lui Sorin! Depuse efort – zadarnic, nu-și putea rupe ochii. De necrezut, dar zestrea lui Sorin Marcu era! A visat-o de-atâtea ori în acești ani... A dorit-o mereu – cu toată patima sexului ei, cu toată ființa ei întoarsă spre orașul iubirii lor din Basarabia. Iubire, pentru dânsa, unică...

– Îți place? o lovi-n creștet basul bărbatului, rupând-o din amortire. Hai, urcă aici, lângă mine. Și-i întinse mâna.

Clava, somnambulă, ridică genunchiul și se pomeni cu îndârjitul bărbatului proptindu-i-se în pânțele. Disperată, își făcu vânt și iat-o lipită de coapsa fierbinte a lui Hary. Tremura.

– Liniștește-te, Clavo. Ai să vezi ce bine ne-om simți noi amândoi... Numai să nu te temi...

Femeia stătu cu ochii închiși, preț de cât ai încerca să înăbuși o dezamăgire ce- ar putea să te strivească, iar când îi deschise, hărmășărelul pendula-n aburii rarificați și... iarăși putea să jure – era al lui Sorin, dragul!...

– Nu vrei să te iau pe genunchi? o întrebă bărbatul tremurat și... glasul tot al ziaristului Marcu era!

Se ridică aiurită. El o apucă moale de fese, îi trase, tot moale, slipul, o îndepărtă de genunchi, tatonându-i cu încrâncenatul comoara-i închisă, ce nu cercase drăcescul fior după moartea sinucigașului. Femeia simți cum i se aprinde-n flăcări dureroase sexul.

– Are să te doară, dar rabdă, te rog... Clava țipă scurt. A mai rămas cam jumătate... Femeia țipă iar, zbatându-și popoul: Iată că-i gata... Acum e rândul tău să

lucrezi, gemu victorios Hary, înfigându-i labele în coapse și ajutând-o să iasă puțin dintr-însul. Așa! Așa!... Tu țipă, țipă dacă-ți vine, – aici nu ne aude nimeni!...

Înăbușindu-și totuși strigătul ("Ce fac eu? Ce fac eu, Dumnezeule? Că dacă l-am înșelat pe Sorin, ce se va alege din viața mea?"), Clava, într-o fulgerare de clipă, înțelese că va trebui să renunțe la unicu-i vis ce-i mai încălzea sufletul. Pentru că, mai înțelese și asta în minutele năucitoare ce-o arseră cumplit: în acea prăbușire de oră dementă, diavolul a fost mai stăpân decât Domnul – și peste sufletul, și peste cugetul ei...

14.

Mișu își opri *Moskvici*-ul chiar în botul porții. Luă din portbagaj o torbă umflată („Oho! Țăstă-s proviziile Adelei – intenționează, probabil, să-mi stea vreo săptămână...”), se îndreptă spre porțiță, dar se răzgândi. Se întoarse, deschise portiera, ajutându-i Adelei să coboare. Fosta mea amantă din primele două romane nu mai era polobocul cu care făcusem ultimul sex tot aici, la căsuța-mi, – slăbise evident, dar corpul ei mai tânjea după silueta ce-o avusese la prima noastră întâlnire. Mulțumesc însă Domnului și pentru această modestă surpriză.

– Intrați, intrați, dragii mei prieteni! Sunt bucuroși...

– A mai rămas să nu fii! rânji Mișu. De o musafiră ca Adela care-ți aduce de halit pe-o săptămână! Și adăugă nechezând vesel: Că băutura o facem noi praf în seara asta...

Lui Rogoz îi strânsei laba de elefant, pe Adela o apropiai de piept, sărutându-i gura frumoasă.

– Dă-ne, Marcule, niște apă să ne spălăm pe mâini, că am o foame de lup!

– Ei, când ai avut tu foame de om bine-crescut?

– Vezi, doamnă, cum mă beștelește? De parcă el ar fi vreodată sătul?!

– De când vă știu, vă tot ciondăniți. Fără asta, nu puteți? ne probozi femeia, pășind direct în casă. Și când intrarăm în cameră: Măi! Ai și covor pe perete? Și șifonier nou!

– Nou, pe naiba! Și când l-am cumpărat, era vechitură.

Luai vadra cu apă din bucătărie, un prosop, săpunul și-i invitai să iasă la colțul casei, pe iarbă. Se spălară amândoi pe mâini, Mișu-mi turnă și mie, după care revenirăm mai bine-dispuși în cameră. Adela trecu la bucătărie să gătească masa. I-am pus în față farfuria, cuțit și cealalte. Mă rugă să stau alături:

– Tare-mi era dor...

– Și mie, minții eu.

– Adevărat? se uimi Adela.

– Îmi pare rău, minții a doua oară.

– Mulțumesc, Toadere. Trebuia odată și-odată să se îndure Dumnezeu și de mine...

Îndemânatică mâini cu degete de pianistă avea Adela – le urmăream cum mânuiesc cuțitul tăind în felii mușchiul afumat de vițel și cașcavalul. Dar îmi ziceam

cu veninul unei amăreli curgându-mi în inimă: mâinile cu degete mici și subțiri ale lui Mărgeluș gătind micul dejun din te miri ce îmi păreau mult mai încărcate de-un obișnuit dorit, unul ca floarea proaspăt deschisă în lumina primăverii, – când se întâmpla să mă întorc acasă la chindii doar după trei-patru pahare de vin (procedura se numea „pe cheptul copchilului” și noi, cei patru corespondenți tineri, o practicam cu regularitate după orele de serviciu). Și un alt obișnuit nedorit aveau mâinile ei când mă întorceam în geana zorilor, stors ca buretele, coborât de pe burta Clavei, un obișnuit de floare tristă scuturându-și petalele în bătaia vântului potrivit...

– Am mâini frumoase, Toadere?

– Ai mâini frumoase, Adelo. De această dată, nu mințeam. Dar în ochi tot îmi albeau, lumânările – să le frângi în săruturi, mâinile lui Mărgeluș...

– Mi-a spus Mișu, că l-am sunat din Tiraspol, că ai vândut apartamentul și te-ai mutat cu totul... în pustietatea asta.

– M-am mutat.

– Și Mărgeluș? Te vizitează des?

– Nu. Numai când o chem eu – n-ai nicio teamă...

– De ce trebuie să minți? Doar e plecată la fiica voastră, în Columbia...

– Rogoz ți-a spus! Ia, măi, gură spartă! Niciun secret nu ține-ntr-însul!

– Ai vrut să nu știi? Te rog, nu-l probozi – el ține la tine tare mult. Și-i atât de draguț și sincer cu mine! La ultima noastră întâlnire, n-am mai putut zămisli băiețelul – ce reușești să faci într-o singură noapte? Cum zici? Într-o săptămână îl procreăm?

Simții că încep să transpir:

– Nu pot... Îmi pare rău... E mult... Sunt tare ocupat – scriu un roman și... nu pot ieși din ritm...

– Scrii un roman? se uimi sau nu prea Adela.

– Da. Al treilea...

– Nu știam, și Adela mă cuprinse de după gât, sărutându-mă galeș pe gură: Dar ce-ai făcut cu primul? Cu al doilea?

– Primul l-am editat. Cu al doilea încă n-am făcut nimic. Aștept să audă vreun bogătan că-s genial – să vină să mă roage să mi-l sponsorizeze.

– Cât costă editarea?

– Paisprezece mii și două sute. Mi-a făcut calculele săptămâna trecută dna Galina Ciumac..

– Cine-i tipa?

– Directoarea manager de la Tipografia Centrală – nu fi geloasă.

– Paisprezece mii de euro?

– Doamne ferește! De lei moldovenești...

– Ți-l sponsorizez eu.

– În primele două ești și tu prezentă...

– Nu mă-nnebuni! Sper că nu-s prea... negativă?

– Văd că te ceri și-n al treilea... Chiar n-aveam de gând să te aduc...

– Cum, adică, mă cer? În romanele tale personajele vin singure, din capul lor?

- Exact. Au libertatea să procedeze cum vor.
Adela mă privi ca pe o nălucă:
- Măi Toadere, tu nu ești un pic sărit de pe fix? În pustietatea asta... singur... Ușa se deschise cu pocnet:
- Mâncăm astăzi ceva ori nu mâncăm?
- Nu numai mâncăm, dar bem și *Kvint*, Mișule, – am adus trei sticle.
- Fantastic! Câte una de căciulă! Măi Toadere, unde-ai pus săpunul? C-am mai grijit rabla un pic, cât erați voi aici și... credeam că vă iubiți...
- Trecurăm în cameră, cu farfurii cu tot. Adela aranjă masa, aduse și o sticlă și luă loc în fața-mi. Îi mai rămăsese mai mult decât o bănuială de pânțec și-i mai spânzura un pic bărbia. Pare și obosită. Se explică – drumul din cuibul separatiștilor e cam lung până aici... Revine Mișu și destupă, hulpav, *Kvint*-ul. Toarnă. Ridică paharul:
- Pentru ce închinăm primul?
- Pentru romancierul Toader! Ziaristul Marcu de care-s îndrăgostită din clasa a noua chiar nu cred că-i în stare să nască proză proastă.
- Dar nici genială nu e...
- Ne golim tustrei paharele și tăbărâm asupra bucatelor. După ce înfulecă o pulpă sănătoasă de *broiler* și-și turnă un pahar de *Izvoraș*, Mișu reveni la microfon:
- Nu știu cum arăt în manuscrisul de la tipografie, dar în primul roman mai mult mă beșteleşte...
- Adela medita alb, cu bucata de cașcaval în furculiță:
- Mă beșteleşte și pe mine, Mișule?
- Sigur că. Îi beșteleşte cam pe toți.
- Dar... nu-i mai dau bani să-l editeze!
- Mie-mi pare că, în afară de Mărgeluș și Domnia Sa, alte personaje agreabile n-are în primul roman...
- Măi Rogoz bătut de bruma neștiinței, Domnia Sa, Sorin Marcu, e mai mult o jigodie decât personaj agreabil. Ai mai citit și tu câteva cărți, cretinule, și ar trebui să înțelegi că o proză e o operă de ficțiune, iar cel care-o scrie e un autor de căcat – scuze, Adelo, – dacă-și culege din viață personajele și le pune-n pagină așa cum ar dori ele – lipsite de orice defecte, ca să-i împută scriitura!
- Bravo, Toadere! bătut din palme Adela, făcându-i semn lui Mișu să mai toarne. Iar pe mine mă privi ascuțit, prin irisurii reci: Tu cere-ți scuze de la prieten, dacă nu l-ai rugat să mă aducă până aici, ca să-l insulti.
- Scuză-mă, Rogozule, strecurai printre dinți. Cretin -ai fost tu de când te știu, dar nu mă așteptam să vorbești așa despre o lucrare la care am muncit mai bine de doi ani, mai mult nopțile. Fără a cere sfat nimănui, câznindu-mă cu gândurile mele cum am putut... Voi credeți, poate, că sunteți în viață mai buni, într-adevăr, dar mă credeți și pe mine: niciun perișor din capul vostru nu se mișcă în romanele mele fără să fi dorit voi...

Cei doi făcură schimb de priviri („ Mă consideră țâcnit la sigur. Voia lor”), după care își întinse aripile stinghere o pauză, umplută perfect cu molfăitul nostru. Dădu glas Mișu și înțelesei, ca întotdeauna, după mutra lui, că-i trecuse supărarea. Cred că era chiar mulțumit – dromaderul nu prea avea prilejul să se înfrupte cu scuze din partea-mi. Orgoliul îmi rămase tare, ca baliga înghețată la minus treizeci de grade, continuând, în răstimpuri, să emane mirosuri urâte. Pentru alții, firește, nu pentru mine.

– Eu și fără scuzele astea nu m-aș putea supăra serios pe tine, prietene, pentru că, dacă am trăit un șir de ani în care m-am simțit și eu om... respectat, ți-o datorez ție... Noroc! Bine-ai revenit, doamnă, în paradisul lui Toader! Și cu ochii, bulbucăți ironic spre mine: Să te ajute Domnul să ne vii cât mai des! Da’, poate, îi lași în mă-sa pe separatiști și-ți muți benzinăriile la noi în urbe? Și-atunci *Moskvici*-ul meu drag, la orice oră de zi și de noapte, te poate zbura înapoi!

– Măi, da’ strălucit discurs ai trântit acum („Ar fi mai bine, Rogozule, să-ți bagi în dos ideile tale năstrușnice!”) – ai să-mi plictisești musafira...

– Ba din contra! sări Adela. Toastul m-a amuzat plăcut. Și, în genere, trebuie să te mândrești, Marcule, că ai un asemenea prieten spiritual și... întotdeauna sincer.

– Nici prin cap nu-mi trece să nu mă mândresc („Știu că-ți convine, teroristo amoretată, să afli de la dânsul ce vrei despre mine – am să-i frec eu bășica, nu scapă!”), dar hai să bem coniacul separatist! Are aromă plăcută, rămâne numai să vedem dacă n-om azvârli copitele după aceea, că am arăta idioți să ne încredem în mafioții de-acolo... Și-l aruncai pe gât, după care mă năpustii și eu serios asupra pulpei afumate. Mișu mă urmă numaidecât, iar Adela îl înghiți pe jumătate („Al doilea pahar îl soarbe... Știe, pesemne, că sămânța-mi germinatorie n-are șanse de fertilitate la noapte...”).

– Romancierul nostru, Mișule, zice că-l scot din ritm, de rămân vreo săptămână... Dar eu nici nu mă gândesc să părăsesc bojdeuca asta până n-am să simt în mine rodul ce-l aștept de pe când eram în clasa a noua și înnebunisem de dragul lui...

– Bine-ai să faci! se hlizi într-un dinte stricat Rogoz. Va trebui să iasă ceva, că-i bun de prăsilă, după câte știu...

– Taci, mă!

– Tac, Toadere, tac...

Aluzia nesuferitului de Rogoz era cât se poate de transparentă și scârboasă – trebuia atunci, prostul, să mă laud lui că i-am zdrobit un copil linotipistei Clava? I-am mărturisit ca la un prieten-confident, dar el, uite, cum mă dă de gol, pezevenchiul! Și n-o face pentru prima oară! Da... Faină de tot era *haholca*-româncuță... Celorlalte amante le-am uitat și numele, dar Clava face ce face și îmi tot jilăvește sufletul... Cum s-o fi împăcat cu milițianul ei pe care nu-l iubește? N-o fi înțeles soțul până acum – băiatul (sau fata!) n-are cum să-i semene... Că nu-i picătură din sângele lui!...

Mă scutur de amintiri. Mișu își mai toarnă. Și mie. Bem. Și Adela își sorbi până la fund porția. Eu nu rabd:

- Îl facem la beție?
- Azi încă nu-i momentul, dragul meu. Peste vreo trei zile...
Mișu îmi pune laba pe umăr:
- Femeile se pricep mult mai bine decât noi în chestii de-astea... Ne bucurăm, doamnă, că poți să ne faci azi companie. Și își mai turnă lui ultimele picături din carafă.

Adela se ridică și puse al doilea *Kvint* pe masă:

- N-am fost biată-n viața mea, dar... în seara asta cred c-am s-o fac!
- Te răzbuni pe cineva? Întrebai să nu tac.
- Da. Pe tine. Și făcu semn lui Mișu să destupe sticla. Care îi și turnă. Dar numai ei: Pentru că și de data asta, când fetița mi-e plecată la bunică-sa, că-i în vacanță, și.. voi fi, iată, disponibilă, tu vrei să scapi de mine!

Urmă o pauză – nu știu dacă o mai poți numi stingheră sau altcumva – când, nu-ți vine nimic să spui. Ți-ar veni, la o adică, dacă te îndărătnicești să pari un tâmpit. I-ar fi putut, la o adică, ieși ceva din rât lui Mișu („El, tămâia cui îl are! o informează despre toate!...”), dar era ocupat acum cu feliile de mușchi afumat, cu ochii agățați de craca gutuiului ce se arăta galbenă, ca mortul, în ochiul ferestrei. Soarele îi scăpăra zgârcit printre crengile-i tot mai văduvite de frunze. Amurgul se furișa deja dinspre pădure prin pătratul celuiilalt geam – acum cu greu puteai prinde cu văzul siluetele nude ale merilor...

Mișu se ridică și ieși cu îmbucătura-n gură. Adela ridică ochii împăienjeniți spre mine:

- De ce și de data asta vrei să scapi de mine? Că doar ți-am văzut-o înainte de plecare! Mi-am făcut drum... și spre biblioteca universității unde lucra – nu arăta mai slabă decât mine acum... Nici mai frumoasă... Am spionat-o, recunosc: vreun sfert de oră i s-a uitat de aproape în ochi un domn bine făcut... Căutau, adicătelea, cărți în raft! Dar a ținut-o și de mână!. M-am interesat: era șeful unei catedre de literatură... Văzu, probabil, Adela că mă îngălbenisem: Iartă-mă, că-ți fac sânge rău... Dar n-o mai avea și tu de sfântă, te rog!

O aveam oare de sfântă pe Mărgeluș? Nu știu de-i cel mai potrivit să i se spună așa. Dar de trădătoare cu siguranță n-am avut-o. Chiar și atunci când, cu Nătălița noastră-n pântec, m-a părăsit... Ca să-i fie apoi concubină celuiia de la care fugise cu mine în toiul nunții. Mulți ani însă, după ce am surprins-o cu habilitatul în apartamentul Enciclopediei din capitală răsfoind albumul în doi, (detaliile le găzduiește *Donjuan în derivă*), simțeam că se zdruncinase ceva-n mine. L-am crezut atunci pe Guțu că „sfânta” nu se culcase cu șeful lui de catedră, văduv... Dar cum s-o mai crezi în continuare, după informația asta de ultima oră? Iese că era îndrăgostită de habilitat! Sau... e o improvizație ticăloasă a Adelei („Ah, ce perfide și geloase sunt femeile astea uneori!”)?

- Ce facem? Îi spui tu lui Mișu să se culce în mașină? Ori nu-ți arde de sex? mă întrebă Adela, fără să mă privească.

Așteptai să-și soarbă, oțărâtă, lichidul din pahar. Și să-și ridice fruntea: în negura ochilor i se aprinsese de-acum flacăra patimii...

15.

Directorul îl aștepta sugându-și țigara. Îndesat la trup, ca un boxer numai în vână, pleșcat, cu ochi scânteietori, proaspăt încoronat cu titlul *Artist al Poporului*, capul teatrului era un actor cu energii vulcanice (într-un interviu oferit Televiziunii Naționale din R. Moldova, Doamna scenei românești, Tamara Buciuceanu, după ce-l urmărise într-un spectacol, afirmase că e cel mai bun actor de comedie din spațiul românesc!), și le cerea cu severitate și celorlalți sclavi ai scenei să nu-i vadă vlăguiți în timpul jocului. Acum îi face semn cu mâna lui Marius Hotingeanu să ia loc în singurul fotoliu de lângă masa biroului său, strigând-o pe secretară să închidă ușa – semn că cei doi bărbați au de vorbit ceva ce nu trebuie să ajungă la urechile întregului colectiv.

– Știi că nu m-am împotrivit deloc, dle Hotingeanu, să joci acest spectacol de poezie. Ți-am permis chiar să-l regizezi – mă rog, ai o școală bună de actorie, ca și mine, ba ai mai acumulat și experiență în teatrele celea din România, dar tocmai în seara asta mi-am dat seama că am comis o mare gafă incluzându-l în repertoriu, fără să-l pun în discuție la ședința Consiliului artistic. Uite, mi-am notat și unele versuri din finalul acestui monolog ce te adoarme – mă mir, zău, că spectatorii n-au părăsit sala! Eu, îl locul lor, aș fi băgat ambele degete-n gură și te-aș fi fluierat! Și directorul își pune ochelarii și încearcă să descifreze ce-și notase într-un blocnotes: *Vreau să ningi mult, mult peste trunchiu-mi, în care iluziile plodesc viermi fatidici... Numai tu poți să mă-ngropi în potopul verdelui imașului nostru când omizile-acestei nevrednice lumi...* În continuare îl ajută actorul:

– ...mă acopăr cu răni...

– Da. Mulțumesc pentru ajutor. Acum spune și dumneata: ce-au putut înțelege spectatorii din aceste versuri aiurite? ...*iluziile plodesc viermi fatidici ...omizile acestei nevrednice lumi...* Lasă-mă dracului! Bietul om, obosit după o zi de muncă, vine și el să se recreeze puțin, mai plătind și douăzeci și cinci de lei pe bilet, și când colo, iese actorul Hotingeanu și preț de-o oră îi împrute urechile cu *viermi fatidici* și *omizi*! Am mai auzit și eu de poezii ăștia lunatici post... post...

– ...postmoderniști, îi aruncă iar colacul de salvare Marius.

– ...care scriu o poezie fără virgule și puncte, înțeleasă numai de ei înșiși, dar cum să aduci în scena teatrului asemenea tâmpenii? Chiar mâine-dimineață emit ordin să fie scos spectacolul din repertoriu!

– Domnule Director, vă rog...

– Bine, măi Marius, cedează șeful. Te mai las să-l joci de două-trei ori în stagiunea asta... Cu condiția: să-ți vină spectatorii. Și trase de sub teancul de manuscrise o mapă: Ți-am citit monodrama. Nu știam că mai scrii și piese. Are dreptate Iacob Patrașcu, că i-am dat-o și lui s-o citească, – e scrisă bine. Poate... mă apuc s-o montez eu pentru sala mică... Și strivi chiștocul în scrumieră: Și ai s-o joci chiar tu!

În clipa când fusese anunțat că-i invitat la Director, l-a săgetat o presimțire proastă. Pentru că-i vorbise și unii colegi – lipsa Directorului la avanpremieră i-a adus noroc. Își cunoșteau șeful mai bine. Iar Nora și Vica chiar rămăseseră uimite, că spectacolul fusese inclus în repertoriu, fără avizul membrilor Consiliului artistic, cum se făcea, de regulă, în ultimii ani.

Acum actrițele îl așteptau cu țigarele fumegânde la ușa cabinei. Le îmbrățișă de umeri. Descuie cabina. Intraă.

– Bosului nu i-a plăcut spectacolul? întrebă Vica, eliberându-și ochii verzi de șuvițele blonde.

– Nu i-a plăcut...

– Dacă venea la avanpremieră, nu l-ai fi jucat deloc, conchise Nora, venind rându ei să i se suie pe genunchi. Șeful rămâne robul realismului palpitant.

– În seara asta, chiar n-am poftă de nimic, o apucă actorul de fese, răsturnând-o în fotoliu.

Vica trase fermoarul genții maro și scoase o sticlă de *Barza albă*:

– Țsta încălzește sângele și e... sculabil. Ce ai la zacuscă?

– Doar puțin salam și... pâine. Și actorul scoase din noptieră toată rezerva ce urma să-i potolească foamea a doua zi, la micul dejun.

Nora se spală pe mâini la chiuvetă, actorul, între timp, punându-i în față o farfurie și cuțitul.

– Nu-ți face griji, Marius dragă: în seara asta, e rândul meu să-ți pregătesc oșteanul de atac, îi netezi galeș și lțul Vica. Sper că-n epopeea ta de donjuan, meșterițe mai bune ca mine n-ai avut?

– Hai, nu te mai lăuda atâta și tu! Crezi că-n teatrele celea de provincie de peste Prut prietenul nostru a dus lipsă de... vrăjitoare de alde noi? Recunoaște Marius: așa că n-ai dus lipsă?

– Ți-a spus că-l scoate din repertoriu? se interesă Nora, destupând sticla.

– Mi-a spus...

– Și dă-l în mă-sa! E în stare el să înțeleagă? Asemenea spectacole n-a avut și nici nu are să aibă degrabă urbea noastră împuțită!

– Ai dreptate, Noro. Și declamatorii ca Marius n-a avut teatrul nostru, îl sărută pe pieptu-i împădurit, dezgolit Vica. Închin acest pahar pentru talentul tău! și sorbi topită de plăcere rubiniul *Berzei*...

Când în carafă rămase o înghițitură de șoarece, Vica se dispuie până la brâu. Soldățelul actorului semnală leneș un început de mobilizare. Actrița se apropie, se lăsă pe vine, punându-i actorului pe ambii genunchi cele două pungi cu sfârcuri roz:

– Încalecă-l, Nora, ce stai?

– Ți-am făcut ție hatârul data trecută, Vica... Îmi repugnă – ne oprim aici...

– Eu tot nu vreau, scheună jalnic Nora. Și nici n-am reușit să fac un duș...

Vica râse scurt și acru, apucându-se de treabă:

– Caută-n geantă – am un pachet de șervețele igienice...

– Trecem direct la actul doi? Nu-l lăsăm până nu ne satură pe amândouă...

– Răsuțește, Nora, cheia, că... Mai încet, Vico! gemu actorul.

- Am s-o mă...nânc, bolmoji găfâit Vica, să nu-i rămână nimic Norei...
- Ia nebună! exclamă aprinsă prietena.
- Destul! ordonă găfâit actorul, ridicându-se din fotoliu.

Cele două actrițe, ca la comandă, se metamorfozără Eve de Paradis, urcând în fotoliu și expunându-și rotunjimile grațioase, cu sclipiri de omăt carpatin. Cortina era ridicată. Începea actul doi. În care monologul urma să-i aparțină întru totul oșteanului său. Monolog fără cuvinte. Realist. Pământesc. Și vechi. De când există această patimă, poate cea mai pârjolitoare (dacă poate avea superlativ) a omenirii...

16.

Mă trezii oarecum înfiorat – din bucătărie, până la auzu-mi sănătos cuibărit în pernă, se prelingea lacrima disperatului Mihai: ... *de astăzi nici nu-mi pasă /că cea mai dulce-ntre femeii/ Mă lasă...* Ce minunată voce mai are Adela asta, Doamne, Dumnezeule! meditam cu ochiu-n tavanul mucezit. Poți face abstracție de mâncarea, de băutura ce le cară ea, ba și de sexul ei, dar de vocea asta tulburător de dulce n-ai dreptul să faci abstracție... Când termină romanța, o strigai:

- L-ai hrănit pe Bim, Adelă?

Femeia deschise, făcându-și apariția în halatu-i fantastic albastru, cu picățele albe:

- N-am cum să-l hrănesc, iubitele. Vecinul cu sera l-a îngropat azi-dimineață sub gardul lui...

Sării din pat, turbat de veste:

- Cum l-a îngropat?! De ce?!

Ies glonț în chiloți, alerg spre gardul vecinului, mă uit: lipsește mașina-i în poartă! Deci e plecat la oraș! Mă întorc. Intru. Pierit, agresiv:

- Lămurește-mă odată!...

Păi... l-au împușcat, zice, aseară niște ticăloși de la tovărășia asta de-alături – *Kolos*, nu? Că, mi-a lămurit: unii ruși de-acolo au arme de vânătoare și, când se îmbată, trag în ce se nimerește...

- Îl omor! Aflu cine-i și-l omor!

Îmi trag blugii, scot toporul de sub pat și fug! Spre bojdeuca paznicilor de la *Kolos*. Intru. De la tipul dormind pe o laviță, în scurtă slinoasă și cușmă rusească legată sub barbă, miroase a pișat și țuică de sfeclă. Dezlipește cu greu pleoapele. Urlu:

- Cine l-a împușcat pe Bim?!

Se ridică într-o rână:

- Da' ce-i treaba ta?

Cine l-a împușcat pe Bim?! Îl înșfac de guler, ridicându-l copăcel.

- Întreabă-i pe rușii iștia doi de peste drum, că ei au puști...

- Cum le zice?

Apoi... celuia din *dacea* (vila) cu două etaje îi spune Feghea Sibiriov... Celuilalt, cu *dace* numai cu un etaj și cu verandă cafenie, îi zice... Volkov. Dar ia

seama, că aista a lucrat în poliție și, dacă încă nu s-a trezit din *chileală*, te împușcă și pe tine...

Ies. Trec drumul. Încerc să mă iau în mâini. Studiez porțile de la cele două vile arătoase. Poarta lui Sibiriov e încuiată cu lacăt mare suspendat. Dar portița fostului polițist e descuiată! S-a îmbătat porcul, îmi zic, suflând flăcări, și a uitat s-o încuie... Strâng înverșunat coada toporului și pornesc pe trotuarul neted spre ușă. Are sonerie Volkov. Apăs. Ascult. Nicio mișcare înăuntru. Apăs de trei ori soneria cântătoare. În sfârșit, basul răgușit de după ușă:

– *Kto takoi i cito nado?*(Cine ești și ce vrei?).

Îi lămuresc în română de unde și cine sunt.

– *Moldavski ponimaiu ploho – govori kak nado!* (Înțeleg prost moldovenește – vorbește cum trebuie).

Îl întreb de-acum rusește, fierbând de furie: cine l-a împușcat pe Bim?

– *Kakoie sobacie tebe delo kto ego zastrelil?* (E treaba ta – mama dracului! – să știi cine l-a împușcat?) Și ușa se deschide lovindu-se de perete.

Făcui doi pași îndărăt și împietrii: Volkov apăru în prag, cu arma de vânătoare bălăbănindu-i-se pe burta masivă și păroasă. Cu mustața-i stufoasă acoperindu-i complet buza de sus și cu cele două șuvițe de păr cărunt, cârligat pe bostanu-i pleșcat, era copia unui pirat turbat de mânie, că-l uitaseră camarazii, din greșeală, pe o insulă sălbatică – pradă animalelor carnivore.

– Aaa! Eu știu pe tine, corespondent! Tu criticat, *padla* (canalie), multe ori la gazetă pe Voronin nostru... Și pe comuniști criticat, blea...

– Cine l-a împușcat pe Bim? și ridicai fără să vreau toporul.

– Eu împușcat, eu... Pus *șkurka* (pielea) lui să usuce. Tu nu văzut ce blana frumoasă are? Ai să vezi ce șapka cusut eu dintr-însu'! Tu venit să omori? Luă calm din umeri arma, verificând de are cartușe. Și trase un foc în sus, zburătăcind niște ciori de pe mestecănul de la colțul vilei: *Pașol nahui, korespondent parșivoi* [nu mai traduc și asta]!

Nebun, mă repezii spre dânsul, dar mă năruii pe spate, lovit în frunte de patul armei. Îmi venii în fire, târât de subsuori de paznic până-n pragul bojdeucii lui. Mă întinse sub perete, apoi veni de-mi spală obrajii cu apa dintr-o cană mare de aluminiu:

– Mulțumește-i Domnului, că te-ai ales numai cu atâta. Ar fi putut să-ți găurească bostanul...

– Am să-l dau în judecată...

Paznicul râse știrb și strâmb:

– Tu ce, n-ai auzit până acum de Volkov și Sibiriov? Toți mafioții mășcați din oraș trag la dânsii și fac *guleaiuri* (chiolhanuri) până-n zori. Te-ai mutat cu totul la *dace*? Foarte bine! Aici avem destul aer și..., dacă ești oleacă șmecher, îți aduni tot ce-ți trebuie pentru anul întreg – cine se mai plânge azi că le-au strâns alții roada?

Mă ajută să mă ridic. Îi mulțumii și pornii aiurit spre căsuța mea. Nu zăbavă, mă ajunse paznicul și-mi vârî în mână coada lunecoasă a toporului:

– Ți-a mai prinde bine, bade, că degrabă vin ninsorile... Și, după ce iarăși îi mulțumii: Și nu mai intra 'neata în conflict cu rușii ăștia – ești om învățat, nu înțelegi că nu mai scăpăm noi de dâșii în vecii vecilor? Eu tot am oleacă de școală, că am absolvit tehnicumul de construcție, dar cu dâșii nu mă pun... Vrei, crede-mă, vrei, nu mă crede, dar, când l-am văzut pe Bim jupuit, aruncat în șanț – avea, știi doar, o blană neagră lucioasă, de mai mare dragul – am alergat plângând la vecinul matale, că m-am temut de bandiții ăștia să nu mă vadă că-l îngrop... Ei, ce să mai vorbim? Pe valea asta hoinăresc, poate, peste o sută de câini, dar unul așa cuminte cum a fost Bim n-om mai avea degrabă noi...

Ultima frază a paznicului mă ajunsese din spate și a fost bine – trebuia oare să mă vadă omul și pe mine că plâng? Dar îmi curgeau lacrimile – de regret, de neputință, fierbinți, durute, încrâncenate, cum nu-mi amintesc, chiar și-n clipele astea când aștern aceste rânduri, să mi se fi întâmplat vreodată. Trebuia să le plâng pe toate până să ajung în curtea căsuței mele – nu-mi doream nicidecum să mă vadă în halul ăsta Adela – dar o zării ieșită în drumeag, cu palma pâlnie la ochi scrutând valea dinspre pădure. Mă ascunsem după niște arbuști, ca să-mi storc în voie lacrimile, dar – ce-o fi fost asta oare? – ele împietriră-ntr-o clipă, în pungile din dedesubtul văzului, probabil... Nu mai era nimic de făcut. Îmi ștersei obrazii cu poala maioului și numai atunci simții că tremur oribil. De obidă? De frig? Adela alergă întru întâmpinare, se lipi, tremurând și ea:

– Doamne! N-am să mi-o iert niciodată, că te-am lăsat să te duci! Trebuia măcar, nebuna, să merg din urma ta... Aoleu! D-apoi părul de pe cap ți-e totul cu sânge-nchegat!

Insistă să mă lungesc pe divan cu fața-n jos. Așteptai să-mi prelucreze rana cu parfum de-al ei, franțuzesc:

– Caut să te înțeleg, dar... merită să ajungi în halul ăsta pentru un câine?

– Era prietenul meu...

– Așa... Câinele e cel mai credincios prieten al omului...

– Da, Adela... Unicul prieten în... pustietatea asta cu care... vorbeam românește.

– Da? se uimi puțin distrată femeia.

Și adăugai cu căldura cu care chiar nu-i vorbisem în toți anii de când o cunoșteam:

– Voi fi tare singur fără Bim... De-aceea, te rog, rămâi cu mine cât poți mai mult...

– Să umplu golul rămas după moartea lui Bim?...

17.

În cursul zilei n-avea cum, dar, după orele de serviciu, se ducea cu fugața acasă, încălzea zămușoara cu tăiței făcuți de mâna ei – să-i placă dragului Marius, revenea tot într-un suflet în birou și stătea la geam, cu ochii pe șura cu pereții într-un albastru spălăcit, din ulicioara vecină, de după care trebuia să se ingească botul *Bobik*-ului. Secretarul o zbura în juma' de oră până la spitalul din centrul raionului. La

Marius, băiatul ei. Care trebuia să-și doftorească plămânul bolnav timp de trei săptămâni.

Era o experiență unică în viața ei: în fiecare seară, la întoarcere, corpul ei încă zvelt, ce uitase de dulceațurile mângâierii, să se coacă umed în fierbintele aburilor și, pe genunchii masivi, înfipt în învăpăiatul bărbatului, să se frământa în tot mai multă dureroasă plăcere și în țipetele-i din ce în ce mai slobode. Bunul Dumnezeu (așa gândea ea) a vrut sau, poate, mai degrabă diavolul (așa gândim noi), dar Clava retrăia seară de seară vraja sexului ce-o pătrunsese cu beatitudine atunci, în noaptea ceea de neuitat, pe masa biroului lui Sorin Marcu de la redacție, iar mai apoi – de-atâtea ori! – pe divanul din camera căminului, unde, la un semn numai de ei doi cunoscut, iubitul pătrundea prin fereastră. Ce i-o deschidea ea, punând, cu tremur de frică, ghivecele cu flori pe podea. Pe divanul acela l-au zămislit pe Marius...

Uite-o acum, deasupra bărbatului, cu popoul aburit fierbinte de expirația lui zdruncinată, cu ochii tulburi opriți pe genunchii dolofani. Dar și-i închide iar strâns, pentru că Sorin avea genunchii slabi, osoși, și, ca să-și strivească pâlپătura de amintire, pornește a-l lucra cu înverșunată disperare. Hary îi trimite gemetele vapoase în ceafă – și gemetele lui, Dumnezeule! îi amintesc de cele ale lui Marcu – dragul însă, să nu audă vecinii, și le înăbușea mușcând perna ori cearșaful...

Așa s-au înțeles din a doua seară – o oră și jumătate de aburi și sex și se duc să doarmă acasă. Hary dădea indicații severe paznicului să încălzească bine sauna și la 21:00 să nu-l găsească acolo. În seara asta însă isprăviră mai devreme – clipa siderală a bărbatului se aprinse mai curând. Datorită ei, firește. Reveniră în vestiar goi și vlăguiți. El o privea cu aceeași nedisimulată încântare. Ea refuza să-l vadă, ștergându-și iute cu prosopul corpul sprinten, dar îmbrăcându-se cu mai puțină grabă.

– În seara asta, m-ai înnebunit de plăcere, și Hary o conduse de braț până la bucătărie. Scoase din frigider două sticle de bere. Turnă în paharele de cristal: Să închinăm pentru dragostea noastră... Dea Domnul să fie cât mai lungă!

– Crezi în Domnul? se interesă femeia.

– Mama și tata mai cred... Dar eu, care am fost îndopat cu ateism științific și în școală, și la facultate...

– Și eu am fost îndopată, dar cred!

– Să-ți fie de bine! și o sărută pe frunte.

– Ai vorbit azi cu medicul. Cât îl mai țin? Poate mi-l dau să-i fac injecțiile acasă?

– Poți?

– Sigur că!

Hary bău berea, apoi căzu pe gânduri:

– Când îi pe mâna lor, e mult mai bine. Mai rabdă vreo săptămână... Și, după ce făcu o pauză cu privirea-i rugătoare în ochii ei jilavi: Și, după ce-l aducem acasă, cum rămâne cu întâlnirile noastre?

Femeia mai sorbi două înghițituri mici, puse cu multă băgare de seamă paharul pe tavă:

– Vezi, Hary, că-ți sunt recunoscătoare, cum pot și eu, pentru că m-ai ajutat... Dar, înțelege și dumneata, trebuie s-o terminăm și noi, că... vom intra în gura lumii... Și eu chiar vreau să rămân în satul ăsta măcar până-mi va pleca băiatul la facultate... Ba poate că voi rămânea pentru totdeauna, că mătușa Catinca mă tot roagă să treacă toată gospodăria pe numele meu și să am grijă de dânsa, că-i bolnavă rău de picioare... M-am gândit că... ar fi o soluție bună pentru mine, care n-am până la vârsta asta un acoperiș, să fie al meu, deasupra capului. În casa părintească mai locuiește sora-mi mai mică cu trei copii – unde să mă bag și eu peste dânșii?

Tov. secretar ascultă discursul femeii fără să clipească, apoi își mai turnă și ce mai rămase în sticlă, ba mai scăpă și câțiva stropi de coniac în paharul cu bere, după care îl sorbi cu înghițituri de bou tânăr, băgat în brazdă într-un octombrie secetos:

– De când ne întâlnim noi, Clavă dragă, băieții din brigada de construcție i-au turnat casei noastre de-acum fundamentul... Nu te mai uita cu ochii ceia așa la mine – eu am trecut de-acum toată gospodăria pe numele soției mele... curve, că am două fete cu dânsa și tata are să aibă grijă ca să le rămână totul lor... Eu zic să ne iubim deocamdată pe ascuns și, cum termină în primăvară băieții casa, divorțez și trecem să trăim într-însa... Și, după ce o așteptă enervant de mult pe femeie să se uite în oglinda confuză a propriilor gânduri: De ce nu spui nimic?

– Chiar nu găsesc ce să-ți spun, Hary... Eu am fost educată de mică să-mi pun mintea în mișcare... Ca să hotărâsc eu însămi cum să-mi rezolv problemele... De măritat tot am decis singură – în satul acela, pe atunci, nu era flăcău mai frumos și mai solicitat ca dânsul... Mai târziu, am înțeles că nu-l iubeam, dar parcă înțelegeam eu ce-i aceea iubire? Am simțit-o că există când... mă îndrăgostisem ca o nebună de Sorin...

– Nu mai vreau să-i mai aud din gura ta numele! urlă taurul înjunghiat, scuturând din coarne și deșertându-și de-acum în paharul burduhos ce mai rămăsese-n sticla de coniac. Tremura. De gelozie, firește: Eu te rog tare mult: uită-l pe ticălosul acela de ziarist! Fă-mi... și mie un copil și-ai să trăiești cu mine o viață, cum nici n-ai visat vreodată!

Femeia-l privi fix în miezul fierbinte al ochilor:

– Și a doua oară să mă căsătoresc fără dragoste, Hary dragă? Spune și tu – îl tutuia curat pentru prima oară – aș fi sănătoasă eu la cap de-aș face acest lucru? Și... ar fi cinstit?

– Femeile..., la anii tăi, nu se mai uită la... asemenea prostii – se gândesc cum să-și trăiască viața ca să nu le lipsească nimic – nici lor, nici copiilor...

– Poate că ai dreptate, Harlambie Iulianovici... Dar nu știi dacă sunt capabilă să am și eu mintea ceea a femeilor care cred că... dragostea e o prostie...

18.

Greu de spus dacă acest spectacol-monolog în versuri se va juca ultima oară în această stagiune – depinde de Director, pentru că șeful de trupă face ce-i spune dânsul. Directorul e autoritate absolută: mai e directorul artistic, dar valorează-n fața

lui nu mai abitir decât un oarecare alt slujbaș ce-i stă la picioare. Cum vor decurge lucrurile în continuare, se va vedea la timpul potrivit, când și personajele acestei pânze epice vor dori-o. În clipele astea însă, actorul Hotingeanu își continuă dialogul cu pasiunea nefericitului ce știe că i-s numărare zilele. Pe scândura scenei? Sau pe această Terră amenințată la tot anul de asteroizi?

*Vreau să ningi din belșug peste mine,
când sufletu-mi se-ngrașă cu amărăciuni.
Să intri-n golul meu imens, pustiitor,
viscolind copios,
apoi să mă privești uimindu-te și-ntristându-te
c-ai fi putut să faci minunea asta
mult mai devreme...*

Actorul face semn mecanicilor de scenă să închidă cortina, aplauzele în sală rămânând să se potolească rapid. Dinu îi aduce un taburet:

– Mulțumesc, Dinule. Tu parcă-mi ghicești gândurile... Chiar vreau să mai rămân aici un pic...

– Luminile în sală le vom stinge, maestre. Când vă duceți în cabină, nu uitați să stingeți lumina-n scenă...

– Neapărat, băiatule, neapărat...

Actorul își mută taburetul, rezemându-se de perete. Oftează adânc. Fluturile unui zâmbet de floare veștedă își tremură aripile pe buzele-i palide. Pupilele-i obosite înfiripă din linii și puncte timide imaginea unei adolescente cu ochi mari căprui... Acum, uite-o, aleargă în întâmpinare pe coridorul larg al parterului școlii și găța-i groasă îi saltă pe sânul sfidător împlinit:

– Nu te găseam, Marius... Te-au anunțat și pe tine, nu? Că eu singură nu intru!

Cobor trei trepte. Ușa anticamerei e larg deschisă. Secretara, o absolventă din anul trecut care a picat la examenele de admitere la institutul pedagogic bălțean, dar nepoată a soției directorului, le face semne să intre. Așteaptă.

– Cum vine secretara biroului de partid, intrați și voi... E chemată și diriginta voastră... Lunița îl pișcă de cot, suflându-i în ureche: „Să fii tare... Să nu observe ei că ni-e frică...”. Marius o săgetează cu coada ochiului („Uite cum se ține de bătoasă!”), dar se mulțumește să-i răspundă cu înclinarea capului. Trece pragul bătrâna dirigintă, îi privește împrăștiat, cât te-ai uita în prăpastie de pe-o punte avariata, bate-n ușă, intră. Din urma ei, fără să-i vadă, în pantofi roșii și cu părul răsucit în coc, intră și secretara biroului. Ușa se întredeschide și:

– Să intre amândoi! îi înțeapă tenorul un pic răgușit al directorului.

Secretara le face semn. Tinerii intră.

– Bună ziua! îi salută cântător Lunița.

– Bună, bună, Lunițo, zâmbește nepermis de larg directorul, Alexei Mironovici Spânu. Ia luați loc voi...

– Să stea în picioare! interveni pițigăiat secretara de birou.

– Să stea în picioare, într-adevăr, că-s tineri...

– Directorul ia scrumiera de pe masă și o pune pe pervaz, după care: Ei, ce-ați mai făcut voi, înamoraților? Înamorații îl privesc, i se pare directorului, nevinovat și cu oarecare nedumerire. Și tac! Hai, că nu v-am chemat să vă întrebăm de sănătate... Și Alexei Mironovici se întoarce către dirigintă.

– Noi, tovarășe director, în anii lor, nu îndrăzneam să ne ținem nici de mâini, dar nu să... I-am povestit în detalii și secretarei biroului nostru de partid care e de față...

– Așa este, confirmă tovarășa Gâsc (prenumele și patronimicul nu l-au reținut nici Marius, nici naratorul).

– Dar ce au făcut totuși, Agafia Nicanorovna?

– Ce au făcut? se îmbujorează roșu-închis diriginta. La ore nu vor să stea în bănci separate! La toate recreațiile, se țin de mâini... Ba i-au văzut colegii și sărutându-se!

– Unde? întreabă, supărându-se prompt, Alexei Mironovici, mușcând-o pe Lunița cu ochi de vultur rănit – deocamdată, la o aripă.

– În sala lor de clasă! Vă imaginați numai!

– Da..., face directorul. E amoral, într-adevăr... Voi, măcar regretați, măi, că vă pupați în sala de clasă? Și, spre Marius: Hai, că tu ești bărbat!

– De ce să regretăm, tovarășe director? îl privi ascuțit și drept Lunița. Când... și Vladimir Ilici a sărutat-o pe Nadejda Konstantinovna când erau de vârsta noastră...

Cei trei „judecători” înmărmuriră. Obrajii Luniței, întorși spre Marius, ardeau de-acum în flăcări de trandafir roz, cu petale poleite de soarele-răsare fundoian.

Primul își scutură uimirea directorul:

– Dumneavoastră predați istoria, Agafia Nicanorovna... A pupat-o... ori n-a pupat-o?

– N-a pupat-o! sări secretara biroului de partid, tov. Gâsc. Minciuni!

– Dumneavoastră verificați totuși, Agafia Nicanorovna... Și, întors amenințător: Și dacă se dovedește că... n-a pupat-o Ilici, noi, Lunițo, nu ne-om uita că ești eminentă...

– Izgoniți din școală! Amândoi! își îndârjește cocul masiv secretara Gâsc. Să le fie de învățătură pentru toți!

– Dar tu, bre Marius, ce ai de spus?

– N-am făcut nimic rău... Ne-am sărutat și-atât...

– Da' copii nu vă pregătiți să faceți? Și directorul râde acru, de unul singur, după care: Ce ziceți, tovarășă Gâsc? Îi lăsăm să ajungă și la asta ori... îi dăm afară din școală, cum propui dumneata, și-am terminat cu ei?

Secretara biroului se ridică, fremătând partinic:

– Voi include această chestiune în ordinea de zi a ședinței noastre de marți. După care, vor fi discutați și la adunarea comsomolistă a organizației lor primare...

– Prea bine! își saltă trunchiul încă tânăr și frumos Alexei Mironovici, făcându-le semn și așteptând ca cei doi înamorați să părăsească biroul: Verifică și dumneata, tovarășă dirigintă, verifică chiar azi: a pupat-o Ilici sau n-a pupat-o? Că, dacă se adeverește că a pupat-o pe când era de seama lor, ai să le mai poți face ceva?...

19.

– Stai așa, dragule, până aduc mâncărica – m-am sculat tare dimineață și am pus fasolele la fiert...

– Fasole?!

– Ce este? Nu-ți plac?

– Ba da! E mâncarea preferată a lui Mișu.

– Îl chemăm și pe el?

– A lucrat în schimbul de noapte – dă-i pace...

– La fasole făcăluite ar trebui și murătură... Mai ai roșii murate?

– Trebuie să mai fie... Acuși cobor în beci...

– Nu! Stai culcat și calmează-te. Cobor eu – nu vezi că mi s-a subțiat burta?

– Ar mai trebui să slăbești...

– Firește. Când am să vin... în vacanța de primăvară, n-ai să mă mai recunoști! Și Adela ieși.

I-am strigat din urmă să aprindă, mai întâi, lumina în beci. Iar eu îmi trasei perna sub cap și mă întrebai, ca un adevărat orfan: cum am să viețuiesc de-acum înainte fără de Bim? Nu-i vorbă, în căutare de mâncare, trec pe sub sârma gardului o mulțime de patrupezi – n-ar fi nicio greutate să-l ademenesc pe vreunul, să-i pun curelușă la gât și să-i leg lanțul de-un stâlp al gardului dinspre drum. Puteți să râdeți, dar îmi ieșiră lacrimile și întreaga-mi ființă respinse gândul că de pe paltonul fără mâneci, așternut pe divanul cu spleteze putrede de sub geam, îmi va rupe vreodată somnul un alt hămăit de câine.

Cum poate această inimă a mea să se lase mușcată decenii la rând de viermii indiferenței și să nu se întrebe cu săptămânile: ce mai face Nătălița ceea a mea – își mai trimite vreodată gândul la tatăl ei biologic din Basarabia? Sau: puștanul acela al Clavei – că haholca-româncă era mortal convinsă că poartă-n pântec un băiat! – ce-o fi moștenit de la mine, procreatorul? Să fi învățat, într-adevăr, de actor și divinitatea l-a catapultat în teatrul din urbea noastră? Așa își închipuie Nicu Rediș! Mă căzneau: cum s-a făcut că inima, cugetul meu n-au sângerat frământate de asemenea întrebări, pe când moartea unui câine de pripas le cutremură acum în asemenea hal?

Era firesc să mă mai întreb: mărturia sensibilității unui individ poate fi, mai întâi, compasiunea față de animale, și pe urmă cea față de oameni? Și dacă admitem asta, cum ne justificăm? Poate pentru că omul – cununa creației lui Dumnezeu, e mai puțin neputincios, dezarmat în fața vitregiilor vieții decât patrupelele? Și ostilitățile, vrăjmășiile existenței, spre deosebire de un câine amărât, fără stăpân, omul le poate înfrunta pe cont propriu? Posibil. Așa sau altfel, moartea năprasnică a lui Bim mă marcaseră prea dureros. Mă întrebam aiurit: dacă ticălosul acela de rus care l-a împușcat ca să-și facă o căciulă din blana lui n-ar fi opus nicio rezistență, l-aș fi hăcuit cu toporul ce-mi odihnea acum sub divan? N-am meditat nicicând asupra problemei – sunt în stare eu să ucid un om?

Acum, dacă judeci cât de cât treaz, ar trebui să-i mulțumesc rusului – nu-i zice Volkov? – că el, cu patul armei (arma ucigătoare a lui Bim) m-a salvat de la pușcărie! „Ziaristul intransigent, Toader Marcu, i-a spart dovleacul unui rus cu toporul!” ar fi trâmbițat ziarele și televiziunile Moldovei suverane și independente. Și pentru ce? Că individul a împușcat unul din sutele de câini maidanezi, cu blană neagră, lucitoare, ca să-și coase o căciulă... rusească! Ce-i un nenorocit de câine de pripas pe lângă o căciulă călduroasă cu urechi în vremurile noastre, când pensia lunară nu-ți ajunge pentru ceai și pâine, darmită să mai cumperi căciuli! Dar Volkov acela e și el pensionar, ce-i drept cu o pensie mai mărișoară, că a lucrat în miliția sovietică, dar, oricum, nu poți huzuri nici cu patru mii de lei lunar! „Măi, și parcă Toader ăsta era om normal”, s-ar tângui prietenii mei de pahar. Și avea o scriitură bunicică de publicist – ei, nu chiar la nivelul nostru, dar la ziarul acela unde lucra el puteau să-l mai țină...”, și-ar da cu părerea și unii foști colegi de breaslă. „La sigur că s-a stricat de cap în văgăuna ceea unde s-a retras când a rămas fără serviciu și l-a părăsit soția! – sunt gata să pună pariu unii mai optimiști și mai milostivi. Trebuie să asistăm și noi când l-or condamna, că n-ai cum să-l mai vezi – are să-și dea ortul popii în pușcărie...”

Intră Adela cu tigaia plină cu fasole și cu o franzelă tăiată hrinci:

– Am deschis și un borcan de roșii murate – e ultimul. Să destupăm și o sticlă de coniac?

– D-apoi cum!

– Am știut eu! Și când revine cu sticla într-o mână și cu farfuria cu roșii, în cealaltă: Hai că mâine nu mai pot bea...

– Da? A sosit timpul? De mâine ne punem pe treabă?

– Numaidecât! Și Adela umplu păhăruțele ochi. Ridică: Dumnezeu să-l ierte pe Bim, dacă... a păcătuit cu mândrele lui, cățelușele, cum ai păcătuit tu... Și-l deșertă pe jumătate.

– Dumnezeu să te ierte pe tine, Adelo, că-ți grăiește gura ceea a ta atât de frumoasă și mică prostii atât de mari! și-l sorbii tot.

Cântă telefonul meu mobil. Femeia îl ajunge de pe *lejancă*, înghesuindu-mi-l în mână, lângă felia de pâine.

– Alo! Vorbiți!... Se aude cam slab, dar, până la urmă, vocea lui Mărgeluș ajunge – clopoțel limpede, cântător:

– Mă auzi, Toadere?

– Te aud... perfect...

– Tu cum o mai duci în pustietatea ceea? Îți priește singurătatea?

Aruncai o otheadă de lup rănit la leoaica din fața mea, gata să mă sfârtece:

– O duc minunat, drăgălașa mea soțioară... Și-mi priește și pustietatea, cu care... tu n-ai avut ocazia să te înfrupți... Și nu-i deloc o pustietate cum îți închipui tu, Mărgeluș... La numai o sută de metri de căsuța mea... („Uite, carpănușul mă-sii! că-mi face semn să închid – îndrăznește să-mi interzică să vorbesc cu propria-mi soție?!”), se întinde o fantastică fâșie de salcâmi înalți, puternici, iar dincolo de ea, cât cuprinzi

cu ochiul, e pădure de stejari tineri și alți arbori – nu pricep de care soi sunt, că am învățat biologia foarte prost la școală...

– Bine că recunoști... Mai e cineva lângă tine?

Îmi pieri ce se-nfiripa în coarde. În obrajii Adelei înflori varul fără sineală – prinse cu urechea ce nu trebuia.

– De ce ești curioasă? o întrebai sâsâit.

– Simt eu că nu ești singur...

Mă scuturai, îndârjindu-mă:

– Păi... sunt cu Adela!

Femeia din fața-mi se apucă de cap, apoi se ridică să iasă, dar îmi observă gestul violent: să rămână pe loc! Se prăvăli din nou, gemând stins, ca o muribundă căreia i se astupă gura.

– Cu Adela? părea să nu fie secerată de uimire soția mea de celular. Ți-a venit în musafirie? Am priceput mai de mult că-i amanta ta...

– Ai înțeles greșit – e amanta lui Mișu.

– Da? O înșeală pe Nadiuța lui?! Nu-mi vine să cred!

– Să-ți vină („Dac-ai ști tu ce fericit gema Mișulică între cracii unei pensionare rusoaice, fostă sanitară-saltea de război, pe când băiețelul trudea cu mine la ziarul raional, nu i-ai mai cânta fidelitatea de soț!“).

– Înseamnă că... e tare frumoasă?

– Este („Adică a fost, pentru că-i spânzură pielea acum – cogeamite burtoi a avut, nu șagă!“)...

Adela răsuflă ca o naufragiată întinsă pe nisip galben, presurat cu diamante, resuscitată de un halat alb, chemat de urgență. Mărgeluș făcu o pauză suspectă, plină de hopuri în care puteai lesne să aluneci.

– Cauți acum să-ți mai amăgești singurătatea în care ai fost izgonit? Da... Ai ajuns, măi Toadere, un donjuan... izgonit.

– Mi-ai mai spus prostia asta ori o faci prima oară?

– Dar tu meditează. Și-ai să te convingi că nu-i prostie. Să-i explice o fostă instructoare de pionieri unui ziarist fălos ca tine ce-ar însemna asta? Izgonit... din patrie nu ești, cu toate că e ceva și aici, dacă nu plânge Bucovina după tine... Din... visurile tale, dragule, ai fost izgonit – uite că vorbesc și eu ca tine, în metafore! se zbatu sonor glasul-i, mlădiindu-se. Dar mlădiindu-se cu un soi de amărăciune, nu știu cum.

– Lasă tu metaforele, că începi să fii ridicolă, mă iritai, făcând-o pe Adela să-și salte a senină curiozitate fruntea. Donjuan de mucava pentru tine am fost, donjuan în derivă tot am fost – am acceptat ambele botezuri, ca să-ți fac ție pe plac și pentru că... erau chiar ingenioase. Acum umbli cu izgonitul! Din care visuri am fost izgonit eu, soțioara mea... de celular ?

– Cam... din toate visurile tale. Pentru că ești un învins. Dar pe cei învinși visurile, propriile visuri îi izgonesc – tu trebuie să-ți dai seama mai bine. De fapt, pentru ca să-ți dai seama, trebuie să reflectezi. La modul serios să reflectezi. Dar n-o poți face fără niște popasuri.

– Ce fel de popasuri? aş fi urlat, de n-ar fi fost ochii Adelei, aprinşi reci, într-ai mei.

– Să te scoli într-o dimineaţă, măi Toadere, cu mintea limpede ca toţi... intelectualii serioşi de rangul tău... Să-ţi faci o cafea şi, lăsat în fotoliu, să meditezi... întrebându-te:

ce-am făcut eu cu visurile mele? Căci le-ai avut, nu? Şi să te mai întrebi: din care, frânt de neputinţă, am evadat eu singur, şi... din care m-au izgonit ele? Pentru că n-am vrut eu – din orgoliu, din patimă dementă pentru lucruri mărunte – n-am vrut să-mi mistui fiinţa pe rugul suferinţelor... Căci ar fi trebuit să-ţi dai seama de mult: şi suferinţe aduc cu sine visurile, nu? Care cereau de la tine răbdare multă. Şi, mai ales, dăruire şi credinţă, ca ... să le ştii măcar pe unele împlinite...

– Hai, că s-a înroşit telefonul – ai să plăteşti o groază de bani. Tu spune: la ce ai vrut, de fapt, să ajungi?

Urmă o pauză, cât ți-ai sufla urât pe trotuar nasul, pe furis:

– Ai intuit, probabil, că trebuie să ajung în altă parte: sunt nevoită să constat că nu ți-ai pierdut capacitatea de a spune minciuni, dragul meu. E timpul, Toadere, să nu mă mai ai de proastă – chiar te rog! Vrei şi acum să te cred? Nu mă confundai tu mereu cu Adela?

– Te confundam... Pentru că... Rogoz ăsta, curvar fricos, ca să nu cadă în capcana Nadiuţei, cu lacrimi în ochi m-a tot rugat să-i fiu omul lor de legătură – puteam să-l refuz?

– Şi azi ți-a lăsat-o ție, zici, să-i... ții de urât?

Văzui că Adela își scutură, nervoasă, coafura.

– Păi... a plecat cu maşina să cumpere de haleală şi ceva tărie. Dar tu ce-ai vrut?

– Ei, ce-aş mai putea să vreau de la tine, măi Toadere? L-am adormit pe nepoţelul nostru şi..., dacă urlă căsoaia asta a singurătate şi... mi-a venit dor, am hotărât să te sun... Dacă-i așa cum spui, chiar îmi pare foarte rău de Nadiuţa, că Mişu... şi-a găsit o femeie care-i oferă mai mult, probabil...

– Care e numele nepoţelului?

– Ferdinando Sorin. Nătăliţa i-a pus numele cum a vrut... Închid. Pe curând, dragule! Am să-mi bag în cap că... ceea ce mi-ai spus despre Mişu şi amanta lui n-a fost şi de data asta o improvizaţie ingenioasă a lui Sorin Marcu. Şi închise.

Uite că mi-a zis Sorin! Că Sorin îmi spuneau atunci toţi când mă îndrăgostisem de ea ca un smintit, de cum văzul mi se aprinsese ca o flacăra de cais înflorit văzând-o. Sorin eram pentru ea în cei doi ani de căsnicie când, întorcându-mă de la sindrofii, de cele mai multe ori erotice, hăt după miezul nopţii sau la înspicarea zorilor, o găseam cu ochii roşii de plâns. Iar înainte de plecare la serviciu, tot cu „dragă Sorin” mă întreba unde mi-am băut şi cu cine mi-am erotizat noaptea, pentru ca tot Sorin să-i îndulcească urechile cu o minciună în haină nouă. Nu, nu din greşeală soţioara mea de telefon de pe alt continent şi-a încheiat discursul cu „Sorin Marcu...”

– Duc fasolele astea-n bucătărie sau... mai mănânci?

– De ce să le duci, când... n-am mâncat deloc? şi-mi pusei în farfurie, după care sorbii, curmat de sete, coniacul.

- Te mai iubește...
- Crezi?
- O mai suni și tu?
- Nu. N-am bani pentru asta, din păcate... Mai torni?
Adela îmi turnă numai mie:
- Deci... continuați a vă iubi prin telefonul mobil? Pentru tine, e cât se poate de avantajos – proaste alde mine au acces liber la căsuța ta de nebunii, fără să le pândească vreun pericol din partea soțioarei, – le poți oferi găzduire la orice oră de zi și de noapte și-n toate anotimpurile...
- Iarna, nu („Asta a mai lipsit – să vii pe capul meu și la iarnă!”). Că nu mai rânește nimeni zăpada pe valea asta până nu se topește.
- Aoleu! Cum vin ninsorile, până-n primăvară, nu ne mai vedem?
- Iese că... nu ne mai vedem („Pagubă-n ciuperci!”) – situație tragică, dar n-ai ce-i face...
- Nu ironiza, te rog! Eu nu-s mai bună, dar Mărgeluș totuși nu sunt!
- Ce vrei să spui?
- De mult voiam să-ți deschid ochii! Numai un bărbat credul ca tine poate admite că o femeie care trăiește bine-mersi fără soț e capabilă decenii la rând să-l mai iubească! Și – culmea! – să-i mai fie și fidelă! Adela se dezlănțui – pentru prima oară o vedeam scăpărându-și cu aprinsă negreață ochii spre mine, gata să mă sfâșie: Cheamă-l imediat pe Mișu – să vină să mă ia! Nu vreau să mai rămân aici! Nicio oră! Niciun minut!

Și apucă de-o aripă geanta de pe *lejancă*, apoi porni să arunce-n ea – mai întâi, halatul în carouri, ce-l dezbracă cu smucituri, apoi și celelalte lucruri ce nu le văzui, pentru că întorsei ochii spre fereastra dinspre grădină, în pătratul căreia se cuibărise o cloșcă leneșă de lumină toamnă. Și-n clipele acelea – *mama mia!* – zvâcni viforos în mine dorința de a o poseda. Imediat! Cu orice preț! Animalic, fără compromisuri! Mă năpustii, repezindu-mi mâna printre picioarele-i nedesfăcute, ridicând-o și prăvălind-o pe spate. Făcu doar un singur gest, prinzându-mi moale degetele-mi ce începură să-i tragă-n jos ștrampii. Atât. Cu privirea-i aprinsă, lipită de tavan, se lăsă dezbrăcată până la veșmintele Evei și niciun mușchiuleț nu mișcă pe obraji ei înfloriți palid. Doar când intrai în ea, mă cuprinse de după gât, șoptindu-mi oftat în ghiocul auzului:

- Eram gata să te părăsesc... Of, cât mi-a mai rămas de trăit nu mi-aș fi iertat-o...

20.

Clipe numărate se scurg în plinul mișcător al sălii de spectacole. În timp ce actorul, în colțul stâng al scenei, din culise, își rugumă ultimele gânduri ritmate, aburite de esențele tari ale metaforelor, rotofeia Nora și Vica, blonda, în celălalt colț al scenei, tot în umbra culiselor, șușotesc:

- Marius zice că Directorul l-a amenințat că-i scoate din repertoriu spectacolul, dar el îl joacă cam în fiecare lună. Nu-ți pare ciudat?

- E cam ciudat, dar e și logic.
- Unde-i logica?
- Întreab-o pe administratoarea-șefă – cam întotdeauna – una sala-i plină. Vin spectatorii să-l privească și, dacă vin, cum să-l scoți?
- Dar mai iese câte unul în timpul monologului donjuanului nostru...
- Ies amărâții ăștia de la școlile de meserii. Dar la spectacolele noastre nu ies? Nu vorbesc la telefoanele mobile?
- L-am privit atunci, la premieră, își strâmbă năsul Nora. Nu-mi place...
- Da' ciomăgelul lui îți place?
- Nu pot spune nu. Dar mi-ar conveni mai mult să-mi lustruiescă pasărica. Dar nu vrea...
- La ultima *stâkovkă* (joncțiune) n-a vrut, dar astăzi... cine știe?...
- Ipocrito... Vrei numai ție să-ți faci!
- Nu mi-a făcut niciodată cum ai fi vrut și tu. Și mă bucură că nu-i un degradat... Tu nu simți pentru el ce simt eu... Să-l lăsăm în pace, că... hădărăgel ca al lui n-are teatrul nostru...
- De unde știi? se interesează Nora tresărind. L-ai cercat și... pe-al Directorului?
- E bun și al lui, dar... Și Vica făcu ochii roată – nu-i nicio ureche să le audă?
- Dar ce? căută să precizeze Nora.
- S-a ramolit puțin. Prea multe mândre are, țugui buzele, în roz aprins, Vica. Și nu se mai simte tăria ceea de pe timpuri...
- De pe timpuri? De când te... iubești cu el?
- De când m-a angajat... Chiar din prima zi când mi-a dat camera ceea la cămin. Tu încă nu erai venită...
- Da..., făcu Nora cu amărăciune, dată cu pudra geloziei. Și eu care credeam că m-a... înaintea ta...
- Hai că nu contează!
- Chiar nu contează. Acum n-are nevoie nici de mine, nici de tine.
- Așa e. Mă mai cheamă el din când în când, dar trebuie să-l pregătesc cam mult... A angajat actrițe noi – târfele astea tinere au în palmares procedee mai eficiente... A sunat a doua oară. Mergem.
- Și cele două actrițe se grăbiră spre celălalt colț al scenei. Ajung. Se lipesc de actor, dar cât se poate de decent.
- Să te ții tare, Marius! îi urează Nora cu mierea buzelor, roz-trandafir.
- Baftă, dragule! i se uită Vica în ochii rătăciți, ce începuseră de-acum să fie ai altuia.

Ochii unui altuia care, în luminile rampei, își va zbura sufletul zdruncinat al versului spre o Luniță dintr-o copilărie ce a fost numai a lui. Și dintr-o adolescență care n-a mai fost a lui întregă. Or, dacă ar fi avut și mila asta dumnezeiască, l-ar mai fi aruncat oare moftul destinului pe scena acestui oraș de provincie, departe de mama lui dragă? De prietenii și ulițele înguste, prăfuite ale Fundoaiei? Departe de imașul cu imaginea colegei lui de clasă, ninsă de albastrul dens al cerului de vară, de verdele cam întotdeauna năpăstuit al ierbii, unde-și zburdau cu toții picioarele

desculte? Departe de casele țăranilor mirosind a necaz și a molid, țărani printre care nu avea cum să-și regăsească rădăcinilor buneilor, dar care îi deveniseră apropiați, căci în mijlocul copiilor, nepoților lor a învățat să râdă și să plângă bătând poarca, jucându-se de-a mijatca, din mijlocul lor, în orele serii, o zbughea, scâncind de obidă, spre curtea mămuței Catinca, auzind glasul de clopoțel aspru al mamei...

Cele două actrițe îl împing ușurel din spate. Și actorul Marius Hotingeanu, trăgând aer mult în piept, ieși în scenă. Întâmpinat de fluxul puternic de lumină verzuie ce rămase să-i tremure pe figura-i turnată parcă din piatră de stâncă, acoperită cu mușchi verzi. Actorul ridică încet bărbia și-și trimise ochii aprinși spre balconul, în care chiar în clipa cea alunecare în scaune cele două actrițe mereu flămânde de împătimitul lui:

*E inutil să mai fac ceva –
mi-ai pătruns, risipindu-te-n flăcări,
prin toate celulele trunchiului meu tulburat.
Rămâi de-acum acolo.
Cât mai aproape de creierul meu injectat
cu nesomn,
spăimântat de nădejdi spulberate...*

– Ale cui o fi fiind versurile astea, se lipi Nora de urechea Vicăi, că poți să te scapi ascultându-le?

– Nu știu. Groaznice versuri... O fi avut donjuanul ăsta al nostru o dragoste mare... ce l-a părăsit...

– O fi avut... Acum ar trebui să fie fericit – are două. Pe noi...

Monologul continuă. Actorul își coboară privirile în sală, plimbându-le rece pe fețele tinere, și în văzu-i întors înauntru apar alte fețe – toate înțepenite în așteptare. Sunt o mulțime. Și, nu știu cum, toate, curioase, înghesuite între cei doi pereți, dinspre Răsărit și dinspre Apus, între care roșește, lăbărtată pe tot spațiul, lozinca cu îndemnul „geniului” revoluției: „Învățați, învățați și iar învățați!”. E sala de festivități a școlii ce-i încăpuse pe toți comsomoliștii din clasele mari, chemați să dea verdictul celor doi îndrăgostiți care avuseseră tupeul să se sărute în timpul recreației chiar sub ochii colegilor lor de clasă!

Adunarea generală se convocă ad-hoc, la așa-zisa oră leninistă. Prezidiul își ocupă-n scenă cele două locuri la masa acoperită cu satin roșu. În sală e rumoare. Secretara organizației comsomoliste, o fată urâțică, înaltă și uscățivă, își încruntă cele două sprâncene lipsă:

– Rog să faceți liniște! Și pentru că secretara biroului, tovarășa Gâsc, tot își încruntă sprâncenele, ale ei stufoase, bărbătești, pițigăi: Repet încă o dată: faceți liniște! Sala aproape că o ascultă, însă până la liniștea ce și-o dorea Valea – părinții, ambii comuniști, îi dăduseră acest nume în cinstea cosmonautei Valentina Tereșkova – era încă mult. Și pentru că tovarășa Gâsc avea program saturat în fiecare zi, Valea trecu la treabă: Pe ordinea de zi avem o singură *întrebare* (de „chestiune” sau „problemă” pe atunci nu se vorbea, că mirosea românește): „Cu privire la comportarea *nedestoinică* a comsomoliștilor, Marius Hotingeanu și Lunița Zdrăhuș”.

O scurtă informație vă dau chiar eu: săptămâna trecută, joi, la pauza mare, ei s-au sărutat deschis, fără nicio rușine, chiar în banca în care stau amândoi, că n-au vrut să asculte de Agafia Nicanorovna să se mute în bănci diferite. La adunarea organizației lor primare a clasei, comsomoliștii au votat pentru o pedeapsă foarte slabă, adică muștrare, dar tovarășa Gâsc... – secretara biroului iar își încreți holbat sprâncenele – adică noi, cei din comitet, am decis să ne adunăm la această adunare generală, ca să-i pedepsim cum se cuvine...

– După merit! interveni tov. Gâsc. Cum cere statutul vostru!

Cât nu-i îndemna Valea să ia cuvântul, comsomoliștii continuau să stea cu capetele aplecate sau se priveau înde ei, zâmbind complice („Ei, parcă noi nu ne-am pupat în clasă– și nu o singură dată! – și dacă nu ne-a pârât nimeni...”), până când secretara:

– Dar tu, Cornelia, cum apreciezi fapta lor nedemnă?

Eminenta dintr-a XI-a își avea de mai mulți ani fotografia pe panoul de onoare al școlii. Se ridică îmbujorată:

– Apoi... eu propun să nu fie dați afară din școală... Pentru că s-au sărutat și ei – mă rog, suntem cu toții tineri, nici să fie... excluși din comsomol, deoarece ambii sunt elevi buni la învățătură, lucrează cu spor în brigada școlărească de producție...

Secretara organizației comsomoliste:

– Dar ce pedeapsă propui să li se dea?

– O muștrare aspră le-a fi destul...

Tovarășa Gâsc îi făcu semn înțepat cu mâna să se așeze și Cornelia, în scaun, descrescu în dimensiuni. Secretara de comsomol privi, speriată, la capul biroului de partid – tov. Gâsc era, din creștetul cu părul lins și până-n pântec, numai dezaprobare:

– E prea puțin pentru ei o muștrare, fie și aspră!

Din mijlocul sălii, un băiat ridică mâna.

Secretara de comsomol:

– Să-ți dau cuvântul?

– Nu-mi mai da cuvântul... Dacă se poate, vreau s-o întreb pe tovarășa secretară de birou ceva...

Secretara de birou, curioasă rumen:

– Haide, întreabă-mă...

– Eu...și colegii aceștia ai mei vrem să știm: la ce oră de zi sau de noapte avem voie să ne sărutăm? Și...în ce locuri să ne sărutăm? Că-n rest, noi știm cu cine...

Rumoare veselă în sală. Secretara de birou se foiește, se strâmbă, pusă la încurcătură. Dar se ia repede în mâini, ripostând îngroșat:

– E prematur pentru tine să vorbești despre asta! Și-i face semn Valei să revină la chestiunea ordinea de zi. Secretara de comsomol se execută:

– Eu propun, dragi comsomoliști, ca cei doi, care au săvârșit o faptă așa de nedemnă să fie dați afară din comsomol și... să înaintăm direcției școlii propunerea

să mai fie... Și tiza Valentinei Tereškova cerși în continuare, cu ochii, un pic de curaj de la tovarășa Gâsc. Și el veni:

– ... să fie dați afară și din școală.

– Așadar, au fost înaintate din partea voastră două propuneri, preluă Valea curajul gâscâian. Cine e pentru aceea ca elevii cl. XI, Marius Hotingeanu și Lunița Zdrăhuș să fie dați afară... de două ori pentru comportare nedostoinică, rog votați!

În sală se ridică doar câteva mâini. Secretara, cu mâna fâlfâind sus:

– Hai, nu fiți lași! E în joc onoarea organizației noastre! Onoarea școlii! Încep să se mai ridice, șovăielnice, alte mâini, dar secretara Valea înțelege că nu sunt destule pentru a lua decizia:

– Voi nu simțiți că secretarei biroului de partid, tovarășei Gâscă...

Fără „ă”! se oțărăște capul biroului, lățindu-și colțurile subțiri ale buzelor, date partinic doar cu luciu.

– Nu simțiți că tovarășei Gâsc îi este rușine de noi? Secretara biroului chiar își apleacă ochii, rușinați tot partinic, făcând-o pe sensibilă: Avem noi un pic de curaj ori nu avem?! Se mai ridică și alte mâini: Vă mulțumesc, dragi colegi! Sunt mândră de voi! Așa, acum să ridice mâna acei care sunt împotriva! Se ridică vreo zece mâini în fundul sălii: E clar, constată muștrător secretara de comsomol, sunt colegii lor de clasă! Dar cine s-a abținut? Numără: unu, doi, trei, patru, cinci... Atât! anunță tiza Valentina, coborând parcă din racheta spațială drept în brațele mulțimii leșinate de entuziasm. Comsomoliștii noștri au votat ca să fie dați afară de două ori! Să le fie de învățătură la toți! Extrasul hotărârii organizației noastre va fi înaintat direcției școlii...

Cei doi îndrăgostiți incriminați rămân în scaune. Mâna firavă a Luniței, ca o pătlagină roz, o acoperă pe cea a lui Marius, încleștată rece de lemnul scaunului. Cele două mâini se răsucesc înfiorate, gata să se topească una-n alta. A disperare? A încurajare?

– Acuși ne vine diriginta, Marius...

– Să mergem, se ridică băiatul, încercând să-și elibereze mâna din captivitatea cea mică, dar nu poate – lăbuța Luniței nu-i dă drumul!

Ies, ținându-se de mâini, traversează coridorul lung, intră-n sala lor. Diriginta se reține ca întotdeauna cu cel puțin un sfert de oră. O tăcere nesuferită spânzură deasupra capetelor aplecate. Incriminații iau loc în banca lor– două statui palide.

– Nu puteți fi supărați pe noi, răsună o voce de băiat din spate, – clasa noastră a votat împotriva...

Îi răspunde o alta, după o pauză, cât ai sări un șanț cu apă stătută:

– Las' că nu toată clasa a votat împotriva...

O a treia, bărbătească, tot din spate:

– Să le fie rușine lașilor!

Și-atunci, din banca din față, își întoarce spre ei obrazu-i rotund, de pisică bătută, Olguța:

– Mie mi-a fost chiar frică... De-aceea și-am votat pentru. Drept vă spun – iartă-mă, Lunițo...

Și eleva de alături:

– Și mie mi-a fost frică... N-ai văzut cu ce ochi se holba la noi Gâsc? Da' eu la obiectul ei numai note de trei am – ce mă fac de mă pică la examen? Că au mai pățit-o cu dânsa și alții...

Și o voce de băiat, cam jucăușă, din dreapta:

– Tu, măi Marius, ce ai de gând să faci acum?

– În clipele astea? Poate că am să plâng...

Și altă voce din stânga, tot de bărbat, dar trecută prin cerneala roșie a ironiei:

– Da' tu plânge acum, să vedem și noi. Trebuie să poți, că voiai să te faci actor, nu?

Marius iese în fața clasei și auditoriul împietrește în așteptare. Flăcăul se concentrează preț de vreo zece secunde și pe obrajii săi încep să se prelingă două lacrimi mari. Colegii aplaudă cu însuflețire. Marius revine încet în banca lui și Lunița îi sărută cu ochii tulburi cele două amprente umezi ale obrazilor. Aplauzele explodează cu și mai mare putere. Ușa clasei se deschide violent făcându-și apariția Agafia Nicanorovna, cu cele două globuri gata să țâșnească din orbite:

– Sărbătoriți evenimentul?!

La pauza următoare, după ce ieși, cu obrajii aprinși, din biroul directorului, Lunița îl căută, postându-i-se în față, ca să-l adune adânc în ochii ei căprui:

– Părinții sunt plecați. La noapte voi fi singură. Să vii neapărat... Neapărat, auzi?...

21.

Am posedat-o și în timpul nopții. Ce-i drept, cu patimă mai somnoroasă. Pe la 03:00, după a doua cucerire a redutei, o rugai să mă lase să dorm. Îmi luă capul și mi-l îngropă în cuibul moale al sânilor. Alunecai degrabă în căruța cu fân blând al somnului. Legănat dulce până când zorii dinspre soarele-răsare nu-și îmbobociră surâsul pe tot obrazul ferestrei. Și-l îmboboci și Adela pe buzele-i pline, când încercai foarte precaut să-mi scot mâna de sub ceafa ei de gâscă bine hrănită.

– Nu mai dormi, dragule?

– Vreau să ies afară...

– Ia-ți scurta-n umeri, că poate fi rece dimineața...

Când ridicai plapuma să mă ridic, muntele lui Venus își etală pernuța-i tunsă scurt. Femeia-și desfăcu cele două ispите cu labe pentru pantofi nr. 37:

– Hai, vino...

– Mă întorc și... continuăm munca...

– Bine, și-mi sărută mâna alunecându-i pe țâțe.

Paltonul vechi, fără mâneci de pe divanul de sub geam mă lovi peste ochi cu blana însângerată. A lui Bim. Pe care nu apucasem s-o văd la rusul ce mă pocnise în ajun cu patul armei de vânătoare. Armă din care zburase glonțul în inima lui Bim. Sau în capu-i cu ochi negri, cumiți. M-a părăsit pentru totdeauna bietul de el... Bietul de mine!

A căzut bruma peste merii mei nuzi și peste sufletul meu. Întorcându-mă de la WC, zării pe o creangă o gutuie mare, galbenă. Mă buric. O culeg. O șterg de poala scurtei și-o slobod în buzunar. Of, că iar le simt alunecând... Șopârlele melancoliei... De multă vreme nu mi-au leșinat simțurile... *Donjuan în derivă*, al doilea roman ce deapănă epopeea lui donjuan din primul, are pagini destule siropate cu aceste stări nesuferite ale mele, când toată ființa mi-e cutreierată de tristețe, ba, în ultimii ani, de o apatie sățioasă, după care, de cele mai multe ori, vine zdruncinător dezgustul față de această lume. Și dezgustul față de sine – acesta din urmă provocându-mi frisoane friguroase de spaimă. Sunt cât se poate de periculoase, îmi spunea la ultima noastră întâlnire doctorul George Drăgan.

De-aceea nu-mi cumpăr antenă, ca să-mi mai funcționeze televizorul – m-am săturat până-n gât să-i aud pe liderii celor trei partide din Alianța lăudându-se că-și îndeplinesc cu brio angajamentele asumate față de UE, FMI, ajustând justiția la standardele europene. Și luptând cu corupția, oameni buni! În timp ce pe parcursul acestor trei ani niciun pește mare, mafiot, n-a încăput la răcoare, niciun polițist dintre acei care i-au maltratat pe tineri la 7 aprilie 2009 nu face pușcărie! Ba își continuă, bine-mersi, slujba în comisariatele unde-i bătuseră până la sânge pe protestatarii care i-au adus la putere pe actualii guvernanți. Mă mai pune la curent Mișu, prin telefon, cu ultimele evenimente politice, cu toate că nu-i cer, dânsul trăgând nădejde, că, în timpul ce le-au mai rămas până la alegeri, guvernanții vor mai aduce ceva în plus pe masa sclavilor din această gubernie...

Pe paltonul ăsta dormea Bim când îmi păzea căsuța până-n zori... Mă las pe marginea divanului („Las’ că am călărit-o destul... Și dacă zice că-i într-o perioadă foarte propice procreării, i-am furnizat destul material...”) și constat cu amărăciune că, în locul șopârlițelor celora scui pătoare de melancolie, se ridică, strecurându-se spre coardele pieptului, scârboșenia de apatie... Uite-o, mă învăluie, acaparatoare – nu cumva ea îmi și dă usturime la inimă? De fapt, meditez simțind că-mi îngheață fundul, lighioana de apatie, de când m-am mutat cu traiul aici, mă mai părăsește vreodată? Cu ea mă culc și cu ea mă scol. De-aceea nici nu mă interesez cum să mă conectez la internet cu rabla asta de computer... Nici prin gând nu mi-a trecut să-mi cumpăr măcar un tranzistor. Deși suma lunară ce-mi revine din procentele ce mi le oferă banca, dacă-mi încarc stomacul mai subțirel și nu-mi cumpăr băutură, mi-ar permite să mai pun și ceva deoparte... Și-n juma’ de an îmi cumpăr un laptop mai vechișor... Ce laptop, când nicio antenă nenorocită pentru televizor nu mi-am luat încă! Da-mi trebuie?!

Ușa se întredeschide:

– Îți sună celularul – nu-l auzi?

Nu-l auzii. Îmi salt bușteanul vlăguit. Urcând cele trei trepte, mă anin, cu buzunarul scurtei, de capătul țevii metalice de la balustradă – carpănușul mă-sii! – el pârâie. Mă deznin. Intru. Apăs. Mă uit: m-a sunat Nicu Rediș! Ah, cât de mult tânjește gâtulejul meu după poloboacele lui! Formez:

– Alo! Alo!

– Salut, ziaristule!

– Nu mai sunt...
– Pentru noi, ai rămas ziarist. Pe scurt, că mă grăbesc la o întâlnire: ce ocupație ai azi?

– Fac copii...
– Ce-ai zis, mă? tună basul lui Rediș.
– Am de trei zile o doamnă și-i zămislesc un puradel.

Nicu făcu o pauză gâfâită, pesemne și supărată:

– Eu n-am timp pentru bancuri, măi Toadere, – vorbește serios!
– Vorbesc cât se poate de serios...
– Bine, mă, dar... cât o mai ții acolo? Că vrem să te aducem în astă-seară la *Clubul dezbaterilor*...

Rămân zăpăcit. Ezit, simțind că mi se ridică sângele-n tărtăcuță.

– De ce taci? Nu ți-am spus că-s grăbit?
– Mulțumesc și accept, răspunsei rapid. Trimite-l pe Mișu să mă ia.
– S-a făcut. Și închise.

Mă las pe marginea divanului. Apatia se evaporă din mine, ca moartea la vederea crucii.

– Să-mi fac bagajele? mă întreabă Adela, cu cracii, așa cum am lăsat-o, goi.

Mă apropiu. Trag plapuma peste ea. O mângâi pe frunte:

– Ne întâlnim la un garaj. *Clubul dezbaterilor* – așa-l numim noi. Să stăm la un pahar de vorbă între noi, bărbații. Nu pot să-l refuz... Mi-e un prieten care mi-a făcut mult bine. Îl rog eu pe Mișu – vine să te ia, și, după ce te zboară pe tine la autogară, vine și după mine. Mai pe seară...

Adela închide ochii. Are gene lungi. I le sărut ușor și mă mir de duioșia ce mă furnică.

– Mă izgonești, vasăzică? vorbește femeia cu palidul abia-abia mișcător al buzelor. Ei, ce sunt eu pentru tine? O cocotă – atât... Parcă nu-mi dau seama că... veți avea și femeii acolo?

– Doamne ferește! mă apăr eu, pentru prima oară, poate, revoltându-mă sincer în asemenea situații. Va fi numaidecât și Episcopul, colegul meu de clasă – ce să caute acolo muierile?

– Bine... Oricum, mâine trebuia să... Că mă îngrijorez și eu de copila ceea a mea. Dar fă-mi încă o dată cum mi-ai făcut prima oară, aseară – să plec și eu mai sătulă...

Flăcău-mi zvâcni, dar leneș:

– Îți fac, dar... drăgălășește-mi-o și tu...

Adela cere să-i aduc de pe *lejanca* poșeta. Scoate pachetul cu șervețele igienice, făcându-mi semn să mă dau mai aproape. Las să alunece nădragii, oferindu-i zestrea spre purificare și revigorare. Se apucă. Cu primul șervețel, nu prea avu ce griji. Cu al doilea, avu cam pe nota 6. Când veni rândul celui de-al treilea șervețel, dromaderul, întins strună, ceru de la doftoroaie să treacă la procedura inițiată de greci și practică cu brio de strămoșii romani, de multă vreme și pe placul lui, păcătosul. Degeaba-și incriminase Adela insultătorul calificativ „cocotă” – nici prin gând nu-mi

trecuse vreodată s-o am de prostituată sau s-o tratez ca atare. Dar, urmărind-o cum își face treaba – se zguduia căsuța-mi, sărmana, de urletele mele! – n-ai fi putut crede niciodată că amanta mea veche nu trecuse de-a lungul anilor printr-o școală bună a seducției. Aceasta din urmă mai înseamnă și pervertire, dar, în cazul acestei femei pe care n-a părăsit-o – hai să-i zicem dragostea, că nu strică – din adolescență, zău că nu se potrivește! E femeie depravată Adela, când toate partidele noastre de sex decurg normal, în limita bunei-cuviințe, dacă se poate spune așa?

Iat-o că-mi lasă neînfrânatul coardă și se prăvale în așternut, desfăcându-se. „Vreau căpri...”, și nu-mi zboară decât primele două silabe și femeia se ridică-n genunchi, căpriță fremătând, oferindu-mi monitorul de-o rotunjime amețitoare. Nestăvilitul se declanșează – mai întâi, cu reținută cuminenie, dar asta ținu doar câteva clipe neserioase, ca apoi, sub of-urile ritmate ale „căpriței”, să-și înăsprească din ce în ce mai necruțător avântul. Conștientizez fericit că întârzie să ajungă explozia... Și asta mă împietrește, îmi dă curaj! Da, dar Adela întoarce capul, aburită, rugându-mă fierbinte – eu însă, nu! Nu pot! Și mă bucur rânjind – ca un lup cu laba iepurelui în dinți, hotărât să nu-i scape prada nicidecum! Femeia, tremurându-și albețea sferică– a exaltare? a nerăbdare? – mă imploră, cu ochi de flacără, întorși, mă imploră, dar zadarnic! Gemute, minutele se scurg în sfertul de oră, sfertul, țipând dement, se varsă-n juma' de ceas, dar explozia tot întârzie! Cerșită, rugată durut, conjurată, dar întârzie să vină!

Teroristul, până la urmă, cedă. Materialul procreator, implorat de amândoi cu rugă, așa și nu veni. Mă pomenii și de data asta învins? Și dacă mă pomenii învins, s-ar cuveni să recunosc că și izgonit am fost dintr-un anume vis? Așa iese din cele spuse de Mărgeluș, care-n ultimii ani bate câmpii. Tentația mea dintotdeauna de a lăsa femeia satisfăcută în așternut poate fi considerată vis oare? Hai, că-i prea de tot! Zice („Te pomeniești că s-a apucat în Columbia să citească filozofie!”) că trebuie să reflectez serios când bostanul mi-e treaz... Dar când mi-e treaz el... cu adevărat? Glasul Adelei vine trecut prin nisipul mâhnirii:

– Nu-l mai pune pe Mișu să bată drumul de două ori. Plecăm amândoi, când vine să te ia pe tine...

– Și în Tirașpolea când ajungi?

– N-am probleme. Vine mașina după mine când îi spun...

– Care mașină?

– A companionului de afaceri al pușcăriașului meu. A luat totul asupra sa, tâmpitul, și camaradul lui, mafiotul, se lăfăiește în libertate.

– Dar afacerea înflorește?

– Înflorește...

– Îți trimite mașina companionul? Nu-i rău...

Văzându-mi mutra pleoștită a suspiciune:

– Să nu mă bănuiești de ceva, Toadere, că-ți scot ochii cu ghearele astea!

Și-și săltă fundul gol, sărind în picioare și încolăcindu-mi gâtul. Mă slobozi apoi neserios, absorbindu-mi gura, însetată de vinișor și mâncare bună, în gura ei mică, însetată de dragoste. Stăm topiți unul în altul („Of, de n-o vrea iarăși sex, că mi-

e prea destul ce-am făcut în aceste trei zile...”), cu buzele în dublu prizonierat, și, când simții că mă pot smulge:

– Nu mâncăm nimic azi, Adeluțo?

– Ha-ha-ha! mă eliberă din captivitate femeia. Uite că mă și dezmierzi, dacă ți-e foame! Și, după ce râse pe săturate: Știi de ce nu mă las eu de tine? Că sunt îndrăgostită din clasa a noua – ți-s roase urechile de câte ori ți-am spus-o. Dar e vorba și de altceva: cu tine mi-e imposibil să mă plictisesc! Da’ nici prin gând nu-mi trece așa ceva! Dar nu de plictiseală voiam, de fapt, să-ți spun – cu tine mi-i foarte interesant: și când mă tratezi cu... tandrețe – ah, prea mult spus „cu tandrețe” – și când mă faci să sufăr... („Așa ceva chiar nu auzisem de la nicio amantă din câte le avusesem”). Nu întâmplător, Mărgeluș a ta – că o mai ai în buletin, nu? – ți-a tot zis donjuan. Ea ți-a sugerat și titlul primului roman, nu? Acum, la telefon, cum ți-a spus?

– Donjuan, izgonitul din vise...

– Din care vise izgonit?

– Din ale mele. Ea consideră că... din unele vise am evadat din... proprie inițiativă, iar din altele, m-au izgonit ele. Pentru că sunt un învins...

– Pentru dânsa, ești un învins tâmpit! ți-pă, dar fără răutate, Adela. Pentru că decenii o mai păstrezi în buletin. Oricum, nu pot să nu fiu geloasă, cred că mă înțelegeți, dar ai... avut, vreau să spun, o soție spirituală...

– De ce... am avut? O am!

– Soție de celular?

– Da. Îmi convine perfect! Cel puțin, nu ne poate deranja, nu?

– Cât a ținut dialogul, am crezut că sare inima din mine... Am devenit, între timp, și amanta lui Mișu!

– Normal. El n-ar fi deloc împotriva...

– Și tu?

– Dacă... v-ați dori reciproc, de ce aș fi? N-ai văzut că m-am epuizat? Că nu mai pot?

– Ești un porc, Toadere.

– Nu încerca s-o faci iar pe supărata și... să-ți strângi, teatral, lucrurile, că, oricum, nu mă mai pornești...

Adela își îmbracă slipul, își trase ștrampii. Se postă apoi în fața oglinzii, cu ochii întrebându-și sâni dolofani, bătaioși dacă mai pot fi drăgostiți. Mai puteau: mă apropiu, îi sărut, pe rând, dezmiertându-i cu buricele degetelor. Vorbi, ca și când își lua adio la ușa vagonului ce urma s-o ducă în înstrăinări:

– Spune-mi că nu dorești să mă dai lui Mișu, întreabă arătarea de-alături, cu pungi sub ochi, din oglindă.

– Doamne ferește! exclamă actoricește arătarea. Îl omor, de-l observ că-i trezești poftete!

– Spune-mi că nu dorești, n-ai să dorești niciodată să mă dai cuiva – orișicui!

– Nu doresc, n-am să doresc vreodată să te dau cuiva, răspunse arătarea din oglindă și-n ochii ei rătăciți minciuna și arăta, băloșată, limba.

– Mulțumesc, dragule. Întotdeauna m-am obligat, disprețuindu-mă, să cred că ții la... dragostea mea pentru tine. Am să mă oblig să cred și de data asta, că altceva ce-aș mai putea face?

Și-și încheie sutienu, trăgându-și pe ea halatul. Trecu în bucătărie să gătească și să-mi aducă micul dejun. Ca să pot adulmea, cu râțul meu de donjuan – învins? neînvinc? – aburii cafeluței de dimineață...

22.

Rândunelele își fac cuib sub streășină. Marius sapă în grădină. Acum flăcăul, sprijinit în coada hârlețului, le privește cu ochi limpezi, în care cerul de primăvară își fulguiește albastrul fără margini („Luniței tare îi sunt dragi...”). Mama trece de la o tufă de trandafir la alta, curățându-le cu foarfeca. Ajunsă lângă fecior:

– Ți-s dragi rândunelele?

– Cum să nu-mi fie dragi, mamă?!

Mama îl privește lung, dar cu o mâhnire gata a înspica suferința:

– De ce nu mi-ai spus tu mie că la adunarea ceea te-au dat afară din comsomol? Și din școală se pregătesc să vă facă vânt, nu?

– Nu mai hotărâsc ei nimic, mamă, fără director...

– Și dacă directorul le face pe plac?

– Vom mai vedea... Trebuie să ne mai cheme...

– Lunița ceea e fată îndrăzneată, o știu eu... Da' ce-ați făcut așa... voi?

– Ne-am sărutat, mamă...

– Da? Și v-au văzut directorul? Diriginta?

– Nu ne-au mai văzut... Ne-am sărutat în sala de clasă, la recreația mare... Ne-a pârât cineva dintre colegi...

– Of, nu puteați să răbdați și voi până înserează! De parcă n-ați avea unde în altă parte!

Marius lasă hârlețul să-i alunece, îmbrățișându-o și sărutându-o pe amândoi obraji.

– Sperii rândunelele, răule! Apoi îi face semn băiatului s-o urmeze, ieșind pe porțiță și așezându-se pe țolișorul de pe prispă. Marius ia loc, cuminte, lângă mama.

– Cu treaba asta nu-i de glumit, băiatule... Îi trăi tu cumva și fără comsomol, nu-i tragedie... Dar ce faci dacă te izgonesc din școală acum, când au rămas zile numărate până la examenele de absolvire? Cum rămâne cu visul tău – ai vrut să te faci actor, nu?

– Am vrut... Și mai vreau! Și, după ce-și alunecă ochii pe crengile bătrânului nuc ce începuse în acele zile să-și desfacă mugurii, verzuindu-și coroana: Dacă ar fi trăit tata, ar fi avut cine acum să mă apere...

– Marius... Are să-ți spună mama ceva... de care știe doar bunică-ta – de fapt, nu-ți este ea, scumpule, bunică... Mai știe și mătușa Catinca că i-am spus eu, când ne-am mutat aici... Și Clava se lăsă moale, sprijinită de perete: Nenorocitul cela care s-a împușcat... și căruia îi mai zici tu tată nu a avut cum să-ți fie tată, pentru că nu putea face copii, dragul mamei...

Băiatul sări în picioare, înnebunit. Deschise gura, parcă să spună ceva, nu putu și căzu pe prispă, împietrind. Tot cu spatele la perete, lângă maică-sa. Își ținea ochii închiși, respirând lung, cu gura întredeschisă.

– Ar fi trebuit, poate, să-ți spun mai de mult, ca să știi... Dar tot îmi era frică să nu mă înțelegi greșit... Cred că... nu te superi tare pe mama?

– Tatăl... adevărat locuiește aici în sat? gemu Marius.

– Doamne ferește!

– Dar unde? întrebă de-acum destul de arțăgos băiatul.

– Când am plecat... cu tine-n pântec, a rămas în... Și Clava numi orașelul dragostei ei unice ce până atunci a tot mărturisit-o sufletului și despre care i-a fost dat să mai afle, turbând de gelozie, Hary.

– Și unde-i asta?! aproape răcni Marius.

– În Basarabia. E un orașel de provincie... Unde lucram linotipistă într-o mică tipografie...

– Iar el? De fapt, nu mă interesează! Și băiatul începu să-și frece palmele, de parcă îi înghețaseră pe genunchi.

Tăcură amândoi. Rândunelele continuau să-și clădească sub streășină cuibul, zburând cu păiuțe-n cioc, cerul amenința să strivească pământul cu albastru-i nemărginit, foarfeca aștepta cuminte pe un mănunchi de lăstari de trandafir și ar fi fost mare păcat să lași înstrăinarea să se furișeze spre inima ta fără să întreprinzi absolut nimic. Și asta nu cerea cine știe ce efort – era destul să lași gândul să-și limpezească apele, să cauți cuvintele cele mai potrivite, să le aranjezi cum le place lor și să lași să-ți picure lacrima sincerității peste ele. Și Clava nu era femeia care să nu se priceapă să facă toate astea:

– Te-am adus pe lume, băiatule, cu unicul om pe care l-am iubit. Și-l mai iubesc...

– Ce replică drăguță! exclamă Marius, înviorându-se bolnăvicios. Am s-o memorizez și am s-o rostesc cândva din scenă. Și... tatăl meu – cum trebuie să-i spunem – biologic, nu? – e viu, vasăzică? Și de ce nu mă caută? Știe barem că are un băiat în clasa a XI-a, pe care vor să-l izgonească din școală... pentru un sărut?

– Las', dragul mamei, că am mai aflat eu câte ceva... Pe Agafia Nicanorovna n-ați ascultat-o când v-a spus să stați în bănci diferite, vă țineți mereu de mână în timpul recreațiilor – demonstrativ o faceți, nu? Până și-n brigada școlărească Lunița a cerut să vă repartizeze alături rândurile de sfeclă...

– Tot ce-ai spus, mamă, e adevărat. Dar n-ai răspuns la întrebările mele...

– Mi-e rușine să recunosc, dar... de mulți ani nu mai știu de el... Nu m-am interesat... N-am dreptul, dragă Marius, – are familie, înțelegi?... Și, după o pauză, în care alunecă într-o mâhnire de visare umedă: El a știut la sigur... că va avea un copil de la mine... Dar... că e băiat, și nu fetiță, nu știu, zău, dacă o fi aflat...

– Vasăzică, nu știe că exist?!

– De unde să știe, băiatule? Cine ajunge din fundătura asta într-un centru raional din Basarabia?

– S-ar cădea el să ajungă în fundătura noastră!

– Nu striga... N-ai înțeles? Eu îmi doream un copil, nu el. Pentru că de la nenorocitul acela nu-l puteam avea – dânsul mă trimitea la sanatoriu să-l fac cu cine s-a nimeri! Dar eu... de la ziaristul Sorin Marcu am dorit să-l am! Că... îmi ardea sufletul după el...

– Am înțeles... Tu ți-ai dorit să mă ai, nu el... Mulțumesc, mamă... Și din trei salturi fu în grădină, înșfăcă hârlețul, continuând să sape cu înverșunare: Să știi însă, mămicuțo, că nici eu n-am să-l caut! Nicicând și nicăieri n-am să-l caut!

Mama Clava își urmărea fiul cum lucrează, întrebându-se: a mai vorbit vreodată ea cu cineva mai ca nelumea cum a făcut-o adineauri cu fiul său? Cu totul altfel își imagina ea că-i va face această minunată și crudă destăinuire. Căci minunată era pentru sufletul ei, și crudă, despotică, pentru sufletul băiatului. Toți anii aștia s-a simțit insuficient pregătită pentru a o face. Nu putea însă să amâne la nesfârșit această destăinuire, căci o bătea uneori și gândul: ce-ar fi de n-ar face-o deloc? La urma urmei, cine ar avea de câștigat de pe urma asta? Ea? Ar apropia-o oare de Sorin al ei dacă dragul ar afla într-o bună zi că are un fiu? Din contra, ar îndepărta-o înfiorător, căci asta n-ar însemna altceva decât să atenteze la pacea din familia lui. Vai, nu era femeie mai frumoasă ca Mărgeluș în tot târgușorul acela... Și-și păstra căminul familial cu multă înțelepciune – nu orice femeie o poate face când bărbatul e un donjuan ce revine la nevastă după miezul nopții și încă aghesmuț de-a binelea. Dar Mărgeluș știa să treacă peste asta.

Doamne, ce fericită mai era cu Sorin al ei! Acum mama își privea fiul cum scormonește cu hârlețul pământul în grădinița mătușii Catinca, și-l privește ca o femeie care, cu toate că avusese prea puține bucurii în viața ei, e pe cale să-și piardă și ultima bucurie, de care absolut nimeni n-are dreptul s-o lipsească! Și nici n-a terminat măcar de curățat trandafirii – i-au mai rămas vreo cinci și trebuie să-i grijească numaidecât, că le-au apărut de-acum mugurașii... Uite-l că nu ridică fruntea – e fruntea bombată a lui Sorin – Doamne, cum îi mai seamănă! – n-a ridicat-o o dată să privească-n direcția ei. La ce se poate aștepta oare de la dânsul în zilele următoare? În săptămânile, lunile ce urmează? Ce se alege din visul lui dacă va fi dat afară din școală?

Hary ar putea să intervină pe lângă director, dar nu mai vrea nicidecum să mai apeleze la ajutorul lui. Că fosta lui soție i-a făcut de două ori mizerii la cârmuire, zbierându-i în obraz că ea, Clava, poartă toată vina că Hary a părăsit-o. Acum îi este rușine să se uite-n ochii fundoienilor când iese-n sat, cu toate că și unele femei aproape străine, oprind-o în uliță, au încurajat-o, îndemnând-o chiar să se mute în casa cea nouă a secretarului – idiotul de Hary nu ascunde de nimeni că și-a ridicat casa pentru ei amândoi – și să n-o ia în seamă pe fosta lui soție scandalagioaică, cărei i-a mers vestea și de târfă – Hary a avut grijă, prin mesagerii săi, să facă cunoscute întregului sat aventurile ei amoroase de la sanatoriu.

Într-un cuvânt, de asemenea supărări câte le-a avut în ultimele trei săptămâni, Clava n-a avut parte în tot veleatul ei... Și-acum, iată-l și pe Marius exclus din comsomol și amenințat și cu exmatricularea! Îți vine să-ți iei lumea-n cap și să te duci în cele patru vânturi! Să te duci, dar cine te așteaptă? Cui îi trebuiești? Doar sârmanei

Dochia, maică-sa, care o poate găzdui numai în cămăruța ei, cu băiat cu tot, că celălalt spațiu de mult e ocupat de sora și familia sa. Dar din ce să trăiască? Serviciu în satul ei n-are cum să-și găsească, mama are o singură grădină pentru toate gurile, colhozul dispune de foarte puțin pământ arabil, că-i înconjurat din trei părți de munți – cum își câștigă ea existența? Doar la ferma de vaci sau la cea de porci, dacă ai noroc să prinzi un loc vacant de mulgătoare sau de îngrijitoare de scoafe... Nu, curată nebunie ar fi să părăsească Fundoaia! Aici are serviciu, și-a făcut prietene, aici își are și un cuib al ei. Dar cum s-o lași singură pe mătușa Catinca? De i-ar spune că o părăsește, îi crapă inima...

– Am terminat, mamă.

– Bine că ai terminat...

– Deseară merg la niște prieteni și... am să mă întorc cam târziu – să nu te îngrijorezi, bine?

– Bine, se învoiește mama. Numai să nu te legi cu răii...

\ Nu cunoscuse băiatul până atunci asemenea aventură. Dacă se mai întâmpla ca vreo activitate de-a lor cu miros educațional să se lungească uneori cu dansuri până după alunecarea amurgului, socotea de datoria lui s-o conducă pe Lunița până-n poarta casei părintești. Vorbeau despre planurile lor de viitor, mai bârfeau câte-un pic pe contul unor profesori sau colegi și, când chiteau că nu-i prinde vreun ochi nici dinspre cele două geamuri luminate, nici dinspre curtea vecinului de peste drum, se legau iute cu câte-un sărut, după care așteptau cu capetele aplecate să li se astâmpere tremurul inimilor.

Acum iată-l, după ce a mai scărpinat limba cu Valerică și Tudorel, prietenii săi de cataramă din cruda copilărie, așteptând ca ulițele Fundoaiei să tragă peste ele mantie mai smolită, iată-l, vasăzică, pășind precaut, furișându-se ca un hoț prins până atunci de câteva ori, dar scăpat totuși curat și teafăr. Unele case își gătuiră de-acum luminile din ferestre, hămăitul câinilor deveni mai lenes, trecătorii se rariră și asta-i păru lui Marius suspect. Cu cât se apropia de casa Luniței – că taică-său a demolat demult casa veche, când erau vecini cu mătușa Catinca, și a ridicat una nouă în grădina soacrei, hăt-hăt dincolo de biserică – cu atât mai apăsât inima-i dădea de știre că aventura la care pornise pare să se arate mult mai complicată și mai riscantă de cum îi păruse lui în toate orele de după-amiaza acelei zile. Simțea că i se lipise cămașa-n spate, dar nici prin gând nu-i trecea să-și domolească mersul.

A ajuns, în sfârșit! O fereastră din cele două dinspre grădină este luminată. Cam slab. Portița nu avea tras zăvorașul. Băietul o împinge cu vârful degetelor și simte că-i tremură. Tresare: hămăie ascuțit de tot un cățel legat la colțul casei. Se oprește. Așteaptă, sprijinit pe leșinul picioarelor. Își mușcă buza de jos, cerând curaj. De la cine? De la colega lui, care ar fi trebuit să-l observe de cum ajunse la portiță? Unde-i? De ce nu-l vede? De ce nu-l întâmpină? Apucă pe-o cărărușă invizibilă spre ochiul de lumină. Se-mpiedică de colțul pragului! Drăcie! La doi pași e ușa... Și e deschisă! Stă în cumpene – să bată? să nu bată? Nu bate. Pășește cu călcâiul înainte. În tindă. Mai e o ușă. În dreapta. Cu ochi de sticlă, luminat și îmbrobodit cu perdea

brodată. În asta bate. O singură dată. Dar tare! Că se sperie. Mănunchiul de lumină țâșnește-n fața lui și două brațe-l cuprind, cu muștrare:

– De ce așa târziu?!

Băiatul îi ia obrazii în palme, o sărută cu friguri, lăsându-se dus, cu gura-n gura ei. Pășesc pragul. Se lasă legați pe divanul așternut alb. Băiatul simte cum îi frâng respirația sâniilor tari. Lunița îl lasă. Și îl privește, ca niciodată fierbinte, în sâmburii ochilor:

– Iată că te-am ademenit... Și n-ai să-mi scapi ușor, băiatule! Și iese, sprintenă. Camera e îngrijită: covor înflorat pe perete, țoluri așternute pe jos. Masa, cu două scaune, de lângă geam, e acoperită cu alb de prosop. În aer stăruie miros de busuioc și îngrijorare. Revine Lunița cu o farfurie, un ulcioraș și două pahare.

– La voi miroase mereu așa, a busuioc?

– Anul împrejur. Mamei îi place. N-ai simțit niciodată că părul meu miroase a busuioc?

– Ba da, răspunde băiatul, și se lasă sărutat pe buze. Și îi vine – anapoda situației!

– s-o întrebe: Tu... chiar ai aflat de undeva că Ilici cu Krupskaia s-au sărutat tot ca noi, în prezența colegilor?

– Ce-i cu tine, Marius? De unde pot să știu eu așa ceva? A fost o improvizație la moment! Scoate-ți haina, că e cald.

Flăcăul își scoate haina și Lunița i-o anină în cuierul de lângă ușă. Și în aceste clipe, Marius observă divanul întins, cu așternutu-i alb, două perne:

– Te pregăteai să te culci? Și pentru că Lunița tace, băiatul o mai întreabă, de data asta, cu un abur de tristețe: Ești obosită? Eu n-am să stau mult...

– L-am așternut pentru noi amândoi, nu te pricepi?

Tăcerea ce urmă, stânjenitoare pentru amândoi, dar pudrată din belșug cu uimire pentru băiat, era tocmai bună de astupat lumina becului ce le ardea în creștet – ce bine s-ar simți ei fără fuiorul lui împrăștiat, sclipitor și enervant!

– Treci la masă, Marius. Și pentru că băiatul nu se urnește: Ești musafirul meu, dragă, și am flămânzit rău așteptându-te! Fata toarnă în pahare vin roșu: Am cumpărat sticla de la magazin – are să-ți placă.

– Eu n-am prea băut până acum...

– Și eu n-am prea băut, dar... avem nevoie în noaptea asta de curaj! Cei doi ciocnesc paharele. Copila continuă: Să nu ne lăsăm bătuți, Marius! Că viața abia și-a început surprizele pentru noi... Și își bea paharul până la jumătate, în timp ce flăcăul doar își umezi buzele: Așa nu merge! protestează copila. Marius îl dă peste cap, încercându-se cu ultima gălgăitură: Bravo! exclamă Lunița, lovindu-i cu pumnișorul ceafa. Acum îmi plăci!

Copila se apleacă harnic asupra bucatelor. Marius frământă, împrăștiat, o felie de salam. Și se lățește altă tăcere asupra celor doi tineri care aveau să se înfrunte cu destule ticăloșii pe traseele vieții. O tăcere scuturată de jenă și uimire, dar, în schimb, pentru băiat, împovărată într-o clipeală de atâtea semne de întrebare, la care ar fi fost o nebunie să încerci a căuta vreun răspuns. Și, cu atât mai mult, să te prefaci că

lucrurile decurg taman așa cum li-e sortit lor. Nu trăise, firește, băiatul asemenea situații confuze, dar, la vârsta ceea, era chip să-i dictezi destinului să-și modifice traiectoria?

Lunița își reazemă furculița de farfurie și-și sfredelește câteva clipe musafirul cu privirea-i din care nicidecum n-are cum să evadeze hotărârea-i de a se sacrifica cu orice preț. Suferinda, dar până la ceruri luminoasa-i hotărâre de a-și dărui fecioria colegului ei de clasă, care i-a răpit inima. După ce fusese chemată de director, în după-amiaza ce se scursese în spulber de frământări, se pregătise de acest ritual după propriul scenariu, căci de unde putea culege modele?

Acum, uite-o, se ridică și se postează în fața oglinzii. Își examinează îndelung obrajii, fruntea, apoi, cu gesturi moi, își scoate agrafele, lăsând să-i cadă părul lung pe umeri. Deschide apoi ușa garderobei, potrivind-o așa, ca să încapă în fiorul lucitor al oglinzii și imaginea băiatului drag. Privește lung și cu oarecare dojană la sculptura lui gârbovită, cu fața întoarsă spre cei doi bujori aprinși de pe covor. Revine la ritual: cu aceleași gesturi molcome, dar cu friguri, își dezbracă rochița, făcând să-i alunece și cămășuica cu bretele. Își scoate sutienul, aruncându-l pe divan. Apar, iată-i, și cei doi bujori ai ei în obraji, pentru că flăcăul se întoarse, încremenind cu vâpăile speriate ale ochilor pe sânii ei dezgoliți. Cele două aripi albe ale fecioarei alunecară spre chiloței, dar... se răzgândiră. Lăsară gura să întrebe gâtuit sculptura îngrozită-n uimire din spate:

- Sunt frumoasă, Marius?
 - Ești nebună, tremurată fierbinte buzele.
 - Vino și atinge-mă...
 - Nu pot...
- Lunița se strecoară, patimă albă, sub plapumă:
- Dezbracă-te și vino lângă mine...

Băiatul tace. Clipele nu vor să încapă în oră, ora nu vrea să încapă în noapte. Timpul stă, bleg, lingând ascultător becul ce înfierbânta nesuferit viitoarea chelie a actorului Marius Hotingeanu:

- Ce vrei să faci?
- Ceea ce fac toți tinerii care se iubesc și care... sunt gata să-și unească destinele, răspunse Lunița, cu o frază culeasă parcă dintr-o proză realistă din biblioteca școlii.
- Eu nu știu... Eu n-am făcut asta niciodată..., se foiește pierdut-plângăreț băiatul.
- Eu tot n-am făcut, prostuțule, dar trebuie! Știu că o să mă doară, dar nu-mi pasă... Vino!
- O s-o facem după nuntă... Nu pot! Și Marius se smucește spre cuier, luându-și haina și îmbrăcând-o, tremurând, numai pe-o mânecă.
- Nătăfleată! Nu știi pe ce lume trăiești... Colegele mele de mult fac sex, de rup! Pentru cine mă păstrezi tu – pentru director?!

- Băiatul cade-n scaun, zdreanță. O întreabă, rugând-o parcă să-i scoată ochii:
- Ți-a propus? Vrei să te... cu dânsul?

– Cum pot să vreau eu una ca asta, prostule?! Însă, de-l refuz, ne izgonește pe amândoi din școală... Asta vrei tu? Să-l declar la miliție? Fratele lui lucrează la *raikom*. Mi s-a lăudat chiar el. Cine ne poate salva? I-am spus că-s virgină, dar nu m-a crezut... Bine că nu m-a crezut! Hai, vino... Tu, numai tu trebuie să mă faci femeie, fricosule...

Băiatul simte, sărat și fierbinte, că-i va țâșni lacrimile. Se ridică, drept și galben. Își vâra și cealaltă labă-n mâneacă. Deschide. Iese. Nu închide. O închide încet de tot pe cealaltă ușă, simțind cum îi frig mâna de pe mâner lacrimile. După care îl învâluie bezna.

În timp ce în inima de lebedă rănită a Luniței intrase de-acum, curajoasă ca niciodată până atunci, disperarea...

23.

Ne așezăm la masă. Adela îmi smulge ușor sticla de coniac din mână când mă pregătii să torn:

- Azi..., adică în aceste ore cât mai stăm împreună, n-ai să bei.
- De ce să nu beau? mă zbârlii îmbățosat.
- Pentru că nu dorește asta musafira ta!
- Ho-pa! Musafiră pretențioasă rău am eu. Dă-mi sticla!
- Nu ți-o dau!
- Dă-mi-o, ți-am pus!

Adela mi-o întinse și-n ochi i se aprinse mânia. Și cârpa ceea de supărare era gata-gata să stoarcă o lacrimă, dar femeia-și mușcă buza plină, strivind-o:

- Iubire știu că... n-ai de unde să-mi dai... De-aceea, în ultimii ani, nici nu ți-o cerșesc. Dar un pic de respect pentru femeia care te adoră...
- ...din clasa a IX-a, rânjii, turnându-mi din sticlă.
- Așa e, confirmă Adela. Și fața ei de madonă orientală se alungi, crispându-se, și-n acea clipă, din păcura tulpure a ochilor îi țâșniră lacrimile.

Mursec o roșie murată, o înghit și-mi mai torn o cinzeacă („N-ai să-mi dictezi tu, carpănuț mă-tii de muiere! la ce oră să beau!”), gălgâind lichidul cu năduf, după care halesc altă roșie. Adela își mută scaunul în colțul de lângă fereastră al *lejancăi* și rămase să-și smiorcăiască jalea cu fruntea lipită de sticla geamului. Îmi mai torn o juma' de pahar – măi, da' miroase rău a spirt tehnic *Kvint*-ul ăsta separatist! – și-l dau peste cap, simțind în măruntaie o foame de lup. Mănânc pe săturate, după care mă întind pe divan și adorm imediat...

Mă trezii, tras brutal de fundul pantalonilor:

- Dă-mi pace să dorm, Adelo!
- Adela s-a adelit, se înfipse-n ceafa mea basul răgușit al lui Mișu. Sării nebun:
- Ce faci, măi?
- Am cărat-o pe Adela la gară și am venit după tine.
- Cine ți-a spus s-o cari?! urlai.
- M-a sunat ea. M-a rugat să nu te trezesc, că te-ai îmbătat ca un porc...

- Chiar așa a zis?
- Sută la sută.
- S-o bag în mă-sa! Și, după ce-mi trasei blugii cei curați: Și altceva nu ți-a mai spus?
- Nu. A mers mută până la gară... Ah, da! La despărțire, m-a sărutat pe obraz și a zis că... A zis cam așa: „S-o respecti, Mișule, pe Nadiuța ta, te rog tare frumos, că, dacă n-ai să faci asta, ai să ajungi ca...” Și Rogoz se închise.
- Ca cine, mă? Vorbește!
- Lăsați-mă voi în pace! Hai, că domnul Rediș trebuie să ne aștepte de-acum...
- Mă calci pe bătătură, Rogozule. Dacă o ai pe muierea ceea mai confidentă decât pe mine, să știi că te spurci pe toată prietenia noastră ce durează câteva decenii!
- Calmează-te, Toadere. Să nu ți se ridice tensiunea – știi ce vin roșu are Nicu...
- Vorbește, măi, îți spun!
- Zicea: „... ai să ajungi ca nenorocitul cela de prieten al tău... izgonit de lume”.
- Nenorocit, ca mine! luai foc. Și izgonit... dintre picioarele ei! Curva naibii!
- Nu-i frumos, Toadere, clătină din căpățâna-i mișoasă Mișu. De-atâtea ori mi-ai vorbit că Adela e o femeie virtuoaasă, care trebuie tratată cu respect...
- Tratată cu respect! Uite, măi! mă cătrâni și mai tare eu. O muiere care umblă după sulă străină ca să-și înmulțească familia trebuie înconjurată cu onoruri!
- Mișu se lăsă pe scaunul de lângă *lejanca*, ce-l încălzise Adela înainte de a se urina pe mine, plecând fără să-și ia rămas bun:
- Nu te mai înțeleg eu uneori pe tine, dragă prietene... Și-acum mă întreb, ca un prost: oare n-ai fi capabil să mă beștelești, în lipsa mea, și pe mine față de altcineva, dac-ar da peste tine supărarea? Da' eu am înțeles că Adela care a fost atât de drăguță cu... noi amândoi întotdeauna a plecat umilită din casa asta... Taci, așa? Ce gădesc în tine proastele astea de femei nu mă ajunge capul. Zău că a fost întotdeauna o enigmă pentru mine chestia asta...
- Sunt bărbat frumos, măi! Și, pe deasupra, mai sunt și deștept, Rogozule, – n-ai știut asta?
- Am știut, donjuanule... Cum te-a mai botezat Mărgeluș în ultima vreme?
- Donjuan învins... Un învins, izgonit din toate visurile...
- Ei, nu mai ești tu chiar învins, dacă o asemenea femeie frumoasă și inteligentă ca Adela a plecat de la tine cu inima frântă... Și deștept ești, drept te apreciezi. Dar și mintea, dacă n-o folosești cum trebuie, e bună numai s-o bagi într-un loc...
- Era de prisos să continui dialogul cu Rogoz. Avea, nesuferitul, darul s-o întoarcă mereu în așa fel, ca să aluneci de pe soclu când îți era lumea mai dragă. Odios tip. Întotdeauna trebuie să aștepti de la el, aproape concomitent, și una caldă, și una rece. Ieșim. Încui ușa, portița. Pornim. Era cazul totuși să aflu:
- Despre ce vom discuta azi, Mișule?
- Un material al lui vlădică, publicat în săptămânalul pentru pedagogi al lui Tudor Rusu sau... în revista *Moldoveanca*, nu știu exact. Știi că publică în fiecare lună în acestea două?
- N-am de unde ști dacă nu mi-ai spus tu.

- Curioase materiale. Pe acesta nu l-am citit...
- La gară, hamalii n-au sală de lectură? îl înțep eu.
- N-au, Toadere. În schimb, sunt vagoane destule, încărcate cu ciment, cu nisip și toate plâng după tine.
- N-au cum să plângă, Rogoz lefter. Eu sunt bogat. Nu știi că am vândut apartamentul din oraș? Procentele băncii îmi ajung pentru două tigăi de cartofi prăjiți pe zi și un ceaunaș de fasole făcăluite.
- Avem amândoi același meniu fix. Bravo! Numai că, fiind un romancier foarte ocupat, cine ți le alege?
- Singur, Rogoz-u-le.
- Și romanele?
- Se scriu singure.
- Nu bate câmpii, te rog.
- E materie superioară, Mișule. Nu-i pentru tătăcuța ta – scuze.
- Înțeleg... Dar așa, într-un limbaj pentru găgăuți de-alde mine, nu poți să-mi explici?
- Cum mă obligi tu să cobor! exclamai, ca un actor diletant. Ascultă-ncoace: pornesc rabla și, până se aprinde monitorul, ies și-mi fumez țigara; revin cu fruntea încrețită, încărcată de gânduri, – nu te holba la mine, uită-te la drum! – îmi potrivesc fundul bine pe scaunul acela cu spetează din lemn tare pe care-și pișa ochii Adela când mă culcasem; dacă mai bâzâie procesorul, îl aștept, apoi deschid pagina unde rămăsesem aseară ori... înaintea prânzului, după care dorm, de obicei, o oră sau un pic mai mult, dacă mă îmbăt zdravăn. Deschid pagina, vasăzică, și romanul începe să se scrie...
- Te rog, să nu mă dregi! se enervează Mișu. Vorbește ca lumea, dacă nu te-ai căldărit cu totul în văgăuna ceea.
- Da' nu-ți mai vorbesc deloc! Dacă niciun căpos ca tine nu înțelege!
Mișu cuplează viteza a patra și *Moskvici*-ul începe să se scuture din toate încheieturile:
- Ce să înțeleg, dacă bați câmpii?! Apoi, ceva mai molcom: Cum să se scrie singur, omule, – nu înțelegi că aiurezi?
- Foarte simplu. Scriu aproape la întâmplare prima frază și aștept – uneori, mai mult, alteori, mai puțin. Până încep să-mi vină ideile... De obicei, îmi vin simultan câteva, dar... se scrie-n pagină cea mai insistentă, că... n-am încotro... Tot așa se întâmplă și cu situațiile, întâmplările care m-au marcat pe parcursul anilor și de care mă las să fiu dezbrăcat... Personajele chiar nu se lasă diriguite niciodată. Le fac hatârul – vin și se duc când poftesc...
- Și le lași să facă și să vorbească ce vor?
- Exact!
- Mincinosule! Câte tâmpenii m-ai pus tu să le hăiesc în romanul acela, primul, și câte gesturi idioate fac! Scorneli de-ale tale!

- Acele tâmpenii nu le-ai vorbit, așa e, dar... te-ai gândit să le vorbești! Și acele gesturi idioate, cum le zici, nu le-ai făcut, dar în capul tău ele erau zămislite? Nu ți-a ajuns curaj să le faci. În cartea mea eu îți ofer acest curaj și...
- Te rog! Te rog, Toadere, să nu mă mai anini! Bine că Nadiuța n-are năravul lecturii – dacă ar fi citit fragmentul acela despre cum făceam noi sex în grup cu dactilografa noastră pensionară de la redacție, târfa ceea care era la curent cu toate pervertirile sexuale posibile și imposibile...
 - Ce vrei, dragă, dacă rusoaica fusese sanitară și hrănise soldații cu sexul ei patru ani de război?
 - Ziceam, dacă îi dă în urechi cineva Nadiuței și citește ce scrii tu, mai mănânc eu ciorbă caldă din mâna ei? Și, după ce mersem în mușenie până începură hopurile din marginea orașului: Deci, ne-am înțeleș, Toadere: pe Mișu Rogoz îl lași în pace, bine?
 - Îl las. Dac-o vrea el...
 - Care el, măi?!
 - Mișu Rogoz, personajul meu...
 - Ești nebun! Nebun de legat. Dacă nu-l rogi tu, merg eu să-l rog pe doctorul Drăgan să te interneze – treaba-i serioasă de tot...

24.

Mie, naratorului, chiar la persoana a treia cum sunt, mi-ar plăcea să-l ascult cât mai des pe actor să-și rostească monologurile în versuri, dar n-am siguranța că cititorii vor și ei a ruguma aceste, să le zicem așa, digresiuni lirice. Pentru că nu tot omul își lasă sufletul să se îmbete cu parfumurile poeticului sau ale tragicului. Înțeleg, unui narator nu-i șade bine să se lase copleșit și el de emoții în situațiile când eroii săi trăiesc clipe de beatitudine sau de disperare. Șezând, odihnit, în răcoarea bătrânului arbore al tiparelor tradiționale, povestitorul se simte foarte comod urmărind, contemplând la rece ceea ce i se așterne în fața ochiului. Atât. Dar eu – Domnul sau... diavolul a vrut să mă pedepsească – nu pot să-mi urmăresc personajele cu un aer imperturbabil de gâscan indiferent, ca și cum patimile, suferințele lor nu mă privesc nicidecum. Așa stând lucrurile, în clipele acestea ascult și eu cu voi recitalul lui Marius Hotingeanu, actorul părând dus cu totul în altă lume:

*Melci visători au ieșit în cărări...
Pășește timid, moale, femeie, tu, reverio,
pentru că ei, cruzi la minte,
nu se tem de pasul tău de ieduță, ca și ei,
visătoare...*

Cei doi îndrăgostiți stau, tremurând de emoție, în fața ușii cu inscripția *Priiomnaia* (Anticameră). Marius îi șoptește la ureche cu buzele-i palide:

- Te rog să nu intri. Mi-e frică pentru tine...
- M-a chemat... Trebuie să intru. Dacă ne dă afară din școală, nu se alege nimic din viața noastră, nu înțelegi?

- Are să te violeze, Lunițo... Cum a făcut și cu alte colegi ale noastre...
 - Dacă n-ai vrut s-o faci tu, lasă-l s-o facă el...
 - Ești nebună... Ți dai seama ce vorbești?!
 - Ești o mămăligă... Te-am chemat acasă... M-am umilit în fața ta, te-am rugat... Dar m-ai lăsat să-i aparțin lui...
 - Fă ce vrei. Dar are să-ți pară rău...
 - Știu că are să-mi pară rău...
- Marius se întoarce și, încrâncenat, pornește spre ieșire. Coboară scările, fără a-și întoarce capul. Dar e urmărit de niște ochi mari, în care disperarea ieșea în flăcări uscate. Prin unghiul ușii întredeschise. Secretara o închide. Bate încet în ușa directorului. Intră:
- A venit singură sau cu iubitul? se interesează directorul Spânu, cu ochii spâni legați de fereastră...
 - A venit cu iubitul, zâmbește într-un dinte ironic, secretara. S-au șușotit între ei, băiatul a plecat și acum așteaptă ea singură...
 - În hol nu mai e nimeni?
 - Doar femeia de serviciu, Alexei Mironovici.
 - Trimite-o la magazinul din capătul satului să cumpere o șampanie și câteva ciocolate. Dar spune-i să le aducă peste vreo două ore. Și-i întinse banii.
 - Am înțeles. Dar eu?
 - Spune-i să intre, dar bagă de seamă să nu vadă cineva... Pe urmă, ești liberă și tu pentru ziua de azi...
- Lunița intră:
- Bună ziua, Alexei Mironovici!
 - Bună, Lunițo. Apoi iese în anticameră, răsucește cheia-n broască, revine sprinten în birou și încuie a doua ușă.
 - De ce ați încuiat ușile, Alexei Mironovici?
 - Ca să putem vorbi în voie, Lunițo... Cum îți merg treburile?
 - Mulțumesc. Cât se poate de rău. Dumneavoastră știți de ce...
 - Da, da... Înțeleg... Să fii dat afară din școală e o nenorocire – și pentru voi, și pentru părinții voștri...
 - Nu aveți motive serioase să ne dați afară.
 - Așa consideri tu? Apropo: și tovarășa Gâsc, și diriginta voastră, că-i istoric, au căutat și i-au întrebat și pe specialiștii de la Catedra de istorie a p.c.u.s. a Institutului Pedagogic din Bălți – candidați în științe, domnișoară! – și nimeni n-a auzit, chiar și tovarășul Garaz care le-a fost profesor, că Ilici s-a pupat cu Nadejda Konstantinovna în văzul lumii! E o minciună scornită de voi..., de tine! Și tu mai vrei să-ți aduc argumente? Dar hotărârea organizației voastre comsomoliste nu-i destul argument? Și directorul se ridică de la birou și porni agitat să se plimbe cu mâinile la spate, din întâmplare atingând și cei doi genunchi rotunzi de domnișoară: Regret, Lunițo, dar am să fiu nevoit să onorez hotărârea voastră, a comsomoliștilor...
 - Ne izgoniți, vasăzică? se îngrozi Lunița, ridicându-se.

– Nu striga... Nu-i voie, și Alexei Mironovici îi puse pe umăr laba sa protectoare de director tânăr și chipos, de care erau îndrăgostite pușcă unele colege ale sale: Totul acum depinde de tine, Lunițo... Dacă vei fi cuminte, se pot aranja lucrurile așa, ca să susții, ca și până acum, toate examenele cum nu se poate mai bine și... să-ți mai salvezi amorezul...

– Am auzit de aventurile dumneavoastră amoroase cu colegele mele... A venit și rândul meu?

– Ești nu numai o fată deșteaptă, dar și curajoasă. Îmi placi foarte mult, de ce să nu recunosc?

Și se apropie aprins, apucând-o de obraji și sărutând-o apăsător pe gură. Copila încearcă să se smulgă din brațele lui vânjoase, dar nu-i ușor:

– Dacă țip?

– N-ai să țipi...

– V-am spus și data trecută – sunt virgină...

– Dacă ești virgină – și noi... vom vedea acuși – ai de ales: ori te las în pace și-ți fac vânt din școală, ori te fac femeie și te iau de soție...

Copila râde ascuțit, îndârjit:

– Doar aveți soție, nu?

– Are cancer – i-au rămas zile numărâte...

– Ce grozăvie! strigă aiurită copila.

Potopind-o cu săruturi de flacăra, bărbatul cu o mână o ține de talie – ah, simte că se sufocă! – iar cu cealaltă deschide dulapul de-alături, înșfăcând o plapumă și aruncând-o pe masă. Copila tremură, se zbate. Dar uite-o că-i leșină din umeri mâinile, dar uite-o că i se înmoaie genunchii, lăsându-i-se pe brațe, și apoi, lozie neprihănită, culcată pe masa masivă. Mâinile tari, înfrigate ale bărbatului o despoaie cu abilitate de jongler, gura lui lacomă prinde a-i săruta sânii vârtoși, cu sfârcuri de *diospyros ebenum* – ah, pentru cine aceste două splendori și-au păstrat inocența, și cine le seceră acum rodul? – scoțându-i pantofii, trăgând și înlăturând febril tot ce-i îngrădește accesul la mult râvnita comoară pe care, se jură copila, n-a cucerit-o încă nimeni!

– N-ai să regreti, îți promit, suflă, ca un taur cu flamura roșie-n coarne, Alexei Mironovici, pregătindu-se să atace ambrazura. Și, deodată, o apucă de tâmple, scuturând-o: Dacă ai de gând să mă declari miliției, îți dau drumul...

Copila tace, privind-l cu înnegurată curiozitate, din care se smucea să iasă groaza. Directorul scoate din buzunar o batistă, învește în ea câteva bancnote a câte zece ruble, ciuciulind-o, și dă să-i bage călușul în gură:

– Strânge-o între dinți, că are să te doară... Copila protestează, încleștându-și maxilarele: Cum știi..., rostește, transfigurat în călău blând, directorul, săltând-o spre sine și potrivindu-și robustul atacant.

Un țipăt ascuțit îi cutremură pe cei doi idoli care asistă la această încrâncenată activitate – Vladimir Ilici, bărbuța căruia tremură tulbure în pupilele lățite ai Luniței, și Leonid Ilici, care-și clatină medaliile, de pe celălalt perete, drept în privirile fierbinți ai oșteanului său partinic, aflat în treabă.

- Bună poamă ai mai fost și tu – eheee!
- Mie-mi spuneți?! geme înfuriată copila, plesnindu-l cu dreapta peste obraz.
- Ho, sălbatico! Îi vorbeam Secretarului nostru General, că mare frecătură i-a mai făcut muierii lui Bodiul...

25.

Ironia sortii, dar chiar în după-amiaza ceea, care se dovedi fatală pentru amândoi, iuțindu-și pașii cu plânsul în suflet, o ajunge din urmă pe secretara de partid, Gâsc. Băiatul o salută, cu toate că o făcuse de-acum pe coridorul școlii, și aude că-l strigă din ceafă. Marius se oprește. Așteaptă cuminte.

– Azi-măine, se hotărăște soarta voastră, băiatule. Vedeți ce se întâmplă dacă nu știți să vă înfrânați? Maică-ta e femeie bisericoadă, întreab-o: și în Biblia voastră e menționat că oamenii trebuie să se înfrâneze și să nu facă rele. Toți anii te-a cărat cu ea la biserică și noi am închis ochii și n-am ridicat problema să fii pedepsit... Dar uite, de data asta, ați putea s-o pățiți amândoi. Dacă veți fi excluși din școală, s-a zis cu biografia voastră. Peste tot veți fi tratați ca niște elemente amorale. Și, după o pauză, privindu-l pieziș: Eu aș putea cumva să te ajut...Tu intenționezi să te faci actor, nu?

- Și mă voi face! răspunde dârz .
- Îmi pare rău, dar n-ai nicio șansă... N-au să te ia.
- Sunt lipsit de talent?
- O, poți să ai talent cu carul, dar cu *caracteristica* pe care vei avea-o din școală, comisia de admitere nu-și va permite să...
- Și ce-i de făcut? o privi băiatul cu frică.
- Continuăm discuția la mine acasă...
- La dum...nea...voastră acasă? se oprește, bâlbâit de uimire, băiatul.
- Știi unde locuiesc. Am mai chemat pe cineva... Să-mi ajutați să mut niște dulapuri...
- Vin... numaidecât, răspunde aiurit Marius.
- Vii astăzi, pe la 9:00, seara. Și vezi să nu te vadă cineva. Nu vreau să pornească vorbe...

Și acum, după ore întregi, scuturat de frigurile presimțirilor celor mai neghioabe, uite-l furișându-se ca un hoț spre casa tovarășei Gâsc. Orice hămăit nenorocit de câine îl dă în răcori. Se mai poticnește, tot pășind pe sub garduri. În fața porții celeia care urma să-i fie salvatoare, se oprește. Își șterge fruntea de sudoare, privind spre geamurile casei cu verandă masivă. Înăuntrul ei, pătrunde lumina celor două ferestre. Băiatul deschide iute porțița, trage zăvorașul pe dinăuntru. Și se așază, răsufând ușurat, pe o bancă de alături, ghemuindu-se. Își trage sufletul în voie – gardul înalt îl ascunde de trecători.

Și iarăși îi apar, străpungându-l, cei doi ochi mari ai Luniței, în care văzuse doar revoltă. Azi, după ore, în fața ușii biroului directorului. Nu-i plăcuseră deloc lui Marius sclipirile acelea reci de indignare, de răzvrătire din ochii ei. Ele prevesteau

răzbunare. Așa a înțeles în clipele acelea când o implora să nu intre la dezmațatul acela de director. Era însă prea hotărâtă să se salveze pe sine și... să-l salveze și pe el. Ba, îi zicea, de dânsa nu-i prea pasă – va pleca la o mătușă de-a ei măritată-n Leningrad, profesoară de engleză, care are destule relații ca s-o ajute să repete anul și să capete atestatul. De visul lui se îngrijește, zicea. De visul lui de a deveni actor de teatru. El, numai el – lașul! neputinciosul! căcărezatul de principii morale creștine! – va trebui să-și asume păcatul, dacă Lunița, de dragul lui, se va lăsa violată... Că l-a chemat la dânsa, l-a implorat cu lacrimi să-i fie primul... Ah, atâtea ore s-au scurs de când a lăsat-o la ușa directorului, și n-a trecut pe la ea să vadă ce-i... Putea lesne să se ducă – părinții îl iubesc ca pe un fecior al lor. De ce nu s-a dus? De frică, firește! Să n-o vadă distrusă... Doamne! Ea e în stare și să-și pună capăt zilelor... E o ființă tare. Mult mai puternică decât dânsul... Da... Poate să-și sacrifice fecioria... De dragul visului lui... La care ține și ea, poate mai mult decât dânsul... N-are să și-o ierte niciodată... E o nătăfleată, nu bărbat! Bine i-a zis Lunița...

În casa asta cu verandă masivă a domnișoarei bătrâne, Gâsc, cineva i-a simțit prezența... Pentru că se aude ușa deschizându-se și în prag apare silueta stăpânei:

– De ce nu intri? Intră, Marius, răsună, unsă cu miere multă, vocea femeii, încât băiatul se ridică înviorat, pornind cu presimțire îmbărbătată după gospodina casei. Femeia îi face loc să treacă în hol, îl ajută să-și scoată haina și i-o pune singură în cui: Intră în casă.

Flăcăul se execută și rămâne foarte surprins văzând masa cu bucate.

– Mai întâi, să luăm cina.... Și secretara Gâsc își lăți decolteul bluzei de-un galben aurit, turnând vin în pahare.

– Nu mai așteptăm pe nimeni să... mutăm dulapurile? întrebă eroul nostru, năucit de-a binelea.

– Ne descurcăm noi în doi... Și secretara de birou ridică paharul: Să închinăm primul pahar pentru viitorul tău! Să devii un actor de teatru..., nu, de cinema! Cu care să se mândrească nu numai Fundoiaia, republica noastră înfloritoare, dar și întreaga Uniune Sovietică! Și femeia sorbi vinul dintr-o răsuflare. Hai, ce aștepti?

– Eu nu beau... Scuzați... Dar îl frânse privirea poruncitoare a secretarei: Așa, doar... o gură...

Însă băiatul, cu înghițituri de pisic speriat, îl bea până la fund.

– Bravo! exclamă gospodina Gâsc. Acum ia și mănâncă. Și simte-te cât mai bine. Memorizează: aici, acasă, nu mai sunt secretară de birou. Sunt și eu o... fată bătrână... cărei îi place viața!

Stăpâna casei face disecția găinii afumate, punându-i cavalerului în farfurie o pulpă rumenă. Mai adaugă și garnitură de cartofi. Cei doi mănâncă în tăcere. Femeia mai toarnă:

– Să mai luam un pahar – să fie cu pereche...

Ciocnesc. Secretara dă paharul peste cap. Băiatul, ezitând câteva clipe, îl gălgâie, cu mici popasuri, și el. Pune paharul pe masă, rămânând să-l țină de picior. O amețală moale, dulceagă i se împrăștie prin toate mădularele. Zâmbește –

împrăștiat și jalnic. Ca un bufon începător, alunecat de pe măgar pe podeaua ringului. Întreabă peltic:

- Tovară...șă Gâsc, ce facem cu du...dulapurile?
- Nu facem nimic, dragule, răspunse vesel gazda. Le mutăm mâine-dimineată.
- Mâine-di..di... mineată? se miră Marius, cu același zâmbet de nătăfleată.
- Eu, băiatule, nu mi-am potolit încă setea... Și secretara de birou umple paharele cu rubiniu, pline ochi.
- Eu cred... că nu... nu mai pot..., își privește pâclós băiatul, dar drept în obrajii supti, gazda.
- Las' că mai poți tu... Ești bărbat, ce naiba? Și îi duce paharul la gură, făcându-l pe pedepsit să bea direct din mâna ei. Bravo, băiatule! Acum scoală și vino cu mine. Așa... Încet...

Secretara îl duce în dormitor:

- Poți să te dezbraci singur?
- Cred că.. aș pu...tea, silabisește fleșcăit tânărul manechin, dar nu se mișcă s-o facă.

Femeia, gâfâind de dorință, îl ajută să-și tragă pantalonii, îi scoate singură cămașa, apoi îl despoaie smucit până-n unghiile picioarelor păroase, înfigându-și ochii în jucăria pe care a jinduit-o sălbatic chiar din clipa când, tot în dormitorul acesta, pe aceeași canapea, directorul îi spuse alaltăseară, rânjind: „Ademenește-l și tu pe vlăjganul Luniței, că trebuie să aibă un sculament mai ager, că-i tânăr...”

- Ah, ghinionistule! exclamă terorista, eliberându-și sânii – două punguțe, umplute cu bătrânețe. Pentru cocoșelul ăsta amărât, să trec eu prin atâtea emoții?! Și-i poruncește scurt și aprins: Trage-mi fusta!

Amărâtul donjuan debutant, catapultat într-un dormit de fată bătrână și beată, se lasă în genunchi. Fermoarul fiind de-acum tras, flăcăul, cu degete de învățăcel, încearcă să-i treacă bata fustei peste șoldurile late, osoase, dar nu reușește!

- Trage-mi-o de poale, blegule!
- Blegul, în alunecarea mâinilor, o prinde de coapse, să nu se prăvale. Înfuriată, secretara îl înșfacă de părul din moalele capului, ajutându-i să se ridice.
- Trage-mi-o, ce stai?

A găsit cum: cu o mână se sprijină de podea, iar cu cealaltă îi trage fusta. Procedura se anunță a fi anevoioasă. De-aceea capul biroului de partid, deci și cea mai ardentă propovăduitoare în sânul tinerei generații a codului moral al constructorului comunismului, nu ezită nicio clipă și veni imediat în ajutorul învățăcelului: subțindu-le, își scutură șoldurile, lăsându-l pe tânărul cuceritor să-i culeagă de pe podea fusta și să i-o ofere cu același zâmbet de Dănilă Prepeleac, acoperindu-și, rușinat, cu o mână comoara, de care, așa cum se arată, tovarășa Gâsc nu știu dacă mai are nevoie...

PARTEA A DOUA

26.

Are să-ți pară ciudat, dragă cititorule, ce-am să-ți mărturisesc acum: aventurile astea ale mele îmi sunt cât se poate de nesuferite tastându-le la calculator. În timp ce descriam fiecare din scenele acelea amoroase petrecute cu Adela, mă cerca un

sentiment de dezgust, că-mi venea să vomit. Altceva simțeam când am revenit la ele, redactându-le. Dezgustului îi luă locul o senzație ciudată că periez o haină veche, ponosită care-mi fusese comodă, dar pe care, de-o grijesc bine, aș mai putea-o purta. Însă, după ce am recitat fragmentele de-acum curățate de impuritățile stilistico-gramaticale, am avut sentimentul și mai straniu că nimic nu-mi aparținuse și nu-mi aparține din ce citisem! Era ca o înseninată ușurare pe care o poți trăi după un drum lung și obositor, așezându-te pe prispa căsuței tale. Dar o ușurare, prin apele limpezi ale căreia înoată broscuțele tristeții.

Cititorul – am convingerea că am un cititor conștient, care nu vine la bibliotecă dus de cineva de căpăstru – e firesc să se întrebe: de ce nu încearcă donjuanul ăsta ramolit să-și vadă fiul? Adică presupusul fiu? Pentru că se scurseseră câteva săptămâni de când Nicu Rediș mă anunțase că la teatrul orașului din care am evadat e angajat un actor ce seamănă leit cu mine. Și e venit din părțile Bucovinei, măi! Și a mai adăugat Nicu – despre asta nu v-am spus – că iese-n scena mică o dată-n două săptămâni cu un spectacol de poezie, jucându-l singur. Un spectacol cam straniu, cu versuri de dragoste, lacrimoase, dar uneori încărcate de o filozofie cețoasă, păcuroasă, de-ți vine să-l trimiți în mă-sa și să ieși... Dar aici e toată nedumerirea, a spus-o și directorul, că se cunosc și au stat de vorbă pe îndelete: spectatorii nu părăsesc sala! Și majoritatea sunt tineri din liceele din oraș și din comunele limitrofe. Ce-i face pe găscanii ăștia tineri, sclavi ai internetului, să stea țințuiți în scaun o oră și ceva, că atâta ține spectacolul, și să-l asculte pe acest Marius rostindu-și monologul? Și încă în vers alb, fără rimă?!

Nicu îmi propuse de două ori să merg cu el la spectacol („Cum, măi Toadere, să nu te duci să-l vezi – ți-am spus că seamănă înspăimântător cu tine!”), că au acceptat să meargă, zicea, și Mișu cu Nadiuța lui. L-am rugat însă să amânăm pentru altădată, că mă simt bolnav... Acum sunt pe deplin sănătos! Încât am consimțit din prima să plec la ședința *Clubului dezbaterilor*! Ghiurghiuliul lui Rediș m-ar învia și din morți! Cu siguranță că are să mă bată la cap și-n astă seară cu actorul cela, Marius, și, te mai pomenești, are să-l roage și pe Episcop să se pronunțe în legătură cu presupusul bastard al meu („Și-i mare păcat, măi Toadere, să nu te răspunzi cu propriul tău copil, chiar dacă s-a născut din flori...”), de parcă aș avea un singur bastard în Basarabia asta! Ba și autorul, vârandu-mi pe gât acest personaj, îmi sugera din capul locului să consacru câteva capitole căutării plodului zămislit cu Clava – „asta ar trezi foarte mult curiozitatea cititorului”, zicea. Să aștepte! N-aș mai strica hârtia cu fleacuri!

Mă convinge, să zicem, Nicu și nesuferitul de Rogoz, care i-a liorbăit despre aventura mea cu Clava, și merg la acel spectacol. Să mai admitem că-mi îngheață rânza văzând cât de teribil îmi seamănă bucovineanul. Că fierb, aștept, frământându-mă, sufocându-mă, să se termine spectacolul, alerg în scenă îmbrățișându-l și înmânându-i buchetul. Că îl urmez călcând pe papucii lui, aureolat de sentimente paterne, până în cabina de machiaj. Mă înfățișez, ca un *Nihalache*, vorba lui Ghiță Popa, un prieten mai vechi de-al nostru, și-i declar transpirând: „Domnule actor, eu

sunt tatăl duminică biologic... Îmbrățișează-mă, ce stai?!". Și actorul, alt *Nihalache*, nu se mișcă! Eu, mai mult pierit de emoții, mă reped să-l cuprind, iar el... se ferește, ca de-un râios: „Ce vrei, domnule, de la mine?” Și își încruntă sprâncenele fardate, chemând lucrătorii de scenă: „Luați-l, băieți, și scoate-ți-l afară! S-a îmbătat ca porcul și îndrugă prostii!” O scenă jos pălăria, nu?

Mai am eu o mladă din căsătorie civilă – nu țin cont de ceilalți lăstari ai mei din floricele – ce-mi poartă cromozomii în artere, și n-a dat nici până acum semne că recunoaște-n mine adevăratul tată... Și maică-sa, nevăstuica mea de celular, simt eu, n-are insomnii din cauza asta.

Aceste gânduri de trei parale mi-au treierat tărtăcuța până am ajuns în orașul visurilor mele din care, învins, am fost izgonit (de visuri izgonit, că din orașul ăsta puturos am evadat eu singur și de bună voie). Mișu sucește brusc volanu-n dreapta și *Moskvici*-ul, vuind sinistru, o cotește spre gară.

- Încotro, prietene?
- Parchez mașina la gară și mergem la Rediș.
- Păi... cine mă duce înapoi acasă?
- N-are să-ți fie rușine să bei fără mine?
- Că n-am să-i cer lui Nicu să mă ducă!
- E problema ta...
- Și dacă nu pot pleca, unde dorm?
- Dormi la mine, răspunde Mișu cu jumătate de gură.
- Beat nu merg să dorm la tine.
- Nu te îmbăta. Cine te obligă să te îmbeți?
- Uite cine-mi dă învățăminte!

Oprim. Coborâm. Mișu se mocoșește mult până reușește să încuie portiera. Trebuie să ne grăbim – mai avem încă jumătate de oră. Mă iau după Mișu, printre blocuri brejneviste netencuite de când au fost ridicate în grabă. Ca să găzduiască, după război, scursura de la răsărit, sosită să le scoată moldovenilor opincile din picioare – așa i-am auzit vorbind pe „eliberatori” de când m-am stabilit și eu în Basarabia. Ieșim la stație. Mă uit – un boschetar își sughe pe scaunul hrentuit ultimul sfert de țigară care iată-iată îi va frige degetele. Al doilea mizerabil vomită zgomotos pe stâlpul de lumină, la trei pași de noi. Mă îngrețoșez și-i fac semn lui Mișu să ne îndepărtăm.

- *Tî zastavil menea, bleaghi, vâpiti tot merzkii troinoi!* (Tu mi-ai vârat cu de-a sila otrava ceea de *troinoi* – traduc, în afară de mizeria *bleaghi*, pe care am explicat-o cu altă ocazie, pentru că-mi repugnă s-o mai fac), îi reproșează bălos osânditul de lângă stâlp camaradului cu chiștocul în gură.

Apare troleibuzul – slavă Domnului! Urcăm. Din cabina șoferului, răsună niște *ceastușki* săltărețe. Taxatoarea anunță: *Sleduiușceaia ostanovka – Zavod Lenina!*. Se apropie. Mă achit pentru amândoi. E o moldoveancă corpulentă, dar tânără și frumoasă. O întreb:

- De aproape douăzeci de ani, doamnă, nu mai există *zavod Lenina*. A dat faliment și în locul lui e „Asociația Răut” – de ce nu anunțați corect stația?

– Da' ce ti freacî pi tini cum anunț eu? Toatî lumea îi zâci *ostanovcii Zavod Lenina* și-așă îi zâc și eu. Și se îndepărtează.

– Ești lămurit, Toadere? Chiar așa: ci ti freacî, bre? Cî pi mini, iaca, nu mă freacî! Și râde. Gros și ciclopic: Tu bate mătăni dimineța și seara și mulțumește-i Domnului, că te-a ajutat să scapi de mizeria asta de oraș, în care eu am toate șansele să pier...

Merserăm două stații. Coborâram. Acum trebuia să ne întoarcem câteva sute de metri pe jos.

– Parcă ziceai că te muți la părinți, în sat? revenii la temă.

– Fratele mai mic va rămâne cu bătrânii. Că s-a întors de la Moscova... Știi că-i însurat cu o rusoaică?

– Știam.

– Apoi l-a ținut curviștina lângă dânsa câțiva ani, cât le-a făcut reparație euro socrilor în apartament – seara, după ce se întorcea de la serviciu, și pe banii lui, măi! Că ziua lucra la un patron mafiot și era plătit foarte bine – le-a reparat și apartamentele celor doi frați și o soră (are mâini de aur băiatul) și, când a scos-o în capăt cu toate, socrii l-au înștiințat că nu-i pot face viză de reședință la ei în casă. Unde locuia de trei ani cu fiica lor – tu n-ai să poți crede! – și le plătea lunar din leafa lui câte 200 de euro!

– Hai, Rogozule, că asta-i prea de tot!

– Ne-om duce sâmbătă, dacă poți, în sat și am să-l rog să-ți povestească și ție... Dar nu știu dac-o vrea, că-i este rușine să le spună și bătrânilor...

– Și dacă se împăca cu fata și trăiau în înțelegere, nu puteau să se ducă în altă parte să-și facă viză?

– Cum să se ducă în altă parte, dacă s-au adunat cu toții la un consiliu familial și tata a pus-o pe fetică să-i declare lui Ionel următoarele: *Tî mne ne para, moldavanin. Naș rod iz bogatâh gorojan, tî vâhodeț iz bednoi krestianskoi moldavanskoi semi – sam ponimaieși...* (Nu poți tu să-mi fii pereche, moldovanule. Noi provenim din orășeni bogați, tu vii dintr-o familie amărâtă de țărani moldoveni – înțelegi tu și singur...).

– Ei, dar în acei trei ani Ionel a fost așteptat la prânz cu o ciorbă fierbinte și un funduleț tânăr și mai fierbinte, nu?

– Vai de capul lui, prostul! Cu fundișorul cred că nimerise, dar mi-a mărturisit numai mie: zice, n-a văzut mâncare gătită de mâinile ei decât cartofi fierți. Pe care-i servea necurățați și cu slănină crudă, că la Moscova îi mai ieftină decât la noi. Și asta, după ce cam terminau banii, că salariul lui lunar de o mie de euro nu le ajungea decât pentru primele două săptămâni. Ce vrei, Toadere? Când se întorcea la prânz sau seara la cină, îl aștepta pe masă pizza comandată de ea la restaurant!

– Și de ce a suportat el putoarea tocmai trei ani?! urlai eu, că mi se încălziră tâmplele.

– Păi... nu ți-am spus că-i prost? În viață, vreau să spun. A fost mai tare la carte decât mine, a terminat facultatea de inginer-constructor, dar avea o mare slăbiciune pentru rusoaice! Și se opri să-și aprindă țigara: Acum, zice, are să-și aleagă cea mai săracă fată din sat... Dar nu știu cum va face, că cele mai sărace sunt și cele mai

harnice la carte și se duc la facultăți, iar astea, mai proaste, care rămân, se mărită cum termină gimnaziul...

27.

De cum plecase Marius la studii în Chișinău, mătușa Catinca, căreia Clava îi ceruse consimțământul să-i zică mămuța Catinca (mămuța îi spune și mamei sale dragi, Dochia, la care se duce doar în cele câteva zile când iese în concediu), zic, de când au rămas ele singure, mămuța Catinca (așa-i vom zice și noi, ca să-i facem pe plac Clavei) se întâmpla să-i mai amintească din când în când că-i femeie încă tânără și frumoasă și că ar fi păcat să îmbătrânească, ca și dânsa, singură, fără umbră de bărbat în ogradă și fără piept de bărbat pe care să-ți culci capul, în așternut, după osteneala unei zile de muncă. Casierița colhozului o lăsa fără s-o strice din vorbă și, dacă vedea că mămuța aștepta și răspuns, o învrednicea cam așa: „Ce măritat vrei mata, mămuța, de la mine, când Fundoiaia are o mulțime de fete bătrâne care n-au noroc...”

Așa-i răspunse și în seara asta, când se așezară amândouă la măsuța pe care aburea atât de frumos și îmbietor mămăliguța ce-o răsturnase chiriașa (nici nu știu dacă n-am spus o prostie zicându-i astfel, pentru că mătușa de multă vreme refuza să ia banii pentru chirie, amintindu-și cu jenă că-i luase în primii doi ani):

– Lasă-le tu pe fetele celea bătrâne – Domnul le-a purta de grijă și lor. Pe mine mă ia groaza că ai putea să pleci de la mine, dar vezi ce faci și cu secretarul nostru, că-i bărbat frumos și vrednic, și casa ceea nouă, a aflat toată lumea, pentru voi amândoi a ridicat-o...

– Nu știi mata ce mizerie mi-a făcut nevastă-sa? Mi-e rușine de-atunci să merg până la magazin – să nu mă întâlnească și să mă mai facă de râs...

– Ea se face de râs, Clavo, nu tu. N-a vrut să-i dea divorț bărbatului la început, dar până la urmă i l-a dat, nu? Eu, în locul ei, aș fi tăcut molcom sau mi-aș fi luat lumea-n cap – știe tot satul că și-a înșelat bărbatul când a fost la sanatoriul cela. Ce mai vrea? Omul are permanent grijă de amândouă fetele, le-a ajutat să intre la facultăți, în Cernăuți, se spune că le-a găsit și *kvartiră* (apartament) să fie împreună, le îmbracă, le cară de mâncare – ce mai vrea zăluda?

Tace Clava. Tace și mămuța Catinca. Mămăliga le frige buricele degetelor, jumările miros a mirodenii, că au destupat un borcan cu carne conservată de Clava înaintea Crăciunului, căci seara, târziu, Hary îi adusese două șolduri mari de carne de porc...

– Am făcut o prostie, mămuța Catinca, rosti femeia trist, dar trist de tot, că mătușa rămase nemișcată, cu boțul de mămăligă-n buze. I-am spus lui Marius despre tatăl lui... cel adevărat. Când băiatul era frânt de necaz, după adunarea ceea comsomolistă, ți-am vorbit eu matale atunci despre asta, m-am băgat și eu cu povestea păcatului meu... Credeam, nesocotita de mine, că-l fac fericit! Și se ridică – o orbeau lacrimile.

Mămuța se tulbură, privind-o cu ochi umezi:

- Eu chiar te rog să nu-ți strici inima degeaba. I-ai spus? Ai făcut bine că i-ai spus. Trebuia odată și-odată să afle copilul cine-i tatăl său...
- Trebuia, mămuță, sigur că trebuia... Dar s-a încrâncenat rău de tot – sunt sigură că n-are să dorească niciodată să-l vadă pe Sorin...
- Așa-l chema?
- Așa. În documentele lui figura Toadere...
- Și de ce ți-ai băgat în cap că n-are să dorească?
- Pentru că mi-a spus-o chiar atunci: „Să știi, mămicuțo, că nici eu n-am să-l caut! Nicicând și nicăieri n-am să-l caut!” – mi-au intrat cuvintele astea în suflet ca niște... ținte ruginite... Și-am să le port până la moarte... Se așeză apoi, căzând într-o visare dulce-amară: Eu curățeam în ziua cea trandafirii, iar el... săpa în grădină... Și rândunelele – ah, ce dragi îmi mai sunt! – își făceau cuib sub streășină...
- Am înțeles, Clavo, că i-ai spus băiatului să-l caute, și el a refuzat... Nu cred că trebuie să te superi pe dânsul. Pentru că, după judecata mea, taică-său, mai întâi, s-ar cădea să-l caute, nu?
- Cum să-l caute, mămuță Catincă, dacă n-are măcar idee unde ne aflăm noi? Și nici nu știe ce-am născut: băiat sau fată?
Bătrâna o privi, de parcă voia să se încredințeze – e în toată mințile femeia asta care-i devenise ca o fiică:
- Ei, asta n-o mai pot înțelege eu – de-atâta amar de vreme, n-ai putut să-l găsești și să-i spui? Și mai revoltată: Așa-i de tont Sorin sau... Toader acela, că n-a putut până acum să afle el unde ești? Dorință de-ar fi fost! Că au ieșit televizoarele astea și oamenii se găsesc chiar de se află în diferite colțuri ale pământului. Mămuța Catinca strânse farfuriile, punându-le într-un lighenaș să le spele. O lăsa pe Clava să gătească, dar se supăra dacă nu-i permite să spele măcar vesela. Mai zise: Eu cred, Clavo, că secretarul nostru ți-ar fi pereche bună. Nu te supăra, dar... ochii care nu se văd se uită. Dacă i-ar fi fost de tine sau de copilul tău lui Sorin acela, te-ar fi găsit numaidecât. Se vede că e un bărbat... naserios.
- Clava oftă, dar parcă înveselită nu știu cum:
- Nici pe atunci, mămuță Catincă, nu era prea serios – dar parcă eu eram mai serioasă? Dar, dacă nu-l vedeam măcar o zi trecând pragul redacției cu geanta-n umăr, simțeam că mi se tulbură mintea!
- Înseamnă, copilă, că... și ochii ce nu-i vezi nu-i poți uita?
- Cât de înțeleaptă ești mata, mămuță Catincă! Sigur că nu i-am uitat!
- Ia păcate! Caută-l! Dacă nu-ți place de secretar, găsește-l! Doar știi unde-l poți găsi!
- Știu, mămuță, dar... n-am pentru ce să-l mai caut... Și femeia o prinse pe bătrână de mâini, ajutând-o să ia loc pe scăunel, ca s-o poată privi-n față: N-are niciun rost să-l mai găsesc, înțelegi? Am să-ți spun totul, că n-am cui să-mi mai descarc inima... Are soție tare frumoasă, mămuță... Și copil are – n-aș putea să-i fac rău familiei sale. Și, dacă l-aș ști singur, bărbat liber, tot nu l-aș căuta...
- Nu te mai pricep, se foi mătușa, ștergându-și ochii cu dosul mâinii.

- Îți explic acuși. O femeie luminată ca mata n-a putut să nu simtă..., să nu observe că eu am avut cu Harlambie Iulianovici o relație... În toate acele zile când mi-a fost băiatul bolnav de plămâni, am tot venit acasă la ore târzii, nu? Și nu mă rețineam la spital cum îți spuneam – iartă-mă, că te-am mințit, mămuță! – și îi îmbrățișă capul în batic cafeniu. Mă ducea să mă culc cu el... Așa mi-a cerut să-i mulțumesc pentru că m-a ajutat cu băiatul... Că, într-adevăr, mămuță, m-a ajutat tare mult!
- Ei, și? continuă să se arate nedumerită mătușa. Și asta ce mi-ai spus te încurcă să-l cauți pe... ziaristul acela – ziceai că-i ziarist, nu?
- Da... Da' cum să mă arăt eu în fața lui, mămuță dragă, dacă l-am înșelat?!
- Ai fost cununată cu el, copilă?
- A, să fi fost!
- El, însurat, tu, măritată... și vă întâlneți pe ascuns – ați fost ibovnici vasăzică?
- Ibovnici, ibovnici, mămuță...
- Ați intrat în păcat amândoi, cum s-ar spune...
- În mare păcat!
- Ei, dacă ucizi un om e mare păcat, dacă clevețești împotriva lui Dumnezeu, dar păcate de-astea ca al vostru... De s-ar strânge toți câți le-au făcut, n-ar mai încăpea în iadul din fundul pământului...

Ei, cum să nu te pufnească râsul auzind așa ceva din gura unei femei trecute de șaptezeci? Și a pufnit-o și pe Clava, așa amărâtă cum era. Și din urma ei, începu să râdă și mătușa, dezvelindu-și gingiile de sus care, zice mereu, s-au întărit în așa măsură, că frământă cu ei miezul de nucă. Prima s-a potolit mămuța, care deveni parcă un pic supărată:

- Ascultă-mă tu pe mine, că nu-ți vreau deloc răul:

nu-i bine să te canonești atâta, dacă Toader acela nu-ți mai iese din inimă. În locul tău, m-aș învoi de la serviciu pentru câteva zile și aș pleca încolo unde gândești că poți da de dânsul... Multe se puteau întâmpla în aiști vreo douăzeci de ani de când nu v-ați văzut. Chiar dacă nu mai trăiește cu femeia lui, nu crede tu, copilă, că ți-a păstrat credință ție toți anii iștia, de-i bărbat frumos și-i plac femeile...

- Dar nu ne-am jurat noi niciun fel de credință unul altuia, mămuță!
- Asta trebuia să-mi spui de la început... Afară se auzi vuiet de mașină. Mătușa ridică perdeleta:

A oprit drept în poartă...

- Cine? tresări Clava.
- Bobic-ul secretarului... Se vede că l-a răzbit tare, de a venit să te ia la ora asta...
- Nu plec eu nicăieri, mămuță!
- Iată-l că vine. Paptănă-te, că ești cam zbârlită... Vorbește și tu frumos cu el, că așa bărbat vrednic ca dânsul – și încă *nacealnik* (șef) mare! – își poate găsi în satul ista nu una, dar câteva și de două ori mai tinere decât tine...

Două bățai puternice în ușă și ea se deschide imediat:

- Pot să intru? și figura masivă a lui Harlambie Iulianovici nu mai așteaptă s-o poftască cineva: Bună seara la dumneavoastră!
- Bună, tovarășe secretar. Fă-ți loc și dumneata pe scaunul acela, dacă-i încăpea...

- Oi încăpea, mătușă, de ce să nu încap? Ce mai faceți la ora asta?
- Iaca am stat amândouă la masă, tovarășe secretar...
- Lasă-mă mata cu „tovarășe secretar”, spune-mi Harlambie, că are să-mi fie mai plăcut.
- Ți-oi spune. Ziceam că am stat la masă, că fata asta a mea a răsturnat o mămăliguță și a mai destupat un borcan cu jumări...
- Cu jumări? La mâncarea asta, mătușă, s-ar fi convenit și un pahar de vin...
- S-ar cuveni, dar... dacă n-avem niciun polobocel plin în beci...
- Las' că rostogolim noi încoace unul cu roșu... sau îți place de cel alb?
- Alb ar fi mai potrivit, că nu ridică *davlenia* (tensiunea)...
- S-a făcut! și Hary se ridică neobișnuit de sprinten. Văd că numai ați ciupit din mămăliga ceea... În douăzeci de minute, sunt aici! Și ieși.

Cele două femei au rămas nemișcate. Și mute. Prima, se smuci din înțepenire mătușa Catinca:

- Oare ce are de gând să facă, măi Clavă?
- Să rostogolească butoiul în beciul matale.
- Hai, nu mai vorbi și tu, se foi supărată bătrâna. Cum să rostogolească... la ora asta? Cu cine să rostogolească?
- Găsește el cu cine, mămuță, – n-ai zis mata adineauri că-i *nacealnik* mare?
- Și eu, femeie bătrână și proastă – trebuia să-i grăiesc de... Mi-a cerut omul să-i spun ce-mi lipsește-n beci? Și, după ce deschise ușița la dulăpiorul de pe perete, căută, găsi, apoi așternu pe măsuță o față de masă curată: Las', Clavă, că-n douăzeci de minute nu mai vine el cu polobocul – ai să vezi că se întoarce cu o garafă de vin și om servi și noi câte-un pahar, că mie chiar îmi era sete...

Dar Harlambie Iulianovici nu-ți era omul care să-și feștească imaginea în fața unei bătrâne care ținea în gazdă o femeie care de-atâția ani îi pârpilește pe jar inima și cărei i-a propus de-atâtea ori să se prezinte cu el la sovietul sătesc, ca s-o facă soție cu toate actele în regulă. Prima propunere i-a respins-o moale, cu doi crini albi și speriați în obraji. Dar, după ce fosta-i nevastă i-a făcut mizerie chiar la cârmuire, repezindu-se s-o înșface de cap („Parastasul ei de muiere! Norocul ei că n-am fost în ziua ceea la cârmuire, c-aș fi călcat-o-n picioare – târfa naibiil!) Ziceam, după scandalul acela, de fiecare dată nici nu l-a lăsat să se explice până la capăt („Răspunsul meu e „nu”, Harlambie Iulianovici, îmi pare foarte rău, că nu vreți să mă înțelegeți...”). După care aluneca în muțenie, din apa închegată a căreia n-a mai putut s-o scoată niciodată.

Acum această femeie, în locul căreia ar fi vrut să fie o duzină de văduve și fete bătrâne din Fundoiaia, o urmărea pe mămuța cum trebăluiește prin odaie, șchiopătând, și se întreba cu o inimă, ca un boț înghețat de sare: cum să scape și-n astă-seară de dânsul?; ce motive să invoce că nu poate pleca cu el la Casa verde, dacă e turbat s-o ducă încolo?; să-i spună că se află într-un repaus delicat? De, ca toate femeile ce mai pot perpetua specia pe această Terră, tot mai înspăimântător amenințată de distrugere...

Uite că au zburat în tăcută frământare și cele douăzeci de minute și-n poartă frânează iar *bobic*-ul – de data asta, cu portbagajul deschis și din el coboară trei bărbați – Clava îi urmărește pe geam, oarecum înveselită. Iată-l că apare și Hary, acum sunt patru, dând niște instrucțiuni, și uite-i că apucă tuspatru de funii, săltând un butoiaș. Îl pun jos, își trag sufletul. Unul din ei dezleagă poarta, deschizând-o larg. Și iar apucă toți capetele de funie și butoiașul înaintează cu pași mărunți spre gura beciului. Ajung. Hary se apropie de geam, bate:

– Ai lumină în beci, mătușă? Unde-i întrerupătorul?

Bătrâna-i face semn Clavei să iasă, dar aceasta dă din cap că nu poate. Mătușa se înciudă și-și azvârle picioarele betege peste prag. Iese. Explică. Se aprinde și lumina în gura beciului. Cele patru umbre se îndârjesc cu funiile-n mâini, două dispar, iată-le, înăuntru, celelalte două zbatându-se să le calce pe urme. Gata. În gura beciului a rămas numai o umbră, ca un semn umflat de întrebare, și până la Clava ajung indicațiile ei ascuțite. E clar – bătrâna le spune unde-ar fi mai bine să culce butoiașul. Care doar peste minute numărate își va trimite la măsuța lor busuioaca răcoritoare – casierita cunoștea ce soiuri de poamă cărată tocmai de sub Chișinău fermentaseră astă-toamnă în căzile secretarului ... Iată-i că ies. Cei trei. Cu mâinile goale. Unul dintre ei leagă la loc poarta și dispar în negura moale a serii. Își face apariția, maiestuoasă, și Hary, cu un ulcior mare într-o mână. Cu a doua, o ajută pe bătrână să urce cele două trepte. Clava se repede să le deschidă...

28.

După spectacol, le spuse blondei Vica și rotofeiei Nora ce-l cuprinseseră – două lipitori călduțe, însetate de sex fierbinte, că se simte rău, are febră și că va bea un ceai și se culcă.

– Te facem noi să transpiri bine și-are să-ți treacă, promite Nora, încălzindu-l cu șoldul moale, încărcat de ispită.

– Ai să transpiri negreșit, donjuanule drag, îl asigură și Vica, alunecându-și mâna cu unghii lungi, sclipind în roz, spre fermoarul închizător de patimi, lăbuța pe care Marius o prinse strâns, expediindu-i-o pe pântec:

– Stați cuminți, că ne văd băieții...

Tinerii mecanici erau în treabă, demontând decorul, actrițele mieunară – două pisici nemulțumite că li se iau străchinuțele cu lapte în care-și muiaseră doar botișorul. Actorul însă le lasă bosumflate și se grăbește spre cabina lui. Intră. Răsucesce nervos cheia-n broască. Își scoate, cu gesturi scurte, costumul de scenă, îl îmbracă pe cuier – mâine de-acum îl va preda costumierei. Trage taburetul lângă chiuvetă. Se așază. Se uită – din oglindă îl privesc, înrămați de sprâncene arcuite, doi ochi mari, din care se încăpățânează să palpâie amintirea...

...Iată-i coboară, ferindu-se de crengile de măceși, pe o cărărușă șerpuitoare, toți optsprezece absolvenți, ținându-se strâns de mâini. Căci costișa înspre Dealul Ursului unde vor întâmpina zorii are greabăn îngust și cotit în

pantă, iar fetele au în picioarele zvelte pantofi cu tocul înalt – la balul de absolvire li se îngăduie să încalțe pantofi de damă moderni.

Ajung. Se strâng grămăjoară. Fetele au buchete de flori în mâini. Aerul se rarifică în piepturile tinere și se vrea încărcat de emoții. E răcoare. Și umerii rotunzi, goi, ai absolventelor cerșesc curtoazie. Și ea veni numaidecât din partea lui Marius care-și dezbracă primul sacoul, punându-i-l Luniței pe umeri. Ceilalți colegi se grăbire să facă la fel. Fețele absolvenților sunt alungite de nesomn (după o noapte de dans, ce vrei?), dar pregătite să absoarbă farmecul unic din clipele ce iată-iată li se vor aprinde în irisuri odată cu rumenirea orizontului. Muzica dimineții, acompaniată de ciripitul păsărilor din păduricea de fagi și aurită de razele soarelui răsărind, își strecoară magia în sufletele tinere, punând stăpânire pe toată ființa lor dornică de visare.

Zorii încolțesc și în ochii celor doi îndrăgostiți. Un văz iscoditor, pătrunzând fără cruțare-n miezul celor ochi, s-ar cutremura de suferința remușcărilor, de golul imens cu care disperarea e gata să alunece-n ei, pustiindu-i. Linia orizontului, cât o cuprinde ochiul, începe să ardă în flăcări. Copilăria nu-și mai arată limba. Adolescența e uimită de tot – cum de s-a călătorit atât de iute, încât nici unul din cei optsprezece nu a reușit să-și ia rămas bun de la dânsa ca lumea? Degetele celor doi, crâncen cercați de destin, transpiră de atâta dureroasă împletire. O colegă de-alături îi privește cu o umbră jucăușă de invidie, șoptindu-le:

– Cât sunteți voi de fericiți, Doamne! Trebuie să le fiți toată viața recunoscători directorului și tovarășei Gâsc, că au fost atât de iertători cu voi și nu v-au dat afară...

...Actorul își spală machiajul de pe genele lungi, apoi începe să și-l înlăture de pe sprâncene. Operația cere pricepere și multă răbdare. Tresare, cu fiori reci: de-afară pătrund, prelungi, claxonări de mașini. Se duc la Oficiul Stare Civilă, constată sumbru, iar de-acolo – la restaurant, că-i așteaptă nuntașii... Și-n văzul lui întors, ostenit, horboțica altei amintiri își scutură ninsoarea suferinței...

...În curtea largă a directorului de școală din Fundoaia se frământă o nuntă românească. Orchestra cântă acum un vals, cel al mirilor, la mijloc dansând mirele și mireasa, firește. Care vă sunt cunoscuți: Alexei Mironovici Spânu și Lunița, fosta lui elevă, acum câteva luni, absolventă eminentă a școlii medii de unsprezece clase, grație inimii blajine a directorului care n-a dat curs drasticei rezoluții votate de comsomoliștii adunării generale, de care de asemenea aveți știință. Refuzul acestui mândru cap al instituției instructiv-educative fundoiene de a nu-i izgoni din școală pe cei doi amorezi a fost susținut negreșit și de intransigenta secretară a biroului de partid, tov. Gâsc, care se nimeri a avea și ea în piept o inimă cât se poate de milostivă, încât și iubărețul Marius primi din mâna directorului un atestat cu note de „4” și „5” și o *caracteristică* (referință) elogioasă în care diriginta, îndemnată autoritar de secretara Gâsc, menționase negru pe alb: „Absolventul Marius Hotingeanu, posedând un dar actoricesc înnăscut, a participat foarte activ în cadrul cercului dramatic al școlii, obținând mai multe diplome la concursurile zonale și raionale”.

Și iată-l acum pe acest Marius talentat, de-acum student cu actele-n regulă, apare după cotul drumului pe bancheta din față a unui taxi. Și nu o cotește la stânga,

spre casa bătrânească a mămuței Catinca, ci oprește chiar în poartă, domnule! În poarta directorului! Înaltă, din tablă de zinc, acum deschisă vraște și călărită de câțiva *ariștanți*! Dar Alexei Mironovici n-are cum să-l întâmpine, pentru că-și ține de talie mireasa, frumoasă ca o zână și mlădioasă ca o trestie de lac eminescian. Și din *Volgă* coboară, cu un buchet fantastic de trandafiri albi pe braț, Marius, fostul iubit al miresei! Se curmă valsul. Muzicanții stau cu instrumentele în cumpănă – să cânte marșul? să nu-l cânte? La un gest al unui vornicel prizărit de sub nasul lor, începe marșul. Nuntașii tineri se dau în lături, lăsând flăcăul să treacă. Marius se apropie de mireasă, se apleacă, lăsând buchetul să se desfacă la picioarele ei de prințesă trădătoare, în pantofi albi. Se ridică. Privirile celor doi se întâlnesc, secerându-se îndârjite. Preț cât ai strivi un fluture cu aripi de omăt, văzul flăcăului, micșorându-se umed, se mai reține în pupilele miresei. Iată-l că se întoarce, purtându-și ochii de tot tulburi peste capetele tinerilor ce-i făcuseră cărare. O drușcă în rochiță albastră răsare de nu știu unde, lovindu-l ușor peste umăr. Și-i prinde-n rever, cu un bold, o floare. De vornicel. Buzele proaspătului vornicel se mișcă în gol jalnic. Taxiul din poartă claxonează iritat. Marius tresare, își îndreaptă umerii, pornind spre mașină. O singură aruncare a ochiului spre miezul curții. Urcă. *Volga* se scutură, vuind, cu fum negru-n coadă. Pornește. N-o apucă nici de data asta spre poarta mătușii Catinca, ci pe unde venise. Dar sparse totuși – ce păcat! – un vals al mirilor ce se arăta atât de pașnic și elegant! Orchestra își reia cântarea. Nuntașii se prind într-o horă românească, cu chiote și bătut din călcâie. Iar mirii, de, fericiți și mintioși cum sunt, rămân în miezul cercului. Că le șade bine.

- Ți-a plăcut? întreabă mirele.
- A fost frumos, nu?
- Se putea și fără asta, îndrăznește Alexei Mironovici să fie un pic de altă părere. Și poate că avea dreptate mirele. Pentru că mireasa, din neatenție – că n-a făcut-o intenționat, Doamne ferește! – călcă cu pantofii ei albi și fini pe trandafirii împrăștiați, tot albi și tot fini, de țipară, ca la comandă, trei druște, colege de-ale miresei și ale lui Marius, zurbagiul și plecatul, ca să se repeadă apoi, smintitele, să-i adune iute de pe jos. Dar cât s-au mocoșit pe urmă să-i potrivească într-un buchet, cum au fost, n-au reușit. N-au voit trandafirii. Pentru că, vezi Doamne, trandafirul, se zice, la început, alb, neprihănit, de-l calci în picioare, nu-l mai faci cum îi era lui cândva drag. Nici cu bățiile grăbite-ale inimii. Nici cu fierbintele respirației. Nici cu suferința lacrimii...

29.

O cotirăm la dreapta, pe cărărușă – ah, parcă de-o veșnicie n-am mai călcat pe aici! – și degrabă ieșirăm la garaje. Al lui Nicu Rediș ne aștepta cu ambele uși deschise. Și cu BMW-ul tras în față, de-a curmezișul. Ne îngheboșim după mașina-i luxoasă și Mișu deschide goarna:

- Este vreun gospodar aici?
- Este, este! dădu glas altă goarnă, tot răgușită.

- Dar *Clubul dezbaterilor* are program astăzi?
- Are numaidecât!
- Și cât durează programul?
- Până când toți membrii clubului ajung la onorabila condiție să iasă din el pe brânci! răspunde patronul, apărând în pragul *Clubului...* cu ulciorul în mână.

Ne strângem mâinile. Intrăm. „La un colț de masă” unde moldovenii cântă, Episcopul taie ceapa în strachina cu salată de roșii, „la alt colț de masă” unde moldovenii plâng, Petrică Frunză, faimosul Director general, taie în felii salamul. Mișu se apropie de ierarh să-l binecuvânteze și, după ce-i pupă mâna:

- Nouă, măi Toadere, ar trebui să ne fie rușine, că venim la totul gata...
- Cât te rușinezi, Mișule, adu-ne o vadră de apă de la fântână, îi strigă Nicu, îmbrobodind masa cu o față de polietilenă ornamentată cu figuri geometrice.

Mișu se execută pe loc, iar eu mă apropii și mă salut cu cei doi colegi ai mei de clasă.

- Te-ai retras în pustnicie? mă întreabă Episcopul, fără să ridice ochii.
- M-am retras. Preasfinția Ta. Călugărit fiind, de mult trebuia s-o faci și dumneata...
- Nu-i bine, Marcule, constată serios Petrică.
- Ăștia, ai noștri din Alianță, fac prostie după prostie, aranjează paharele Rediș, și nu le mai dă nimeni la bot în ziar așa cum le dădeai tu... A mai plecat și Eugen Gheorghiuță în lumea celor drepti...
- A murit?! mă îngrozii.
- Păcat, zise trist Petrică. Era un ziarist talentat.
- S-a stins, sărmanul, din cauza subnutriției, vorbește lumea...
- Nu pot să cred, Dane, – protestă moale Frunză, numindu-l pe ierarh cu numele lui de mirean pe când eram tustrei colegi de clasă. Și zvonurile astea au iz politic... Tu nu știai, Sorine? Hai să-ți zicem măcar noi, colegii tăi, cum îți spuneam pe vremuri, bine?
- Nu are antenă, interveni Rogoz, care prinse ultima replică intrând gâfâit cu vadra plină. Dacă n-are niciun nenorocit de tranzistor, pun pariu că n-a auzit nici știrea-bombă trâmbițată aseară de toată mass-media!
- Se compromit ai noștri – păcat, oftă Petrică.
- Ei se compromit de când au venit la putere, spuse Episcopul, cu un zâmbet uns cu miere de mai.
- Știu că te bucuri, Episcope...
- Tânjește după guvernarea bandiților lui Vorevronin, sării eu să-l înveninez, cum am avut năravul s-o fac și cu ocazia altor întâlniri.

Însă Petrică Frunză continuă cu același calm de descendent din *culaci* expulzați în Siberia:

- Dar dacă se dovedește că Procurorul General, din greșeală, firește, l-a împușcat la vânătoare, în Pădurea Domnească, pe șeful carierei, n-are altă soluție – trebuie să-și dea demisia.

– Ei, nu sunteți la curent cu ultima știre de la prânz, se bucură Rogoz, că știe și el ceva: după ce a negat că a fost la acea vânătoare, procurorul recunoaște totuși că a participat, dar numai că în altă echipă de vânători!

– Au să mușamalizeze crima – e stilul lor, zise colegul nostru, ierarh, îndulcindu-și zâmbetul cu aceeași miere de mai.

– Guvernanții se trudesesc la vânătoare – noi ne trudim în *Clubul...* nostru! anunță solemn patronul Rediș. Binecuvântează, Preasfințite, modesta noastră masă...

Toți ascultarăm copăcel, smeriți ca mieluseii, sfânta binecuvântare. Nicu turnă în pahare rubiniul, rostind primul toast:

– Dragii mei musafiri, care de tare multă vreme nu mi-ați trecut pragul! Vă asigur cu toată sinceritatea că mă bucur să vă revăd, în sfârșit, astăzi. Rog să închinați primul pahar pentru această bucurie a revederii, pe care, tare vreau să cred, o împărtășiți și dumnea... și voi!

Ei, cum să nu golești până la fund paharul de cristal cu o splendoare de *Roșu de Purcari*, mai ales, după aceste cuvinte ale mărinimosului patron al *Clubului dezbaterilor*? Primul l-a gălgâit zgomotos Rogoz și, de cutremurătoare plăcere, o făcuse cu ochii închiși, ca un motan după o cină copioasă cu cărniță fragedă de șoarece tânăr. După el, îl sorbii eu până la epuizare. Ceilalți trei mușchetari îl lăsară pe jumătate în pahare – firi sensibile, europenizate, ce mai!... Nicu ne îndeamnă să nu cruțăm bucatele. Nu erau de multe feluri, dar destule să-ți astâmperi cu prisosință stomacul, dacă era deșert ca al lui Mișu deseori sau ca al meu, mai întotdeauna, de când trecusem în sihăstrie.

În acest local – îi mai ziceam și bar – am trăit, poate, cele mai plăcute clipe de îndulcire a amorului propriu în serile când ne adunam să dezbatem pe marginea articolelor mele bătaioase publicate în *Tribuna...* Se scursesese aproximativ, un an de la ultima noastră „ședință”, când le anunțase Mișu că rămăsesem șomeri, pentru că ziarul ajunsese în pragul falimentului (evoc asta, în detalii, pe paginile romanului *Donjuan în derivă*, dacă cineva dintre dumneavoastră va găsi timp și pentru lectura lui), dar aveam senzația că nu poposisem aici din alt veac. Cui datoram această stranie senzație? Ei, parcă poți datora cuiva o anumită senzație! Adevărat, realitatea din jur îți poate influența văzul sau auzul, ca acestea să le poată avea... Dar, în cazul meu, nu era vorba nici de-o senzație vizuală, nici de una auditivă. Era una percepută de materia mea cenușie, în stare... de dezagregare...

– La ce se mai gândește și ziaristul Marcu? întrebă Nicu Rediș.

Crezui totuși că-i de datoria mea:

– Se gândește la un lucru foarte neînsemnat, domnule Rediș, vorba unui filozof cu mare spirit. Se gândește la sine...

– Fantastic spus! se aprinse Nicu.

– Cu mult spirit, într-adevăr, recunosc ursuz Directorul general.

– Dar cel mai important e că prietenul meu, Toader Marcu, și fostul vostru coleg de clasă, Sorin Marcu, a spus un mare adevăr, rânji orangutanește Rogoz, că-mi venea să-i ard una la bot...

Toți ca unul izbucniră în râs – primul, Rogoz... putred la minte, firește, apoi Rediș, umflându-și trompeta răgușită în „do” de pe treapta întâi din gamă, pe urmă, Episcopul, acoperindu-și cu șervețelul roz râsu-i îngeresc de ierarh, și, în sfârșit, subțire de tot, Petrică Frunză, trăgând cu coada ochiului la mutra-mi de bufon cu nădragii uzi. Gazda umplu din nou paharele, cu ochii la ierarh, apoi se ridică iar:

– Astăzi, dragii mei prieteni, vom reveni, în sfârșit, la debaterile noastre ce deveniseră o tradiție în anii trecuți. De data asta, vom scărmana – nu te superi, vlădică? – un material curios publicat de Sfinția-sa ce vizează un verset aparținându-i Apostolului Matei, verset care continuă să trezească discuții controversate, poate, de mii de ani. Eu însumi, deși mă consider creștin, nu pot accepta nicidecum acest precept biblic ce mă cheamă să renunț la demnitatea-mi de om! Citez din mottoul la acest material: *Nu vă împotriviți celui rău, iar cui te lovește peste obrazul drept, întoarce-i și pe celălalt*. Să bem, mai întâi, vinul, ne îndemnă un pic agitat Nicu.

De data asta, deșertarăm toți paharele, în afară de Episcop, care și-l puse înapoi pe masă cu un aer, mi se păru, plictisit. Nicu îmi întinse revista:

– N-ai reușit să-l citești? Eu am subliniat rândurile ce mi s-au părut mai importante...

Și, colac peste pupăză, luă microfonul Rogoz („Măi, da’ îndrăzneț și activ e hamalul, după trei pahare!”):

– Care demnitate, domnule Rediș, care demnitate?

N-ați privit aseară ce a transmis Televiziunea Națională la *Știri*? Când comuniștii au ieșit cu proteste în Piața Marii Adunări Naționale, unicul cetățean al acestei țări care i-a înfruntat scandând „Jos comuniștii!”, numindu-i ocupanți și trimițându-i în Rusia, a fost același John Onoje de culoare, venit tocmai din Sierra Leone! Demnitate au românii noștri basarabeni, când un negru cu cetățenie moldovenească, unul singur, le apăra interesele în Piață?!

Rediș îl privi pe Mișu cu ochi grei, de parcă chiar în clipele acelea se pregătea să-i întoarcă și obrazul stâng, să-i tragă o labă Rogoz:

– Am privit și eu, Mișule... Aș fi fost cel mai fericit în momentele acelea să mă înghită pământul... Și, căutând în geantă: Corespondez pe internet din când în când cu un frate de-al nostru din Iași... Barbu Laurențiu Liviu îi zice. Găsește: Iată ce-mi scria în ultimul mesaj: *Este perfect adevărat, chiar dacă nu e plăcut să o recunoaștem, că în întreaga noastră istorie demnitatea și onoarea au fost două calități care au lipsit aproape cu desăvârșire poporului român. Nu și-a prețuit nici patrioții. Dimpotrivă, i-a prigonit și ignorat și a promovat în schimb produse de carton ale activității de propagandă ieftină, în funcție de conjunctura istorică...*

– Din păcate, pare să aibă dreptate, zise abătut Petrică Frunză.

– Cam exagerează, mă dau cu părerea și eu.

– Dar să revenim la materialul lui vlădica. Chiar dumneata te întrebi, Preasfințite: „...cum rămâne cu demnitatea omului atunci când primește o palmă pe obraz, și nu răspunde cu aceeași monedă?” Acum te întrebăm și noi: cum rămâne?

Episcopul își cunoștea temeinic opera publicată:

– Doar cu câteva rânduri mai sus, menționam: *Răutatea, vrăjmășia omenească nu poate fi oprită cu altă răutate, cu altă vrăjmășie, ba dimpotrivă...*

– Ai reprodus întocmai, Dane, îl laudai, pentru că-l urmăreai cu revista deschisă. Ai aceeași memorie fenomenală.

– Mulțumesc, Sorine.

– Și totuși, vlădică: care trebuie să fie răspunsul la prima lovitură pe obraz? se interesă, înviorat parcă bolnăvicios, Directorul general.

– Răspunsul la prima lovitură pe obraz trebuie să fie de cu totul altă natură. A întoarce celălalt obraz înseamnă a nu răspunde la violență... Dar violența fizică, generatoare de conflicte, contravine chemării și înaltei destinații a omului – purtătorul chipului și asemănării dumnezeiești.

– A răspuns exact cum e scris aici! exclamă entuziasmat Mișu care-și vârâse și el rătu-n pagină.

– Îl știi chiar pe de rost? se uimi moale Frunză.

– Cum să nu-l știu, Petre, dacă l-am scris eu? Am avut câteva nopți de nesomn cu materialul acesta... Nu știu dacă am scris altele mai complicate...

Nicu Rediș însă părea nemulțumit. Căuta în geantă, iritat, dar, până la urmă, renunță:

– Totuși, ceva nu se leagă în argumentele ce le aduci, vlădică, – nu te supăra. Am putea să credem și chiar dorim să credem că Dumnezeu nu vrea ca omul, odată umilit, cum afirmi, „să-l supună altei umilințe” – îmi pare că am reprodus și eu întocmai cum e scris. Dar de ce totuși îl îndeamnă să-și ofere și al doilea obraz? Aici nu-i clar: de ce?

– Ai înțeles foarte corect, prietene: nu-și dorește Dumnezeu să-și vadă omul – chipul și asemănarea Sa, capitulând în fața răului. În lumina Învățăturii Creștinești, omul pașnic, înzestrat cu demnitate, este incontestabil superior celui care nu vede altă ieșire dintr-o situație conflictuală decât să recurgă la violență. Dar nu trebuie să interpretăm simplist afirmațiile biblice: Domnul îl îndeamnă să-și ofere al doilea obraz, dragii mei prieteni creștini, pentru că nu-l vrea coborât la nivelul josniciei, lipsei de demnități ale aceluia ce vrea să-l palmuiască...

– Uite că ești... ceva mai explicit acum! se bucură, dar tot cu o mină de îndoială, Rediș.

– E mai explicit, pentru că Dan, colegul nostru, cap de promoție când am absolvit școala, vorbește ceva mai bine decât scrie! și mă înfricoșai un pic de cinismul, cu care o făceam pe expertul...

Patronul *Clubului*... mă privi cu niște ochi, de parcă i se aprinse o dorință nebună să-mi cârpească două palme zdravene și să mi le cârpească pe obrazii-mi cu cioric îngroșat – și pe dreptul, și pe stângul deodată:

– Preasfinția Sa, măi Toadere, tot atât de reușit scrie, cum și vorbește. Noi știm că te consideri atins de geniu – am auzit că ai speriat lumea și cu un roman cu pervertiri sexuale, cum reușit ți l-a apreciat, mai în glumă, mai în serios, prozatorul Vladimir Beșleagă... Carte, pe care n-ai binevoit să ne-o dai cu autograf și nouă, la

ăștia mai proști din provincie... Că poate am fi încercat chiar s-o punem în discuție într-o seară, la una din ședințele noastre?...

30.

Hary pune pe măsuță ulciorul, apoi se lasă, acoperind doar cu o bucă scăunelul:

– Iată că am terminat și operația asta... Nu ne-am încadrat chiar în douăzeci de minute, că trebuia să gădesc oameni, pe urmă și niște funii – fără ele, nu-l mai încarci și nici nu-l mai bagi în beci, că l-am umplut ochi... Unde mă pot spăla puțin pe mâini, Clavo?

Femeia se ridică, ostentativ leneșă, iese, revenind peste câteva clipe (se vede că, în tindă, când n-o vedea Hary, s-a mișcat mult mai repede) cu o cană de apă, săpunul și un prosop. Trage cu piciorul ligheanul de sub pat:

– Veniți să vă torn...

Secretarul se ridică cu un zâmbet iuțit:

– Auzi cum îmi vorbește, mătușă? „Veniți să vă torn”! De parcă aș fi chemat-o la ședința biroului să-și dea darea de seamă de ce a adus cu întârziere mecanizatorilor... banii pentru *trudozile* (zile-muncă).

– Las-o să vorbească cu dumneata cu respect – nu ești al doilea *nacealinik* (șef) după președinte?

– Așa-i, mătușă Catincă, – sunt al doilea. Dar ea nu mă prețuiește nici ca pe un paznic de la uscătoria de tutun...

– Nu-mi plac vorbele astea ale dumitale, Harlambie Iuli... Și se rățoiește la Clava: Tu încă n-ai pus la încălzit mămăliga ceea? Vreau și eu să beau un pahar de vin ca lumea, că am scos viișoara ceea după ce a murit bărbatu-meu, și acum mai cumpăr la sărbători de la vecinul de peste drum, dar îl face cu zahăr mult și te înnebunește după primul pahar...

Chiriașa iese cu tigaia-n tindă, că acolo li-i instalat aragazul. Mătușa îi ține binefăcătorului secretar prosopul să-și șteargă mâinile:

– Ia-o și dumneata cu binișorul, că are o inimă de pâine caldă, țî-o spun eu... Îi mai fac din când în când câte-o observație, că, de când au dat bolile peste mine, îmi sare țandăra pentru orice fleac, dar ea nu-mi întoarce o jumătate de cuvântel. Am fost la *selisovet* (sovietul sătesc) și am trecut toată gospodăria pe dânsa, că mare milă și-a făcut Dumnezeu că mi-a trimis-o... Și băiatul e harnic și milos, păcat de zis...

– Frumos și înțelept vorbești, mătușă. Eu chiar mai mult cu binișorul o iau, că n-o pot obliga cu de-a sila să meargă după mine, nu?

– Așa-i...

– Dar și până acum nu am gospodină în casa ceea nouă. Am mobilat-o, am îmbrăcat-o cu covoare persane, am cumpărat televizor, frigider noi. Mașina de spălat

încă n-am pornit-o, să văd măcar cum funcționează... Nimeni, în afară de mine, în satul nostru și în satele dimprejur, îți garantez, n-are baie cu scaun de toaletă, cu cadă și boiler nou în baie. Am săpat fântână în spatele casei, am băgat o pompă-n ea și, când apăs pe buton, îmi vine apă-n casă – rece, fierbinte, ca la oraș! Dar continui să trăiesc în patru camere singur, ca un strigoi! N-are cine mă porni, n-are cine mă aștepta cu... o mămăliguță caldă – pentru cine muncesc și agonisesc eu?

– Hai, că ai două fete frumoase, harnice la învățătură...

– Ele sunt asigurate cu toate celea, 'tușă Catincă. Cred că nu mă-i spune, că nu vreau să știe chiar tot satul: le-am cumpărat două apartamente în Cernăuți, le-am mobilat cum trebuie, cu de-ale mâncării le asigur, bani de cheltuială le dau – să fie ele sănătoase să termine universitatea și să aibă noroc de doi băieți de treabă, că tata e încă în stare să facă două nunți – la restaurant, în oraș, așa cum am văzut eu că au făcut pentru copiii lor doi instructori de partid, foștii mei colegi...

Iat-o și pe Clava intrând pe ușă cu tigaia, de sub capacul căreia erup aburii, ducând în cealaltă mână un clid de farfurioare. Bătrâna vrea să se ridice, dar Hary i-o ia înainte, ajutând-o pe terorista inimii sale să pună tigaia pe fundișorul de lemn. Tânăra femeie scoate din buzunarul larg al pestelcii trei șervețele albe de pus pe genunchi, aranjează farfuriile, punând în fiecare jumări, hrinci rumenite de mămăligă și câte două-trei linguri de brânză de oi. Apoi se burică, dezvelindu-și genunchiul gol, înspre dulăpiorul din perete – ajunge trei pahare de cele cu picior (completul de pahare l-a adus ea, când s-a mutat aici), după care le șterge fără grabă cu șervețelul – de parcă i-ar face în ciudă vinului – să se răsuflă! Secretarul le preia – ah, cu ce sete ar săruta el mânuța asta! – unul câte unul, umplându-le. Rămâne în picioare, rostind primul toast:

– Sunt nespus de bucuros, mătușă, – în sfârșit, am ocazia să beau un pahar de vin în căsuța asta a matală, ce... a găzduit-o pe o femeie care-mi este mie tare dragă – de ce să ascund? Și a găzduit-o într-un moment când îi era tare greu... Eu închin acest pahar de vin făcut de aceste două mâini ale mele, din poamă culeasă nu din via colhozului, că vii nu avem, dar tocmai dintr-un sovhoz de lângă Chișinău, că am și pe acolo prieteni. Îl închin pentru sănătatea matală. Să ne trăiești ani mulți, alături de cei dragi, adică... alături de noi doi!

„Nu-i prost deloc secretarul ista, cântări în mintea ei bătrâna, în timp ce lăsa să-i alunece pe gât splendoarea, un pic acrișoară, a busuioacei albe. Uite cum a întors-o la urmă, șmecherul, – „alături de noi”... Adică să mă ia cu dânșii la casa cea nouă, de se hotărăște Clava, ca să mor în casă străină? Dar, până atunci, să îngrijesc de grădina lui... Dar grădina mea cui s-o las? Să rămână pe mâini străine? Nuu, atâta timp cât îmi mai pot târâi picioarele pe fața pământului...”

– De ce nu mănânci, mămuță?

– Că nu-s flămândă, tresări, ruptă din gânduri, – n-am mâncat noi amândouă aproape jumătate de mămăligă?

– Am mâncat. Dar nu-i bine să stăm așa... să-i numărăm musafirului îmbucăturile... Și, după ce ridică șervețelul de jos, că-i lunecase secretarului de pe genunchi: Că-i un musafir foarte generos, nu?

- Vrei să spui, darnic? preciză bătrâna, că nu era prea tare în neologisme.
- Întocmai. Ai mai avut în toată viața matale vreun musafir ca Hary... secretarul nostru? Să tăbârcească în timpul nopții un polobocel cu vin – din beciul lui de-acasă, nu din crama colhozului! – și să-l cotilească în beciul matale?
- N-am avut, copilă... Ce să spun... că am avut, dacă n-am avut!

Mătușa prinse a vorbi puțin peltic, semn că vraja licorii gălbui reuși să aburească un pic mai mult decât modest neuronii vlăguiți. În cursul acestui schimb de replici – urechea lui Hary constatase, printre altele, că nu erau de tot nevinovate – secretarul s-a îngrijit gospodărește de jumări și movilița de brânză, atacându-le abil cu cele trei hrinci rumene de mămăligă, iar gândurile lui roiau, din ce în ce mai agitate, în jurul unei singure întrebări: are să vrea oare Clava să meargă cu el? S-o ia cu mașina și s-o ducă în dormitorul lui cu pat conjugal din lemn de nuc, meșterit la comandă la combinatul din Cernăuți. Dacă se împotrivesc s-o ia chiar acum cu toate catrafusele – ce zestre ar putea avea, să nu încapă în *bobic*-ul lui? – tot e bine. Principalul e să vadă singură cum a pregătit el casa pentru dânșii. Pentru că știe cum să aranjeze interiorul unei încăperi, orice menire ar avea, – a învățat asta și la cursurile de trei luni de la Moscova, unde a fost trimis fiind responsabil de agitația ilustrativă la *raikom*-ul lui. Poate a pune un cuvânt și mătușa s-o înduplece, pentru că bine i-a spus Clava – unde găsești un asemenea nebun să-ți aducă și să-ți sloboadă-n beci la ora asta...

- Ce faci, Hary, – torni ori nu mai torni?

Cum să nu toarne Hary, dacă-n prezența mătușii i-a zis Hary? Clavei și lui își toarnă până-n buza paharului, ci mămuței Catinca – doar pe jumătate, dar n-a rămas așa:

- Eu îs jumătate de om, că nu-mi torni plin?
- Îți torn, mătușă, cum spui, dar m-am gândit că... vinul ăsta alb e cam tare... și n-ai să-l poți duce...
- Da' eu nu mă pregătesc să-l duc nicăiurea... Eu îl beau și-l culc cu mine în pătuțul ista din spatele dumatile. Voi vă culcați în cealaltă odaie, că patul acela îi mai lat...

La asemenea întorsătură de situație Harlambie Iulianovici nu se aștepta. Secretarul nu era obișnuit să acționeze de unul singur în situații neprevăzute. Și ca instructor, pe timpuri, și acum, ca secretar de partid într-o fundătură de colhoz, și-a făcut și-și face munca conducându-se strict de indicațiile de sus. Creierii lui nu aveau de ce să ostenească dospind, înainte să ia anumite decizii. Pentru că acestea din urmă veneau gata formulate, pe hârtie de bună calitate, în limba lui Cernenko sau a lui Andropov. Lui îi rămânea doar să convoace ședința biroului, să le aducă la cunoștință membrilor tezele din plic și, dacă vreo mulgătoare, membru de birou și ea, nu înțelegea ceva, să le traducă în moldovenește, căreia românii din raionul lor se încăpăținează să-i mai zică română. Și dacă mulgătoarea, proasta, tot nu se dumerea despre ce-i vorba, Hary o trimitea în mă-sa (în gând, firește), și chiar în clipele următoare o trimitea cu adevărat după două sticle de votcă, plus o pâine și o juma'

de kil de *vetcina rublennaia* (șuncă tocată), preferată de secretar, – toate acestea erau suficiente la dejun pentru cei cinci membri ai biroului, care urmau, până la întoarcerea mulgătoarei, să voteze într-o aprobare fiecare teză în parte.

Acum, pus într-o situație nu numai neprevăzută, dar și dificilă, Hary se simțea ca un măgar bătut cu dârjale pe spate să se miște, dar unde să mergi, dacă înaintea ta „e un zid care nu se-nfiorează”, dar nici nu-l poți sfârâma, pentru că n-ai indicațiile necesare de sus cum s-o faci. La grea încercare, tămâia mă-sii! îl pune baba și pe dânsul, dar și pe Clava, reflectează cu creierul înfierbântat secretarul, mursecând o bucată de șorici ce se desprinsese de pe o jumară. Iar chirișa ei tace chitic, lingându-și cu ochii farfuria, de parcă numai dânsul trebuie să aibă grijă de toate celea! În sfârșit, zise și el la întâmplare:

– Mulțumim, mă...muță Catincă, pentru că... – simțea că se va bâlbâi și asta-i tăia curajul definitiv – pentru că ne propui să... să... ne culcăm la mata... Dar noi vrem să...

– De ce zici, Hary, „noi vrem”? Tu vrei, nu eu! îl înțepă cu privirea ei de pisică, adunată ghem, Clava.

– La mine nu aveți voie să vă certați! o ghionti mătușa.

– Nu ne certăm, mămuță... Dar nu vreau să hotărască el și pentru mine.

– De ce spui că hotărăște și pentru tine, Clavo, dacă omul n-a spus ce vrea? Și, răsucindu-se moale: Dar dumneata spune, de ce taci?

Hary însă continua să-și mursece șoricul în muțenie. Nu avea nevoie de niciun fel de indicații ca să poată spune ce dorință are, lucru despre care tot satul discută de-acum de doi ani. Și-l durea tare. Pentru că era în joc onoarea lui de bărbat. Bărbat frumos și gospodar. Dar și onoarea lui de al doilea șef după președinte, la urma urmei! Zise cu năduf:

– Eu vreau s-o iau la mine acasă, mătușă. De-aceea am și venit în seara asta la mata...

– Tu auzi, Clavo?

– Aud, mămuță. Mă culc cu dânsul unde ne-ai spus mata... Dar din casa matale nu mă duc!

Bătrâna oftă ușurată – Domnul mai ține cu dânsa... Acum nu era deloc greu de priceput: în acest an, ba, poate, și-n ceilalți următori, va avea grijă, cât mai poate, de căsuța și de grădinița ei...

31.

În timp ce Episcopul ordonă, prin telefon, șoferului să mă zboare la căsuță (refuzasem îndârjit să-i accept găzduirea până mâine-dimineață pe un pat moale, destinat musafirilor, de la Eparhie), Nicu mă chemă în umbra de la colț a acoperișului:

– Poimâine-seara, la 18:00, bucovineanul tău iar își joacă spectacolul în sala mică... Vii? Că te trimit eu înapoi cu mașina.

– Mă mai gândesc... și te sun.

– Prea mult te gândești, tătucule. Vezi, să nu ajungi într-o zi când această problemă să nu mai intereseze pe nimeni...

Rediș se apropie de cei trei care discutau ceva gesticulând. Adică gesticula numai Rogoz, că se pilise aproape fundamental, iar Episcopul și Petre Frunză îl ascultau cum ascuți scârțâind ușa closetului ce se ține într-o balama. Când aderă și Nicu la grupul chefliilor, Mișu rămase singur în spatele lor, continuând să gesticuleze, dar mai modest. În mine schelălăi scurt un țânc al mulțumirii de sine – nu eram totuși eu cel mai aghesmit în seara ceea. Sosi BMW-ul lui vlădica. Șoferul coborî iute, deschizându-mi portiera și întinzându-mi mâna să mă sprijin, ci eu i-o înlăturai cu demnitate, aruncându-mi fundul, dar lovindu-mi bostanul, de-mi căzu șapca, cotilindu-se până la picioarele Episcopului care-o pescui. Rogoz necheză sunător, dar se poticni prinzându-se de pantalonul lui Rediș, care-l repuse, cu greu, copăcel.

– Trebuie să-l trimitem și pe el cu ceva, propuse Petre.

Vlădica făcu semn șoferului să se apropie. Îi spuse în limba Patriarhului Kiril:

– Îl încarci și pe omul acesta, îl duci mai întâi pe el și-l ajuți să intre în apartament, ai înțeles? Și, după aceea, pleci cu domnul scriitor până la căsuța lui.

„Domnul scriitor” – așa-i spuse! Nimeni până-n momentul acela nu mă numise scriitor! Îmi venea să sar chiar în clipa ceea – dac-aș fi fost treaz! – și să-i pup mâna sfântă, din vârful unghiilor, până-n subsuori! Dar dacă a ironizat? M-am ținut serios, așteptând să fie încărcat Rogoz. O făcură, icnind, Petre și Nicu – e ușor să aburci un țuhal de circa 100 kg, pe jumătate vii, amestecate cu alte circa 20 kg, pierite, constituite din șuncă, cașcaval, slănină afumată, brânză de oi, roșii cu ceapă și multă pâine – toate fermentând într-o combinație ciudată, albă-roșie-neagră, cu parfumuri de struguri *evropenești*? Le făcui doar din labă când pornirăm, dar îmi răspunseră toți trei cu șezuturile.

Când ajunserăm în fața blocului jerpelit, cu un etaj, al lui Mișu:

– Eu nu te pot însoți, Rogozule, că-mi aprind paie-n cap... Ține-te și tu mai bățos, că te văd vecinii și-o faci pe Nadiuța de răs. Și pe copii...

– N-am să pot să... să urc scă...rile, gâtui, pe silabe, cuvintele, dromaderul. Rusul, șoferul, înțelese care-i chestia:

– *Cito delati budem, gospodin pisateli* (Ce facem, domnule scriitor)?

A doua oară, de-acum și în limba pociturii din mausoleul Kremlinului, fusei etichetat scriitor și eram obligat să găsec o soluție demnă de casta pe care o reprezentam și s-o găsec cât mai rapid, până nu ne-a descoperit jumătatea lui Rogoz, care, în aceste momente tragice, ar fi în stare de orice! Dar nu-mi venea nicio soluție care m-ar fi onorat:

– Măi Rogoz pișat, ce facem cu tine?

– Merg cu...cu tine la că... că...suță...

– Hai, întoarce mașina!

Rusul înțelese și de data asta care-i chestia. Era mulțumit și el: cum să cari o dihanie ca asta beată, cu catalige de mămăligă, la al doilea etaj (parterului, slavonii îi zic tot etaj, și noi, *maldavani muli* (moldovenii catâri), cum suntem numiți de dâșii,

tot îi zicem așa!)? BMW-ul ia viteză. Ieșim la șoseaua de centură. Rogoz începe să fiarbă fasole. Lasă-l să sforăie, îmi zic, dar materia-mi cenușie se zvârcolește: cum îl scoatem din mașină? dar în casă cum îl cărăm? Ajungem. Rusul îl ghiontește din stânga, eu îl ghiontesc din dreapta:

- Trezește-te, Rogoz-fleandură!
- Nu se mișcă. Îl pâlmuiesc. Deschide pleoapele:
- Ce vrei?
- Am ajuns la căsuță. Poți coborî singur?
- D-apoi cum! se îmbătoșează.

Îi ridic copita dreaptă, trecându-i-o peste prag, și-l rog pe șofer să-l împingă din cabină. Rogoz se îndârjește! Rogoz oftează din rărunchi, sprijinindu-se cu laba de umărul meu... Și cade peste mine, rostogolindu-ne încleștați lângă poartă. Stăm nemișcați. Rusul țopăie-n lumina farurilor aprinse, caută în cabină, găsește, ne încalecă cu lanterna aprinsă, examinându-ne mutrele. Suntem vii. Îmi dă mâna. Mă ridic. Își suflă nasul. Mi-l suflu și eu. Peste cadavrul viu de la picioare.

- *Cito delati budem, gospodin pisateli* (Cum procedăm în continuare, domnule scriitor)?
- Poți pleca, îi zic. *Do sfidania* (La revedere)!

Rusul înțelese și una, și alta. Se suie sprinten. Pornește. BMW-ul derapează! Drumul (care drum?!) e în pantă. Iarba-i mare și umedă. Îl împing, scrâșnind din măsele. Îl împiing! Amețesc. Mașina se smucește... Cad... Rusul pleacă! Stau pe-o rână. Lungit. Mă răsucesc. Să privesc la stele. Sunt multe. O puzderie. La picioarele mele, Rogoz fierbe fasole. Și e liniște de-ți țiuie-n urechi. Unde-i Bim... să-mi lingă obrazul? Stai, că mi-a ieșit din minte... Cine a avut nevoie de blana ta, Bim? Volkov sau... Sibiriov? Sunt vecini, cu vilele față-n față... Vile arătoase... Cu garduri înalte de piatră, cu porți ornamentate de fier... Și totuși, cine ți-a găurit inima? Cine din ei doi te-a jupuit și ți-a pus la tăbăcit pielea? Pentru pielea ta neagră, lucitoare, și-a încărcat arma ticălosul de... Sibiriov... sau Volkov? Unul din ei, mi-amintesc bine, avea portița încuiată cu un lacăt măroi, iar altul... o uitase deschisă. La criminalul ăsta ce uitase, la beție, să încuie poarta, am sunat eu la ușă! El a tras în tine! Nu s-a temut de toporul meu! Că avea pușcă! Încărcată!

Dar n-a vrut să tragă și-n mine, Bim... M-a jelit... Dacă nu mă jelea, ne-am fi întâlnit, poate, pe lumea cealaltă... Să fi fost posibil oare să nimerim amândoi în rai? Eu să stau toată ziua sub un pom, la răcoare, să citesc a doua oară *Țesut viu...*, de data asta, cu un teanc de dicționare lângă mine, că-s tare prost, măi Bim, iar tu să te plimbi mândru printre măslini, cu coada bârligată – dar cum ai să te plimbi fără blana ta lucitoare, Bim?! Și să n-ai la cine lătra, dragule, pentru că-n rai nu nimeresc ticăloși alde Sibiriov ori Volkov! Ori au șanse să nimerească și ei?! Tu să te interesezi, prietene, și să-mi dai de știre cumva – dacă au acces în Paradis și stârpituri de-alde dâșii, de-acum înainte mă apuc să fac numai rele! Dar trebuie să știi: nici în iad nu vreau să fierb în același cazan cu Sibiriov și Volkov care... Da! Mi-am amintit! Ticălosul de Volkov ți-a luat viața! El a ieșit în prag și m-a lovit în cap cu patul armei!

Iată că mi-am amintit, Bim... Pentru vreo... mie de lei – aş mânca o lună de zile numai barabule fierte, dar i-aş da! – n-aş găsi eu un potlogar să-i dea foc la vilă?

Simt că-mi îngheaţă şalele... Caut în buzunarul de la piept, găsesc legătura cu chei şi mă ridic. Îmi alunecă zornăind – carpănul mă-sii! Mă mocoşesc, aprind bricheta, bâjbâi, le găsesc lângă bostanul gol al lui Rogoz. Îl zgâlţâi:

– Dă-mi pace, fa! protestează pe nas Mişu.

Îl zgâlţâi mai tăruţ:

– Odată şi-odată, ai s-o iei tu... la bot, Nadiuţa, mormăie, dar puţin agresiv, Rogoz, întorcându-se pe cealaltă rână.

E şi asta o declaraţie de dragoste. Îmi târşâi pantofii melancolici, descui portiţa – n-o mai leg cu sârmă, am lacăt! – şi aterizez pe divanul lui Bim de sub geam („De-aş putea să-l târâi, l-aş culca aici... L-aş înveli bine...”). Nu stau mult. Descui. Intru în odaie, aprind lumina. Iau din dulap salteaua-vălătuc, apuc şi plapuma de pe pat şi ies. Aprind lumina-n prag. Mă trec fiorii... Cobor mai sprinten. Ajung. Aştern alături salteaua. Îl rostogolesc greu. Că se împotriveşte, beţivul! Reuşesc. Îl învelesc cu plapuma, trăgându-i-o pe cap. Aştept. Să reia sforăitul. Nu aştept mult – are somn sănătos, de buhai de rasă, alcoolicul! E bine... Mă întorc pe divan. Respir uşurat şi adânc.

Cântă telefonul:

– Aţi ajuns bine? se interesează Petre Frunză.

– D-apoi cum!

– Dar Mişu? Nu i-a tras mâţa pe spinare Nadiuţa lui?

– Vorbă să fie! L-a culcat pe o pilotă cu puf de găscă şi-acum fierbe fasole... lângă poarta mea.

– Lângă poarta ta?! Parcă nu te îmbătasei tare, Sorine? Ce-i cu tine, delirezi?

– Mă ofensezi. Sunt cu creierii limpezi, ca zeul Bachus înainte de a fi fost inventat...

– Daaa, slobozi un oftat muzical colegul meu de clasă. Ne întâlnim să discutăm lucruri serioase, dar îi tragem cu paharul ca muscalii la cumetrie... Am să-l rog pe Rediş să te sune, dacă nu vrei să vorbeşti cu mine serios... Şi închise.

Sting lumina-n prag. Încui uşa. Intru. Îmi aranjez aşternutul. Şi nu reuşesc să-mi trag nădragii, că... telefonul iar cântă! Deschid.

– Ce faci, jurnalistule, aţi ajuns?

– Am ajuns, Nicule.

– Directorul general mă sună şi-mi spune că baţi câmpii...

– Aşa a înţeles el?

– Da, măi. Zice că Nadiuţa ți-a culcat prietenul pe o pilotă cu puf de găscă, dar fierbe fasole lângă poarta ta. Aşa i-ai spus tu. Nu-mi lămureşti şi mie cum vine asta?

– Am exagerat şi eu... cu pilota de puf... L-am culcat pe o saltea modestă din zestrea soţiei mele de celular... I-a fost frică de Nadiuţa să-l ducem în casă – dar nici nu putea, sărmanul – şi a cerut să vină în paradisul meu. Şi, dacă-i place mult să audă greierii cântând, l-am culcat lângă poartă, unde scripcarii aştia se aud cel mai bine...

- Clar, făcu Rediș. Dacă Rogoz acesta al tău va dori să mai rămână membru al *Clubului...*, va trebui să-i tăiem substanțial din rația suptului... Și, poate, s-ar cere și din porția Măriei Sale, Toader Marcu, să reducem un pic – tu ce crezi?
- Cred așijderea, în privința lui Rogoz. Cât privește Măria Sa, Toader Marcu... Dar nu știu dacă a stat să asculte până la sfârșit...

32.

Acum, pentru că s-a curățat de machiaj, trebuie să se îngrijească de stomac. Frigider n-are, dar nu-și face probleme din asta, pentru că piața alimentară e la cincizeci de pași, barul e chiar într-o aripă a clădirii teatrului – poate să-și cumpere totul proaspăt. Pentru micul dejun, își ia, în ajun, seara, o plăcintă cu cartofi sau cu varză, iar pentru cină ce o servește întotdeauna după spectacolul sau după repetiția de seară își cumpără doi crenvurști când ia prânzul. Dar îl ia într-o cantină a fabricii de confecții din spatele pieței, că prețurile acolo sunt mult mai mici.

Cele două bucătărese îl cunosc și îl servesc cu multă amabilitate. Una e o rusoiacă uscățivă de vreo cincizeci de ani, fată bătrână, care înțelege românește, dar se rușinează, zice, să vorbească, iar a doua, cu părul ca fuiorul cânepei melițate, e un vlăstar hibrid, tot i-a spus-o ea, cu tată moldovean și cu mamă din Arhanghelsk, dar care – greu îți vine să crezi – nu știe o boabă în limba lui taică-său. Adică știe doar trei cuvinte de care are nevoie când se duce să facă *stâkovkă*, cum zicea (un fel de jonchiune între doi sateliți sau rachete), cu acei trei bărbați de peste Prut, mici mafioți, care vin cu niște afaceri în orașul nostru. Moldoveanca-hibrid, cam de-o vârstă cu Nora sau Vica, îi mărturisise lui Marius, actorul, când îi aduse chiar ea prânzul la masă, că acele trei cuvinte sunt: *prohab*, *chiloți* și *limbă*. Și le pronunța cu accent curat românesc, că trecuse cursurile la cei trei bișnițari cu ochi de păcură.

Cum vă spuneam, nici cina din astă-seară nu face excepție: pune la încălzit micul reșou, după care toarnă două căni de apă într-o cratiță de aluminiu – ambele împrumutate din magazia teatrului, și sloboade, ca să nu uite, în apa încă rece cei doi crenvurști.

Dar, până fierb, va citi un monolog dintr-o piesă a unui autor din părțile Bucovinei ce i-a recomandat-o Iacob Patrașcu, șeful de trupă. În acel spectacol, a jucat el însuși rolul protagonistului dramei, de s-a pricopsit cu premiul *Cel mai bun rol masculin* în cadrul Festivalului... Dramaturgiei Naționale, probabil. Spectacolul e scos din repertoriu, pentru că au plecat câțiva actori cu roluri importante, dar Patrașcu ține mult la acest monolog și-l roagă să-l prezinte el, Marius, la o festivitate, într-un liceu din părțile Sorociei. Îl roagă... Dar când roagă Iacob Patrașcu, proaspăt încoronat cu titlul *Artist al Poporului*, trebuie s-o primești ca pe-o obligație...

Citește dintr-un volum: *Iată, de jumătate de mileniu, Ștefane, Măria Ta, te răstignesc pe cruce ticăloșii... Ticăloșii noștri! Întâi, îți bat în cuie mâna dreaptă, cu care mânuiai sabia – slugarnici, ciocnind paharele, îți închină pământul străinilor hrăpăreți; apoi îți țintuiesc mâna stângă, pe care o țineai pe inimă când îngenuncheai în fața icoanelor – farisei, însetați*

de onoruri, îți depun coroane de flori la monumente și îți cântă osanale. Cei care, pe timpuri, ne interziceau să-ți rostim numele, acum îți construiesc monumente!... Aici e indicată de către autor pauză. Citește mai departe: Vor să teucidă a doua oară, Măria Ta... Vor reuși oare? Mai departe, autorul vine cu un verset din Biblie: „Noaptea e pe sfârșite... Să lepădăm lucrurile întunericului...” În continuare, tot vorbește Urmașul lui Ștefan-Voievod: Cum să le lepăd, Măria Ta, când străinii îmi pradă pământul ce mi-a hrănit pruncii neamului veacuri în șir? Nu pricep... Minteasta mea se întunecă tot mai rău... Se întunecă tot mai rău...

Groaznic monolog, constată actorul. Cum de n-a știut el de textul ăsta mai de mult? Ei, și ce se întâmpla dacă ar fi știut? În cele două orașe de provincie din România unde a lucrat actor, tare se cutremură românii la rostirea numelui Voievodului? Cu toate că... l-au votat, la nivelul întregii țări, ca pe cel mai mare român din toate timpurile... Iar dacă stai și te gândești bine, și frații noștri de peste Prut îl bat în cuie... Altfel, cum poți să-ți explici că oficialitățile de la București, cum îl auzise Marius vorbind în tren pe un cărturar din Iași, pomenesc despre Basarabia, Nordul Bucovinei și Herța în scop **strict** propagandistic și doar cu ocazia lui 1 Decembrie, 24 Ianuarie, 27 Martie etc. Dar aceste ținuturi n-au fost rupte din moșia lui Ștefan? Iar basarabenii, bucovinenii, herțenii sunt prezentați și inoculați opiniei publice colective drept ruși, kaghebiști – a simțit asta pe pielea lui proprie... Și nu suntem noi, cei înstrăinați cu forța de Țara-Mamă, aceeași urmași ai lui Ștefan cel Mare și Sfânt? Ce-ar zice ilustrul Voievod auzindu-i pe unii regăteni tratându-ne ca pe niște frați mai mici, mai săracuți cu duhul? Da... Îl ținutuesc și ei pe cruce... Mai altfel decât basarabenii, dar îi asasinează și ei memoria...

Pune cartea în noptieră. Pescuiește cei doi crenvurști. Scufundă în apa din cană micuțul fierbător. Reușește să fiarbă și ceaiul, gândește, până mănâncă ăștia doi. Își taie două felii de pâine. Nu se mai satură el cu mâncarea asta, dar nu-i bine să-ți umpli burduhanul înainte de somn... A învățat-o, de mic copil, de la mama... Mănâncă, ochii mohorându-i-se. Conducându-l la autobuz, când plecase înapoi de la Sărbătorile de Paști, îl întrebă – și-i văzu bine palidul tremurat al buzelor: „N-ai mai auzit nimic de Sorin sau... Toader Marcu în orașul acela? Nu cred să... nu știe lumea de dânsul... Că era ziarist de temut pe timpuri...” „Ți-am spus, mamă, atunci, de mult: nu mă interesează și... n-am să-l caut niciodată”, se zborși atunci, ca prostul.

Nu-și poate ierta acea agresivitate copilărească – spontană, inadmisibil de veninoasă, care o fi rănit-o, firește, pentru că în cele trei zile cât a fost cu dânsa planase între ei atâta pace și înțelegere! La slujba de Înviere n-a stat cu dânsa până la urmă, dar a pus deșteptătorul să sune și, cum s-au ivit zorii, a alergat într-un suflet și a găsit-o pe maidanul înverzit din coasta bisericii – stătea într-un rând lung cu celelalte femei, cu panerașul (îl avea de la bunica ei și-l folosea doar la Sfințitul de Paște), încărcat cu cozonac, pască, ouă roșii și alte bunătăți.

S-au întors împreună acasă (of, să aibă ei casa lor, cum are bunica Dochia!). Mămuța Catinca era toată numai așteptare – în straie de biserică, lângă masa așternută cu o față albă de in, țesută pe timpuri de mâinile ei, zicea. Pe colțul mesei îi aștepta o străchinuță cu apă curată, în care mama slobozi un ou roșu sfințit și câteva

monede. Marius se apropie – ah, toată copilăria și adolescența lui a trăit emoții de profundă cucernicie în aceste clipe! – își netezi, pe rând, obrajii, cu oul, umezindu-i și înviorându-i blajin, – să aibă anul împrejur sănătatea bujorului și pâinii rumene și să-i zornăie dulce banii-n buzunare. Apoi se apropiară mama și mămuța, făcând la fel. Pe el l-au trimis în beci să sloboadă un ulcior de vin alb (n-a mai întrebat-o pe mama despre misterioasa apariție a acestui polobocel în beciul mămuței Catinca). Iar ele începură să așeze masa. Când se întoarse cu vinul, era încărcată cu de toate – nu înșir felurile de bucate, să nu-ți trezesc și ție pofta, cititorule. Pentru că, bănuiesc, la unii dintre voi, în aceste clipe, le sticlesc ochii nu de flămânzire de carte, ci de banala, nesuferita foame de stomac.

S-au schimbat tragic lucrurile în ultimele sute de ani la capitolul, hai să-i zicem *flămânzirea de carte*. Pe timpurile aristocrației, a marii boierii, e de părere Iacob Patrașcu, cititorul flămând de carte era și sătul cu stomacul. Odată cu apariția și plodirea celei mai mari năpaste ale Terrei – bolșevismul, pământul începuse să cunoască un nou tip de cititor – sătul de carte și flămând cu stomacul. Tragedia veacului nostru ce și-a consumat doar primul deceniu, îi povestea șeful trupei, constă în faptul că numărul celor sătui de carte crește înspăimântător. În țările civilizate, cu o economie avansată, cei flămânzi cu stomacul devin din ce în ce mai puțini. Dar asta nu înseamnă că, fiind tot mai puțin pauperizați, deci și mai puțin flămânzi, devin tot mai însetați cititori de carte! Având două verișoare în Paris, unde muncesc și locuiesc de mai mulți ani, Patrașcu a rămas perplex aflând că și-n capitala culturii europene, în afară de tineretul studios care e nevoit să se aplece asupra cărții să-și ia diploma, celelalte categorii de potențiali cititori au o flămânzire de carte tot mai moleșită. Să le fi anihilat nobila flămânzire o altă flămânzire înfiorătoare a secolului ce-l trăim – cea de internet? O fi și asta. Dar cititorii constanți din Franța, de vârstă medie și cea înaintată, zic verișoarele, au biblioteci solide la domiciliu și nu-s prea dornici să stea-n scaun ore întregi, țepeni, în fața calculatorului, ci preferă, mai degrabă, în orele libere, să-și pună o pernă-două sub cap și, sub mângâierea luminii lămpii de masă, să mistuie în tihnă o pagină de carte.

În gubernia R. Moldova, e convins Patrașcu, cei care nu trec pragul bibliotecilor, duși de căpăstru (de cele mai multe ori, de bibliotecar, firește), sunt, de obicei, amărății care încearcă (ah, ce suflete încărcate de naivitate infantilă au!) să-și amăgească foamea prin citit. În ajunul lui 15 ianuarie, Ziua de naștere a Poetului nepereche, la o oră înspre spargerea târgului, îi spunea șeful trupei, sta în rând să cumpere brânză de vaci, că-și invitasese de-acum pentru diseară la colțunași și un pahar de vin doi prieteni constanți, cu care în fiecare an sărbătoresc ziua de naștere a Poetului. Și îl privea din spate pe un bărbat care, gârbovit, gusta când dintr-un caș, când din altul, – îi venea greu, se vede, să decidă din care să ceară să-i taie. Când a ajuns chiar în spatele lui, tipul se hotărî: comandă trei sute de grame. Țăranca cu brânza îi cântări, omul plăti, și, când se întoarse, Patrașcu se înfioră urât: era doctorul habilitat X, cu care nu fusese niciodată în relații de simpatie roz reciprocă și pe care, pensionar fiind de câțiva ani, catedra nu-l mai ferică cu ore în acel an.

Îl vedea strivit melancolic și se luă pe urmele lui. Omul mai opri la o tarabă cu carne de vită, contemplând-o palid, poposi apoi lângă cele câteva tarabe cu stocuri etajate de ouă. Cumpără cinci – Patrașcu o întrebă pe vânzătoare când îi numără și lui o *deseatkă* (zece bucăți). A ieșit după doctorul habilitat și l-a urmat până-n dreptul bibliotecii municipale. Și, când îl văzu că o cotește spre ușa deschisă, îl strigă. Discută în picioare despre prețuri la produse alimentare, dar la despărțire îl întrebă dacă a rămas același cititor pasionat: „Citesc, să mai uit de foame, Patrașcule... Cu pensia ce-o am nu reușesc să-mi plătesc decât în jumătate căldura termică, lumina, gazul, apa... Am renunțat la serviciile internetului, televiziunii cu cablu, mi-am vândut cărțile rusești pe prețuri de nimic... Stau în bibliotecă patru-cinci ore, după care mă întorc acasă și iau cina. Cititul în bibliotecă mă ajută să evit prânzul...” Aproximativ așa-i vorbi doctorul habilitat.

Mai puțin știe Marius cum o fi în capitala celor mai avani edili ai puterii, vânători de fiare domnești, dar în această urbe unde s-a angajat el, cititul cărților e pentru pensionari, dacă îl credem pe Patrașcu, remediul cel mai lesnicios pentru îmblânzirea foamei. Și, poate, cel mai util și salutar, pentru că el, cititul, poate fi nu numai o banală îmblânzire a flămânzirii de lectură întru amăgirea stomacului, ci și un act de progres cultural. Pentru că doctorul habilitat X, arhivar pasionat din tinerețe (așa-l cunoaște șeful trupei) ar putea descoperi, pe stomacul gol, asemenea lucruri, după care patrimoniul cultural basarabean ar plesni măcar dintr-o încheietură de mândrie...

Gata, a isprăvit cina. Spală în chiuvetă farfuria, clăti cana din care băuse ceaiul, își scoase ghetetele, ciorapii și, rămas în costumul lui Adam, înmuie sub robinet un șervet subțire și-și frecă îndelung corpul musculos, tânăr, tălpile picioarelor – nu-l prindea somnul nicicând dacă se băga cu trupul transpirat în așternut, fără a-și aplica în prealabil acest masaj rece. Îmbracă apoi pijamaua, împături în patru învelitoarea patului și o puse pe speteaza unicului scaun, după care se băgă în așternut. Luă de sub pernă telecomanda, dar rămase țintuit cu uimire de privirea severă a mamei din fotografia de pe micul televizor („Ce, Dumnezeu, îi sunt așa de aspri ochii-n seara asta?...”). Renunță la televizor. Stinse lumina. Închise ochii. Se întoarse pe-o rână. Prea devreme se culcă-n seara asta, își zise, dar nu avea poftă nici de citit, nici de emisiunile zgomotoase legate de vânătoarea din Rezervația Pădurea Domneasca, soldată cu moartea tragică a unui șef de carieră, pe care încercaseră s-o mușamalizeze diriguitorii din Procuratură și din Interne.

În seara asta se simțea aidoma tipului gata să rămână împăcat cu toată lumea, dar cu condiția banală: de a nu întreba și, cu atât mai mult, de a nu fi întrebat. Dar, pentru asta, se vede că era cam puțin să le spună celor două amante că n-are poftă de sex și să-și închieie pe dinăuntru micuța cabină de machiaj ce-i slujea și ca dormitor. Pentru asta, în aceste clipe când nu-l prindea somnul, mai avea nevoie să scape de întrebarea ceea a mamei („N-ai mai auzit nimic de Sorin sau... Toader Marcu în orașul acela?”), ce-i sângera înfiptă, nătângă, în creier...

Toată copilăria și adolescența lui – atunci ar fi avut nevoie să știe el, să afle și școala, satul că milițianul sinucigaș nu-i este tată! Că adevăratul său tată nu-i un

nenorocit de milițian pe care nici nu-l ține bine minte, dar un ziarist! Și unul talentat și cunoscut de o întreagă republică! Așa își zicea actorul, simțind că va avea o noapte albă: toată copilăria și adolescența a fost tratat, de către profesorii și colegii binevoitori, firește, cu compasiunea pe care mai mult te obligi s-o arăți față de un orfan de tată sinucigaș, care fusese înmormântat în cimitir, la intervenția unui cineva din umbră, vorbeau fundoienii, și fără preot, dar al cărui mormânt se pomenea foarte des fără cruce, cu toate că bunică-sa, Catrina, avea grijă de fiecare dată să apară o cruce nouă în locul celei dispărute.

Marius își înfrunta cu stoicism stigmatul orfanului unui tată sinucigaș, de nenumărate ori plângând pe înfundate, dar niciodată în prezența cuiva – chiar și a mamei. De cea mai multă amărăciune venea din partea colegului său de clasă, Feghiuța, vlăstar hibrid din concubinajul maicii sale fundoience cu un rus, Feghea, ce se oploșise în satul lor, căci se înamorase de Grițelia când fata, împreună cu alte codane din sat, fusese trimisă de colhoz la prășit sfecla într-un sovhoz din Rusia unde sunt nopți albe. Amorul rusului cu nasul roșu, proaspăt fundoian, a durat atâta cât i-a trebuit să usuce cele două butoaie de câte două sute de litri de vin, dres apăsător cu zahăr, din beciul socrului – într-o seară o anunță pe Grițelia că pleacă pe vreo săptămână la baștină să-și vândă casa părinților răposați și se întoarce cu parale să-și cumpere un *Moskvici*. Dar în locul rusului, concubina, în pântecul căreia începu să dântuiască Feghiuța, primi o scrisoare scurtă, cu o singură frază de amor grav: *Proșceai navsegda, dorogaia Grițelia! Ia jenilsea cetviortâi raz i, na âtot raz, po nastoiașcemu sceastliv. Ne goriui. Feghea* (Adio pentru totdeauna, dragă Grițelia! Eu m-am însurat a patra oară și, de data asta, sunt fericit cu adevărat. Nu te întrista. Feghea).

Și pentru că groparii îi săpaseră mormântul ghinionistului polițist într-o aripă a cimitirului, chiar lângă gardul de sârmă, iar părinții Grițeliei își aveau gospodăria la câțiva pași de biserică, Feghiuța observa primul din clasă și chiar din școală când dispărea la mormânt crucea. Și-și anunța colegul cu o răutăcioasă satisfacție, ca să audă bine toată clasa: „Măi Marius, iar a rămas tat-tu fără cruce! Ca să adauge numaidecât: De fapt, el nici n-are voie să aibă cruce la cap, că s-a împușcat singur...”. Nici până astăzi nu s-a lămurit Marius: de unde se lua acea mulțumire de sine? Dar, mai ales, de unde apărea la Feghiuța revolta cea răutăcioasă când, peste vreo săptămână-două, venea cu alt anunț: „Mormântul lui tat-tu iar are cruce! Ca să adauge neapărat: mama zice că bunică-ta, Catrina, a plătit bani mulți celui mai mare peste popi ca să-l înmormânteze în cimitir, ca pe toți creștinii, și acum tot îi face cruci noi...”

Apariția altei cruci nu uimea pe nimeni, firește. Dar dispariția ei mirosea de fiecare dată a mister. Și nu putea să nu intrige satul, făcându-i pe unii să se întrebe, contrariați: cine poate face una ca asta? Că nu era atât de simplu să sari sau să forțezi gardul, să smulgi o cruce groasă de lemn de stejar sau de salcâm și să dispari cu ea fără să te vadă cineva! De câteva lucruri nu se îndoia Fundoia: operația asta decurgea în smoala și în adâncul nopții; la ea o fi participat câțiva bărbați zdraveni; și nu-i exclus defel că treaba se făcea cu aprobarea sau chiar la indicația organelor puterii. Ce-i drept, ultima ipoteză trezea și serioase îndoieli: să le fi durut așa de tare-

n fund pe autoritățile ateiste că milițianul sinucigaș fusese înmormântat în cimitir, contract moralei creștine? Și că, colac peste pupăză, își mai oferă carnea păcătoasă viermilor având și cruce la căpătâi?

În toți anii cât a suportat umilința orfanului de tată ucigaș, atunci a avut el nevoie să-i ia capul în poală mama și să-i spună cu cine l-a adus pe lume. Nu în ajunul examenelor de absolvire! Nu în ziua când Lunița se pregătea – lașă! trădătoarea! – să se vândă directorului, ca să-i salveze pe amândoi!

„N-ai auzit nimic de...?” El – nu, dar a auzit mai multe Iacob Patrașcu, că e unicul în teatrul ăsta care face lectură serioasă, ba chiar i-a citit toate materialele pe când Sorin Marcu (mai târziu, după venirea la putere a Alianței, a început să semneze Toader) era corespondent la *Tribuna*... Dar sunt ani de-acum, zice, de când nu-i apare nimic în ziar. Nici nu-l mai vede trecând sau venind de la piață cu cumpărături. Va intra la biblioteca municipală, i-a promis, și va întreba de romanul acela al lui, pentru care, transmise un post de televiziune, a luat un premiu în cadrul unui top...

Dar mama, cu siguranță, nu i-a spus nimic de îndeletnicirile lui de scriitor. Ei, în zilele noastre, cine se pricepe un pic să mâzgălească hârtia se apucă de scris cărți! O fi un grafoman și Marcu ăsta care... a pus umărul să apară și el, Marius, în lumea asta unde, de cum a terminat studiile, trăiește ca un evadat. Dar și maică-sa, în Fundoiaia ceea, se simțea în primii ani ca o izgonită din Basarabia și Transcarpatia. El, cât și-a făcut studiile la Chișinău, avea senzația stranie că-i un expulzat din Bucovina, iar în acei câțiva ani de corvoadă actoricească în România, a trăit ca un izgonit și din Bucovina, și din Basarabia. Rus îi ziceau. Și prietenește, și cu invidie uneori...

Se scoală, bea o cană de apă de la robinet și se culcă iar. Pe râna din partea inimii, pentru că-i amortise un pic cealaltă. Acum, dacă stă și meditează la rece: ce i-ar mai trebui mamei să se intereseze de fostul ei amant? Să fi aflat că trăiește singur? Dar e singur oare? Patrașcu zice că nu

l-a văzut niciodată însoțit de vreo femeie. Nu de-aceea oare maică-sa se încăpățânează până acum să se recăsătorească și să se mute în casa ceea nouă? A avut o relație cu Harlambie Iulianovici, a auzit el, și, probabil, o mai are, pentru că, după desființarea colhozului, oamenii l-au ales șef al asociației și dânsul a angajat-o contabilă. A văzut la Paște – pare s-o ducă mult mai bine. La plecare, i-a băgat cu de-a sila o sută de dolari în buzunar. Ce ar mai interesa-o Sor... Toader Marcu? Îl mai iubește oare?

Întorsătura asta de gând l-a înfiorat, încrâncenându-l, de-și săltă brațul, aprinzând lumina. Se aplecă, trase ușița noptierei, ajunse sticla de votcă, apoi paharul. Își turnă, bău, oțărându-se, după care iar își turnă o cinzeacă. Răsuflă adânc („Dar mie-mi trebuie la anii ăștia să îmbrățișez un tată, care – ticălosul! inimă de câine! – nu numai că nu s-a interesat de mine, dar nici nu știe ce sunt – băiat, fată?!”), simțind cum o fierbințeleală bolnăvicioasă îi furnică mădularele, urcându-i-se într-acolo, unde trebuie să se furișeze bobocii somnului. Puse la loc sticla și paharul, închise și stinse lumina. Culcat cu fața-n sus, simți că i se trezește-n stomac o flămânzire despotică. Știa că n-are altă soluție și, pe dibuite, scoase din pungă

jumătatea cea de franzelă și prinse a o mânca în așternut. Dospitul gândurilor intră în pauză. Aveau și ele nevoie, măcar până termină restul ăsta de pâine, să se aciuiască într-un început de amortire amară. Pupilele ochilor închiși dădură de știre că se înecă și ei într-o amărăciune sărată („Nu m-a blestemat destul Dumnezeu cu un sinucigaș ce mi l-am crezut tată – mi-a adus și blestemul de a mai avea un tată, de data asta unul biologic, care ne terorizează la amândoi sufletele – și mamei, și mie...”).

33.

După plecarea BMW-ului lui vlădica, îmi scuturai scurta de mizeria verde cu care mă împrăscaseră roțile mașinii și intrai în casă. Surpriza mă lovi drept în măduva creierului – nu aveam lumină! Buuun... Eram pregătit de asta. De când mă mutasem. Aveam după televizorul ce nu-l conectasem încă din lipsa antenei un smoc de lumânări cumpărate pentru zile negre. Mă împiedicai de câteva ori – de colțul mesei, de scaun, până ajunsei la dulap. În sertarul de sus, țineam cutiile cu chibrituri. Aprinsei o lumânare subțire, ca un maț de șoarece, și trecui în cameră. Constatai cu profundă satisfacție că burta-mi era ca o tobă umflată. Eram sătul și asta mă făcea fericit. Rămânea doar să nu-mi facă probleme intestinale, că WC-ul e tocmai în fundul grădinii, lângă hotarul despărțitor de vecinul cu sera. Și numai îmi apuc de poale puloverul să mi-l scot, că sună telefonul. Apăs.

– Salut, evadatule!

– Salut...

– Zi-mi Mărgeluș, că eu sunt. Nu-s geloasă, dar nu-mi place să mă mai iei drept Adela... Ce faci?

– Voiam să mă dezbrac și să mă culc. Și să visez că fac ... sex cu tine. Mi se pare că ți-am mai spus o dată să nu umbli cu... evadatul..., învinsul? Da, îmi mai ziceai că-s izgonit – de unde-s izgonit eu, duduie, – din țară? Știu eu care-i țara mea?

– Eu, cu atât mai mult, Toadere... Atât de înstrăinată, atât de părăsită mă simt uneori, că-mi vine să urlu de neputință... Tu tot ești fără serviciu?

– Ce fel de serviciu, dacă am... evadat din sânul civilizației? La aproape 40 km de oraș? Îmi mai ziceai că sunt un izgonit din vise...

– Ești, Sorine...

– Zi-mi de-acum într-un fel...

– Îți zic cum îmi vine... Și asta mi se pare cel mai grav...

– Ce?! aproape urlai.

– Că te-au izgonit visurile, răspunse calm Mărgeluș. Și nu urla, că aici, de când am venit, n-am auzit să țipe oamenii unii la alții. Și sunt negri, măi, nu albi fără minte ca voi! De ce te simți ofensat că-ți spun izgonit? N-ai trăit tu toată viața ca un exilat – din satul tău, din Bucovina ta? Și-n ultimii ani – exilat din propriul tău vis din tinerețe – de a deveni un ziarist curtat de cele mai influente ziare sau reviste din spațiul românesc...

– Lasă-mă-n pace! zbierai iarăși.

- Scuze... Dacă te doare, înseamnă că nu ești încă învins de tot, adică terminat...
- Ce-ai vrut, soțioaro... de celular? gemui, gata să închid. Nu irosești prea mulți bani cu un ter... izgonit ca mine? Că cel mai îndelungat exil ce l-am avut și-l mai am e acela ce mi l-ai oferit tu, izgonindu-mă din viața ta. Din partea lui Mărgeluș – niciun fâs. De ce taci?
- Nu vreau să mă cert cu tine azi... Nu pentru asta te-am sunat...
Rânjii în telefon, ca un debil ce se crede Napoleon:
- Mă pricep pentru ce: ca să-mi mai spui că nu mă mai poți uita! Că prelungești să iubești un ticălos ca mine! Că acest blestem se ține de tine, ca... râia de caprele Irinucăi...
- Of, ce răutăcios și cinic! Bănuiesc că... iar ai avut vreo sindrofie... Dar ești în stare măcar să înțelegi ce ți-o spune acum? Și a făcut bine, că n-a așteptat, că era s-o trimit: Astăzi, Ferdinando Sorin împlinește un anișor...
- Ia stai... Cine-i ăsta?
- Nepoțelul nostru, măi! Și mai repetă apăsas: Ferdinando Sorin! Tu încă n-ai înțeles că-ți poartă numele?!
Țipase. Iar eu căzui pe divan – sac dement, umplut cu gunoaie putrede („Cum puteam, idiotul, să-i uit numele – mi-l spusese doar?!”). Ea închise. Ori, poate, apăsai pe ceva și întrerupsei? Dar, uite-l, cântă iar:
- Alo!
- Ai întrerupt tu? mă întrebă hărțăgoasă.
- Nu... Așteaptă un pic... Luai o pastilă *Captopril* și o băgai sub limbă: Vorbește.
- Eu ți-am spus ce am avut de spus...
- A fost ideea ta cu... numele Sorin?
- Doamne ferește!
- Nici nu i-ai sugerat măcar?
- Nici. Așteaptă un pic... O țin întotdeauna pe măsuta mea... Iată, pun mâna pe Biblie și jur: n-am sfătuit-o și nici nu i-am sugerat vreodată să-i dea numele Sorin!...
- Ultimele trei-patru cuvinte le spuse smiorcăind. Ori, poate, mi se păru? Iar eu nu puteam să nasc o silabă. Era peste puterile mele. Ea intui asta, probabil:
- Nătălița are mintea ei, omule! Nu știi cât e de încăpățânată? Vorbea sacadat, scoțând parcă din gât și cu de-a sila cuvintele: Nătălița ți-a moștenit talentul, Toadere. Vorbesc serios. O angajase redacția unui ziar de aici, din provincie. Și s-a impus repede cu reportajele ei și, mai ales, cu materialele ei pamfletare care-i reușesc de minune. Iar după ce a născut, o curtează mereu un cotidian din Bogota... A fost și pentru mine o mare surpriză când au venit amândoi și mi-au arătat certificatul de naștere... Bun. Acum te las să meditezi... în paradisul tău de sub pădure... Că s-a trezit Sorinel... și trebuie să-l hrănesc... Pa! Și închise.
- Ieșii în prag. În Paradisul meu de sub pădure domnea o liniște albă, atât de bogat viscolită de razele lunii, că-ți venea să chiui. De bucurie. Sau de durere. Căci și suferințele sunt bune pentru așa ceva. Și sunt de atâtea feluri, că ar fi o ridicolă zădărnici să încerci a le categorisi. Îmi luai scurta pe umeri și un taburet și mă așezai sub nuc. Mă răsucii să mă ningă regina nopții din spate. Umbra mea se proiecta pe

poarta de fier (prima achiziție când mă mutasem aici, pentru că era cu totul jalnic să locuiești, chiar și într-o văgăună ca asta, având o poartă nenorocită din lătunoaie). La un moment dat, îmi păru că respiră... Senzația era cât se poate de stranie și... încremenii cât putui cu respirația strangulată în mine. Încremeni și umbra. Mai repetai de câteva ori. Efectul era același („Ce naiba, să-mi tremure așa trunchiul când respir?”) și mă lăsaș păgubaș.

Vă spuneam, suferința ar putea avea mai multe fațete. N-am pregătirea necesară pentru a filozofa pe tema asta. Și n-am nici convingerea că și cititorul și-ar dori-o. Negreșit, în clipele acelea sufeream. Dar sufeream, ciudat și asta, cu oarecare ușurare! Și îmi amintii de o zicere a lui Francis Bacon, de altfel cunoscută de toți îmbolnăviții de citate – nu mă număr printre ei – precum că *suferința în doi este pe jumătate* – pare-se că am reprodus întocmai. Aveam senzația, oameni buni, că aceeași suferință, exact aceeași, o trăiește în acele clipe și Mărgeluș! Neîndoielnic, blestematul izvor ce ne alimenta la amândoi acea suferință – acum ușurată, pentru că o împărțeam – era căsnicia noastră atât de scurtă și atât de anapoda. Pentru prima oară simțeam că împart cu Mărgeluș, în doze egale (o senzație, și ea oarecum aburită de ușurare, dar absolut clară), această suferință ce se ține, iat-o, de sufletul nostru de câteva decenii. Și nimeni din noi doi n-a încercat, cu ajutorul celuiilalt, să-i pună capăt. Într-un fel anume. Dar neapărat: să-i întindă mâna și celuiilalt...

Muream să aprind o țigară. Se trezi în mine o poftă animalică de măcar două-trei fumuri trase în adânc. Pachetul cu țigări era în cameră. Trebuia să rezist. Trebuia să mă oblig, să mă condamn, cerșind puțină voință. O cerșisem până atunci de două ori, ca să lepăd fumatul. Dar, după câteva zile de chinuri, îl reluam. Voința mi-e fleandură. Acum, iată că rezist! Poate că îmi insuflă o zdreanță de curaj și Mărgeluș? De-acolo, de peste mări și țări... Care în clipele acestea împarte frățeste suferința ce ne-a hărăzit-o destinul: de a nu ne duce crucea prin viața asta umăr lângă umăr, inimă lângă inimă. Cum ar fi fost oare dacă la ora asta de...– la dâșșii o fi dimineată, de s-a trezit Sorinel acela și trebuie hrănit? – cum și ce-ar fi oare, dacă la ora asta m-aș afla și eu în preajmă și, în timp ce bunică-sa îi schimbă *pampersul*, să-i dau un iepuraș de pluș să-l prindă de urechiușe? M-ar mai mușca oare de inimă această suferință? Ce o trăiesc totuși pe jumătate în aceste clipe, pentru că așa a luminat-o Dumnezeu (al ortodocșilor sau al mahomedanilor?) pe Nătălița ceea a noastră să aleagă pentru pruncul lor un dublu nume, din care jumătate să-i amintească mamei de omul... iubit, iar Nătăliței să-i amintească, poate, de tatăl ei adevărat, a cărui existență, se pare, n-o mai interesa absolut deloc în anii din urmă...

Gata, s-a stins în mine pofta de fumat. Aerul rece mi-a priit – simțeam că-mi trece toată mahmureala. Mă răsucesc spre lună. Acum stă pe creasta acoperișului meu cancerigen de ardezie, chiar lângă hogoag. Și-și trimite snopul de scânteii reci drept în ochii mei în care se furișează melcii somnului. Căci nu sunt eu omul să-mi las suferința – fie chiar împărțită frățeste cu o femeie care cândva mă robise – să-și clocească cât i-a conveni ei ouăle tristeții și disperării. La urma urmei, cui i-ar folosi asta? Ar avea de câștigat, îmbogățindu-se, suferința omenirii? Să fim serioși! Dramul

ăsta sclifosit de suferință al meu, dramul acela amărât al lui Mărgeluș să poată înavuți ele nemărginitul ocean de suferință al acestui pământ?...

34.

A doua zi plecă Mișu – salteaua și plapuma atârnavă pe poartă. În zori, fără să mă anunțe. Iar în dimineața următoare, mă trezi telefonul. Înciudat, îl sting. Mă întorc pe altă rână. Iarăși sună. Răspund. E Ștefan Guțu.

– Scuză-mă, Toadere, dacă dormeai... Telefoniez din Dușmani. A murit ieri soră-mea... Are glas pițigăiat, plângăreț Enciclopedia. Mâine o înmormântăm. Vii?

– Vine și Mărgeluș?

– Am sunat-o și pe ea astă-noapte... Avionul ei decolează din Bogota azi, seara târziu... Nu știi de reușește să ajungă până la prânz... Am vorbit cu preotul și l-am rugat s-o înmormântăm spre seară, dar nu vrea...

– Are să vrea! Chiar acum îl sun pe vlădica și-l rog eu...

– Dacă poți...

– Nu-i soacra mea? Așteaptă – te sun acuși...

Tremur. Nu pot debloca telefonul, că se blocase idiotul! Reușesc, în sfârșit. Formez:

– Alo! Vlădica?

– Eu sunt, Toadere...

– Iartă-mă dacă te deranjez...

– Vorbă să fie!

– Preotul din Dușmani refuză s-o înmormânteze pe soacră-mea mai înspre seară! Mâine...

– De ce s-o înmormântați înspre seară? Întrebă melancolic Episcopul.

– Fiică-sa nu reușește să ajungă tocmai din Columbia! strigai revoltat, de parcă vlădica ar fi fost dispecerul care reținea avionul.

– Vine Mărgeluș?

– Vine, dar nu știi dacă reușește să ajungă până la prânz... Că îi decolează avionul din Bogota noaptea târziu... Nu poți să intervii?

– Cum să nu pot? Îl sun chiar acum. Dar n-ar trebui să vă faceți probleme. S-a stabilit așa, o tradiție, pe parcurs a sute de ani, să se îngroape defuncții până la asfințitul soarelui. Canonul nu ne obligă să facem asta. Așteaptă, că acuși revin.

Și chiar a revenit destul de repede:

– Mă auzi, Toadere? Preotul are s-o înmormânteze când îi veți spune voi. Atât. Și închise.

Mă lăsaș ușurat pe pernă și formai numărul lui Guțu:

– Auzi, Ștefane? Episcopul i-a făcut educație: preotul are să vină la ora pe care ai s-o indici tu, clar?

– Clar, răsuflă ușurat și Enciclopedia. O suni tu pe Mărgeluș să-i spui ori o fac eu?

– Fă-o tu, bătrâne, că tremură inima-n mine... Spune-i să nu aibă nicio grijă – o ținem până vine. Se... păstrează normal?

– Absolut. Cât a zăcut, a rămas din ea numai pielea și oasele... Mulțumesc, Toadere. Vino și tu când poți... Și închise.

Doamne! răcnii în mine, trăgându-mi blugii vechi. Aș fi în stare chiar acum să merg apostolicește până-n Dușmani, numai s-o văd! Nu pe soacră – pe Mărgeluș, firește. Să-i sărut obraji uzi de sarea suferinței și să-i strâng brațul îmbărbătând-o. Căci are nevoie de asta. Eu știu cum te prăbușești când te părăsește mama... În pupilele mele, deschise încă în adânc, apărură cei doi... obraji de crin proaspăt înflorit, ... ochii ei mari de-un cer îmbătat de primăvară, ...buzele-i rotunjite într-o ameteitoare ispită ... coapsele-i mlădiate spre subsuori, fremătând sub rochița subțire... Așa îi redam chipul aerian în primul roman. Atunci când pentru întâia oară apăruse în ochii mei... Tare de mult... În ziua când redactorul mă trimisese să realizez primul meu material pentru ziarul raional unde fusesem repartizat de universitate. Sau, mai bine zis, prima mea *zarisovkă* (o amestecătură de schiță și portret), cum îi ziceau toți, despre mulgătoarea Aglaia Proțap, mamă-eroină, deputată în sovietul suprem al u.r.s.s.

Acum, fosta mulgătoare colhoznică și deputată odihnea întinsă în sicriu. Așteptându-și copiii împrăștiați pe la șantierul mafiot al patronilor din Moscova, Arhanghelsk, Vorkuta, prin târgușoarele alcoolice ale ultimului imperiu slav. Care își va da duhul negreșit. Pentru că se mai ține pe brațele înrobite a circa o sută de popoare mici (dar au fost două sute! jumătate din ele au fost înghițite de colosul-monstru roșu). Dar sângele care alimentează acele brațe de sclavi dospește a nesupunere, a revoltă. N-a rămas chiar mult și foamea de libertate îi va ridica să spargă zidurile închisorii imperiale... M-aș considera fericit, vă mărturisesc sincer, dacă voi ajunge să văd cum „rob cu rob ridică steag înalt”, dar steaguri cu culorile ființei lor naționale dezrobite.

Iartă-mă, cititorule, pentru această digresiune publicistică, îmbătată cu alcool politic. Mă simt înviorat. Dar nu-i bine să credeți că ar fi aici vestea morții preatruditei mele soacre... N-aș putea nicidecum să ajung la ticăloșia asta. Decenii s-au scurs, și eu, măgarul, nu i-am făcut o vizită! Știam de la Enciclopedie că-i bolnavă rău de picioare și de altele, dar nu m-am încumetat să plec măcar cu el. Să văd ce face. Să aflu de ce medicamente are nevoie („Măi Marcule, măi, Mărgeluș zicea că nu ești încă terminat, dar nu cred că are dreptate...”), și să le cumpăr eu însumi, pentru că e (a fost!) ființa care a dat naștere acelei minuni pe care a dezmiardat-o cu un nume atât de drag mie: Mărgeluș. Ziceam că mă simt înviorat. N-ar fi trebuit să fie așa. Îndoliat e firesc să mă simt în clipele acestea. Dar nu sunt! Pesemne, de asta și cititorii, dragii, în chestionarul ce conținea 178 de titluri din aparițiile editoriale ale anului 2011, cei mai mulți au dat preferință romanului meu – *Donjuan de mucava*. Aproape necunoscându-i autorul. Și asta se explică copilărește de simplu: pentru că nu i-am mințit. Și nici nu mă pregătesc s-o fac vreodată. Eu, care am mințit un detașament întreg de amante!

Acum, iată, recunosc, ticăloșitul: știu că soacră-mea stă acum lungită, cuminte, în sicriu, dar mie îmi vine să strig de bucurie! Îmi vine să zburd ca un ied prostuț și flămând care o zărește pe maică-sa urcând maidanul cu ugerile pline. Eu nu port

nicio vină că Ziditorul și-a plămădit așa omul – capodopera Sa. Că i-a injectat neuronul cu asemenea fluizi miraculoși ce, aproape în aceeași clipă, se pot schimba și în bucurie, și în durere. Eu, un nevrednic burdușit de păcate, tot sunt creatura Lui. Și ce vină am că, după acea veste foarte tristă – moartea bieteii soacre, Enciclopedia mi-a adus alta: Mărgeluș, la o oră târzie, va zbura cu o aeronavă din capitala Columbiei spre gubernia R. Moldova? Sau spre București? – nu sunt sigur. Judecați și dumneavoastră: în aceiași neuroni, fluizii îndurerați, în clipa imediat următoare, și-au schimbat forma și conținutul, transformându-se în fluizi înseninați de altă veste – cea bună. Nemulțumiții sau nedumeriții își pot depune în scris toate pretențiile pe masa Cancelariei Ziditorului. Și să aștepte răspuns, dacă n-au minte. Că eu, oricum, la înmormântarea de mâine îmi voi clăti inima și în apa înnegurată a mâhnirii, și în cea a cristalinului dulce – apa dorului împlinit.

Acum, ce fac eu cu atâta amar de timp până mâine-dimineață? Cu ce, Dumnezeu, îl umplu? Cu cititul cărților de pe etajeră? Le-am citit și recitat pe toate. Simt că-mi chiorăie mațele. Urc. Intru în bucătărie. Caut. Cartofii prăjiți de ieri-dimineață, îmi zic, îmi ajung pentru toată ziua. Aprind aragazul, îi pun la un foc mic să se încălzească. Trec în cameră. Verific: este lumină! Azvârl prosopul de pe calculator. Îl pun în priză: fâsâie, pârâie... Îl las și revin în bucătărie. Sting. Desfac punga și... oftez: uitasem că am halit franzela ieri, înainte de culcare. Prostul! Am mâncat-o goală, uitând de cartofii din tigaie.

Memoria mi-e găurită rău... Și de fiecare dată când îmi dau seama, îmi amintesc de prietenul meu mai vechi, doctorul George Drăgan. Las' că-i mănânc și fără pâine. Și, în clipa ceea, îl zăresc pe fereastră pe Roșior. Alt vecin al meu, bulgar. Pe timpuri, ne întâlneam foarte rar – când veneam eu, nu era el. Și viceversa. De aceea, probabil, nici nu v-am povestit de dânsul. Dar nu-i asta. Nu v-am vorbit de el, pentru că n-a vrut el, dromaderul. Să vină-n pagină. Să nu-mi plictisească cititorii, pesemne. Bine a făcut. Acum, iată-l, se cere. Ies în prag:

– Salut, vecine!

– Salut! și caută cheile să deschidă portița.

Înțelege românește, dar cam prost vorbește, are soție moldoveancă și copiii i-au învățat în școlile noastre proaste, eu îl mai probozesc, el nu se supără și vorbesc cu dânsul în limba de stat, cum le place mancurților și lui, firește, să-i spună.

– Domn' Roșior, n-ai o juma' de pâine să-mi împrumuți?

– Eu dau așa, nu împrumut. Da' de ce spuneți „juma”? Nu-i corect: jumătate?

– Mai corect e așa cum spui dumneata...

Roșior zâmbește numai cu buza de jos – să râdă nu l-am văzut niciodată – și scoate din geanta masivă o pâine mare rotundă, mi-o dă s-o țin, mai găsește în buzunarul pantalonului un briceag, taie jumătate și mi-o întinde:

– Zi *badaproste*, că sunt părinții mei morți...

– Bogdaproste, vecine. Și Dumnezeu să-i ierte.

Roșior n-are timp de pierdut. Roșior aproape două decenii a robit: și educator la cămin la o școală profesională-tehnică; și om de serviciu cu cârpa și teul la aceeași școală, care l-a scos în stradă, că, în locul lui, un vicedirector (îl cunosc!) agramat,

șeful lui, cum s-ar spune, și-a angajat ruda; și profesor de germană (și-a făcut facultatea la Odesa) într-un sat de *kațapi* de lângă oraș; și antrenor la jocul cu dame la o școală rusă. Roșior e foarte ocupat. Și-a mai anexat la lotul său încă trei, părăsite de vecini, și robotește până dă în brânci. Are soție operată de cancer, invalidă, o fiică în SUA fără serviciu și cu copil mic, un fiu la Chișinău care vine în „ajutorul” lui taică-său numai când are nevoie de două-trei damigene de vin. Pentru că Roșior are și o viișoară. Și toamna își toarnă în toate vasele posibile tulpurel – din strugurii lui și din cei ai descurajaților care și-au părăsit moșioarele.

Eu îl jelesc. Pentru povestea de plâns a familiei lui. V-o spun succint, ca să nu căscați: în ajunul *perestroicii* lui Gorbaciov, Roșior, ajutat de rudele apropiate, ca și alți ghinionști, a depus aproape suma completă din costul viitorului apartament la ЖСК-65 (o cooperativă constructoare de apartamente – aici, cu numele ei adevărat), dar a venit peste el democrația și hoția, blocul a fost sechestrat de o bancă, vândut unui mafiot și Roșiorul meu (de-acum va fi și al vostru) a rămas să locuiască într-o cameră la cămin, cu doi copii și cu banii în buzunarul mafiotului, care a câștigat toate procesele de până acum ce i s-au intentat de către amărății perdanți – justiția agrarian-comunistă, cea struțo-democrată, cea curat-comunistă, toate s-au urinat în capul lui Roșior și al celorlalți nenorociți.

Dar bulgarul Roșior nu se pierde cu firea – crește răsad, plantează răsad, udă răsad, îl crește, strânge roada și o vinde. Culege cireșe, de la dânsul, de la mine, de la alți vecini. Rărește, prășește, udă, culege căpșune, zmeură și vinde. Cu căldărușa, cu bucata. Adună. E fericit. Din ce în ce mai fericit. Dacă și fiu-său, îmi spune trist, ca un om ce nu râde, ar strânge și el și n-ar bea banii, poate că într-un an, într-o lună, săptămână, într-o zi, tot fericită ca și dânsul, ar putea să-și cumpere o cameră la un cămin familial. Să fie a lui. Și a soției lui invalide. Care are pensia de 600 de lei. Dacă ar mări-o măcar cu două-trei sute guvernul lui Vlad Filat, zice, de-acum cu ochi mârniți, ca ai lui Bim când n-aveam ce să-i dau de mâncare, poate că ar putea pune de-o parte câte o sută-două în fiecare lună și, în cinci-șase-șapte-zece ani, ar strânge și ar putea să-și cumpere măcar o garsonieră într-un cămin familial – să fie numai a lui și a soției operată de cancer... Asta e istoria plicticoasă a vecinului meu, Roșior, pe care îl aveți și pe el în această pagină cu numele său adevărat. I-am spus-o și dânsului, când l-am văzut ieșind pe porțiță, ca întotdeauna grăbit, gâfâind, cu două genți mari, căci lăsasem computerul și ieșisem să fumez o țigară:

- Domnu’ Roșior, am scris azi o jumătate de pagină despre istoria dumitale tragică – cred că n-ai să te superi?
- Și la care gazetă publicați?
- Nu va fi publicată în gazetă. Scriu într-un roman despre asta...
- Într-un roman? se uimește Roșior, apucând iute torțile genților pline cu morcovi proaspeți, scoși adineauri din pământ. Pentru a fi vânduți. Da’ eu crezut că publicați la gazetă, că poate auzit un procuror bun și ajută pe noi să întoarcă măcar banii...

Și atunci, observai că vecinul meu porni să facă cei aproape trei km până la stația din șosea cu trei genți! Pentru că, după ce lăasă două în creasta deluțului, ultima frază mi-o spuse coborând după geanta a treia ce-l aștepta în poartă.

Revin la bătrânul meu calculator cu sentimentul nesuferit că nu-mi asumasem până-n ziua aceea nicio vină pentru tragedia lui Roșior. Doar cunoșteam povestea lui de mai mulți ani – mi-o înșirase el de câteva ori mergând spre stație, mi-o spuse și soția lui când era mai sănătoasă și venea din când în când să-și ajute soțul. Puteam să scriu și să public în *Tribuna...* despre istoria lor și a celor familii prădate. Ca să sensibilizez opinia publică. Dar uite că n-am făcut-o! Puteam să mă adresez cu o scrisoare deschisă Procurorului General al țării... Și tresării: cărui procuror să mă adresez? Acestuia care participase la vânătoare într-o rezervație, unde e strict interzis vânatul prin lege, umăr în umăr cu mai mulți judecători corupți, și care a fost presat de presă să-și dea demisia?

Măi Roșior, măi, vinde mai repede morcovii, cumpără o votcă și întoarce-te. Să ne îmbătăm în doi. Zici că nu te înduri să bagi banii în băutura? Strângi pentru garsonieră? Eu n-am treabă, Roșior. Îi țin grămăjoară. În bancă. De n-ar da faliment numai, că, se zvonește, guvernării oligarhi au ciordit din bănci peste un miliard de euro. Că banii pe care i-am depus mi-ajung berechet pentru o garsonieră cu toate aurite. Din patru scânduri...

35.

Avusese o noapte de coșmar. După votca ceea, s-a tot întors și pe o rână, și pe alta, cu cele două blesteme („tatăl”-sinucigașul și tatăl biologic pe care încă nu-l văzuse în acești peste treizeci de ani), învârtejindu-i-se în apele tulburi ale creierului. Se trezi, se pare, definitiv, cu capul cât o baniță, dar găurită, fără cereale, și, după ce inspectă WC-ul ce se împuțea chiar în ușa cabinei lui, se ciocni cu nenea Dumitru, omul de serviciu:

– Sunteți chemat de Director. A spus să coborâți chiar acum.

Trage pe el puloverul de lână. Coboară. Bate-n ușă. Intră. Directorul, cu chelia-i fantastică lucind amenințător, îi face semn să tragă ușa. Și să ia loc. În fotoliul de lângă masa lui. Semn că va urma un frecuș:

– Ai citit ordinul?

– Nu..., bălmăji speriat Marius.

– Ei, na! Cum, *krâșka* mă-sii! trăiești cu tabla de anunțuri în curul tău, și nu citești măcar ordinele?! Și se uită la ceas: Peste douăzeci de minute, să-mi vii la repetiție. Îți montez *Handicapul...* Ai să-l joci tu. Dar vom numi spectacolul *Micu*. Așa cum ai intitulat tu monodrama, pute a postmodernism: *Handicapatul pisicilor cuminți* – ce-i asta? Aiureală! Ieșim direct în scena mică. Ce să-l mai citim, dacă-i textul tău? Îl ai? Și pentru că se uita la director ca boul la ieslea deșartă: Spune-i secretarei să-ți xeroxeze un exemplar. Ia, bucovinean zăpăcit!

Iese glonț din biroul Directorului, o roagă pe Emilia-secretara, așteaptă cuminte-n scaun, primește foile și urcă. Cabina lui, rămasă de altfel cu ușa

întredeschisă, îl aștepta, protivnică, doar cu un boț de franzelă pe taburet, dar fericită nespuse de norocul stăpânului, fie chiar și temporar: să ți se monteze monodrama proprie! Unica lucrare dramatică definitivată ce-o avea la sufletul lui! Și să ți-o monteze însuși directorul teatrului! Și, capac la toate, s-o joace el, autorul! Ce-ți mai poți dori? Mușca din frântura ceea de franzelă („Nu, la sigur n-am avut o surpriză ca asta în viața mea – îmi spusese atunci de monodrama asta, dar credeam că a uitat...”), trecând cu văzul peste textul ce-l scrisese, la îndemnul regizorului ieșean Ioan Cibotaru, originar din Basarabia, care-l luase la teatrul din Oradea să joace rolul lui Harap într-o dramatizare în versuri, după povestea marelui humuleștean. În cele trei săptămâni cât lucrase-n scenă cu acest regizor, învățase mai multe decât în toți anii lui de studii de la facultate. Într-o pauză, când se pomeniseră la aceeași masă din bar, unde se duseseră să ia o cafea, regizorul îl întrebă: „N-ai încercat să scrii piese, bucovineanule?”. Se gândise doar la asta („Am câteva schițe, dar nu le-am dus până la capăt...”) și i-a fost rușine că l-a mințit. De ce trebuia?

Mai întâi, se așezară pe scaune, la o măsuță, în scenă. Directorul:

– Eu ți-am scos mai multe pasaje, că-i multă umplutură de text. Ești actor și trebuie să înțelegi: nu ne putem permite să batem apa în piuă în jurul acelor două pisici – albă și neagră, cu care își mai amăgește singurătatea acest nenorocit Micu. E flecăreală multă, ai putea să rămâi, la un moment dat, să le vorbești scaunelor. Pentru nimic în lume nu m-aș fi apucat eu de această monodramă, dacă nu mă înduioșă până la lacrimi destinul acestui fost participant la războiul de pe Nistru, care i-a mutilat destinul – degeaba au murit și s-au întors calici băieții noștri... dintr-un război stupid, pe care nu-l puteau nicidecum câștiga. Trebuie să fii un Președinte sucit cu totul – el era Comandant Suprem al unei armate care nu exista, nu? – ca să-i trimiți pe bieții de polițiști, cu un *kalașnikov* la câțiva inși, să se bată cu o hoardă de cazaci înarmați până-n dinți. În spatele cărora se afla, domnule, o armată rusească ce ar fi putut, cu tunurile și tancurile ei, să șteargă de pe fața pământului republicuța noastră în câteva ore... Hai să citim totuși o dată textul. Dă-i bătăi!

Actorul Marius Hotingeanu începu să citească și simți că îl iau frigurile:

Da... Toată lumea îmi zice Micu.

„Micule? mă întreabă șeful meu, foarte des mă întreabă, de ce nu te însori tu, mă? Chestia ceea ți-e prea... și te rușinezi? Nu vrei să riști? Sau poate... n-o ai defel? Recunoaște, Micule, mărturisește-te măcar mie și-are să-ți fie mai ușor. Aș putea și să-ți dau un sfat să te consoleze...” Iată și pisicuța mea albă... Pss! Psss...

– Stop! Scoatem fragmentul cu pisicuța, interveni Directorul.

– Domnule Director, poate...

– Niciun poate! Și, lăsându-se pe speteaza scaunului: Măi Marius, nu facem spectacolul pentru clubul tău din Fundoaia...

– Aoleu! Mi-ați studiat biografia, domnule Director?

– Da' cum ai crezut? Un director responsabil... Dar să nu uit: în locul punctelor de suspensie, după cuvântul „prea”, scrie „modestă” sau „mică” – alege. Șeful lui, colegii îl bănuiesc pe Micu că ar avea puțucă mică – despre asta-i vorba, nu? Repetă replica:

- *Chestia ceea ți-e prea... modestă și te rușinezi?* repetă Hotingeanu.
- Fie și „modestă”, aprobă regizorul. Zi-i mai departe.
- *Și ziceam: șeful mereu nu-mi dă pace, când se întâmplă să intre în biroul nostru să-și termine de fumat țigara, că-l ia urâtul.*

Directorul se încruntă:

- Scoate propoziția asta cu fumatul – în birouri nu se fumează, am emis ordin strict! Dă-i drumul! ordonă șeful.

Marius: *„Tu, poate, nu știi, Micule, – îi place s-o facă pe eruditul – dar și Kafka avea un instrumentel de vreo șapte-opt centimetri și, cu toate acestea, a ajuns celebru ! Așa că, nu dispera...”. Odată n-am răbdat și i-am răspuns că seamănă cu pisicul meu negru. Șeful își făcu mutra de guzgan uimit: „Chiar într-adevăr, Micule, seamăn eu cu un pisic negru?” Și a ieșit, privindu-mă cu mai mult respect...*

- Gândisem că aici e necesară o pauză muzicală... Dar nu o vom face, pentru că... se va pierde legătura logică între ultima replică și următoarea. Haide!

Actorul continuă: *Nu știu dacă m-am exprimat prea reușit. Cu adevărat, eu nu cunosc ce înseamnă a fi privit de cineva cu respect. Mie nu mi s-a întâmplat nimic de soiul ăsta. Doar numai dacă mă gândesc la primele zile când am revenit la serviciu, după terminarea războiului cela de pe Nistru. Mi se părea atunci că norocoșii mei colegi, care nu fuseseră mobilizați sau, din lașitate, nu plecaseră voluntari, se uitau la mine cu oarecare res... Dar nu-i cuvântul care se cere aici. Mai degrabă, cu oarecare curiozitate. Mi se părea că citesc în ochii lor: „Uite că și prăpăditul ăsta de Micu a plecat să lupte, voluntar, pentru independența și suveranitatea țării!” Sau: „Oare ce brânză a mai făcut și Micul nostru în războiul acela?” Stați un pic să văd – nu-mi dă ciorba-n foc?*

- Scoate! Scoate! porunci Directorul, dând semne de nervozitate.
- Ce să scot? nu înțelese Marius-Micu.
- Chestia ceea cu fasolele! Mă băiatule, eu înțeleg că ești un începător, în ale scrisului, vreau să spun, dar cum de ți-a venit ție să vorbești atâta de o ciorbă cu fasole? Ce să caute într-un spectacol fasolele, omule? Umpli aproape o pagină cu asta– că spre sfârșitul monodramei, tot te întorci la ciorba cu fasole! Și mai faci și filozofie pe seama asta! Și Directorul caută în pagină. Găsește: *Gătesc o ciorbă cu fasole. Auzisem că bărbaților pleșcați le place să gătească ciorbe. ăștia familiști, vreau să spun. De unde ai luat tu, măi Marius, tâmpenia asta? Mutra actorului era numai zăpăceală ce amenința să treacă-n disperare. Dar Directorul nu-ți era omul care să te cruțe, mai ales când îi este lezată distinsa-i persoană: Ia uită-te tu la capul meu – zărești vreun perișor? Unul de leac măcar! Și, pe deasupra, sunt și familist! Apoi să știi, filozofule: în viața mea n-am gătit o ciorbă cu fasole! De mâncat, mi-a plăcut s-o mănânc, dar de gătit nu mi-a plăcut, măi! Acum, ce ai de spus?*

Ce mai putea spune actorul? Ultimul argument al Directorului era unul irefutabil – în fața lui nu-ți rămânea decât să depui armele. Și Marius le depuse:

- E o filozofie anostă, domnule Director, într-adevăr...
- Ce mai e și asta, anostă?
- Searbădă, plicticoasă, vreau să spun...

– Plicticoasă și căcăcioasă, Hotingeanule! Și se aplecă iarăși asupra foilor: Taie, măi Marius, tot până la... până la alineatul care începe cu: *Ca să fiu sincer, n-aveți a asculta de la mine azi decât niște banalități*. Fraza asta deocheată tot o tai! Îți înțeleg eu șmecheria, dar pentru spectatorul din urbea noastră sunt prea rafinate aluziile astea subtextuale. Cu replica asta, tu nu-i trezești curiozitatea, ci, din contra, i-o tai, îl descurajezi. Ne oprim aici. Tu îți vei juca și în continuare spectacolul de poezie – cât îți mai vin spectatorii, joacă-l. Dar memorizează serios și textul acesta, cu modificările ce le-am făcut, că nu te-am trimis până acum cuăștia tineri să joci spectacole prin școli, pe la grădinițe? Și, îndreptându-se spre ieșire: Dar asta nu înseamnă că te cruț pentru iepele celea două. Călărește-le și tu, dar nu chiar peste o seară...

36.

Nu-mi plac deloc înmormântările. Îmi stau în gât. Toată viața le-am ocolit cum am putut. Sub diferite motive. Inventam pretexte fel de fel – ba că am o deplasare („Sunt trimis de șef să fac un raportaj de urgență, ca să apară în numărul viitor”), ba că mi-au venit rudele („Taman când începe înmormântarea, îmi conduc soacra la autogară, că i-am cumpărat ieri bilet – scuze, încercați să vă puneți în locul meu...”), ba că sunt bolnav și stau aproape leșinat în pat („Am o gripă strașnică, cu 39 de grade temperatură, sunt scuturat de frisoane...”). Îmi era greață de minciunile mele inventate, dar ce puteam altceva face? Celuia cu mortul pe masă te poți plânge că-ți repugnă înmormântările? Pentru că, după vreo înmormântare, oricât de banală ar fi, câteva zile îmi sunt paralizate. Nu invoc aici problema randamentului muncii, firește. Pur și simplu, după orice înmormântare, nu se lipește de mine nici cititul, nici scrisul. Unicul lucru ce-l pot face cu și mai mare randament e să-i trag cu păhăruțul.

Am mai vorbit până acum despre patima suptului. Pe care am început s-o am după angajarea mea la redacția raională. Și continuă cu succes până în prezent. Dar să nu vă vină-n gând să credeți că sunt alcoolizat și ziua mi-o încep cu o cinzeacă. Ca să mă dreg după beția din ajun. Dar în această pustietate, priincioasă dar și chinuitoare pentru inima mea, nu pot să nu-mi stimulez piureul de cartofi sau fasolele făcăluite de la prânz sau de la cină cu câte-un păhăruț de votcă. Sau cu vreo cană de vin (pahare încă nu mi-am cumpărat). Număr ultimele fraze: una, două, trei, patru... și le șterg! Pe cititor îl pot interesa banalitățile astea ale mele despre patima suptului?!

Azi satul Dușmani o înmormântează pe soacra. M-am sculat cu noaptea-n cap și, după ce am băut un ceai, mi-am revenit un pic. Că eram ca o *solanum melongena*, vânătă nici cărnoasă, nici coaptă ca lumea. Acum îmi calc pantalonii de la costumul – Doamne! sunt acuși treizeci de ani! – în care eram îmbrăcat când plecasem cu mașina redacției să fur mireasa. Pe Mărgeluș s-o fur. În ziua nunții. De la Casa de cultură din Dușmani, unde urma să aibă loc ceremonia înregistrării căsătoriei. În aplauzele mulțimii! Cu intonarea orchestrei de la Filarmonica din capitală. Nu mă opresc la detalii – îmi povestise Mărgeluș cum a fost pe o pagină a romanului *Donjuan în derivă*. Să vă închipuiți numai! Să-și părăsească ea mirele – și

nu era un mire de trei parale, ci feciorul președintelui de colhoz milionar! – un flăcău robust, frumos, și să fugă cu un prăpădit de corespondent de la ziarul raional! Cu mine. Care aveam la sufletul meu o singură cămașă cu mâneci lungi mai nouă și un singur costum de ieșit în lume ce mi-l adusese, pe când eram student la ziaristică, fratele Petre din România. Mi-am mai cumpărat eu, între timp, un costum solid de lână, dar vreau să plec în costumul acela! În pantalonii ăștia ce-i calc eram îmbrăcat în mașină când am dus-o pe genunchi până la... Nu! Nu vreau să-mi mai amintesc de odaia cea nenorocită, fără ferestre, unde... atât de josnic o violasem! Doar cu câteva zile înainte de nuntă... Penibil!

Termin. Mă îmbrac. Ar trebui, îmi zic, să mănânc ceva înainte de plecare – cine știe când va fi și praznicul acela? Îmi las haina. Îmbrac scurta. Trec în bucătărie. Mă decid: voi sacrifica rezerva de aur! Deschid conserva de pește. O deșert în farfurie. O miros. Ce bine mi-a prins Roșior cu jumătatea lui de pâine! Pofta de mâncare mi-e moleșită. Dar trebuie să mănânc. Acolo nu mă așteaptă nimeni cu masa întinsă. Vai de steaua lor! De steaua Enciclopediei, că el e responsabil de toate. Copiii mamei-eroine, împrăștiați prin vastul imperiu rus, nu-și vor petrece mama pe ultimul drum – m-a sunat și mi-a spus Guțu azi, pe la 6:00. Doi din ei au fost contactați, dar nu pot veni, alții trei, poate că ar putea, dar nimeni nu știe de dânșii unde robesc pentru „frații” mai mari. De ani buni și triști... Va veni din Columbia doar Mărgeluș. Fiica cea mare a fostei deputate. Care se hotărâse, pe timpuri, să se mărite cu un fecior de președinte pe care nu-l iubea, numai să-și poată ajuta frățiorii și surorile mai mici. Să crească sătuiu. Și să plece din sat la școli bune.

Când încuiai portița, îl sunai pe Mișu:

- Salut, domnule Hamal Ivanovici!
- Salut, domnule Șomer Alioșovici! De unde mă suni?
- De la portița Paradisului și Parnasului meu. Mă pornesc la stație să iau autobuzul spre urbea ta împrăștiată cu parfum slavon, după care plec la o înmormântare.
- A decedat Alianța?
- Dar ce-i? Iar se încolțesc boșii celor trei partide democratice?
- Măăă! Da' ce, nu știi? Bossul partidului cu fulare verzi, care a intrat în parlament călare pe sloganul „Moldova fără Vorevronin și fără comuniști!” își pregătește deputații să voteze, împreună cu cornorații roșii, să-l dea jos din scaun pe prim-vicepreședintele Parlamentului, că acel Mafiatniuc e concurentul lui în afaceri... Dar spicherul, celălalt boss al partidului cu trandafir pe bucă, tot din AIE, protestează vehement, or, Mafiatniuc e mâna lui dreaptă și-i îndoapă partidul cu euro.
- Dar ce face bossul liberalilor?
- Țeapă tună și fulgeră și vrea să-i împace, dar nu știu dacă va putea – știi cât sunt de rânzoși... Da' cine a murit, Toadere?
- Soacră-mea. M-a anunțat ieri profesorul Guțu...
- Dumnezeu s-o ierte... Sărmana Mărgeluș, cum să vină ea de la capătul lumii?...
- Nu vine apostolicește, Rogozule. Zboară cu avionul. După ora prânzului, e la Chișinău... sau la București.

Mișu făcu o pauză – mi-l imagineai cum împietrise, bleg, cu gura căscată...

- Nu glumești, măi Toadere?
- Cu așa ceva nu se glumește, hamalule.
- Hamalule, hamalule! Ia termină tu cu asta! Ce ai împotriva acestor oameni? Dacă n-ar fi ei, ar mai ajunge grâul în mori? Și... cărbunele, în casele oamenilor? Tu ce pâine crapezi, scriitorășule din... văgăuna paradisului? Nu-i făcută din făina grâului pe care-l descarc eu cu camarazii mei la gară?
- Oprește-te, Rogoz prăfuit. Ți-ai pierdut simțul umorului cu alcoolicii ceia...
- Tu... Noi mai alcoolici suntem decât dânșii... Tu vrei să spui că Mărgeluș va fi la înmormântare?
- Negreșit.
- Atunci, plec și eu!
- Ce să cauți? Nu-i soacra ta.
- Nu-i, e adevărat... Dar așa cum i-ai căutat tu în cinste soacrei și... cum te-ai îngrijit de dânsa, zău că... n-aș face greșală de-aș considera că a fost și soacra mea...
- Lasă insinuările, hama... Rogoz înrăit, și vino la autogară...
- N-am ce căuta la autogară. Eu plec cu *Moskvici*-ul meu.
- Minunată idee!
- Nu te bucura degeaba, că mai am de lucru aici... Pleacă sănătos cu autobuzul. Ne întâlnim la Dușmani. Și închise.

Ajunsei la stație. Așteptau doar două băbuțe cu căruțuri, dialogând rusește – parfumul slavon, cu nelipsitul element de legătură, *bleaghi*, își împărăștie din belșug mirosurile pe majoritatea loturilor celor trei tovărășii pomicole. Acum ascult dialogul dintre cele două pensionare cu căruțuri și îl reproduc românește, pentru că nu mai vreau să-l traduc și în scris:

- Ce roadă, Dașa, ai strâns anul ista?
 - Am strâns pe dracu!
 - Și eu mă duc, iaca, numai cu un tăbultoc de morcovi și câteva sfeclă. De când au venit la putere ticăloșii iștia de democrați, cu Alianțu lor, nu se face nimica: răsadul se usucă, cireașa îi cu viermi, cartoful îl mănâncă gândacul...
 - Așa-i. Și pe lotul meu, *blin*, n-a rodit nimica. Am strâns, uite, de la vecin – la dânșul s-a mai făcut câte ceva, că uda, tontul de moldovean, de seca apa în fântână... Când erau comuniștii la putere, și pământul rodea mai ghini, și... votca era mai ieftină...
 - Las' că n-o mai rămas mult și iar vin ai noștri!
 - Numai decât! Nu vezi cum se mănâncă între ei aiștia din Alianțu? îi străluciră Dașei ochii mici.
 - Curat câini turbați!
 - Ce vrei tu de la niște berbeci? Dacă nu veneam noi încoace după război, ar fi umblat și acum în izmene și opinci...
- Aici îmi plesni răbdăul și urlai, ca un stricat:
- *Molcite, razvalin!* (Închideți-vă gura, ruinelor!).

Bătrânele tresăriră – uimite, nu speriate – și se retraseră cu căruțurile la trei pași. Și o auzii foarte deslușit pe *kiokea* Dașa cu faruri asiatice:

– *Blin...* Credeam că-i de-al nostru... Îmbrăcat așa de elegant – nu seamănă cu un moldovean prost...

37.

Rotofeia Nora și blonda Vica s-au înșurubat în două scaune din ultimul rând și așteaptă sfârșitul spectacolului de poezie. Spectatori azi sunt mai puțini – chiar în rândul din fața lor, mai la margine, stă o singură pereche de tineri îndrăgostiți ce se giugiulesc. Actrița Nora simte cum i se scurge un melc de fierbințeală dinspre inimă, prin buric, împrăștiindu-se dulce prin carnea coapselor pline și tari, tot mai în jos, tot mai aproape de cuibușorul cu ispite ce se vrea-n seara asta, poate ca niciodată, arat cât mai în adânc, semănat cât mai din belșug. Își țuguie buzele spre ghiocul urechii lui Vica:

– Nu pierdem timpul degeaba, așteptându-l?

– Nu cred. Că și el a flămânzit – am simțit eu...

– Cum ai simțit, dragă?

– Când vorbeam... Mi-a alunecat, din întâmplare, mâna și i se umflase pantalonul...

– Nu ți-a părut?

Vica își scutură pleata a protest:

– Mie să-mi pară? Zice că... cineva ne urmărește și-i transmite totul directorului... Acela e la curent cu escapadele noastre...

– Ei și ce-i din asta? A fost servit și el destul când era mai tânăr și mai în puteri. L-a chemat pe Marius? I-a cerut explicații?

– Nu l-am întrebat de asta, răspunse Vica, punând degetul la buze, că-și întoarseră fețele spre actrițe câțiva spectatori și nu era bine.

Luminile-n scenă păliră. Actorul pași obosit și se așeză în jilțul din avanscenă. Lăasă, mai întâi, pauza să atârne, albă, deasupra capetelor tinerilor judecători din sală, să atârne atât cât i-a trebuit să se adune-n văzul lui irisurii tuturor celor care veniseră în seara ceea să-i soarbă văpaia cuvintelor:

Când am să mor de singurătate,

ai să urci la ceruri și tu, poate...

Să nu uiți numai:

să iei în scoicile ochilor tăi

aripa de cer de deasupra casei noastre,

mărgelele zorilor, când, îmbrățișați,

ne sorbeam cele din urmă ape-ale sufletului.

Când am să mor ultima oară de singurătate,

să te înalți și tu, căzând, odată cu mine,

pentru că

numărătoarea celor mai frumoase păcate

ale mele

va începe și

se va termina odată cu tine...

Cortina prinse a aluneca, spectatorii, atâția câți erau, se ridicară în picioare, aplaudând.

– Zău că e nebun, șopti Vica fierbinte. Ai fost atentă? Aceste versuri de final au lipsit în celelalte spectacole...

– Parcă nu le-am auzit nici eu...

– De unde să le auzi, dragă, dacă le rostește prima oară? E dat dracului românașul ăsta!

– Am simțit niște emoții bune, se ghemui parcă rotofeia Nora.

– Să mergem să-l așteptăm lângă cabină...

Cele două actrițe se ridicară, retrăgându-se spre ușă. Dar aplauzele nu conținea. Lipsa însă aproape cu desăvârșire însuflețirea în bătaia cea molcomă de mâini. Că nu avea de unde veni. Pentru că tristețea încărcată de singurătate a actorului își scuturase polenu-i amar și în sufletele lor. De-aceea, poate, și aplauzele le erau cumiți, tihnite. Cu toate că aripa aceea de cer, cu zorii înmugurind la ferestre ce binecuvântaseră săruturile celor doi, ar fi trebuit să le înspice-n priviri și speranța într-o revedere. Dar nu se întâmplă așa. Tristețea aceea, venită sincopat, înfiorată, mai mult din dedesubtul cuvintelor, n-avea de unde, n-avea cum să-i dea șanse speranței ca să se strecoare până la tinerii aceștia. Care, în ultimele clipe ale spectacolului, plutiră cu toții, împreună cu actorul, în apele atât de dureroase ale mâhnirii lui...

Cortina rămase nemișcată – actorul îi făcu semn cu capul lui Dinu să n-o mai ridice. Flăcăul se apropie:

– În sală am stins luminile, domnule Hotingeanu.

– Stinge-le și în scenă, dar... în coridor lasă un bec să ardă.

– Mai rămâneți aici? Pentru că...

– Ce vrei să spui?

– Sunteți așteptat...

– Ușile le încui ambele pe din afară... Că cheile sunt la mine...

– Am înțeleș...

Dinu încuie mai întâi ușa sălii de spectacole, urcă în scenă, ridică apoi cortina și ieși pe cealaltă ușă, din scenă. Actorul rămase în jilț. Dar peste câteva clipe, își întoarse fotoliul spre sala cu scaunele moarte. Stătu mult, ca o statuie alunecată-n preistorie. De la o vreme, își simți buzele uscate de sete. Le umezi cu limba, după care acestea lăsară să se prelingă, înfiorate, versurile ultimului fragment din spectacolul din acea seară:

Când am să mor ultima oară de singurătate,

să te înalți și tu, căzând, odată cu mine,

pentru că

numărătoarea celor mai frumoase păcate

*ale mele
va începe și
se va termina odată cu tine...*

Ecoul cuvintelor, șters, se stinse subit în liniștea de-un negru pietros al sălii orfane. I se făcu frică. Își pipăi buzunarul de la pantaloni – erau cheile. Pentru prima oară în cariera-i de actor, așa modestă cum e, vorbea unei săli pustii cu scaunele moarte. Ah, câte a îndurat el ca să ajungă a vorbi scaunelor în care inimile fredonează în unison cu inima lui! Cât necaz a înghițit el, fără însă a se spovedi la nimeni, pentru a le vorbi și de unul singur acestor scaune, înghițite de smoala unei tăceri ce-i îngheață creierii! Închise ochii. Așteptă să se reînchege, picătură cu picătură, scena care i s-a arătat în somn azi-dimineț, după care nu se îndura să iasă din dulcele moleșit al așternutului...

...Sala studio avea o asemenea scenă sub picioarele lui. La ora aceea, de dinaintea prânzului, într-un sfârșit de septembrie, Marius, cu alte două fetișcane tinere, executa exerciții de mișcare plastică. La un moment dat, profesorul începu să-l urmărească apăsător, cu suspiciune („Doamne, o fi observat, de nu-și ia ochii de pe mine?”). Pedagogul, un tip cu multă experiență, era surprins de felul cum băiatul își „prinde” partenera cu antebrațul mâinii drepte, făcând dublă rotație, ca s-o poată vedea în câmpul unicului ochi sănătos:

– Stop! Stop! strigă întărâtat profesorul, făcându-le semn nervos celor două studente: Libere pentru cinci minute! Ia vino-ncoace, băiatule. Marius se apropie cu pași disperați – într-o sclipire de secundă, își dădu seama ce-i la mijloc: Tu nu te orientezi în spațiu, Marius! Tu vrei să mă tragi pe sfoară, mă? Nu vezi cu ochiul drept, așa e?

– Așa e, recunosc flăcăul.

– Și cum, măi băiatule, ai ajuns tu să înveți la actorie? Noi nu primim invalizi la specialitatea noastră. De ce nu-ți tratezi vederea?

– Nu poate fi tratată, iertați-mă...

– Eu nu-s popă să te iert. Chiar azi voi declara cazul tău decanului. Noi nu pregătim, măi țică, actori doar pentru monospectacole, unde ai putea să te mai descurci și... cu un singur ochi. Cum ai să lucrezi tu o viață întreagă cu partenerii?

...Încep să cearnă de sus fluturi portocalii. Vârtejul lor țâșnește din văzul deschis înăuntru al actorului Hotingeanu, iese involburându-se peste casele Fundoaiei, convertindu-se, până la urmă, într-un bec uriaș, prin care micul Marius privește la astrul ceresc. Uite-l că becul se strânge-n dimensiuni și, ca printr-o neagră magie, se sucește, se cârligă, luând forma unui fitil fumegând. Un țipăt ascuțit de copil îi despică actorului auzul, dar asta doar într-o fulgerare de secundă, pentru că în clipele următoare...

În clipele următoare, Hotingeanu va trece cu pieptenele mâinii prin frizura deasă, privind de-acum țintă în ochii severi ai bătrânului rector, care își ridică, în sfârșit, privirea dintr-o mapă cu hârtii:

– Ascultă-aici, tinere: pleci în vacanța asta la deștelenit pământurile din Altai, cu colegii tăi de la actorie, firește, dar din toamnă, îți alegi altă specialitate...

- Nu vreau altă specialitate, răspunde cu tremur Marius.
- Ne pare rău... Ai note bune la toate disciplinele, decanul zice că nici nu absentezi nemotivat, dar... având numai un ochi sănătos, nu poți să...
- Vreau să devin actor. Numai actor, altceva nimic...
Rectorul ridică iritat ochii:
- Purtăm noi vreo vină pentru ghinionul tău?...
Biroul rectorului prinse a se legăna, absorbit de umbre zburlite, clătinătoare, și-n spațiul rarefiat se încropi pătratul camerei de cămin ce servea celor trei camarazi de dormitor, sufragerie și de bucătărie. În acea zi, bucătar era Marius. Acum mestecă cu o lingură cartofii din tigaie, că îi mai presărase cu un pic de sare. Ridică de coadă tigaia cu o mână, căci reșoul era unul vai de capul lui – împănat de ei înșiși, de unde atâția bani să cumperi unul nou? – și rămase împietrit galben: în cameră, ca o pajură, dădu năvală Lunița:
- Tu de ce nu mi-ai scris în ce cămin te afli? Să cutreier eu, ca o nebună, tot orașul în căutarea ta?!
- Nu sunt singur, Lunițo...
- Suntem logodiți, îi împunse „logodnica” cu ochi fierbinți pe cei doi camarazi cu gurile căscate a mirare. Ne puteți lăsa pentru vreo oră-două?
- Ne-am topit, logodnico! exclamă actoricește unul din cei doi. Dar să ne luăm prânzul, că ne crapă ochii de foame. Și cei doi ieșiră cu tigaia și pâinea.
- Dă-mi cheia! ordonă fata.
Marius i-o întinse și Lunița o răsuțește-n broască de două ori.
- Acum ai să faci ce-am să-ți zic eu! urmă al doilea ordin, cu șuierată obidă, și „logodnica” își aruncă din picioare pantofiorii Arată-mi care-i patul tău.
- La ce-ți trebuie? o întrebă plângăreț băiatul.
- Că doar n-am să mă dezbrac în pat străin, își ascuți șoptitul înfuriat Lunița.
- Fii cuminte, te rog..., scâncește flăcăul.
- Nu vreau să fiu cuminte. Am venit să-mi faci un copil!
- Să-ți faci directorul... și bărbatul tău, geme strâmb Marius.
- E steril... directorul, rosti femeia, ca și cum aruncă o rămă de pe piciorul desculț: A ascuns de mine toți anii aceștia, nemernicul! Și, după o pauză, ținându-l în durutul văzului: Dar, poate, nu-l vreau de la dânsul?
- Noi am avut unul și... ți l-a scos viu din pântec, nu? Băiatul prinse a tremura: M-au luat cu salvarea când mi-a scris în Altai mama... că n-ai mai născut niciun copil și că... nici nu te-a văzut cineva să fii însărcinată...
- Te-am rugat cu lacrimi să nu pleci! Of, nu știi de-am fost mai nefericită ca-n acele două luni când n-am avut nicio veste de la tine! Umerii i se îngheboșiră, lunecând: Mi-a fost frică, Marius, că ai să mă părăsești... Că am să rămân de răsul lumii cu un copil din flori... De ce ai plecat?!
- Cum puteam să nu plec, Lunițo? Nu ți-am spus atunci că... rectorul mă chemase și-mi spusese să-mi aleg altă specialitate? Dacă nu mă întorceam aproape erou – am salvat de la înec doi puști – îmi făceau vânt de la facultate...

Tânăra femeie își reazemă bărbia de speteaza scaunului, privindu-l multă vreme cu ochii plini. Nu se umpluseră oare de lumina zorilor rumenind din acea dimineață nu prea îndepărtată? Când coborâseră cu toții pe grumazul Dealului Ursului. Ca să-și ia rămas bun de la adolescență, cu visurile ei ce nu le încap nicidecum o viață de om. Să-și ia rămas bun (unii) de la diminețile Fundoaiei, ale căror ierburi n-ai cum să le mai scuturi de rouă cu piciorul desculț. De la înserările Fundoaiei, ale căror îngândurări n-ai cum să le mai auzi, picurându-ți în suflet odată cu hămăitul câinilor, și n-ai cum să le mai vezi odată cu înălțarea leneșă a fumului din hodgeaguri... Dar uite că Lunița își purta gândurile prin alte spații:

– Așa buchet fantastic de trandafiri nu-mi dăruise... și nici nu mi-a mai dăruit nimeni și după aceea... Nici în visele mele... Ai văzut ce mireasă frumoasă eram? Ți-ar fi părut bine să mă vezi burtoasă – să-mi fac de răs părinții? Și să-l fac de bațjocură și pe dânsul – știa doar că n-am rămas însărcinată nici când m-a dezvirginat – idiotul! – nici după!

– Te-ai dăruit lui, ce mai vrei de la mine?

– Tu-mi mai faci și reproșuri?! Nu te-am implorat aproape în genunchi, mămăligo, să mă faci femeie?! Palidă, lămâie nervoasă, îi tremurau mâinile scotocind în poșetă: Dacă deschid un pic fereastra, mă lași să aprind o țigară?

– Fumezi?!

– Ce răcnești? N-ai mai văzut femei fumând? Și porni spre geam, dar se repezi el să i-l deschidă, de s-au lovit piept în piept, prăvălindu-se. Pe patul lui!

Flăcările ce-i încleștară în îmbrățișare fură năprasnice. Lunița se zbătu dedesubt, slobozindu-și aripile. Îl prinse cu ambele de după ceafă, intrând în gura lui. Cu patima disperatei care-și înăbușise dorul un șir de ani, de dragul acestor clipe ce păreau incredibile. Inspira cu gura aerul fierbinte din plămâni lui, având senzația stranie că i se topește-n el sexul, cu fiecare zvâcnire a inimii. Ieși, gemând, din gura lui și prinse a-i mângâia buzele uscate cu ale ei, umede și arse de sărut. Și atunci îi simți mădularul învârtoșat strivindu-i genunchiul:

– Ridică-te, să mă dezbrac. Și dezbracă-te și tu...

El i se supuse, cuminte ca niciodată. Și când începu să-i frământe sânii (ah, nu erau cu fecioria nescursă dintr-înșii, ca în cele trei nopți, după serata de absolvire, cât a fost plecată mama la bunici și o trecuse-n odaie prin geamul dinspre grădină să nu-l prindă mămuța Catinca), degetele mâinilor ei i se înfipseră în coapse și-n clipele halucinante următoare fu absorbit într-înșea, ca într-un vis aproape pierdut, recâștigat cu nemărturisită durere.

Dulcea, despotica nebunie ținu puțin. Nici nu se putea altfel – atâta sete se adunase în trunchiurile lor tinere și flămânde! Și când explodară amândoi, ea se zvârcoli, transpirată, cu palma lui pe gură. Alunecară apoi într-o împăcare, în care cele două inimi încăpură în una. Într-un târziu moale, resemnată, ca o văduvă privind groparii aruncând țărână peste sicriul unei iubiri neîmplinite, zise:

– Simt că... mi l-ai zămislit... Am să-i spun lui Mironovici că-i de la tine... Și dacă îmi va face probleme, îl părăsesc și-l cresc singură...

El răspunse după o pauză puțin găfâită, ce-o strangulă imediat ungherele:

– Îl vom crește amândoi...

Ea îi mângâie, cu palmele-i mici, tâmplele:

– Te iubesc prea tare, prostituțule... După ce mi-a fost el primul bărbat, cum aș mai putea să-ți fiu ție soție?

Și-și puse palmele pe ochi. În clipa următoare, printre degetele-i-lumânărele începură să se prelingă două mărturisiri umede, răcoritoare. Marius le lăsă să ajungă la încheieturile mâinilor, după care se aplecă și începu să le absoarbă-n săruturi...

... Două bătăi în ușă. Apoi încă trei. Mai insistente. Tresări. Iritat melancolic. Actorul se ridică, își răsuci corpul vlăguit spre ușa din spate:

– Cine-i?

– Eu... Omul de serviciu.

– Acuși deschid...

Porniră amândoi pe coridorul larg, luminat neputincios de un singur bec.

– M-am gândit că... ați adormit, bălmăji vinovat omul. Nu de alta, dar, știindu-vă fumător, îmi era frică să nu se mai întâmple ceva...

– Noapte bună, îi ură din spate Marius, dar bătrânul își întoarse capul:

– V-au așteptat cam vreo juma' de oră la ușă actrițele cele două... Și mi se păru că erau tare îngrijorate...

– S-au dus?

– S-au dus, domnule Hotingeanu. Le-am spus că trebuie să încui și eu ușa, că mă așteaptă pompierul să vin la dânsul...

Descuie ușa. Intră. Își dezbracă costumul. Își scoase machiajul, spălându-și cu săpun obrazii, gâtul. Asta îl învioră. Scoase din noptieră sticla cu votcă și trase două gături. Apoi se vârî în așternut. Uită să stingă lumina și... Dar sună telefonul. Era mama.

– Bună seara, Marius. Scuze, dacă dormeai...

– Nu mai dormeam...

– Cum îți merg treburile, bine?

– Nu mă plâng. Săptămâna asta am început să lucrez la alt spectacol. Îl regizează directorul...

– Dramaturgul e al nostru sau e străin?

– E al nostru, mamă! Dramaturgul sunt eu...

– Nu mă înnebuni! Piesa cea despre un tip anormal, cu două pisici?

– Nu mai este el anormal, mamă...

– Te felicit. Sunt mândră de tine.

– Mulțumesc, mămicuță...

– Noaptea trecută, l-am visat rău de tot... și am vrut să te întreb dacă, între timp, n-ai mai aflat nimic de dânsul...

– L-am rugat pe șeful de trupă să se mai intereseze. Dar amozul tău, zice Patrașcu, e plecat din oraș, la sigur...

– N-a pățit ceva?! E viu?

– Nu știu, mamă, mai mult nimic. Și, dacă ții la liniștea mea, ai face bine să nu mă mai întrebii...

– Bine, rosti mama, după o pauză alunecată în hău. N-am să te mai întreb...

38.

Nu mă pregătesc să descriu în detalii înmormântarea Aglaiei Proțap, căreia, pe când era mulgătoare la Dușmani și deputată în sovietul suprem al u.r.s.s., îi realizasem prima schiță-portret (cred că v-am mai spus asta), debutând, de fapt, în ziaristică în calitate de corespondent de ziar. Unicul lucru ce merită, poate, să fie reținut e că acea femeie grasă și robace, frunțașă în producție, la doar câteva săptămâni din clipa când privirea-mi fusese arsă de albastrul de brândușă timpurie din ochii fiicei sale, îmi devenise soacră. Cu de-a sila îmi devenise, firește. Pentru că nu m-a dorit – Doamne ferește! – ginere. Cum nu-mi dorisem nici eu această înmormântare, la care toți ochii rudelor sale, pe care de altfel nici nu reușisem să le cunosc, fac ce fac și mă înțeapă dușmănește.

N-am fost de folos aproape cu nimic de când sosisem cu autobuzul – toate erau deja orânduite la indicațiile celor două surori mai mici ale decedatei, secundate la tot pasul de Enciclopedie, unicul care s-a apropiat de mine și m-a îmbrățișat cu ochii umezi.

A venit prânzul, a trecut prânzul, dar lumea casei nu se grăbește nicăieri, pentru că procesiunea va începe odată cu sosirea lui Mărgeluș. Acum stau la picioarele răposatei și privesc în obraji ei de ceară uscată. Și nu mă cearcă, măi oameni, niciun sentiment! De parcă simțurile mi-au intrat într-un repaus mort. E cu totul incredibil, îmi ziceam, că acest spectru galben ar fi putut fi țărâna cea obeză, rumenă care mă înfruntase cu o necontrafăcută ostilitate – vai, s-au scurs decenii din ziua cea! – când pentru prima oară (a fost și ultima) plecasem cu Mișu să-mi văd fiica. Pe care am și întâlnit-o în camera de pionieri din școală, când, îngropându-mă în podele, îmi refuzase cutia de bomboane...

Mărgeluș a sosit când puricii serii roiau prin ogrăzile dușmănenilor. Enciclopedia alergă – și eu, pe urma lui – și o îmbrățișă cum ieși din taxi, eu primii din mâna șoferului cele două bagaje și mă lăsai îmbrățișat moale, cu un braț, de soțioara-mi ce-mi atinse și bărbia cu obrazu-i fin și rece. N-am mai urmat-o în casă, dar o auzii bocindu-și mama cu glasul-i de pasăre rănită. Și mă bucurai palid când preotul făcu semn să fie scos sicriul.

Cortegiul porni. Mă obligai să am curaj: îmi fac loc printre femei și o iau de mână. Ea și-o smulge moale și se prinde cu amândouă de scândura sicriului. Mergem. Ne oprim. O soră a răposatei (habar n-am cum îi zice) strigă, pe rând, rudele și împarte pomenile. Iarăși pornim. Și iarăși ne oprim. Răsuflu ușurat – turlele bisericii au apărut la cotul drumului. Îi privesc corpul mlădiindu-se – Mărgeluș e la un pas, din urma sicriului – și mă înfior cu împunsături ascuțite. O dorință nebună de a o posedă („Nu-i defel cuviincios, idiotule!”) îmi clatină mințile. Rog Maica Domnului din iconița de pe pieptul mamei-eroine să mă ierte („Ce blestem, Doamne, să naști și să crești atâția copii – câți îi are, opt sau nouă? – și să te petreacă în ultimul

drum o singură fiică!”) și să-mi păzească imaculată rațiunea până o vor slobozi în groapă.

Ajungem. Preotul rostește Rugăciunea iertării. Apoi invită rudele să ia ultima sărutare. O văd pe Mărgeluș sărutând-o pe fruntea și obrajii vineți și mă cutremur vânat. Mă aplec și eu și sărut cu vârful nasului pruncul Maicii de pe piept. După care o țin de braț. Mai strâns. Cât sicriul e legănat pe frânghii. Și îi înghit suferința lacrimilor ce-i spală obrazul ca omătul, până când rudele și ceilalți trec și aruncă pe capac câte un pumn de țărână. Peste scândura sicriului aceleia pe care au știut-o și vor uita c-au știut-o. Care-a fost. Și va mai fi de-acum înainte (cu învelișul numai) în răcoarea hleiului umed. Cât le va fi de folos viermilor. Mă învăluie voma. Scuze. Mă opresc aici.

Cu înmormântarea mă opresc, firește, că promisesem să nu intru în detalii – am intrat însă! Pentru că tot în acest capitol intenționez să-ți ofer, cititorule (ce răbdare mai ai, dragule!), și ceva fărâmituri narrative despre noi doi. Adică despre felul cum mi-am fript eu inima în câteva din cele nouă zile cât s-a aflat Mărgeluș la Dușmani. Pentru că a convins-o pe Nătălița: nu poate reveni – carpănul mă-sii de Columbia! – în funcția de dădacă a nepoțelului nostru, Sorinel, – uff, că i-am uitat cealaltă jumătate de prenume! – până nu-i face praznic maică-sii la trei și la nouă zile. Cu toate că fiica noastră – cât de hărțăgoasă, autoritară e! – insistase să se întoarcă chiar a treia zi după înmormântare. Că e pe cale să se angajeze la cel mai influent cotidian din Bogota, și ce face ea cu copilul? De parcă n-ar avea tată ștrengarul acela! De parcă n-ar mai exista acolo candidaturi la suplinirea postului de dădacă! A naibii situație...

La praznicul după înmormântare, Mărgeluș și cele două surori ale soacrei mi-au spus să stăm cumiți la masă, că se îngrijesc ele de toate. De cele două ulcioare ce veneau din beci la timpul potrivit avea grijă ginerele uneia dintre surori, iar țuica ne-o turnam în pahare noi singuri. După ce s-a dus preotul, firește, că dânsul îndeplinea cu strictete indicațiile Episcopului, fostul meu coleg de clasă, interzicând rachiul la praznic, de parcă țuica din seara cea nu era făcută din tescovină! Așadar, stau cu profesorul Guțu, la colțul mesei, lângă geam. Toți s-au repezit harnici la răcitură, șuncă afumată, salate, iar noi ciupim melancolici din hrincile de pâine – de atâta durere, vezi Doamne, ne-am pierdut și pofta de mâncare. Era aproape ora 22:00, de dimineață nu luasem nici năfură în gură, dar îndrăznesc doar să-mi pun în farfurioară două linguri de răcitură, lăsând vecinilor de alături să-și descarce la ei pulpa, gâtlejul și două aripi de cocoș. Mă uit în farfuria Enciclopediei – are o lingură de salată din varză și mazăre. Acum umblă, trist și palid, cu furculița să pescuiască doi-trei bobi de mazăre și, dacă-i tremură mâna, reușește să urce pe felia de pâine doar niște fulgi de varză verde. Dă să muște, dar aude:

– Apoi, Dumnezeu s-o ierte pe Aglaia, că tare vrednică femeie a mai fost. Și deputată în *verhovnâi sovet* (sovietul suprem) am votat-o în câteva *sozâvuri* (legislaturi), și mamă-gheroină (eroină) a fost. I-a putrezit, sărmanei, picioarele la ferma cea, dar n-a mai lăsat-o până când nu mai putea ajunge acasă, după lucru, și se odihnea pe marginea șanțului...

După care, altă femeie, ceva mai tânără:

– Să luăm și noi pentru sufletul ei...

Profesorul ridică paharul cu toți mesenii, îl sorbi pe jumătate, apoi făcu ciuciulete hrincuța de pâine, de încăpu toată în rumegătoare. Îmi făcu semn mut și mie să procedez la fel și mă grăbii cu luare-aminte, să nu intre cumva Mărgeluș să mă vadă. Pândii momentul și înfipsei furculița de-odată în trei felioare de șuncă și nu le mai descărcai în farfuria mea, ci... Dar chiar în clipa ceea intră soțioara-mi de celular cu două străchini pline cu sarmale fierbinți și eu, răsucindu-mă, încremenii cu gura plină. Incidentul fu fără consecințe, pentru că regina mea cu ochi albaștri, umflați de plâns, ieși preocupată de treburi mărunte și multe, nu de mine. După ce mursecai, plouat de mâhnire, cantitatea solidă de mușchi, înghițind-o, ginerele acela cu un început de mustață se apropie și ne umplu paharele. În continuare, nu mai reținui a cui gură vorbi, dar contează oare?

– Niata ziceai că... Dar ce folos c-a fost mamă-gheroină, dacă, din atâția pe câți s-a chinuit și i-a crescut, luându-i și pe dânșii la fermă să-i mai ajute, a venit numai cea mai mare s-o petreacă?

– Lasă, măi Vanea, parcă nu știi că de plecat moldovenii noștri pleacă peste mări și țări, dar de venit nu mai pot veni așa de ușor. Și nu știu dacă mai vor să vină...

– Ne-o promis Leancă, ministrul acela blând, că om umbla liberi prin Europa, dar, până la urmă, n-a ieșit nicio plească...

– Cine să umble prin Europa, tu?!

– Ei! Copiii, nepoții să umble! Că eu mă mulțumesc să merg până la bazarul din Bălți să vând vreo găscă și să-mi cumpăr niște galoși noi – în altă parte ce să caut?

– Bun om e Leancă aista, se vede că-i tare blajin la inimă, dar nu depinde numai de dânsul...

– Păcat că l-a luat cuvântul pe dinainte și acum trebuie să-și deie demisia...

– Nu-ți bate capul. În alte țări își dau demisia, nu la noi...

– Da' ce, n-ați auzit? Președintele ista nou, tot moale și el, l-a propus Parlamentului să-l voteze prim-ministru și amu Leancă are să aibă mai multă putere să ne ducă-n Europa.

– Intrăm noi în Europa la paștele cailor...

– De intrat nu știu când vom intra, dar Parlamentul de-acum le-a dat drepturi la aiștia fără Dumnezeu...

– Homosexuali se numesc, Ileană. Care trăiesc în... pat – Doamne, iartă-mă! – bărbat cu bărbat... Și încă se mai căsătoresc...

– Unul din aiștia să vină să-mi învețe copilul în școală?! Îl țin acasă mai bine! Îl iau cu mine în câmp și are să fie mai sănătos la minte!

Profesorul Guțu ridică paharul:

– Hai mai bine să nu vorbim despre asta... Vă mulțumesc că ați venit s-o petreceți pe sora noastră în ultimul drum. Și pentru cuvintele bune ce le-ați spus despre ea vă mulțumesc. Să-i fie țărâna ușoară. Și, după ce deșertă paharul și văzând că unii foiesc să se ridice: Chiar vă rog tare mult: nu vă duceți! N-avem unde ne grăbi...

– Ei, măi Ștefan, cum nu avem unde ne grăbi? i se adresă cu o ușoară și caldă ironie o femeie cu bariz albastru. Ne așteaptă vacile să le mulgem, mai avem de gătit să luăm cu noi de mâncare, că mâine, din zori, toată ziua ne-or sticli ochii la curățat sfecla...

Și se ridicară cu toții. Luându-și colacii, lumânările.

– Eu sunt de vină, bombăni Enciclopedia când rămăserăm singuri. Trebuia să mă ridic și... să vin cu mulțumirile mele idioate? Ai văzut? Pentru dânșii a fost un semnal că s-a terminat praznicul!

Dar se calmă imediat văzându-i pe alți consăteni în pragul casei, să între:

– Mărgeluș! Grăbiți-vă! Aduceți colacii... Și dați-mi lumânările, că le aprindem noi...

În prima și-n a doua noapte după înmormântare, mi-am făcut somnul (mai corect ar fi, m-a terorizat insomnia) într-o odaie ce a servit, după împrăștierea copiilor prin lume, de casă mare. Are pereții reci și cam umezi. A trebuit să facem focul. Cenușa o scotocea din sobă Enciclopedia. El venea și cu lemnele. Mai departe, nu s-a mai încumetat. Cerui și Mărgeluș îmi aduse un volum de Em. Bucov și ațâțai focul cu poemele lui puse-n slujba partidului și putoa... puterii sovietice. Când intră a doua oară să vadă, soba duduia. Se apropie, de mă sărută adolescentin pe gură cu buzele ei uscate. Se așeză apoi pe marginea patului, cu picioarele lipite, ca o școlăriță:

– Te pricepi la făcut focul, izgo...

– Iar umbli cu izgonitul? Îmi sugerezi cumva că mi-a făcut vânt cineva din inima ta?

– Of, măi Toadere... Nu a avut cine să te izgonească. Mă tem că ai evadat tu de bunăvoie și... pentru totdeauna...

Îi privii mai multă vreme obrajii, ca frunza arțarului în aurul toamnei. Azuriul blajin al ochilor ei se lăsă moale, obosit pe văzul meu... și-n clipele acelea o tăcere de mâhnire dureroasă ne învălui pe amândoi. Ar fi fost o încercare de tot necugetată să spargi cu vorba, chiar cu cea mai încărcată de alean sau nu știu de mai ce, acea tăcere de trandafir alb, ofilit. Eram numai noi doi – ea, pe marginea patului, cu mâinile-i mici pe genunchi, eu, ghemuit pe scăunel, cu mâna pe cleampa ușiței de la sobă în care se încinsese atât de vesel și frumos focul! Negreșit, nu se mai întâlniseră până-n seara ceea de toamnă târzie, lângă soba văduvei de tânără, Aglaia Proțap, două tristeți mai măcinate de disperarea înstrăinării. Uite, reflectam plângăreț, cum o moarte nevinovată poate aduce lângă o sobă două deznădejdi în care s-a stins orice scânteie de speranță într-o revedere. „Domnul sau... diavolul a dorit să se întâmple asta?” deschise gura strâmbă ateistul bleg dintr-un neuron al meu și mai bleg.

Mai aruncau două lemne în foc. Și-n sfertul cela de minut cât dură asta, ochii lui Mărgeluș își cerneau lumina de viorea deasupra capului meu. Mă uitai într-acolo – *mama mia!* Din mijlocul unui grup numeros de pionieri, cu cravate roșii la gât, privea spre mine, cu zâmbet de lalea desfăcută, o altă Mărgeluș! Tot cu cravată roșie ce-și fâlfâia colțurile pe doi săni explozivi de instructoare! Înfipsei ochii mai bine: aceeași obraji de crin proaspăt înflorit, aceeași ochi mari de-un cer îmbătat de primăvară și aceleași buze rotunjite într-o amețitoare ispită... Și... îmbrăcată în

aceeași rochiță de cit! Fotografia o reprezenta exact așa cum văzul meu, pentru prima oară, fusese înfiorat până-n adâncuri de chipul ei.

– Eram frumoasă? M-am fotografiat cu două zile înainte de a ne cunoaște. În aceeași rochiță eram îmbrăcată. Exact așa arătam și când m-ai furat mireasă... Nu-mi atinsese corpul gol mână de bărbat... Doamne, cum de puteai tu să mă înșeli cu alte femei în anii aceia doi de căsnicie, care trebuiau să fie cei mai fericiți din viața noastră?!

Stam săgetat pe scăunel, cu ochii înfipti în fotografia cea pusă într-o ramă simplă de carton, și simțeam că... acuși-acuși am să izbucnesc în plâns. Lacrimile începură să erupă în găvanul fierbinte, dar ascuns, al ochilor („Dă-mi puteri, Doamne, să nu mă fac de râs...”), aerul în bronhii se îngroșa, îmbucățindu-se, doi iezi începură să-mi urzice cu limbi fierbinți labele picioarelor...

– Of, Toadere, tare aș mai vrea să uit totul, dar nu știu dacă am să mai pot...

Era peste puterile mele:

– Acuși mă întorc, spusei gâtuit și ieșii.

Făcui stânga și pornii iute spre o glugă de strujeni din anii trecuți, pesemne. Mă lăsați pe vene și lacrimile-mi țâșniră din ochi – îndărătnice, nestăvilite. Le lăsați să-mi spele în voie obrazii, întredeschisei gura să le înghit sarea potrivnică („Ce se întâmplă? Sunt frânt de disperarea unei iubiri pierdute pe vecie?”) și îmi spusei că-s patetic. Și jalnic. Jalnic până la ridicol. Și-mi mai spusei că... din donjuanul orgolios de altădată a rămas doar un înveliș de oase și piele îmbătrânite. În care a făcut cuib din cârpe mucezite neputința. La întoarcere, luai o cană de apă din vatra plină de pe prispă și-mi clătii fața. Mi-o ștersei cu batista și revenii în odaie. O regăsiți pe Mărgeluș pe scăunel. Pe fața ei palidă, scăpărările din sobă dănțuiau, hazlii. Mă așezai de-acum eu pe marginea patului. Slăbise substanțial în Columbia nevăstuica mea de celular. Ghemuită în fața sobei, arăta ca a copilă îmbătrânită prea devreme. Și apăsată de poveri prea mari pentru trupul ei de lozie tristă...

Tresar. Dă de știre telefonul din buzunarul pantalonului. Deschid. E Rediș:

– Salut, ziaristule! Unde ești? Că alaltăseară telefonul îți era închis și am plecat cu Mișu în paradisul tău să bem un borcan în trei, că am dat cepul la polobocelul cu alb, dar am pupat poarta. Eram inspirați amândoi să bem un pahar după spectacol...

– Ce spectacol?

– Îmi pare rău că uiți așa de repede. Te-am invitat eu personal să-ți vezi feciorașul!

Înghețai, fulgerând-o pe Mărgeluș care potrivea alte lemne în foc:

– Sunt la Dușmani, domnule Rediș. Ieri am înmormântat-o pe soacră-mea... Și Mișu a promis că are să fie, dar n-a mai venit...

– Dumnezeu s-o ierte pe soacră-ta. Dar Mișu nu mi-a spus. Zilele astea a avut grijă de fetițe, că Nadiuța umbla pe la medici... Sper că nu ne aude Mărgeluș a ta... Și Mișu a rămas crăcănat de uimire, de tare ce semeni cu actorul Hotingeanu...

– Bine, domnule Rediș, bolborosii pierit, mai vorbim când ne vom întâlni, că mai am niște treburi de făcut aici... La revedere! Și închisei.

– Te caută Mișu cu alt prieten de pahar?

- Da, aproape nu minții.
- Simt că acest Rediș ți-a comunicat ceva ce nu trebuie să știi eu...
- Da de unde! minții cât se poate de stângaci („Pe timpuri, carpănul mă-sii! cârpeam la minciuni, că și eu credeam imediat în ele!”). Au vrut să mă invite și pe mine la un spectacol, dar nu m-au găsit și s-au dus numai ei în doi... Și, după asta, m-au căutat la căsuță cu un borcan de vin, dar au pupat poarta încuiată...
- De ce s-au dus la spectacol numai în doi? Nu au soții?
- Au. Dar... erau ocupate sau... plecate, încercai iar să le cârlesc, dar mă încurcai de tot în încâlcitura-mi găngăvită.
- Bine, dragul meu... Acum nu mai poți minți cu ușurința de pe timpuri... Și asta, recunosc, oarecum mă bucură...

39.

Nu, nu se mai supără Clava că feciorul i-a spus să nu-l mai deranjeze cu rugămintele ei. Așa-i zisese: „ ...dacă ții la liniștea mea, ai face bine să nu mă mai întrebi”. De ziaristul Marcu să nu-l mai întrebe. De tatăl lui biologic. Și mama nu s-a supărat. Cum să se supere pe sufletul din sufletul ei? Pe osul din osul ei? Dar a împins-o în suferință. Uite-așa, i-a dat o îmbrâncitură de mladă crescută din inima și carnea ei, cu acele cuvinte i-a dat o îmbrâncitură în suferință. Și femeia, amărâtă, alergă-ndată la mămuța Catinca pe care o puse să stea cu picioarele în ligheanul cu fiertură de buruiene, că spre seară îi sunt leșinate cu totul. Bătrâna i-a ascultat necazul și:

- Bine-bine, dar tu la ce te așteptai? Că, ți-am mai spus-o eu: taică-său, dacă-l lauzi că-i ziarist vestit și cu minte multă, ar trebui primul să se intereseze să-l caute...
- Ai putea să ai dreptate, mămuță...
- Nu că aș putea, dar chiar am! protestă bătrâna.
- Ai. Ai dreptate. Toți aveți dreptate, în afară de mine...
- Vezi că te superi? Nu te-am mai sfătuit eu, Clavă dragă, când ți-ai deschis inima și mi-ai spus de secretul tău, nu te-am îndemnat eu, copilă, să te învoiești de la lucru pentru câteva zile și să pleci să-l cauți?
- Și ce să-i spun, de-l găsesc?
- Să-i spui că are un fecior, acum bărbat în toată legea, pe care e mare păcat să nu-l vadă și să nu aibă cât de cât grijă de dânsul... Poate s-a făcut om bogat, mai știi? Că are să trebuiască să-i mai faci și o nuntă, dacă se însoară, nu?

Clava cercă apa cu mâna, mai turnă în lighean o cană de apă fierbinte din cratiță, apoi îi înveli genunchii cu o plapumă:

- Ei, mămuță Catinca, m-aș fi pornit eu de mult, dacă fecioru-meu ar fi dorit asta...
- Așa ți-a spus el că nu vrea să-l caute – Marius e băiat cam mândru... Dar să știi: cum are să-l vadă și are să priceapă că-i un om serios, are să-l caute după asta singurel. Care suflet, draga mătușii, nu se bucură că are un tată pe pământul ista?

Clava potrivi mai bine fața de masă, apoi miroși buchețelul de busuioc de pe prichiciul cuptorului:

– Așa-i, mămuță. Dar în afară de asta, știi mata... ce mă mai oprește să dau ochii cu iubitul cela al meu...

– Prostii! Mi-ai mai vorbit despre asta. Acum au venit niște vremuri când flăcăul nu-și întrebă fata de-i cinstită când o cere în căsătorie. Dă-te pe lângă una din femeile noastre din sat ce muncesc în alte țări și ischitește-o – acolo, în Italia sau în altă țară, are un bărbat care o întreține, iar când, o dată-n an, se întoarce-n sat pentru câteva săptămâni, se culcă cu bărbatul cu care a făcut copiii. Și sunt mulțumiți amândoi... și-i mulțumită și ea!

– Dar asta e mare păcat, mămuță!

– Sigur că-i mare păcat. Dar ce poți face dacă toată lumea se îndepărtează de Dumnezeu? Pe vremea când eram și eu fată, de se mai întâmpla să rămână însărcinată vreuna, părinților, fraților ei le era rușine să iasă-n drum... Ia vezi de ce hămăie cățelușa ceea?

Dar cățelușa legată sub peretele grajdului hămăi doar de trei ori și începu să se gудure la picioarele încălțate în niște ghete negre, din piele veritabilă, care se cereau să treacă pragul căsuței mătușii Catinca. Pentru că într-o odăiță având o garderobă cu oglindă și un păretar țesut în romburi ce încingea peretele văruiț din spatele divanului, zic, în acea odăiță locuia contabila Asociației Agricole „Fundoaia”, al cărei șef era dator să țină sfat cu ea – o dată, de două-trei ori pe săptămână, în dependență de numărul de bătăi pe minut ce înregistra inima lui în ziua ceea. Cineva, nepriceput ori prostănac de-a binelea, ar putea să întrebe în dodii: „Dar de ce Harlambie Iulianovici nu ține sfat cu contabila lui acolo, în biroul lui de la cârmuire? Sau în biroul cu seif și două scaune ale contabilei? Însă, vă spuneam, doar un gură-cască ar fi putut pune asemenea întrebări neroade, pentru că Hary nu dispunea de ore libere în timpul zilei să țină sfaturi, de orice natură ar fi. Și dacă și le ținea aproape în mod regulat dimineața, o făcea cu agronomul și doi brigadieri – unul de la grădină unde avea și două sere mari, și altul, de la câmp, ce avea în răspunderea lui și livada. Cu contabila nu mai apuca să vorbească pe îndelete dimineața, rămânând să facă bilanțul zilei după ce soarele se ducea și el la culcare, truditul.

Așa se aranjau lucrurile și, slavă Domnului, nu era nimeni în pagubă – Clava, pentru că șeful ei nu avea niciodată obiceiul prost să treacă pragul cu mâinile goale, ci cu torbele pline cu toate bunătățile ce-i umpleau frigiderul (cumpărat tot de Iulianovici, pentru că într-o seară se simțise ofensat văzând-o că-și aduce ouăle pentru o omletă tocmai din groapa beciului; mătușa Catinca tot nu era în pagubă, pentru că-l avea musafir pe capul satului și mai pentru că în timpul nopții, după cina copioasă ce o serveau în trei, urechea-i bătrână mai prindea scârțâit ascuțit de divan și numaidecât gemete înfundate de bărbat și se bucura nespuse pentru Clava – nu era destul că-și conservase ea, ca proasta, trupul frumos, rămasă văduvă de tânără?

Dar cel mai mult, firește, avea de câștigat Hary – nici soția ce-i născuse două fete, nici educătoarea de grădiniță, Olița, nici asistenta medicală, Sofica, de care se înfruptase el mai întâi și pe care, pe vremuri, le lua chelnerițe la Casa verde, ca să se

aștearnă, pe iarbă, sub instructorii de la *raikom*, ba chiar nici fata bătrână, Ortanța, secretara organizației comsomoliste, care vărsase într-o noapte, în saună, un Siret de lacrimi rugându-l să n-o dezvirgineze (are uneori remușcări răutăcioase când o întâlnește, pentru că, văzând că n-are să-i poată desface picioarele – era tare voinică Ortanța! – a fost luminat urât și i-a promis, în fierbințeala ceea, că se însoară cu dânsa...), ziceam, niciuna din victimele lui – și le-a avut, slavă diavolului! un detașament întreg – nu-i dăruise atâta dulceață trupească ca româncuța asta, Clava. Nu citise Hary niciun fel de tratate filozofice, în afară de conspectul său la cursul de filozofie marxist-leninistă de la facultate, dar reflecțiile lui s-au oprit la următoarele concluzii: cea mai puternică mulțumire sexuală ți-o poate da femeia care nu aleargă după tine ca o capră după varză trufanda. Nu din nimic s-a luat bancul acela despre gruzinul care, văzând că nu-i stă, răcnise la tipa despuiată și desfăcută: *Soprotivleaisea!* (Împotrivește-te!).

Dar mai e ceva pe care n-o mai poate pătrunde nici chiar mintea lui de fost instructor de *raikom*, instruit la cursuri serioase în capitala u.r.s.s.-ului: acest ceva e legat de inima omului. Dar, pentru că savanții căpoși spun că inima e o pompă banală pe care, la o adică, dacă-i bolnavă rău și nu vrei să arunci copitele, o poți înlocui cu una artificială, Hary presupune cu acel ceva e legat de sufletul individului. Cât a lucrat la partid, nu sughița și nici nu permitea și altora să sughițe ceva despre suflet care, zice popa, ți se ridică la cer când mori. Dar care alt organ din trupul lui – poate doar creierul? – îl face să turbeze de dorul acestei femei și-l mână spre căsuța asta? Și el vine, fără să-i pese de gura satului, vine, pentru că nu poate să nu vină!

Aproape e un an de când l-a amărât rău mărturisirea Clavei (într-un moment de sinceritate din ambele părți): vrea el să creadă ori nu vrea, dar i-a cedat chiar de la prima lor întâlnire, atunci, în saună, pentru că au înnebunit-o niște asemănări cu Marcu acela: afurisitul de ziarist, zice, avea un instrument leit ca al lui Hary și o întorcea, cum făcea și Sorin, punând-o pe genunchi, ca să intre într-însul până la sfâșiere. Așa cum, prima oară, a făcut-o el în seara ceea! Și încă-i mărturisi că Marcu acela mai și gemea la fel ca dânsul, încât Hary, sufocat de gelozie, la partidele următoare de sex, se străduia să geamă de-acum în alte tonalități, dar nu-i reușea de fiecare dată – înnebunit de plăcere, îți mai dai seama pe ce ton gemi? Uf, simte că-l urăște din ce în ce mai avan pe nesuferitul acela de Marcu, care de aproape treizeci de ani nu vorbește cu propriul său copil. Dar nici nu a aflat, zice Clava, dacă-i băiat sau fată! Știe la sigur că-i făcuse un copil, dar de văzut încă nu l-a văzut! E un nemernic de marcă, fără îndoială, ziaristul acela – talentul lui îi bun de vârat în fund, dacă nu are niciun pic de omenie! Harlambie Iulianovici, în locul lui, demult ar fi căutat-o și i-ar fi pupat jucăria născătoare, că i-a adus pe lume un moștenitor...

Pantofii ceia de piele lucioasă pupară răzătoarea, apoi intrară în tindă și acolo rămaseră, lăsându-l pe stăpân să bată-n ușă și să intre în casă, cu torba plină, firește:

– Bună seara la dumneavoastră! Iată am adus un caș proaspăt direct de la stână și... ar trebui, Clavo, să-l tăiem felii, să-l sărăm bine și...

– Acuși aduc un lighenaș curat! sări sprintenă femeia, sub ochii scânteind blajin ai mătușii, care rămase cu picioarele în lighean, dar părea stingherită. Stai un pic pe scaun, Hary, să-i șterg, mai întâi, mămuței picioarele...

Le șterse repezitor, ajutându-i să se culce și învelind-o cu plapuma. Aduse apoi din bucătărie lighenașul curat și-l puse pe masă să deșarte Hary cașul. Acela se dovedi mare de tot, de se întinse peste margini. Mămuța urmări scena și fluturile moale și sfânt, firește, al buzelor ei zise:

– Dacă nu încap în lighenaș, poate facem o mămliguță?

Clava zâmbi albastru. Dar Iulianovici trase un răs gălgâitor, de-și acoperi cu amândouă mâinile burta, să nu vadă Clava că-i saltă.

– Chiar acum, mămuță, pun ceaunul pe foc! Și ieși.

Hary merse să se spele pe mâini și acum se întorcea cu talerul de lemn și un pachet de sare să opereze cașul. Bătrâna urmărea cum se fac toate și o căldură de pătlagină îi învăluia toată ființa. Uite ce pereche potrivită, își zicea, ar face ei în doi, de... n-ar fi ziaristul acela să-i tulbure mereu inima („Mi-a fost drag și mie Ilie al meu, dar nu mi-am stricat chiar mintea gândindu-mă zilnic la dânsul...”). Uite că biata de ea, o căina mătușa, nu poate să-l uite și basta! De parcă i-a făcut farmece Marcu acela, Doamne iartă-mă! Dacă stai și te gândești bine, pentru dânsa lucrurile s-au aranjat cât se poate de normal. Cât nu se hotărăște Clava să treacă-n casa lui nouă, ea, mătușa, cu picioarele-i blege, are să mai facă umbră pământului lângă căsuța ei...

O mai fi trecut bătrâna prin sita minții și alte gânduri – și mai luminate, și mai sumbre – că Hary, iată, a terminat de tăiat hrinci, sărându-le, tot cașul și uite-o și pe Clava intrând radioasă cu mămliga aburind, în cealaltă mână având tigaia cu jumări. Omul nu stă pe gânduri, ci iese în grabă și mămuța Catinca știe cu precizie că se va întoarce cu ulciorașul plin, pentru că la un caș proaspăt și jumări răspândind în odaie parfum de mirodenii vinul alb e darul cel mai de preț ce ți-l poate da Dumnezeu. Da' asemenea dar mătușa are, nu se știe cât va mai ținea el, dar îl are, pentru că tot șeful de asociație, fiind încă secretar, l-a scos din beciul lui nou-nouț și l-a slobozit în beciul ei vechi, săpat de Ilie al ei, Dumnezeu să-l ierte...

Clava aduce farfurioarele, linguri, furculițe, pahare („Și i-am spus de-atâtea ori că mămliga nu se mănâncă cu furculița!”), și nu uită să pună în dreptul fiecăruia și câte două șervețele albe de hârtie – cum să ridici paharul cu mâna unsuroasă? Intră și Hary:

– Putem începe? Și toarnă în pahare vinul ca uleiul, de-i sar puricii. Hai, să fim sănătoși și să ne dorim cât mai des întâlniri de astea, că tare-i scurtă, – tămâia ei de viață! Și sorbi splendoarea până la ultima.

– De ce înjuri? Îl împunse pieziș, cu ochii ei frumoși, Clava.

– Scuze. N-am știut că... Înjurătura asta îi cu păcat, mătușă Catinică?

– Îi cu păcat, dacă pomenești de tămâie. Pentru că tămâia se aduce jertfă Domnului la slujbele bisericești.

– Mulțumesc, mătușă. Eu chiar nu știam...

– Eu simțeam că-i păcat, dar nu știam nici eu de ce...

Mămuța Catinca sorbi jumătate din minunea gălbuie, puse cu un fel de evlavie paharul pe masă:

– Trebuia să știți asta de la părinți. Că de la școală n-ați avut de unde să aflați ce-i păcat și ce nu-i, pentru că am apucat și eu să fac trei clase și cunosc ce erau obligați să vă spună învățătorii despre credința noastră... Are să vină timpul pedepsei lui Dumnezeu pentru cei care au închis bisericile sau și-au bătut joc de ele...

– Ai auzit, tovarășe fost secretar de partid?

Hary tresări, cu îmbucătura în gură, răsucindu-și strâmb gâtul:

– Eu, mămuță, când eram instructor, mă prefăceam că-s bolnav și am temperatură când eram trimiși cu miliția să închidem vreo biserică. Pentru că tata m-a preîntâmpinat: dacă aude că particip și eu la asta, să nu îndrăznesc să-i trec după asta pragul...

– A avut suflet de creștin tatăl dumitale... și te-a ferit de mare păcat.

După al doilea pahar, Hary se ridică, își scoase paltonul elegant și îl puse în cui. Atunci contabilă observă că amantul și președintele asociației poartă nu numai cămașă scrobită și cravată cu firisoare aurite, dar e îmbrăcat în costumul de gală cu care-l văzuse doar la sărbătorile solemne:

– Ce ți-a venit, Hary, să te îmbraci ca de sărbătoare?

Harlambie Iulianovici își potrive nodul la cravată în apele limpezi ale celor două oglinzi minuscule ale femeii, slobozi mâna dolofană în buzunarul cracului drept de la pantaloni, scoase o cutiuță, o deschise, luă de-acolo un inel cu pietricică de safir și se lăsă greoi în genunchi. Oftă, apoi zise cu bariton trecând prin valțuri:

– Am văzut și eu în filme cum fac americanii și... te rog frumos să-mi dai degetul să-ți pun inelul acesta, ca să te cer în căsătorie...

Mătușa Catinca rămase tablou rustic, cu boțul de mămăligă între cele trei degete. Clava își șterse cu palmele de pe obraji curiozitatea zâmbăreață, în locul ei prompt înflorindu-și doi bujori aprinși. Clipele alunecau în gol ridicol. Trebuia să intervină ceva – în caz contrar, i-ar fi înghițit pe toți trei penibilul. Și prima jertfă nu putea fi alta decât nenorocitul de Hary, obrajii alungiți ai căruia deveniră proaspăt văruiți.

– Întinde-i mâna, copilă, ce stai?...

40.

Directorul se așeză comod pe scaun, cu foile pe genunchi. Caută:

– Așa deci, ne-am oprit la alineatul ce începe cu... „Recunosc franc...” Zii! Actorul face doi pași în avanscenă: Nu, mai bine îți iei un scaun. Actorul se execută: Așa. Nu sta ca o domnișoară de pension. Pune picior peste picior. Nu, cu dreptul pe stângul! *Krâșka* mă-sii! Arăți moleșit, ca un boschetar din poarta catedralei lui Marchel! Iar le-ai călărit pe iepele celea toată noaptea? Dacă aud că le mai primești în vreo seară, te înlocuiesc cu Patrașcu!

– Domnul Iacob Patrașcu e șef de trupă...

– Și ce dacă-i șef de trupă? El, mai întâi, e actor, și pe urmă e șef de trupă! Artist al Poporului, băiete, ca și mine! Dă-i bătăi!

Actorul Hotingeanu aruncă doar o privire spre foile de pe genunchi, se concentrează. Și reproduce din memorie: *Recunosc franc: m-am obișnuit rău cu numele ăsta. De cel adevărat, de botez, aproape că nu-mi aduc aminte. Când sosisem pe linia întâi – căci ne-au dus direct pe linia întâi! – și cerui să-mi dea și mie o armă automată, comandantul fârnâi: „Așteaptă, Micule. N-avem pentru toți”. Așa mi-a spus și el: Micule. Dar m-am bucurat atunci, pentru că mirosisem eu – se pregăteau de atac. Mi-era clar: fără armă, n-aveam cum să plec în atac. Mi-au dat-o, după ce s-au retras – jumătate din ei pieriseră, ceilalți au adus armele celor căzuți. Așa era ordinul: dacă nu reușești să cari mortul, nu-i mare pagubă. Dar arma i-o aduci numai decît. Nu, că n-am de gând să vă istorisesc micuțele mele fapte de arme. Și, în genere, habar n-am în ce mod să povestesc în continuare, ca să aveți răbdarea să citiți această narațiune până la sfârșit...*

– Stop! strigă Directorul-regizor. Văd că-l știi pe de rost... Dar n-ai observat, Hotingeanule, că ultima frază e de prisos? Scoate-o!

Actorul ridică foile, își ia pixul din buzunarul hainei și taie fraza. Întreabă, cu tremur:

– Dar următoarele, domnule Director? Că-s legate de asta pe care am scoas-o...

– Citește-le!

– *De fapt... cum pot să spun că n-am habar, când am memorizat un text pe câteva pagini cu indicații ale autorului, tastate prost la computer – se observă bine după semnele de punctuație amplasate aiurea. Vede că Directorul nu-l întrerupe și continuă: Niște adnotări de care trebuie să mă conduc povestind despre unul Micu. Eu sunt Micu.*

– Stai! Directorul se concentrează, se uită: Văd că nu le-am tăiat... De ce nu le-am tăiat eu, măi Marius? Și fraza pe care am scoas-o tot o lăsasem... Da! Vom păstra-o și pe aceea, dar... în loc de: „să aveți răbdarea să citiți această narațiune”, vei spune: „să aveți răbdarea să ascultați această poveste”. Ia să vedem cum sună.

Actorul, de data asta, reproduce uitându-se pe foaie: *Și, în genere, habar n-am în ce mod să povestesc în continuare, ca să aveți răbdarea să ascultați această poveste până la sfârșit...*

– Acum e bine. De ce n-ai făcut corectura singur? Eu, *blin*, să ți-o fac? *Pisateli!* Și-i face semn cu pleșul să continue.

– *Să vedem ce trebuie să vă mai spun despre Micu... Adică despre mine... M-am zăpăcit cu totul. Memoria îmi joacă feste. Contuzia... Nu v-am spus că am avut o contuzie? Când ticăloșii de separatiști trecuseră Nistrul cu tancurile... Ah, da! Vă mărturiseam că m-am obișnuit... cu numele ăsta. De cel adevărat, de botez, aproape că nu-mi mai aduc aminte. Da, asta era una din indicațiile autorului pe care m-am îndărătnicit să le învăț pe de rost...*

– Stai! Primele trei propoziții... ori fraze – cum, mama dracului, să le spunem? – scoate-le, că te repeți. Și chestia ceea cu indicațiile autorului taie-o – ce-mi vii tu iar cu aiurelile astea postmoderniste? Zii mai departe.

– *Că-mi plăcuse acel Micu. Așa straniu, anapoda cum e!*

Directorul iar îi face semn să se oprească:

– Ia scrie ce ți-oi dicta eu: *Îmi place Micu ăsta din textul... pe care l-am învățat... ca să vi-l spun vouă în seara asta... Pentru că seamănă leit cu mine... Sunt copia lui fidelă! Ai scris? Hai, dă-i bătăi în continuare!*

– *Țineți cont: o bună parte din ce vă spun sunt improvizații ale mele – vreți să le luați în seamă, luați-le, nu vreți – să vă fie de bine! Nu suntem doar la teatru. Actorul când iese în luminile rampei e condamnat să nu uite textul. Dar și dânsul, de-l uită – așa-mi imaginez eu, cel puțin – e obligat să facă așa ca spectatorii să nu priceapă. Să-i prostească, cum s-ar zice. Nu-mi stă capul la asta. Ei, dacă-aș fi actor, v-aș prosti și eu!*

– Ha-ha-ha! râde desfășurat regizorul-Director. *Îmi place textulețul ăsta – bravo!*

Marius, însuflețit, continuă: *Credeți că n-am visat să mă fac actor? Dar poate-i mai bine că n-a fost să fie. Am privit toate spectacolele montate de teatrul nostru din urbe și m-am convins pe pielea mea: noi, spectatorii, îi credem pe actorii din scenă doar pe jumătate. Cealaltă jumătate cu care rămânem o rumegăm, leneși și triști, în drum spre casă. Cu o condiție: dacă, după spectacol, pașii ni-i înghit străzile pustii, firește. De urcăm în troleibuze însă, ne părăsește și partea ceea, mai apropiată de copilul din noi încă viu, pe care am crezut-o... Și ajungem acasă aproape goi...*

– Fantastic! nu rabdă Directorul. *Măi donjuanule, măi, da` tu ai stofă de filozof! Asta ce scrii despre ce simt spectatorii după ce au ieșit de la spectacol, n-ai fura... șterpelit-o de undeva? Că-mi place la nebunie! Dacă te prind că ai compilat-o de la alt autor, te omor! Văzându-l pe actor dând dezaprobat din cap: Cu asta nu se glumește, băiatule – ne faci teatrul de răs și... pe tine te faci de rahat... Reproduce, cu ochii pe foaie: *Cealaltă jumătate cu care rămânem o rumegăm, leneși și triști, în drum spre casă. Cum de te-a ajuns capul, Hotingeanule, să scrii așa ceva? Se mai uită-n foaie: De urcăm în troleibuze însă, ne părăsește și partea ceea mai apropiată de copilul din noi încă viu, pe care am crezut-o... Și ajungem acasă aproape goi...Ești dat naibii, măi Marius! Tu mă faci să plâng, fustangiule. Da' eu credeam că toate gândurile tale sunt legate de chiloții muierilor. Hai, dă-i drumul!**

– *Dar m-am îndepărtat de subiect... Vă spuneam: când eram la război mi s-a lipit fatal pe frunte numele ăsta:*

„Țintește bine, Micule!” îmi ordona sublocotenentul.

„Țintesc, dle sublocotenent!”

„Nu trage-n sus, spurcăciune!”

„Nu trag în sus, dle locotenent!”

„Ochește cum trebuie, Micule!”

„Ochesc cum trebuie, dle locotenent-major!”

„De ce nu cade niciunul, idiotule?!”

„Nu cade, dle căpitan! Ce să le fac? Nu cadeee!”

Am pierdut războiul... Dar ne-am ales totuși cu câte ceva... Ne-au dat medalii. Și ordine. Și eu am unul... Dar nu i-am spus nimănui despre asta... M-aș întrista foarte mult, dacă ar afla cineva. Închipuiți-vă: așa mic, cum sunt, să-mi mai zică lumea și erou! Unii cred că... sunt sărit un pic de pe fix. Poate. Dar nu-mi spune nimeni în față că-s bătut cu leuca...

Ochii Directorului sunt umezi. Toată lumea știe că se lasă ușor copleșit de emoții. Și când se înduioșează, plânge. Indiferent cine s-ar afla lângă el. Indiferent unde s-ar găsi:

– Ce păcat, Doamne, că s-au pierdut băieții ceia degeaba! Mai ales, voluntarii, sărmanii... Au lăsat părinții, copiii și s-au dus la moarte sigură... Și pentru ce, Hotingeanule? Să-și apere patria? Care patrie, băiatule, – gubernia asta oropsită și flămândă, în care ursul din Kremlin și-a înfipt gheara și o ține-n genunchi? Directorul își șterge cu batistuța ochii, oftează și încheie blând: Ne oprim aici, măi Marius. E bine, mă! Eu cred că, dacă plecăm la vreun festival de monospectacole, le frecăm bășica la căpoșii ceia din capitală!...

41.

Atunci mă ridicai și-o înșfăcai de umeri, ridicând-o și lipind-o de pieptu-mi, s-o frâng. Ea se zbatu slab și-și lăsă buzele palide în gura mea lacomă. Sălbătăcit de patimă, ajunsei cu buricele degetelor întrerupătorul și stinsei lumina. Cu laba cu care adusei întunericul îi ridicai poalele și începui să-i trag dinspre popou multrâvnitorii. Mărgeluș gemu ascuțit în gura mea și mă prinse de tâmplele amândouă să-și smulgă buzele din captivitatea sărutului. O trasei de ceafă cu mâna liberă, adâncind-o în sărut, iar cu cealaltă îi înșfăcai fesele. Ea și le fâțâi, întărâtată, gemându-mi și mai ascuțit în fierbințeala gurii. Atunci o săltai și ne prăvălirăm pe pat. Începui s-o dezbrac. Ieși din gura mea atunci și-mi cârpi două palme cu stânga. Îmi amintii pe dată că-i stângace și, înciudat, simții în palmă cum se rupe guma de la slip. Îmi mai cârpi două cu dreapta. Mult mai tari. Decis să-mi recuceresc fortăreața, îmi forțai catarama centurii, dar soțioara sări ca aruncată de arcuri:

– Smintitule! Ai uitat că ieri am înmormântat-o pe mama?! Își culese de jos slipul dezonorat și-l băgă în buzunarul halatului. Apoi își legă baticul la ceafă, strâns: Măine stai la praznicul de trei zile și pleci cu autobuzul de 11:30. Dacă mai rămâi, simt eu, ne putem face de răs amândoi...

Gâtuii centura cu încă două găuri, aprinsei țigara și ieșii în curte. Luna, talger zâmbăreț, uns cu zeamă aurită, se hlizea la mine, înfipt în creasta căsuței Aglaiei Proțap. Poate cea mai sărmană căsuță acoperită cu ardezie pe care a avut-o vreodată o deputată în sovietul suprem al u.r.s.s.-ului, chiar și în apogeul măreției lui. Și, sugând țâța morții, mă întrebai atunci, ca acel *Nihalache* al lui Ghiță Popa: cum se face, măi oameni, că soacră-mea, o biată mamă-eroină, cu picioarele putrezindu-i la ferma colhozului și rămasă la bătrânețe fără copii, a supraviețuit unui imperiu colos? Cum s-a făcut că Dumnezeu a preferat să îngroape mai întâi u.r.s.s.-ul, și numai după asta și pe mulgătoarea lui fruntașă, deputată? Erau niște întrebări cât se poate de neghioabe, firește. Și totuși. Și totuși, moștenitoarea imperiului, cu provinciile ei bătute pe spate de harapnicul Kremlinului, s-a răzbunat pe Aglaia. Ademenindu-i copiii. Împrăștiindu-i – la o fiică i-a dat pestelcă de impermeabil, încredințându-i să spele vesela unei cantine muncitorești din Moscova, iar pe celelalte le-a trimis să robească la mici mafioți din orașelele provinciilor. Aceste fiice, mai tinere și mai frumoase, n-au putut fi contactate ca să poată fi chemate la înmormântarea mamei.

Ori au telefoane mobile defectate, ori, și mai trist, n-au acoperire telefonică pe acele meleaguri ce le oferă bordeluri și hrană.

Ieși Mărgeluș, în halat gătit pe talie. Se opri la doi pași. Privi la luna plină de pe creasta acoperișului, se uită mult, apoi spuse cu mâhnirea care nu putea musti în clipele acelea decât în inima ei:

– Sărmana mamă... Luna asta nu va mai răsări pentru dânsa niciodată... Și mă tem că... nici pentru mine nu va mai răsări...

Veni aproape și-și lăasă obrazul pe umărul meu. Arunca țigara. Și-n clipa aceea pieptul ei plin începu să se scuture. Simțeam, înfiorat rece, cum lacrimile ei îmi umezesc cămașa, lipindu-mi-se de piele. Omenește-ar fi fost să spun ceva. S-o consolez. Cu cuvinte. Simple, dar care s-o facă să simtă că nu e singură. Că nu e părăsită. Că mai este cineva care respiră disperarea lacrimilor ei, disperarea acestor clipe. Că mai este cineva care, dacă va fi nevoie, dacă va fi chemat, se va grăbi numaidecât încoace. Spre casa asta cu două odăi și un grajd lăsat într-o rână. Să stea cu dânsa în fața ușii și să se uite la lună. Bucurându-se ca doi copii îmbătrâniți, că a răsărit pentru ambii luna cea...

Pesemne o fi așteptat și dânsa să audă, cu obraji uzi în zăpada lunii, câteva cuvinte rupte din inima mea. Dar nu le-am găsit acolo, în interiorul meu gol. Mă tot întrebam și după: oare inima asta a mea (hai să-i zicem totuși suflet) să nu fi putut zămisli în sfertul acela de oră, cât mi-a plâns pe umăr, câteva vorbe ca să-i fiu părtaș la suferință? Părtaș viu, nu mut. Și de fiecare dată veneam să mă justific cu un aforism al lui Vincent van Gogh: „Să suferi în tăcere este unica lecție pe care merită să o învățăm în această viață”. Uite-așa! O maximă, dacă insiști în propria-ți nimicnicie, te poate scoate basma curată! Oricând. În orice situație. Cine poate să spună că nu sufeream și eu în tăcere, cu părul ei răsfirat pe pieptu-mi? Sufeream, cu sufletul gol? Dar cine își dădea seama de asta în afară de mine? Mărgeluș? Să fi simțit Mărgeluș că, în timp ce lacrimile ei îmi frigeau umărul, golul din mine continua să plodească țâncii indiferenței?

Îi ștersei lacrimile cu batista-mi nespălată de-o săptămână. Îi netezii șuvițele de după urechișele-i miniaturale. Și îi sărutai sarea amăruie de pe ambii obraji. Credea, la sigur, că-i împărtășesc mâhnirea-i disperată. Citeam asta în albastrul tulpure al ochilor ei mari în care luna își risipea, cernut, omătul. Mă încordai, încrețindu-mi fruntea, să par tragic. Și chiar simții – nu moștenise de la mine fiu-mi, actorul, talentul? – că mi se jilăvesc pupilele! Îmi ștersei umezeala sclifosită a ochilor cu aceeași batistă galbenă, în romburi de-un cafeniu suspect și mă întorsei către lună să-mi savureze „suferința” mută.

Destul cu autozeflemisirea! Doar nu puteam să-mi dau cu maiul în cap, că nu simțeam niciun firicel de regret. În afară de ciudă, alt sentiment nu mă legase de Aglaia Proțap. Nu m-a avut la inimă și n-am avut-o nici eu. Altceva mă îngrijora pe mine după ce Mărgeluș mă sărută pe frunte, urându-mi noapte bună: că nu mă mișcase aproape deloc suferința ei! Nu doar durerea ei de fiică părăsită de mama, dar și suferința inevitabilei și apropiatei părăsiri a casei părintești. Cu luna plină viscolind în alb sclipitor pe creasta acoperișului de ardezie. Cu straturile de sub geam

cu flori bătute de primele brume din această toamnă târzie, sub care doar tufele de crizanteme nu-și scuturaseră definitiv argintul mâhnit. Cu troscotul de sub picioarele mele, stâlcit de încălțările celor care au venit s-o petreacă pe Aglaia. Ah, acest troscot ce înverzește în fiecare primăvară în această ogradă împrejmuțată cu un gard ale cărui ostrețe putrede nu mai are cine să le schimbe cu altele noi, reflectez de-acum cu o pâlpare de emoție, acest troscot îmi amintește de curtea casei mele născătoare, demolate de cumnat când făceam armata, pe care o găsisem înjumătățită de nepotul Mitruță ce mă petrecuse cu finul său la gară.

Nu mințise autorul în P.S.-ul lui din coada celui alt roman (*Donjuan în derivă*) – nu pierisem atunci în vagonul acela cu cei doi îndrăgostiți. Aflai pe urmă că tânărul din vagon ce se drăgostea cu fata făcuse mare tărăboi când leșinasem și fusese chemat un medic care mă resuscitase și mă internase în spitalul din centrul raional. Păcat... Finalul, așa cum îl ticluisem eu, naratorul, era, pare-se, mai palpitant...

Cum se făcuse, mă întreb sugând a doua țâță a morții, că pentru unica femeie ce mi-a vrăjit ca nimeni alta inima în tinerețe mă împietrisem în indiferență în clipele când avea nevoie să-i spun cuvinte de consolare? Înseamnă că nu le aveam în boștura interiorului meu, dacă nu le-am spus? Și dacă nu le aveam, însemna că, în afară de sexu-i, toate răvășirile sufletului ei erau ca și inexistente pentru mine! Oribilă situație. Nu situația era oribilă, degradarea simțurilor ajunsese a-mi fi îngrozitoare.

Enciclopedia deschise fereastra de la odaia din care a fost dusă în neundele veșnic unica lui soră, după care, în logica anilor născători, venea rândul lui:

- S-a dus la culcare Mărgeluș?
- S-a dus...
- Și n-ai condus-o măcar până la verișoară-sa? Că în castelul cela al ei se teme să doarmă...
- S-a dus singură. Nu mi-a spus s-o conduc...
- Și tu ce faci?
- Mă uit la luna asta, pe care..., Mărgeluș zice, n-are s-o mai vadă niciodată cum spânzură deasupra casei voastre...

Profesorul făcu o pauză, cât a-i pansa o rană ce mai sângeră:

- Tămâia cui îi are pe toți! Cred că... n-are de gând să se mai întoarcă din Columbia ceea... Va trebui să am eu grijă și de casa asta, de parcă n-aș mai avea pe capul meu și gospodăria părinților noștri care stă cu grădina-n paragină nu mai țin minte al câtelea an. I-aș da-o cuiva să locuiască-n ea pe gratis, dar n-am cui, domnule! Oamenii și-au luat lumea-n cap și și-au lăsat casele de izbeliște – case noi, domnule! Vreau să mă îmbăt! Vino-ncoace. Și închise geamul.

Profesorul puse pe masă o strachină plină cu sarmale („Nu le mai încălzesc, că-s bune și-așa”), mai aduse o farfurioară cu felii de salam și brânză de oi, câteva hrinci de pâine cam uscată. Apoi scoase de sub pat geanta-i de piele, cu care merge la universitate, trase fermoarul și puse pe masă o sticlă cu lichid gălbui:

- Aghiasmă de la Vălenii de Munte! Am ținut-o special pentru noi doi, romancierule. Cred că le-ai șters nasul la toți corifeii noștri din Chișinău cu romanul acela...

– Hai, lasă, măi Ștefan, că nu mi-a mai rămas mie zile să mă iau la întrecere cu corifeii capitalei... Dâșii au muncit decenii la rând să-și facă un nume. Nu mi-a mai rămas nici timp, nici har, ca să le fac vânt de pe soclu...

– Cum văd, măi Toadere, tu nu pui niciun preț pe vorbele mele. Păcat... Știi doar că le-am citit la toți cărțile până la săturare și-mi dau seama ce hram poartă fiecare. Proza lui Ion Druță, cu dulcegăriile ei metaforice, cu nostalgiile și tânjirile ei după parfumul fumului de tizic, deși evocate cu mult har, nu mai poate avea priză, măi omule, la cititorii timpurilor noastre și, cu atât mai mult, la cei din deceniile următoare. Și discursul celorlalți corifei, încă prezenți în manuale, e unul moleșit, domnule, sub aspect stilistic, iar divagațiile lui filozofice sunt rudimentare și te adorm. Am mai citit și unele cărți ale teribiliștilor aștia postmoderniști – erudiția, curajul lor sfidând arhitectura tradițională a operei trebuie salutate, firește, dar filozofările dâșilor sunt enervant de sofisticate și le lipsește simțul măsurii...

– Toarnă mai bine în pahare, domnule profesor, și nu încerca să mă convingi că un proscris ca mine, cu cocioaba într-o văgăună împădurită, are să revoluționeze romanul secolului XXI.

– Lasă, măi Toadere, chestia asta cu revoluția, cu revoluționarea, dacă nu vrei să vomit. Tu, dacă nu ești definitiv prost, crede ce-ți spun eu, că nu mă pregătesc să ți-o scriu în necrolog – ai să mi-l scrii tu, sunt mai bătrân. Și, la urma urmei, mă doare-n fund dacă-ți pare ție că-ți ridic apoteoze, pentru că m-ai făcut personaj în romanul tău: tu, Marcule, scrii o proză modernă. La toți parametrii. Și pentru că Dumnezeu ți-a strecurat în sânge și darul poeziei, proza ta are un nerv poetic ce o deosebește substanțial de tot ce s-a scris și se mai scrie la noi...

– Lasă „substanțial”-ul, te rog. O deosebește, să zicem, întrucâtva... Nu e bine să sărim calul, că ne râde lumea. Să trăiești! Și, în loc să savurez palinca, o înghiții dintr-un gât, ca un mârlan uscat de sete, de mi se închise respirația și alergai la vatra cu apă.

– Nu ești mai tare ca mine, Toadere... Îți amintești de țuica ceea din sfeclă a vecinului meu, Vasile Gheorghevici? În iarna aceea când dormeam amândoi cu cușmele rusești legate sub barbă, nu ne culcam până nu turteam câte o sută de grame și, uneori, chiar fără zacuscă...

– Îmi amintesc, prietene, cum să nu-mi amintesc?

Enciclopedia mai turnă:

– Ce minte aveam noi, Toadere, că nu ne apucam niciunul să facem focul? Când afară era un ger de crăpau pietrele! Îți amintești? Cei doi studenți de la secția cu frecvență redusă pe care-i chemasem eu într-o după-amiază tăiaseră, domnule, toate lemnele ce se adunaseră un șir de ani și le stivuiseră chiar sub perete, lângă ușă.

– Soba ceea a ta, măi Ștefane, era înfundată – nu trăgea deloc...

– Dar când venea doctoranda mea, Catincuța, de la Moscova, trăgea?

– Trăgea...

– Așa și s-a călătorit, sărmana, pe lumea cealaltă și n-am mai întrebat-o: ce descântece făcea, că aprindea așa de ușor focul, de duduia soba... Hai să mai bem încă unul... de sufletul ei...

– Hai.

Turnă, cei doi umeri gârbovindu-i-se. De parcă stiva ceea de lemne de sub perete i-o aburcase cineva în cârcă și Ștefan Guțu, vădov de-atâta amar de ani, lăasă să-i strivească umerii – și amintirea luminoasă, legată de ațâțatul focului, și cealaltă, dureroasă, legată de dispariția jumătății vieții lui – ambele, îmbrâncindu-se moale, dar nărăvașe, se încăpățâneau să se acopere una pe cealaltă...

– Eu mi-am luat liber pentru două săptămâni, prietene... Măi, tare-i palinca asta! – câte grade o fi avut oare? Și reveni: și dacă rămâi și tu până la praznicul de nouă zile, în doi săpăm noi grădina asta a surorii mele... Să nu rămână, sârmana, în paragină, ce zici?

– Nu pot. Mărgeluș mă expediază mâine, după praznic, cu autobuzul de la 11:30 („Asta, slavă Domnului, mă scutește și de săpat, că mi-a fost urât de când mă știu să...”).

– Unde te expediază?

– Păi... în paradisul meu de sub pădure, unde în altă parte?

Enciclopedia își lăasă înfiptă furculița-n sarma și:

– Iarăși v-ați zgâlțâit? Atâta amar de vreme ați fost soț și soție... de celular și, când necazul ăsta al nostru v-a reîntâlnit pentru câteva zile, iar ați găsit sămânță de sfadă! Enciclopedia mușcă smucit din sarma, bău un gât de apă, se sculă și rezezi scaunul la loc, lungindu-se în pat: acum chiar sunt supărat pe amândoi deopotrivă. Cu toate că aveți, slavă Domnului, ani prea destui, ați rămas tâmpiți, exact așa cum erați în tinerețe. Pe timpuri, mai încercam și eu să vă domolesc, ba chiar de cele mai multe ori îți luam ție partea...

– Îți mulțumesc, prietene. Sunt mișcat de atenția ta...

– Îmi bag într-un loc formulele astea ale tale de curtoazie.

– Vezi? Și tu umbli cu politețuri. Spune deschis, românește: le bagi în cur!

– Exact. Sunt expresiile tale preferate. Beșleagă are dreptate spunându-ți că te-ai dat cu postmoderniștii. Nu te-aș sfătui să preiei și băloșeniile unora dintre ei, erotice. Cu care, de altfel, îți colorezi proza...

– La asta am să mă mai gândesc... Poate ar merita să te ascult... Că ai predat doar cursul de teorie literară, nu? Ce-i drept, curva ceea de teorie ce-ai predat-o tu era fecundată de buhaiul realismului socialist ... Oricum, primește și tu un sfat de-al meu: mai citește din când în când ce mai scrie și Vitalie Ciobanu, Vasile Gârneț, Mircea Ciobanu, Leo Butnaru și... Emil Galaicu-Păun...

– Oooo! Emil v-a făcut de două parale pe toți care ați nimerit atunci în top! Ziceai că ai să trimiți la *Jurnal de Chișinău* o replică pentru Emil?

– Au refuzat s-o publice, Enciclopedia...

– Și-au șters dosul cu replica ta...

– Și-au șters...

– Tare ești naiv, măi Toadere, măi. Ce te bagi tu în polemici cu rânzoșii ceia din capitală – nu-ți dai seama tu că-s și mai erudiți decât... noi, și toată mass-media e la cheremul lor? Caută-ți, omule, de scremuturile tale literare, în văgăuna ceea unde nu te bate nimeni la cap și, dacă ai să ai norocul să mai dai peste vreun sponsor generos,

până-ți dai ortul popii, mai scoți vreo carte-două să ți-o pună-n sicriu... Membru al Uniunii Scriitorilor nu te mai fac ei, că-i și rușine la vârsta ta să umbli, milogindu-te, să strângi recomandări – că ai nevoie de trei. Și cine riscă să-l recomande pe unul ca tine, aproape pensionar și încă dintr-o provincie împuțită?

În termenii aceștia, Enciclopedia nu-mi vorbise chiar niciodată. Îmi luase piuitul. Aveam sentimentul tipului, ajuns cerșetor la poarta bisericii, pe lângă care trec, fercheși, aruncându-mi priviri malițioase, foști colegi, prieteni cu care, pe timpuri, adunam copeică la copeică în căminele studențești sau la redacția ziarului să cumpărăm o pâine la ceai sau să radem în trei un borcan de busuioacă la sfârșitul zilei de muncă. Doar nu se scurseră nici cinci minute de când urechea mi se îndulcise de la referințele-i elogioase la adresa prozei ce o scriu! Doar tot Ștefan fusese acela care-mi telefonase primul, felicitându-mă cu ocazia victoriei repurtate în acel top și salutase intenția-mi să scriu acea replică rămasă nepublicată. Și acum mă sfătuiește, și o face cât se poate de relaxat, să-mi văd de scremuturile mele literare! Și dacă voi avea noroc să-mi editez încă vreo carte cu aceste scremuturi, trebuie să mă simt fericit de pe acum: mi le vor pune în sicriu! Spre deliciul sau dezamăgirea viermilor... Uf! Scuze, cititorule, că te îngrețoșez, dar nu pot să nu-l întreb totuși:

– Prietene drag, pentru că ești mult mai erudit ca mine, nu poți ști: au să dorească viermii ceia să se înfrupte cu scremuturile mele literare?

Enciclopedia își alunecă de pe pat trunchiul greoi, căzând într-un genunchi, și-mi apucă mâna să mi-o pupe:

– Iartă-mă, te rog... Ți-am vorbit ca un porc... Ține-mă, să mă ridic. Hai să ne îmbătăm în seara asta, bine? Și mi-a venit o idee: eu n-am niciun frate, tu n-ai niciun frate – ce-ai zice să ne prindem frați de cruce?...

42.

Burta-mi era dobă de mâncare. Cu băutura o apăsa mai puțin, pentru că ochii soției mele de celular mereu îmi sfredeleau paharul („Ce te privește pe tine, maimuță cu ochi albaștri, cât îmi torn și cât de des îl las să alunece pe gât?”), când intra cu farfuriile pline și când ieșea cu cele pe care prezenții la praznic le goleau cu multă hărnicie.

Acum stau, cu cei doi gineri ai răposatei, pe un țol așternut pe prispă, și-mi sug țăța urâciunii cu coasa, uitându-mă din când în când la telefonul mobil să văd cât mi-a mai rămas până la sosirea autobuzului. Enciclopedia nu făcu nicio tentativă să-mi convingă nepoata-columbiana să se apropie de mine cu dragoste și căință și să mă roage să rămân încă o săptămână ca să-i scoatem grădina mamei din paragină. Carpănul mă-sii! Setea mea de sex râvnea, nebună, să scoată din paragină altă parcelă – micuța „parcelă” a lui Mărgeluș, al cărui primul „defrișator” eu fusesem! Și informația ce surveni de la profesor nu mă întristă defel: Mărgeluș l-a căutat pe șeful asociației – era un fost coleg al ei de clasă – lăsându-i în grijă cota mamei, convenind ca la sfârșit de an unchiul Ștefan să ridice banii de la vânzarea rodului pământului.

Acum iat-o, s-a apropiat cu cei doi cumnați ai surorilor pierdute-n stepele Rusiei – tinerii gineri ai Aglaiei Proțap, rugându-i să-i sape grădina în doi și să mai repare grajdul, gardul și poarta, urmând să aibă-n grija lor straturile de flori din grădină și ograda, ca să n-o năpădească buruienile. Cumnații se priviră pieziș, mătăhăind din cap în unison că asta ce le cere chiar nu se pregătesc să facă, pentru că ei au destule pe pielea lor: de gospodării trebuie să aibă grijă, de copii, de asemeni – *ariștanții* le cer în ultima vreme să le cumpere și computere! Că au venit niște pungași rusofoni în Dușmani și au început să tragă un cablu pentru internet – lumea asta din sat a înnebunit și pe Skype-ul acela stă la taifas cu rudele împrăștiate prin lume seară de seară când se întorc de la câmp. Atunci Mărgeluș le-a făcut semn celor doi s-o aștepte și a zbughit-o ca o zvârlugă în casă și, ieșind la dâșii, le-a vârât sub nas să miroase fiecare câte o bancnotă nou-nouță de euro. Cei doi cumnați le-a întors pe-o parte și pe alta, prefăcându-se că nu înțeleg până la capăt despre ce-i chestia, dar columbiana le-a promis că le va mai trimite și prin poștă la fiecare câte-o sută, dar mai încolo, spre sfârșit de an, amintindu-le că sângele apă nu se face și că trebuie să fi auzit ei de cântecul lui Mihai Ciobanu și al lui Grig Vieru, *Casa părintească nu se vinde...*

Dialogul cu cei doi cumnați a avut ca fundal și aroma fumului *Kent*-ului meu pe care-l cumpărasem ca să arăt și eu mai solid printre fumătorii din Dușmani. Nu eram chiar deloc omul ca să pun umărul cu cei doi cumnați la reparația gardului, cu atât mai mult, la săpatul cu hârlețul, dar în clipele acelea, recunosc, mi-ar fi făcut plăcere ca Mărgeluș să mă fi implicat și pe mine în vreo treabă legată de povestea cântecului despre casa care nu se vinde. Cu atât mai mult, Dușmanii se aflau cam la aceeași depărtare ca și căsuța-mi – de orașul vieții noastre conjugale cu ghinion. Mi-a venit chiar acum ideea: această urbe merită totuși să ne fie scumpă pentru amândoi din motivul (și nu e unul simplu, și niciunul banal) că într-o casă veche, cu podele putrede am zămislit-o pe Nătălița – rodul dragostei noastre. Așa muncită, chinuită cum a fost. Și mai este...

Sună telefonul mobil. Era Nicu Rediș:

- Salut, *pisateli!* Ai terminat cu înmormântările și... cu praznicele?
- Am cam terminat...
- Azi, dacă nu vii, facem ședința fără tine. A publicat Episcopul în *Moldoveanca* două materiale – ai să cazii în brânci când ai să le citești... Și pentru că tăceam: De ce nu spui nimic? Ți-e ciudă că de-acum înainte s-ar putea să-i zicem și lui *pisateli*?
- În zece minute, trebuie să sosească autobuzul. Mă întorc în oraș...
- Și de acolo?
- Plec în paradisul meu.
- Ai să te oprești în *Clubul...* meu, mai întâi, și pe urmă... vedem noi. Mă suni cum ajungi în oraș. Și închise.

Le strâng mâna celor doi cumnați – îmi sunt rude! Până la înmormântarea soacrei, nu-i văzusem o dată! – intru la profesor care se chinuia cu o integramă („Când te smulgi de aici, îl rog pe Mișu să te aducă și la bojdeuca sihăstriei mele, că am să cumpăr de la târfele celea blonde, cum ajung, două sticle de votcă

contrafăcută, ca să ne îmbătăm și noi ca lumea...”), apoi, după ce dădu din cap că a înțeles, mersei direct la bucătăria de vară unde o găsii pe Mărgeluș spălând vesela. Mă apropiiai de popoul ei și-i spusei în ceafă:

– Ca întotdeauna, dragostea mea... ce durează pe parcursul întregii mele căsnicii fericite, iată că nu ies din cuvântul tău: plec cu autobuzul de 11:30.

Se răsuci, îndreptându-și baticul cu cotul:

– Sunt cu mâinile ude. Sărută-mă și tu cum poți mai bine...

O apucau ușor de umeri și o apropiiai tot mai în durere, tot mai în disperare cu sânii de pieptu-mi. O îndepărtați apoi și o privii în brândușele obosite ale ochilor în care se zbătu, brusc, spaima – ori poate mi se năzări? – de mă cutremurai. Sărutai, pe rând, acele două viorele umede, apoi îmi depusei de trei ori sărutul pe cele două buze uscate:

– Fii fericită acolo unde te întorci, Mărgeluș...

– Fii fericit și tu, Sorine, acolo... Unde te-a exilat lumea și te-ai condamnat la singurătate, izgonitul meu drag...

Mă întorsei smucit, că zvâcni în creieru-mi urletul. În drum spre oraș, am călătorit cu acel „izgonitul meu drag” în jumătate de inimă. Cealaltă jumătate, nu e chiar o simplă metaforă, rogu-vă să mă înțelegeți, a rămas în aburii acelei bucătării de vară, acoperită și învelită jur-împrejur cu o foaie de cort. Și în acei aburi cu iz de piper și sarmale fierbinți, rămaseră să grijească vesela două mâini delicate ale unei femei ce continua să-și râdă de partea asta de inimă pe care o luasem cu mine. Pe seama celeilalte jumătăți ce rămase să sângereze prin colțurile umede ale bucătărioarei, soțioara-mi de celular n-avea cum să ironizeze. Din simplul motiv că nu putea nicidecum bănui prezența ei misterioasă în preajma-i.

În rest, Mărgeluș avea dreptate: eram într-adevăr un izgonit, pe care lumea, prin cruzimea, lașitatea, ipocrizia-i – ce retorică, Doamne! – l-a exilat și condamnat la singurătate. Îmi devenise, cu adevărat, în ultimii ani, tot mai potrivnică. Mi-a adus, să fie vreo zece zile de atunci, vecinul Roșior o antenă veche ce o găsisese în podul containerului său și mai prind uneori, seara, buletinul de știri la televiziunea noastră publică. În seara când se transmisese că Președintele verzilor, el și Premier, a declarat că a ieșit din Alianța ce conduce țărișoara, am băut o lingură de *valeriană*, după care era să-mi vomit intestinele. N-am deschis televizorul până în seara când alt lider de Alianță, speakerul, ceruse demisia Premierului, promițând că demisionează și dânsul, în felul acesta băgând Alianța 2 în borta fundului și urmând să se negocieze una nouă! Atunci mi-am zis: și un borât de boschetar, cu un creier cât măciulia chibritului, și-ar putea da seama că asemenea demisii duc inevitabil la alegeri anticipate. Deci și la revenirea comuniștilor la putere! Că populația amărâtă a guberniei R. Moldova, ce în acești aproape trei ani de guvernare democratică a devenit și mai săracă, nu va mai crede în promisiunile celor trei lideri de la putere care continuă să se încolțească, iresponsabili, ca hienele.

Și mi-am mai zis atunci (de-acum a câta oară!): codul genetic al acestei populații, inoculate cu viruși roșii aproape juma’ de veac și bătută cu biciul velicorus și în acești douăzeci de ani de democrație și independență de paie, îmi spuneam, de-

acum cătrănit de-a binelea, n-are cum în următoarele decenii să scoată din tulpina-i găunoasă vlăstari viguroși, capabili să relatinizeze această aripă înstrăinată de țară. Și să aleagă dintre acești vlăstari unii vrednici să diriguiască această fistichie R. Moldova. Măăăi, ce mi-a venit? De când am conținit să mai scriu pentru *Tribuna...*, jurasem doar să nu mă mai bag în lăturile politicianilor. Gata!

„ ... unde te-a exilat lumea și te-ai condamnat la singurătate, izgonitul meu drag...”, îmi văturează, în jumătatea asta de inimă ce-am luat-o cu mine, glasul ei cu lacrimă de romanță de adio. O bag în mă-sa de lume! M-a exilat, că mi-am dorit eu! Lumea din partea asta a Basarabiei m-a primit în casa ei, ca o mamă vitregă, dar blândă și înțelegătoare, însă proscrisul ei n-am cum să fiu! Pentru că nu din carnea și osul ei am ieșit în lumina și suferința pământului! Sunt exilatul Bucovinei (de-acolo îmi vine rădăcina tatei) și al oropsitului Ținut al Herței (el mi-a dat-o pe mama căreia i-am supt sânul). Ambele ținuturi, ocupate în 1940 de ruși și administrate de frații lor ucraineni pe care tancurile lui Putin îi strivesc în aceste zile „frățește” în Crimeea, m-au condamnat la exilul înstrăinării ce durează de-acum de câteva decenii. Groaza ce mă mistuie acum, simțind apropierea neantului, e că hleiul Mihorenilor mei, mângâiat cu o aripă de Codrul Cosminului, ar putea să nu-mi scoată de sub legea implacabilă a proscrisului nici învelișu-mi păcătos când mi-l va părăsi sufletul...

„ ... proscrisul meu drag...” Țăranii din Dușmani se repezără buluc să între pe cele două uși mâncate de rugină ale autobuzului de proveniență sovietică („Cum de data asta, cucoană columbiană, nu mi-ai zis și donjuan?”), și eu, intrând ultimul, mă pomenii sprijinit cu omoplații chiar de ușa din spate care se închise doar pe jumătate.

– Spuneți-i, oameni buni, clientului celuia cu *galstuk* (cravată) la gât să urce oleacă mai sus, se auzi vocea întărâtată a șoferului, – parcă-i chior și nu vede că nu pot închide ușa!

– Din cauza lui nu putem porni, și, uite, că stă ca un nesimțit! se revoltă o dușmăneancă mai din față. Țăranul cu ceafa-n nasul meu, cu un sac plin la picioare, mă buși cu umărul:

– Ridică piciorul, *inteligentule*, că nu poate închide ușa.

Mă executai imediat și cel ce-mi zise *inteligent*, recunoscându-mă, pesemne:

– Lăsați-l pe om în pace, că vine de la înmormântarea Aglaiei...

– Ginerile ei, vasăzică?! țipă femeia ce-mi zise nesimțit. Aista a furat-o pe Mărgeluș în ziua nunții?!

Toți pasagerii-dușmăneni răsuciră căpățânile spre mutra mea. Autobuzul porni.

– Bine a făcut!

– Mai băligat mire ca feciorașul cela al președintelui nu s-a mai pomenit în satul nostru!

– Dar ce folos, dacă... după doi ani Mărgeluș s-a întors în sat la cel dintâi, Dumnezeu să-l ierte...

– S-a întors, că unde să naști și să crești un copil, când umbli dintr-o *kvartiră* (locuință) în alta?

- Și-amu, care prost îi cumpără lui Mărgeluș o căsoaie ca aceea? Unul care are mulți bani va veni să trăiască în nenorocitul ista de Dușmani?
- Mi-a spus o cumătră că... n-a dormit nicio noapte în castelul acela de când a venit s-o înmormânteze pe maică-sa...
- Mai bine l-ar da primăriei să deschidă o grădiniță.
- Chiar așa, cumătră. Și-a face o mare pomană.
- Las' că, până la urmă, or veni și ceilalți copii ai Aglaiei – să-i ajute Dumnezeu să se întoarcă vii, că cele mai multe sicrie din Rusia vin cu moldoveni...
- Am auzit și eu la televizor: după *perestroika* lui Gorbaciov, în toate celelalte foste republici sovietice s-au întors nouă sicrie cu morți, iar cu moldoveni – mult peste șaptezeci.
- Măi, măi! Da' de ce oare?
- Că-s mai slabi și se lasă bătuti... și uciși.
- Nu-s mai slabi ai noștri. Îs mai proști: unde-i lucrul mai primejdios, rusul îi bagă pe dânșii...
- Așa-i, bre. Și în războiul din Afganistan au murit cei mai mulți de-ai noștri. Unde mirosea a moarte sigură, comandantii îi trimiteau pe moldoveni.
- Ei, nu ți-am spus eu că pe noi ne au de cei mai proști?
- Mai supuși, măi Vasea. Așa-i firea moldoveanului – îi moale de tot, bre: ce i-ai spune, unde l-ai trimite, el ascultă – înțelege ori nu înțelege că trebuie, dar ascultă și face ce îi spune rusul...
- Al treilea an de-acum democrații iștia mănâncă la rahat că ne duc în Europa, iar acum, pentru că nu pot împărți între ei milioanele furate și posturile, vor să răstoarne ei singuri guvernul lor și să-i aducă pe comuniști la putere...
- Lasă, măi Vanea, să-i aducă. Ai auzit tu vreodată, cât au fost ei la putere, ca miniștrii lui Voronin să se certe între dânșii? Furau și mai vârtos decât democrații iștia, se duceau și la vânătoare cu curve goale pe la banchete, dar cine știa despre asta?
- Da' ce-mi trebuia mie, Vasea, să știi ce fac ei? Eu îmi tăiam câte doi-trei porci la Crăciun, îmi umpleam toate poloboacele cu vin, că zahărul era mult mai ieftin, și mai vindeam vreo două tone. Ce ne interesa pe noi, măi Vasea, de ce culoare era steagul pe clădirea *selisovetului* (sovietul sătesc)? Eram mulțumiți, bre, că nu se ridică prețurile la pâine, cârnați și galoși!...

Pentru că întotdeauna, cititorule drag, am fost sincer cu tine, recunosc: acest dialog îl reproduc pe proaspăt, cu exactitate aproape, la căsuța-mi de vacanță (am ajuns între timp), tastându-l febril la calculator. Și pentru prima oară (o, această idee m-a terorizat de mai multe ori în ore cu disperări bahice...), la modul cel mai serios mi-a încolțit, în miezul zdruncinat al creierului, gândul idiot să mă sinucid. L-am admirat întotdeauna pe marele filozof român, proscris (unul, genial!), ca și mine (unul micuț, că nu pot ajunge măcar la genunchii lui, pe care, stând în scaun, frigul mansardei i-a lipit unul de altul, ca într-un sărut de gheață). Era și el obsedat de gândul morții, mai ales în ultimii ani de existență, dar... nu s-a sinucis! Putea lesne s-o facă, dar n-a făcut-o. Și nu din lașitate n-a făcut-o. Ca mine, acum. Trag sertarul de

jos de la garderobă – e aproape pe jumătate plin cu otravă pentru șoareci, șobolani. Îl închid cu groază. Tremur ca un osândit căruia i se ordonă să cerce cu limba tăișul toporului cu care, iată-iață, într-o sclipire neagră de secundă, călăul îi va tăia gâtul.

În tinerețe mai obișnuiam să memorizez citate, în special despre iubire, ură, amintire, viață, moarte etc. Pregătindu-mă de ziaristică serioasă, trăgeam nădejde că-mi vor prinde bine cândva la scris. Am mai și folosit unele gânduri din blocnotesul meu în câteva materiale publicate într-o revistă de prestigiu, până când redactorul-șef îmi sugeră delicat să-mi orientez tematica spre lucruri mai utile realităților pe care le trăim.

Dintre cele câteva ziceri ale lui Emil Cioran despre suicid (dânsul îmi era filozoful preferat al firii mele rebele), îmi amintesc doar de două, dar nu sunt deloc sigur că le pot reproduce cu exactitate. Ne ciondăneam cu colegii pe marginea afirmației filozofului că o carte ar fi o „sinucidere amânată” (ultimele două cuvinte, am impresia, le-am reproduș întocmai). Ne întrebam nervoși: ce-o fi avut în vedere Cioran – dacă te îmbogățești cu o carte, citind-o, mai prinzi la minte și amâni sinuciderea ori o amâni scriind-o? Dar ideea pentru care i-aș pupa picioarele-i înghețate în curenții mansardei e: nu s-a putut sinucide, pentru că i-a fost scârba deopotrivă și de viață, și de moarte. Nu știu în ce măsură a crezut taciturnul proscris în existența Paradisului pe lumea cealaltă, dar cred că-și da seama perfect că sinucigașii n-au nicio șansă să nimerească în Rai. Deci merită să schimbi o viață scârboasă pe o moarte la fel de scârboasă?

Mă ridic. Alerg. Telefonul l-am lăsat pe pervaz, în dormitor. Mă sună Rediș, firește!

- Tu încă n-ai ajuns în oraș?!
- Am ajuns... acasă.
- Unde, acasă?
- În paradisul meu.
- Dar cum ne-am înțeles noi, omule? Cum ajungi în oraș, îmi dai un bip!
- Nu te supăra, Nicule, minții cu abilitate. Îmi era complet descărcat...
- Acum îi încărcat?!
- Păi... l-am pus la încărcat adineauri, o cârpii iar cât se poate de credibil.
- Hai, grăbește-te! Peste o oră, toți vor fi prezenți. Vrei să-l superi pe Episcop? Dânsul n-a lipsit niciodată când îți discutam materialele. Prinde vreo mașină de ocazie!

Și-n clipa cea, nu știu cum mă împiedicai de un pantof rânjind cu pingeaua-n sus:

- Scuze – nu pot. Mi s-a dezbinat pingeaua...
- Care pingea?! urlă Nicu.
- De la pantof... În continuare, cârpeala fu mai ușoară: De-abia am ajuns acasă...
- Încalță ghetele!
- N-am ghete. Cele vechi sunt cu fermoarul rupt, altele noi încă nu mi-am cumpărat... („Măi, da' cum mi-a venit așa de ușor minciuna asta?!”).

- Să-ți rămână de cap cu încălțările tale! pufni mânios Rediș. Atunci, ce faci?
- Veniți voi la mine. Vom avea o ședință în deplasare.
Nicu făcu o pauză sinistă, după care:
- Și cine mă aduce pe mine în oraș dacă mă îmbăt?
- Vlădica. Dânsul are șofer, nu?
- Rediș făcu altă pauză, dar mai molcomă:
- Tacâmuri ai?
- Am trei farfurii...
- Cuțite?
- Unul...
- Furculițe, linguri?
- Trei furculițe... de aluminiu și o lingură...
- Masă? Scaune?
- Masă este. Și două scaune... bunicile. Mai am trei în pod... cam deșelate, dar... le bat câte-un cui acuși...
- Dă-le-n mă-sa! Îți aduc eu trei scaune... Tu mai dă cu mătura... Fă un pic de curățenie, că nu-ți vin boschetari... Dar față de masă ai?
- Am uitat s-o spăl... Dar așternem ziare...
- Să le așterni când ți-or veni curvele, mormăi morocănos Nicu. Mișcă-te, *pisateli!* Într-o oră sosim! Și închise.

Mă lungii radios pe pat. Ideea ce mă luminează când vorbeam cu Nicu era una de-a dreptul fantastică! Nu irosisem banii de pomană pe pastilele, pare-mi-se *Omega-3* se numesc, ce mi le recomandase la telefon doctorul George Drăgan. Mă sclifosisem tragic că uit de la mână până la gură. Că zăpăceala-mi crescuse înspăimântător: umblu prin casă cu șapca-n cap căutându-mi șapca; același lucru mi se întâmplase de mai multe ori și cu ochelarii; tastându-mi textul la calculator, îmi zboară uneori din minte cuvinte ordinare, de-mi vine să urlu de neputință! Uite că m-am îndopat cu câte o pastilă-n zi timp de... două săptămâni și... ce idee genială mi-a venit! Toată băutura și mâncarea ce va rămâne după plecarea musafirilor va încăpea frumușel în micuțul meu frigider și în beciul meu cu polițele gol-goluțe. Chiar acum le voi dezinfecă cu var – am o jumătate de vadră! Doctorul mi-a spus să înghit pastiluțe timp de patruzeci de zile, deocamdată. L-am întrebat – băutura nu-mi favorizează tratamentul, dar câte un pahar de vin, din când în când, se mai poate. Pentru mine, „din când în când” înseamnă (zilnic!) câte două, minimum, la prânz, și câte două-trei, cu vreo oră înainte de asfințitul soarelui, când mă lungesc sub nuc să liricizez. Versurile-mi ies lacrimogene, stropite cu sirop disperat. De-aș fi contemporan cu poezii Văcărești, i-aș face praf cu talentu-mi de rezonanță tragicomelancolică!

N-are decât Rediș să umple cât mai multe borcane cu vin, să nu se zgârcească să-și ticsească torbele cu cât mai multă haleală, și gazda, după plecarea lor, va găsi loc și-n congelator, așa micuț cum e (rugat fierbinte, Mișu mi-a cărat cu *Moskvici*-ul său un frigider vechi și mic ce-l cumpărasem de la piață cu cinci sute de lei) pentru pastramă, pulpe afumate, că n-au să le înfulece pe toate! – vin să susțină discuții elitiste, nu să-și burdușească pântecul! Atâta doar – nu m-am interesat: îl iau și pe

Rogoz? Că dacă vine și mâncăciosul de Mișu, treaba-i slută de tot. Dromaderul ar putea cere la plecare să-i dau și în sacoșă câte ceva, că Nadiuța, când se întoarce în cuibul conjugal cu plinul, își mai îmblânzește artileria coardelor vocale...

43.

E greu de crezut, dar te rog, cititorule, s-o crezi, pentru că la ce-ar mai servi și ficțiunea asta? – Dumnezeu s-o miluiască dacă aduce și ceva bun – ziceam, asta ce vă spun ține mai mult de fantastic, dar chiar în clipele când nenorocitul de Hary continua să stea în genunchi în fața Clavei, ținând între cele trei degete dolofane inelul de logodnă, ce aștepta, sărmanul, să alunece fatal pe degetuțul fin al femeii, chiar atunci sună și telefonul meu. Era nevăstuica-mi de celular:

- Ai ajuns cu bine?
- Am ajuns, iubito. Mulțumesc că-mi porți de grijă...
- În cele trei zile, înțeleg, nu era cazul să-mi spui... Dar azi, înainte de plecare, – vezi ce proastă am rămas? – chiar am așteptat să-mi propui să rămân la tine. Pentru totdeauna să rămân, Sorine!

Înghetai fierbinte, cu telefonul în labă, și începui să tremur. Răspunsei, cu dinții încleștați:

- Toader îmi spune, iubito, – și nu te mai da în spectacol. Sorin îmi ziceai atunci... când mă îndrăgostisem de tine, ca... un idiot de marcă. Nu poți înțelege că Sorin e un nenorocit care... a rămas îngropat într-o tinerețe ce s-a călătorit ireversibil? Acum îmi poți zice Toader... și fără desinență: Toader-boul... Sau: Toader-izgonitul, evadat în... baliga anonimului, că-i cam tot aceea...
- De ce-mi vorbești tu, măi..., în bătaie de joc, când eu sunt atât de sinceră cu tine?!
- Nu te cred! zbierai. De peste trei decenii nu te mai cred!

Urmă o pauză care mă ajută, cuprins de febra mâniei, să-mi bag un *captopril* sub limbă.

- E trist... Chiar dureros de trist e ce-ai spus acum... Și adăugă, de parcă scotea cuvintele ca pe niște hulubi bolnavi dintr-o tolbă, prinzându-i de aripile însângerate: Tu nu m-ai iubit niciodată, măi... Toadere. Ca pe o ființă vie, vreau să spun, care să-ți fie lângă tine până la adânci bătrânețe... Erai încântat de frumusețea mea... exterioară. Dacă ție îți place să spui că te îndrăgostisei, fie! Că te crezusem și eu atunci... Dar te îndrăgostisei de o păpușă, Toadere! Ce-ți aducea plăcere când bărbații, mergând pe stradă, își întorceau ochii spre mine... și toți prietenii îți spuneau că ai o soție tare frumoasă. Nu soție, Toadere! Păpușă îți eram. Dar păpușa ceea, dragul meu, mai avea și un suflet... Ori chiar nu ți-a trecut niciodată prin minte că-l are?!... Dacă mai vrei să-mi spui și tu ceva, sună-mă, că mi se termină contul... Eu, pentru azi, ți-am cam spus totul...

În clipele ce urmară, aveam senzația leșinată că mă aflu într-un cavou, întins și înțepenit pe-o laviță de beton rece-rece, urmărind cu un singur ochi deschis pe jumătate cum viermii mi se cațără pe piept, foind voioși, mlădiindu-și trupurile verzi

și adunându-se grămăjoară. Se arcuiau, aranjându-se cu capetele mici spre țâța-mi din stânga („Intenționează, nemernicii, să-mi devoreze, mai întâi, inima...”), și, dacă-mi pierise în gătlejul uscat urletul, îmi zisei (cugetul își mai fumegea viul) că ar fi bine să închid strâns și celălalt ochi..., că trebuie să mă concentrez („Cum s-o fac, dacă sunt cadavru?”), să mă concentrez neapărat, că jumătatea aceea, deschisă, de ochi continua să fotografieze, cu o plăcere sadică, fiecare mișcare a acestor devoratori nesățioși, care, în gheena lor cu foc veșnic, potrivit unei pilde a Mântuitorului, nimeresc, după moarte, sufletele celor păcătoși, ca mine.

Voi pune însă punct acestor reflecții oribile. Cel mai nimerit acum ar fi să mă dedublez și să-i dau posibilitatea celui alt narator să vă spună ce se întâmplă în aceste clipe în odaia mătușii Catinca...

– Întinde-i mâna, copilă, ce stai? o îndemnă mămuța Catinca, care, din tablou rustic, cu triluri de privighetori și „floricele pe câmpii”, părea coborâtă subit din tabloul *Ne jdali* (Nu l-au așteptat) al faimosului Ilia Repin. Femeia puse boțul de mămăligă înapoi în farfurie: Ori nu vezi, Clavo, că omul așteaptă?

Obrajii alungiți ai lui Hary deveniră văruiți impecabil și, așa cum sta în genunchi, cu inelul între cele trei degete durdulii, rugătoare, părea monumentul frânt al lui Franz Kafka din Praga.

Scena era, într-adevăr, cât se poate de penibilă. Și româncuța din satul acela de sub munte din Transcarpatia îl apucă de subsuori, pusă pe scâncet:

– Ridicați-vă, Harlambie Iulianovici, vă rog! Și îi smulse dintre degete inelul, punându-l iute în cutie. Na, mămuță, cutiuța asta și păstrează-o unde știi mata. Și ascultați-mă și pe mine ce am să vă spun...

Între timp, Hary își săltă fundul masiv, mutându-și-l pe scaun. Femeia își șterse cu podul palmei o bănuială de lacrimă de pe gene, apoi continuă, cu ochii închiși și răstignită moale pe rombii scoarței vechi de pe perete:

– Toți anii, nenorocita de mine, de când am fost plecată, eram sigură că m-a iubit... Da, m-a iubit! Doar își lăsa acasă, mămuță, când se certau, soția – cea mai frumoasă femeie din orașelul acela, și venea la mine... Țineam niște ghivece de flori în fereastră și, la un semn anume, când eram sigură că bărbatu-meu stă de serviciu lângă telefoane, la secția de miliție, îi deschideam și intra pe fereastră... Altfel nu se putea, că locuiam într-un cămin familial pentru muncitori – știți cum e... Și de plecat nu aveam cum, că aveam telefon în cămăruța cea și al meu mă putea verifica dacă sunt și după miezul nopții...

– Înseamnă că te bănuia că-l înșeli! Sau chiar știa că ești ușuratică...

– Poate că mă bănuia, mămuță, dar, mă aude Dumnezeu, nu l-am înșelat – of, unde i-a zburat sufletul, dacă și-a pus capăt zilelor? – decât cu ziaristul Marcu... Iar în ultimii ani, vezi și mata, îl înșel de-acum pe ziarist, atât de drag cândva mie, cu șeful ăsta al meu, care... a vrut adineauri să-mi pună pe deget inelul. Iartă-mă, Hary, că ți-am produs această supărare... Voi pleca la el când mă vei învoi pentru câteva zile... L-am rugat pe Marius să afle unde e acum... taică-său... Și dacă-l găsesc că e singur, îi voi propune chiar eu să trăim cum dorește el – în legea creștinească sau... în concubinaj... Am să-i spun, mai întâi, că l-am trădat, l-am înșelat cu un bărbat tot

nefericit ca și mine și care, zice dânsul, mă iubește... Dar dacă adoratul meu e cu Mărgeluș a lui și o duc în pace și înțelegere – el are să-mi spună neapărat, atunci, Hary dragă, mă întorc la tine, chiar trecem cu traiul în casa ta făloasă, o luăm și pe mămuța... Și mă voi obliga să-l uit... Și am să-ți fiu o soție credincioasă și gospodină, cum n-a mai cunoscut o alta satul ăsta al tău... care a devenit și al meu...

– Nu te mai las eu să te duci nicăieri! gemu omul, turnându-și paharul plin, apoi, umplându-i-l și pe-al mătușii. Mămu... Catinca, spune-i să renunțe la gândul ista tâmpit, că mă scoate din sărite... Și sorbi licoarea gălbuie cu atâta descătușată patimă, că l-ar invidia și Ion Rusu, un prieten de pahar mai vechi de-al său, care își câștigă, cu acordeonul, pâinea și aromatul *uzo* undeva într-o tavernă din Atena.

Clava se posomorî, iar mămuța se învioră – ori pentru că i se turnă o porție egală cu cea a fostului secretar, care din al doilea cap al Fundoaiiei când erau în colhoz deveni primul cap, pentru că aproape toți fundoienii își dăduseră cotele în asociația lui, ori, poate, se învioră pentru că se ivise ocazia să vină și ea cu un sfat? Și, deșertând paharul până mai jos de jumătate, le spuse rar:

– Voi îmi sunteți tare dragi amândoi, dar te-aș ruga, copilă, să te duci să încălzești mămliguța și friptura, ca să putem termina vinișorul ista, că omul a adus poama tocmai din Basarabia, că la noi, știi bine, vie este tare puțină și vinul, dacă-i fără zahăr, e ca borșul... Și pentru că trista ei chiriașă continua să stea răstignită pe rombii scoarței țesute de mâinile ei în tinerețe, și pe asta din urmă, ca și scoarța, n-o mai refaci ca la început, bătrâna mai adăugă: Eu chiar te rog să nu te superi, draga mamei, pentru c-ar ieși că țin cu dânsul, dar eu, în locul tău, măcar că te sfătuiam cândva să te duci să-l cauți, că-i tata băiatului tău... Și mămuța se opri. Ori ca să-și bea vinul ce îi mai rămăsese ori că observase: Clava deschise larg ochii, țintindu-i spre ea.

– Zii mai departe, mămuță, că n-am înțeles...

– Dar ce-i de înțeles aici? Că dacă îi erai dragă cu adevărat lui Marcu acela, cum spui, și dacă a ajuns să rămână fără soție, nu era normal să te caute el? Că-i bărbat, dragă Doamne, ori nu-i bărbat?

– De unde știe el că sunt văduvă?

– Nu știe că ești văduvă, dar, dacă te-a iubit așa de tare când îi dădeai drumul pe fereastră, de ce nu s-a interesat măcar de copilul lui? Și pentru că zări cum se rumeniră de plăcere obrajii bogați în vitamine ai lui Hary, lansă și o ipoteză ce amintea uluitor de una a lui Confucius: Nici focul care ne încălzește soba, nici apa ce ne potolește setea și hrănește pământul și nici chiar dragostea nu-s mai scumpe ca omenia: Un bărbat care nu se îngrijește de copilul lui nu poate să aibă omenie. Iar dacă n-o are, de unde dragoste pentru femeia care i-a adus pruncul pe lume?

Se lăsă o tăcere ce dădu peste Clava ca un nour de pucioasă, făcându-i inima o mingiuță din fontă, și aceeași pauză de tăcere îi scoase în ochi nefericitului Hary atâta lumină de jilavă speranță, încât bărbatul bolborosi, înecându-se cu silabele:

– Eu, mămu... mă...muță, pentru cu-cuvintelea estea, n-am să te uit niciodată și..., chiar dacă ea... are să plece la Marcu cela și... are să ră-rămână cu dânsul, eu totuna am să am grijă de mata să nu-ți lipsească ceva cât îi trăi...

44.

- Dă-i drumul! ordonă Directorul-regizor.

Actorul reproduce, fără să-și arunce ochii în foile de pe genunchi: *V-am spus din capul locului: îmi zice Micu. Numele meu mic, cel adevărat, e unul normal, dar toți, absolut toți îmi spun Micu. „Cum o mai duci, Micule? Tot acolo ai serviciul, dragă Micule?” Dragă Micule! Fariseii! „Cum se face, Micule, că-n ultima vreme nu te vedem?” Această întrebare mi-o pun mulți. Idioții!*

„Pe unde naiba umbli, Micule, că nu te zăresc?” Sau:

„Ai fost plecat, mă Micule, din oraș, de nu mai apari?”

Directorul face semn autoritar să se oprească:

- Scoate prima frază în întregime. Hai, văd că nu-ți place, dar prea te repeți. Adugă, mă, după „Cum o mai duci, Micule?” (dictează): „ ... mă întreabă deseori colegii” și, în continuare, lasă cum este.

Hotingeanu își notează în pagină, apoi continuă: *Am alergat la bucătărie – un pic și-mi dădeau în foc fasolele. Și, întorcându-mă, m-am împiedicat de Doruța! Pisica mea...*

Regizorul sare enervat:

- Scoate! Niciun fel de fasole! Și niciun fel de pisici! Doar ne-am înțeles la prima repetiție, nu?

Actorul își notează cu pixul în pagină, apoi: *Sună cineva la ușă. Să merg să văd: cine mai are nevoie de unul ca mine? Două țigănci. Au venit cu cerșitul. Vor bani. Le-au ars casele și au rămas, sărmanele, pe drumuri! Cam o dată-n două săptămâni îmi sună la ușă țigăncile și-mi spun că le-au ars casele...*

- Stop! Stop! Tu nu le vezi zilnic, omule, pe scaunele de sub acoperișul fațadei fumând și scuipând? Vrei să audă țiganii că-i criticăm din scenă... și să-mi stropească cu căcat afișele?

- Atunci... ce mai rămâne, domnule Director, din piesa mea? întreabă, cu scâncet artistic, Marius.

- Ehe-he-he! Tu crezi că eu am să mă limitez la textul tău? I-am comandat de-acum lui Mișu Blanc muzica, i-am lămurit și coregrafei ce are de făcut... Pe cele două iepe ale tale care-ți storc energiile de mascul am să le pun să danseze... Să-ți faci fundalul cu bucle lor sexi! Ele vor înlocui, cu plastica lor, cele două pisici ale tale, la care așa de mult ții. N-ai nicio grijă: ne vom încadra în vreo oră și-i prea destul pentru un spectacol ca acesta... Hai, dă-i bătăi!

Actorul se concentrează: *Mă numesc Micu ...*

Regizorul-Director explodează:

- Șterge! Las-o dracului cu revenirile astea! Ce, nu-i clar că ești Micu?

Marius stă în cumpănă, dar continuă: *Ar fi trebuit, de mult ar fi trebuit să întreprind ceva ca să trăiesc și eu cum trăiește toată lumea. Dar nu-mi stă capul la asta. Nu sunt născut pentru așa ceva. Dacă m-aș hotărî să vând casa părinților, cu hectarul acela de pământ bun, aș putea să deschid o afacere. O cizmărie, bunăoară. Credeți că nu m-ar duce*

capul să repar încălțăminte? Dar, de vând casa, trebuie s-o vând împreună cu cele două prispe, unde tata își cânta, poate, unica romanță de la început până la capăt...

Să-mi cânti, cobzar bătrân, ceva,

Să-mi cânti ce știi mai bine...

– Dar tu cânt-o! De ce n-o cânti?

Marius îngălbenește subit:

– N-am voce, domnule Director...

– *Krâșka* mă-sii! N-am știut de asta... Dar ce vrei – să ți-o cânt eu? Și chiar pornește să cânte:

Căci vin ți-oi da și bani ți-oi da

Și haina de pe mine...

Are voce puternică Directorul. A făcut și cursuri de canto când era student.

– Cum te-am angajat eu, bucovineanule, fără să știu că nu poți să cânti? În teatrul meu toți cântă! Nici auz muzical n-ai?

– Auz am bun, dar voce nu prea...

– Păi eu... nu-ți cer să cânti ca... Robertino Loretto! Îți cer eu să cânti *Jamaica*? Cântă și tu cum poți, că nici tatăl nenorocitului ăsta de Micu nu era interpret de operă! Nu scrii tu că o cânta și el – îmi place și mie romanța asta – când se întorcea beat criță de pe la hramuri? Era să plâng când am citit fragmentul ăsta... Că și peste taică-meu dădea jalea când lua vreo cinci-șase pahare-n plus... Haide, cântă aceste două strofe, să vedem...

Hotingeanu, de data asta nu îngălbenește, dar își rumenește încrâncenat monitorul, încrețindu-și fruntea. N-avea încotro – indicațiile regizorului sunt obligatorii pentru un actor, cu atât mai mult, că ele veneau direct din gura Directorului și se îndreptau tot direct spre un actor fără familie, care-și găsisese adăpost într-o cabină de machiaj, tot din mila Directorului, care, uite-l, așteaptă să deschidă gura. Și Marius o deschise!

Să-mi cânti, cobzar bătrân, ceva,

Să-mi cânti ce știi mai bine...

Căci vin ți-oi da și bani ți-oi da,

Și haina de pe mine...

Regizorul îi făcu semn cu luciul pleșului să continue. Și Marius, de-acum înviorat de-a binelea, purcese mai departe: *Tata o cânta, de obicei, toamna, când începeau hramurile în satele noastre... Când se întorcea de la verii săi pe două cărări. Ajuns acasă, de căuta gălceavă, maică-mea îi amintea încă și încă o dată cum a bătut-o taică-său cu biciul ca s-o dea după un bețiv ca dânsul. A obligat-o să se mărite, pentru că se trăgea, dragă Doamne, din gospodari înstăriți, cu pământ mult și bun. Și atunci peste tata se năpustea, ca o negură, jalea...*

Lăsați-mă lângă pahar

Cu soarta ne-mpăcată,

Să beau, să plâng, apoi să uit

De ce-am iubit odată...

– Prea bine! exclamă Directorul, netezindu-și porțiunea modestă de la ceafă din frizura cârlionțată din tinerețe. Să nu spui niciodată prostia că n-ai voce, auzi? O ai cât ți-a dat-o și ție Dumnezeu. Continuă!

Marius se uită-n foi („Încearcă să reproduci întocmai textul, chiar dacă-i al tău, când ești întrerupt după fiecare două-trei fraze!”). Continuă, oftând: *Și-și lovea capul de perete – ah, bietul de taică-meu! – după ce-și isprăvea cântecul. Doamne, n-oi fi moștenit de la tata gena conștiinței morbide că toate sunt zadarnice în lumea asta?...*

„Tată, de ce nu te hotărăști să ridici o casă nouă, doar ai, de peste douăzeci de ani, toate materialele de construcție?” îl întrebam noi când am crescut mai mari.

„La ce bun? răspundea melancolic, aprinzându-și o altă țigară. N-avem noi unde locui?”

„Dar nu vezi, omul lui Dumnezeu, venea să ne susțină mama, că degrabă bojdeuca asta cade peste noi? Doar ne-am înțeles după nuntă cu dumneata – mama i-a zis toată viața „dumneata”: ridicăm căsuța asta nenorocită, să avem unde ne da deoparte cu copilul nostru, băiețelul, și pe urmă construim o casă ca toată lumea?!”

N-a fost să fie. Casa a fost ridicată. Dar peste treizeci de ani, de către ginerele său...Din aceleași materiale. Tot așa era și cu mersul la biserică. Mă întorceam cu mama, în fiecare duminică, cu miros, în nări, de tămâie și-l găseam recitindu-și – a câta oară?! – vreun manual din anii de gimnaziu.

„De ce nu vrei, tată, să mergi cu noi la biserică?”

„Ce am de făcut eu la biserică?”

„Uită-te la el! Ce are de făcut la biserică?! ne venea iar în ajutor maică-mea. Să te rogi lui Dumnezeu și dumneata, cum face toată lumea!”

„Eu nu pot să-i vorbesc lui Dumnezeu, măi femeie, în prezența satului”.

„Dar când poți să-i vorbești dumneata Lui?”

„Când sunt singur. Tare, tare singur...”

„Dar când ești dumneata tare, tare singur?” nu se lăsa mama.

„Când mă apasă deznădejdea...”

„Și de ce te apasă deznădejdea, omule? Spune-mi să știi și eu!”

După câte îmi amintesc, la această întrebare, tata nu i-a răspuns mamei niciodată. Cel puțin, în prezența mea. Mie, da: „Pentru că toate sunt zadarnice pe lumea asta, băiatule...” Asta era filozofia lui. Filozofia lui despotică, păguboasă – oare? – ce mi s-a transmis, poate, și mie ca un blestem...

Directorul îi face semn:

– Cred că ne oprim aici, pentru că... trebuie să mă întâlnesc cu Episcopul. Măi, da' tipa asta nouă din fruntea Ministerului de Educație îi dată dracului! Lumea bârfește că-i gagica Prim-ministrului – frumoasă muiere și-i încă domnișoară! Și vlădica se frământă ca pe jăratric – zice că tipa asta a adus din România, în zeci de mii de exemplare, un fel de enciclopedie, lucrată de francezi, după care se va face educație sexuală în toate școlile noastre – au trimis enciclopedia ceea de-acum și în școlile

sătești. Și-mi zice să intru cu el la primarul nostru din municipiu, că mi-i prieten, să-l rugăm să intervină ca să fie sechestrată porcăria ceea și băgată undeva într-un depozit... Că-i o porcărie, într-adevăr, măi Marius! Și-a cerut scuze, că suntem în post, și mi-a citit la telefon un fragmentel – autorii francezi vor să-i învețe pe gimnaziștii și liceenii noștri cum să excite femeia cu limba! Ha-ha-ha! Satul arde, dar baba se piaptână! Se împlinește, iată, o lună de când reprezentanții celor trei partide din guvernul cu Prim-ministrul decapitat, care mi-a rămas simpatic, că-s și eu verzișor de-al lui, duc tratative să reînvie din moarte clinică *Alianța 2* și să înjghebeze una nouă și nu le iese niciun rahat! Directorul se ridică sprinten: Merg cu Episcopul să pun un cuvânt, dar nu știu ce-a face Preasfinția Sa cu ceilalți primari din sate, că, dacă și ei sunt din partidul verde, ca și doamna ministru, nu mai scapă copiii ceia de educație sexuală pariziană. Se întoarse să se ducă, dar brusc se opri, privindu-l pieziș: Istoriile astea cu prispa unde-și cânta tata romanța, cu refuzul de a merge la biserică, cu... deznădejdea ceea a tatei, precum că toate în lumea asta sunt zadarnice vin dintr-o experiență biografică a ta?

- N-am tată...
- E mort?
- S-a împușcat...
- Ce vorbești? se miră aproape actoricește Directorul.
- Dar nu era tatăl meu adevărat, vorbi gura de una singură, de parcă o împinse duhul cel rău ce-i amărâse anii de copilărie.
- Iartă-mă, că mă bag în suflet: dar cel adevărat?
- Biologic, vreți să spuneți? Păi... nu știu cum arată... Nu l-am văzut și nu m-a văzut încă...
- Mă înnebunești! exclamă Directorul, făcându-le violent din laba-i conducătoare celor doi lucrători de scenă să dispară. Și nici nu-i cunoști numele?
- Sorin... sau Toader Marcu... E un ziarist...
- Măi băiatule! Și tu să nu-mi vorbești până acum de asta? Eu cu tat-tu o dată... am călcat și iarba într-o poiană cu două gagici... De când soția îi plecată la fiica lor, undeva peste hotare, s-a mutat la căsuța lui de vacanță și trăiește, mi-au spus, într-o văgăună, lângă pădure... A rupt-o cu *Tribuna*...Nu mai publică nicăieri. Păcat. Acuși îi aflu de la Rediș... telefonul... Și Directorul scoase celularul din buzunar.
- Vă rog! Nu trebuie!
- Bine, se învoi șeful. O lăsăm pe altă dată... Următoarea repetiție ai s-o faci cu Patrașcu. Sunt invitat în România, la un festival de teatru. Și coborî scările.

Mergând spre cabină, simți că-i apasă ceva pieptul. Se mai și enervase la repetiția asta, pentru că una e să suportți văzându-l pe regizor cum taie dintr-un text oarecare dramatic ce urmează să-l memorizezi, și alta e să-ți calci pe inimă văzând cum îți scoate fraze întregi din textul zămislit de tine însuși. Și pe care îl cunoști aproape pe de rost, pentru că a trecut prin flacăra neuronilor tăi, s-a scurs, cuvânt cu cuvânt, propoziție cu propoziție, prin floarea de măr sau prin frunza îngălbenită de tristețea toamnei ale sufletului tău.

Descuie. Intră. Își scoate scurta, pantalonii, după care se întrebă: nu era mai bine să bea, mai întâi, un ceai cu o hrincă de pâine cu unt, că-l cumpărase proaspăt azi-dimineață? Renunță însă. Și când întinse mâna să ajungă telecomanda, răsunară două bătăi în ușă, după care lunecară cu pași moi în cabină cele două colege, Vica și Nora.

– Bună seara, donjuanule, șopti cu miere blonda Vica, făcându-și loc pe divan, la picioarele gazdei.

– Nu-i prea devreme să te culci, scumpule? îl întrebă rotofeia Nora, trăgând zăvorașul la ușă, apoi lăsându-și fesele pe scaun.

– E prea devreme, într-adevăr, confirmă și Vica, strecurându-și mâna sub plapumă: Nu-ți era dor de noi?

– Cum să nu-i fie, prieteno, dacă azi se împlinește exact o săptămână de când nu ne-am iubit... Noi îți suntem tare devotate, Marius, – cred că ai înțeles asta, nu? Dar colegul din așternut tăcea: Spune-i și tu, Vica, – de ce tace?

– Tace, pentru că nu ne crede, și-i apucă oșteanul, sub plapumă, învârtoșat de-acum: Ne crezi ori nu ne crezi, dragă Marius?

– Vă cred, începe a tremura actorul.

– Vrei căluțu, iubitul?

– Lasă-mă cu întrebările, geme flăcăul.

Blonda pornește să-și scoată acoperământul. Nora sare, aprinsă, de-i smulge plapuma. Trage fermoarul la poșetă, scoate pachetul cu șervețele igienice. Și începe, de-acum fără grabă, să grijească soldățelul, gata să plesnească în poziția de raport în fața generalului. Când îl aduse la condiție, rotofeia se lasă în genunchi. Vica, în spatele prietenei – Evă îmbujorată de nerăbdare despotică, înghite în gol, rugându-l șoptit pe răstignitul pe cearșaf zvârcolindu-se: „Geme mai încet, Marius, că se aude până la omul de serviciu...”. Apoi, pe înnebunita de Noră, cuprinzându-i umerii dolofani: „Mai gingaș și tu, scumpo, că eu... ce mă fac dacă nu rezistă?...” Și o mai așteaptă să-l soarbă cât ai devora un sfert de țigară, apoi o smulse, încălecându-l.

Temerea nervoasă a Vicăi se adeveri – căluțul fu scurt de tot. Pentru că explozia răbufni în ea ca o înțepătură leșinătoare de jungher. Coborî decepționată, fulgerându-și prietena ca pe o cățea ce i-a înghițit, hulpavă, și tainul ei:

– Proastă nesățioasă! Parcă scăpasei din pușcărie. Trebuia să-l aduci în așa hal? Și, în timp ce cântărea în mâini blugii: Hai, întoarce-ți batoza – să văd ce are să-ți faci...

Nora, în fața oglinzii, termină să-și dea buzele cu ruj:

– Nu te mai supăra și tu, Vico... N-a rezistat, pentru că... a fost prea flămând. Trebuie să-l convingem să facem mai des...

Actorul privea fix în tavan și pe fața lui obositor alungită înflori o înviorare, care ceru imediat un fluture de zâmbet cu aripi roz:

– Directorul mi-a spus azi că... cele două iepe ale mele – reproduc întocmai, nu vă ofențați – vor fi puse în spectacolul ăsta nou al meu să-mi facă fundal liric cu fesele lor goale...

– Adică noi?! sări actrița Vica.

– Îl bag în pi..a mă-sii! făcu neașteptat de melancolică actrița Nora.

– Nu te juca cu el, deveni gravă Vica. De câte ori a spus-o: actrițe are prea multe. Ai să vezi: dacă-i vin niște găgăuți de absolvenți de pe la Sorooca, bunăoară, îi angajează la sigur! Iar iepelilor lui Marius le dă un genunchi în fund! Începe chiar de azi o cură de slăbire...

– Dar până la venirea lui Marius, n-am fost și iepelile lui? făcu doi bujori indignați în obraji Nora. Scuze, iubitele...

– Nicio problemă. Nu-i un secret pentru nimeni...

Vica, pe marginea divanului, nu se grăbește să renunțe la costumul Evei. Și Marius, privindu-i statuia cu umerii miniaturali, gâtul fin și sânii mici, dar bătaios de plini, își zice că seamănă uimitor cu Lunița lui de cândva – cum nu și-a dat seama el până acum de asta? Și începu iar să-l sângereze reproșul: că niciodată, chiar niciodată când a plecat la Fundoiaia să fie o zi-două cu mama, n-a căutat s-o vadă pe fetița iubitei lui. O fi terminat, pesemne, și clasele primare? De la Lunița te poți aștepta la orice surpriză – dacă fetița aceea e totuși fructul dragostei lor, zămislit atunci în camera căminului? Doamne, atâția ani își trimite blestemele spre acel Marcu, care nu s-a interesat niciodată de dânsul, iar el, Marius, comite – așa iese! – aceeași mârșăvie! L-a convins doar atunci că ticălosul de Alexei Mironovici, directorul, nu poate avea copii – dar cu cine a făcut fetița?! De ce n-a căutat s-o vadă pe Lunița? S-o întrebe... S-o descoase... Ciudat... Nici nu-și dă seama dacă a dorit vreodată de-atunci s-o întâlnească. Parcă a murit într-însul dorul de ea... De ce? De când? Poate din ziua când i-a spus în față – și-i păruse cât se poate de convingătoare în clipele acelea – că a aruncat plodul ce trebuia să fie și primul rod al iubirii lor atât de chinuite? S-a zdruncinat ceva într-însul atunci...

Nora își scutură amenințător sânii deasupra obrazilor supti ai actorului:

– Ai să mai vrei? Să te mai așteptăm?

– Răspund numai la prima: n-am să mai vreau.

– L-ai auzit, Vico? Îmbracă-te.

– Da' poate el vrea numai cu mine? întoarce capu-i mișos și provocator Vica. Și își strecoară silueta de știucă bronzată în așternutul lui Marius.

– Nu ne-a fost așa înțelegerea, prieteno, protestează cu mirarea sprâncenelor încrețite Nora. Nu-i onest din partea ta. E trădare chiar.

– Ar fi trădare dacă aş face-o pe ascuns de tine. Poate s-a săturat și el să-l împărțim între noi? Așa-i, Marius? Hai de azi să ne mai iubească pe rând, ce zici?

– Mie mi te adresezi sau lui?

– Sigur că ție. Cu toate că, dacă e să procedăm cinstit, el ar trebui să decidă. Hai, hotărăște tu, Marius. Și Vica îl sărută fierbinte pe uscatul buzelor.

Urmă o pauză bună să aștepți să fiarbă mămăliga când ești flămând ca o fiară.

– Azi am observat că... Vica seamănă mult cu prima mea dragoste și...

– Și? gemu gros Nora.

– ... vreau să rămână ea, sfârși bărbatul pe muchia unui rechizitoriu.

– La ce seamănă – la țâțe?

– Da, recunosc actorul, ca un copil cuminte.

– Și mai la ce? stăruie Nora – panteră nerăbdătoare și nervoasă.

- La umeri...
- Dar fundulețul? Vica aproape că nu-l are – prima ta iubită tot așa-l avea?
- Începi să mă iriți, Noro. Ești geloasă ca o târfă abandonată de boschetari – ce a dat peste tine, prieteno?
- De azi nu-mi mai ești prietenă, trădătoare! Și Nora se întoarse masiv, trase zăvorașul și ieși, trântind ușa.

Vica se lipi de corpul bărbatului. Tremura:

- Iartă-mă, Marius, iartă-mă!
- Pentru ce să te iert, Vico?
- Pentru că... seamăn cu prima ta dragoste... Și pentru că m-am băgat în așternutul tău și... m-ai ales pe mine...

Marius îi strivi cu pieptu-i împădurit sânii, apoi alunecă, de trase zăvorașul la ușă. Reveni în așternut, punându-i capul pe umăr:

- Și pentru ce ar mai trebui să te iert, Vico?
- Pentru că-mi ești drag... M-am îndrăgostit de tine de cum te-ai angajat... Când te-a prezentat Directorul întregului colectiv... Am umblat aiurită mai multe săptămâni și n-am mai îndrăznit să mă apropii de tine – nu mă ajuta Dumnezeu să nimerim în aceeași distribuție... Și am rugat-o pe Nora să..., că-i mult mai curajoasă... Ea știe ce simt pentru tine – de ce se supără? Și începu să plângă.

Marius o lăsă să-i curgă în voie lacrimile – nu erau actoricești oare? – i le șterse de două ori cu dosul palmei și pentru prima oară, în mulții ani de când n-o mai văzuse, făcu următoarea descoperire: de ce oare Lunița nu plânge? Niciodată n-a văzut-o să verse o lacrimă. N-a avut, poate, motive de plâns, ca s-o vadă el? Sau o fi plâns cumva, dar dânsul n-a știut cum s-o vadă plângând?...

45.

– Stând așa, lungit pe divan în așteptarea musafirilor, trecură iar, clătinătoare, prin creierul meu acele cuvinte de rămas bun: *Fii fericit și tu, Sorine, acolo... Unde te-a exilat lumea și te-ai condamnat la singurătate, izgonitul meu drag...* În acele clipe nu mă simțeam deloc întreg. Nici aici, la căsuța mea, unde de fiecare dată îmi recapăt echilibrul, când mi-e zdruncinat. Căci m-am întors, cum constatasem în drum, venind de la Dușmani, doar cu jumătate de inimă. Cealaltă jumătate rămăsese să se zbuциume prin colțurile umede ale bucătăriei de vară ale soacrei mele călătorită în cealaltă lume. În bucătărioara aceea ce plutea în aburi cu mirosoare de sarmale și piper, unde au rămas să spele vasele două mâini de femeie ce mă mângâiau atât de frumoase și atât de mahnite în cei doi ani de căsnicie. *Izgonitul meu drag... Izgonitul meu drag...* Așa e. M-a izgonit lumea care a pierdut orice interes față de mine... Dar m-am exilat și eu singur, căci pierdusem și eu orice interes față de ea. Condamnându-mă la singurătate. În valea asta împădurită, unde nu știu dacă schimb vreo frază în două-trei săptămâni cu vecinul serelor (căci a mai apărut lângă cea veche una și mai solidă) și, poate, cu Roșior, râvnitorul să-și cumpere o garsonieră într-un cămin.

Dar îmi ridic fundul, că trebuie să eliberez masa din bucătărie și s-o aduc în cameră. Ceea ce și fac. Caut în garderobă un cearșaf mai curat și învelesc masa (Nicu

nici nu vrea să audă de ziare – zice să le aștern când îmi vor veni gagicele!). Clătesc în cratița cea mare cele trei farfurii, le șterg – măi, da'-s unsuroase rău ambele șervete de bucătărie! – renunț și le clătesc iar, punându-le cu gura-n jos pe pervaz. Aduc din bucătărie cele trei furculițe de aluminiu și lingura, le frec cu spălătorul și le pun deasupra farfuriilor – să se usuce. Câte scaune a zis că-mi aduce Rediș? Trei? Înseamnă că el îmi cară-ncoace pe amândoi – îl ia și pe Mișu! Mâncăul! Cu ăsta, nu știu dacă-mi va mai rămânea ceva bucate după plecarea lor – Rogoz halește de usucă!

A zis că sosesc într-o oră? Atunci, reușesc să mătur un pic în cameră. Mă apuc. Dau cu mătura. Și cu atenție mare – să nu stârnesc praful. Trec în coridoraș. Apuc fața de masă cu un curcubeu de pete cu care învelisem etajera cu cărți, o ciuciulesc și-i fac vânt pe divan. Aranjez un pic și cărțile – să se vadă că vin la un... *pisateli*, cum îmi spune în bătaie de joc Rediș. Dă-l naibii! Mă doare-n fund – scriu, ca să nu înnebunesc. De singurătate. De amar. De dor de scris, la urma urmei! De ce m-am dus la ziaristică? Nu ca să scriu? N-am stricat hârtia atâția ani pentru ziarul raional și pentru *Tribuna...*, ca să-mi câștig pâinea? Acum scriu la calculatorul ăsta, din prima generație, probabil, ca să nu mor. De urât. De tristețe. Scriu ca să mă încurajez? Să mă întăresc în încăpățânarea-mi de a lăsa ceva în urma mea? Pentru cine? Pentru Nătălița? Pentru odorul ei, Sorinel și nu țin minte mai cum? I-au dat numele cu care m-a rebotezat soră-mea de cum m-am născut – am semnat cu el și articolele de ziar mulți ani. Dar i-au lipit lui Sorinel și un al doilea nume, că ginerele-mi e columbian, campion la alergări pe distanțe lungi, adică fondist. Oare m-a ajuta Dumnezeu să-l văd vreodată? Pe Sorinel să-l văd. Și, dacă-i mare alergător și e un mulatru tare frumos, cum îmi spunea soacră-sa și soția-mi de celular, a cucerit-o pe Nătălița! Cu ajutorul blestematului ăstuia de internet! Care-i lipsește pe copii de vraja cititului de carte – cea mai încărcată de visare și de înțelepciune ocupație pe care a inventat-o omul după ce a fost izgonit din Paradis.

Cred că v-ați priceput că-s pus pe bancuri – au să aibă nevoie Nătălița mea, Marius ăsta, actorul, care, zic Rediș și Rogoz, seamănă leit cu mine, de cărțile mele? Sau, poate, moștenitoru-mi de la separatiștii din Tiraspol? Să-mi fi născut și Adela vreun fiu? Ca să am cui lăsa moștenirea! Cei din Columbia la sigur nu se vor grăbi încoace, la sau după moartea mea, să-mi moștenească „vila” arătoasă! Adela, cu fătul ei, dacă l-a născut, – așijderea, pentru că nu-și lasă ea benzinăriile, proprietatea ilicită a soțului, băgat în pușcărie, ca să caute cumpărători pentru o casuță amărâtă, acoperită cu ardezie! Unde ea și-a pus la bătaie jucăria pare-mi-se în două rânduri. A rămas doar actorul... care locuiește, sărmanul, în cabina de machiaj... Of, că mă ustură uneori dureros dorul după maică-sa... Unde ești tu acum, româncuță Clava? De câte ori mi-ai deschis tu fereastra să alunec în brațele tale moi, tu, minune a tandreței! Când se băga între mine și Mărgeluș pisica neagră a discordiei, la tine, româncuță-ruteancă transcarpatică, căutam înțelegere și alinare. N-ai încercat niciodată să mă descoși să aflî: ce nu puteam împărți, eu cu Mărgeluș, de nu se mai aciuia tihna și pacea în familia cea a noastră? De dragul mângâierilor tale, mă

furișam eu printre copaci, ca un hoț de alinări străine, așteptând uneori ore întregi să apară semnul în fereastră...

Se aud claxonări afară: au sosit musafirii! Alerg să-i întâmpin. Mă împiedic de mătură și, căzând, deschid ușa cu capul. Mă ridic. Aud iar claxonul. Mă mobilizez. Ies. Culeg șapca de pe scări, mi-o apăs pe cap și-i văd pe toți... tuspatri ieșiți din mașină. Oare cine-i al patrulea? Ne strângem mâinile. Nicu mi-l prezintă:

- Știi că vă cunoașteți: domnul Sergiu, cu vilă mândră în creasta dealului și inginer mare la fabrica de vinuri și coniacuri – cred că i-ai probat *Voievod*-ul?
- I-am probat, recunoscui, surprins plăcut.

Domnului Sergiu îi strâng mâna, cu Mișu mă îmbrățișez camaraderește, cu Episcopul, creștinește, iar lui Rediș nu-i pot strânge mâna, pentru că amândouă îi erau ocupate. Rogoz dă să-i ajute, dar Nicu îi spune să ia alte două torbe din portbagajul deschis. Episcopul îi face semn șoferului să plece, rămânând să-l sune când să vină după ei.

Intrăm în cameră noi doi. Rediș scoate merindele, vrând să le pună mai întâi pe *lejanca*:

- Nu poți așterne ziare pe mizeria asta?

Mizeria era o plapumă veche la care renunțasem de mult. Înșfac ziarele de pe televizorul în moarte clinică și le aștern rapid. E bine.

– Pune farfuriile celea pe masă... Măi *pisateli*, eu nu pot pune mâncarea în leproșeniile astea! Și... ai învelit masa cu un cearșaf, măi?! Doamne-Dumnezeule! Ia-o rapid, că am adus eu o față de masă de-acasă... Și Nicu scoate, scuturând-o în alb aprins, o față de masă ca omătul. Îl las s-o aștearnă el:

– Am să ți-o las ție cadou, *pisateli*. Numai, după ce ne ducem, s-o speli, bine? Detergenți ai? Nu-i răspund. A înțeles – e băiat priceput: Toadere dragă, nu-i o tragedie că te-ai mutat aici – ai să trăiești mai mult în aerul ăsta. Dar mai cumpără-ți săpun...

– Săpun am! sar sprinten.

– Am văzut eu că ai o așchie de săpun de baie, dar mai cumpără-ți și săpun de rufe, câteva pachete de detergenți, că, dacă ai s-o duci tot așa, te mănâncă păduchii, domnule! Du-te și stai cu oamenii ceia până aranjez eu masa.

Ies, bucurat că am scăpat de probozeli – nu-l știam pe Nicu atât de pretențios și în proprietățile străine... Poate-i supărat că nu numai în „barul” lui, dar și în deplasare la prieteni trebuie să pună masa el! Îl văd pe Mișu cățărat pe o cracă a mărului, culegând merele (le-am lăsat pe o cracă să se mai coacă până va cădea bruma) și transmițându-le celor doi. Episcopul mușcă:

- Măi, da-s gustoaaase!
- Într-adevăr, aprobă și Sergiu, inginerul.
- Coboară și Rogoz cu buzunarele umflate:
- Dar de ce-s așa de puține, Marcule?
- Pentru că le-am cules...
- Și ce-ai făcut cu ele?
- Le-am băgat în beci.

- Așa? Și mie nu-mi dai vreo ladă?
- În piață, se vând și mai mășcate – și-s cât se poate de gustoase.
- Nu știam...

Sergiu râde moderat, iar vlădica zâmbește subțire cu buzele-i roșii:

- Las', Mișule, că-ți dau eu, că am vreo zece lăzi...
- Mulțumesc, Preasfinția Voastră. Și către mine: Ia exemplu de la colegul tău de clasă, măi zgârie-brânză.

Rediș, din prag, anunță, cu un răgușit de nuntă, că masa-i pusă. Mă azvârl spre cele două mâini întinse ale lui Nicu și apuc vadra, cana și săpunul. Le torn pe mâini. Rediș, de sus, le întinde prosopul meu de față ce-l țin în cuiul din cerceveaua ferestrei, sub perdea – cum l-a zărit oare? Intrăm. Aștept să ia loc dâșii. Mie-mi rămâne scaunul de lângă ușă. Episcopul binecuvântează bucatele și vinul.

- Toarnă, gospodarule! îndeamnă Rediș. Într-un ulcior e vin alb, în altul, din fața ta, e *Cabernet*.

Torn de cel roșu. În pahare de cristal cu picioruș înalt – îmi sunt cunoscute. Farurile lui Rogoz scânteiază a patimă și a nerăbdare. Mă întind și i-l umplu pe jumătate.

- De ce nu torni ca lumea, Toadere?
Transmit ulciorul lui Nicu și acela i-l umple ochi:
- Cu toate că... hotărâsem noi să-ți reducem din porție...
- Uite ce înseamnă om generos!
- Deșertați paharul ăsta, fraților, și trecem la treaba pentru care v-am convocat. Și Rediș ridică să ciocnească.
- Dar nu-l așteptăm pe Petrică Frunză? nu ridică paharul Episcopul.
- Ți-a promis că vine neapărat? căută să precizeze moderatorul.
- Mi-a promis.
- De la promisiune până la faptă e cale lungă, interveni Mișu, ducând paharul la gură.
- Petrică întotdeauna se ține de cuvânt, întoarse spre Rogoz, muștrător, barba-i îngrijită, în care începură să sclipească câțiva arginți ai bătrâneții. Așa-i, Marcule?
- Așa-i, vlădică, aprobai. Dar asta nu înseamnă că... nu trebuie să începem...
Și-n acea clipă observai cum aburesc în roz de plăcere obrajii lui Rogoz.
- Eu propun să-l întrebăm pe noul nostru membru al *Clubului dezbaterilor*, domnul inginer Sergiu – trecem la dezbateri ori mai așteptăm? Cum va spune dânsul, așa facem.
- Nu cred că e cazul să decid eu, făcu stingherit inginerul, scoțând din geantă-i o sticlă de *Voievod* și punând-o pe masă.
- Oho! exclamă radios Mișu. Nu era mai bine să fi început ședința cu o cinzeacă de coniac?
- Nu era mai bine! nu putui să nu-l înfrunt.
- Aaa! desfăcu buzele obraznice Rogoz, vrei să-ți rămână ție?
Eu mă înăcristi până-n maț, iar ceilalți râseră.

- De când îi știu pe amândoi, n-am avut nicio întâlnire, ca să nu-i aud cum se împung. Parcă-s cei trei lideri ai Alianței 2 defuncte care duc tratative s-o resuscite. Dar cum s-o readuci în simțiri, dom'le, dacă-i cadavru? Și se întoarse spre Episcop: Dacă ar trece Mântuitorul în aceste zile prin Basarabia, ar putea s-o reînvie?
- Prin Republica Moldova, Nicule, nu prin Basarabia, se posomorî Preasfinția-i.
- Ce te mai superi atâta când îi zicem Basarabia? mă înfipsei în el. Nu tot rușii tăi au rebotezat astfel partea asta de moșie a Voievodului Ștefan?
- N-au fost rușii mei, Toadere. Ai mei sunt moldovenii din Republica Moldova. Pe care Parlamentul celor trei lideri cârcotași – ei îl diriguiesc cu deputații din fracțiunile partidelor lor, nu? – votează legi prin care le vor permite homosexualilor și lesbienelor să vă educe copiii și nepoții la grădinițe și în școli. Să ducă o viață mârșavă, ca și dâșii.

Observai, dar văzu și moderatorul că vlădica se enervează pe bune. Și asta nu era de dorit, pentru că urma să fie puse în discuție două articole publicate de el în niște reviste și n-ar fi fost bine defel să-i stricăm dispoziția *pisatelui*, cum mi-aș fi dorit să-i spună Rediș și dânsului. Cu atât mai mult, la Dușmani, prinsesem în ajun o bucată de buletin de știri și îl văzusem pe vlădică, în veșminte de ierarh și cu toiagul păstoresc în mână, înconjurat de un grup de preoți. Toți veniseră la Ministerul Educației să-i ceară audiență Ministrului, dar domnișoara ministru era într-o ședință de rutină și a refuzat să-i primească! Veniseră în legătură cu manualul sau Enciclopedia aceea, „Educația sexuală”, pusă pe toate rafturile bibliotecilor din școli – am mai vorbit despre asta în alt capitol. Lăsai, îngrețoșat, televizorul și ieșii la o țigară, întrebându-mă: să nu suspenzi tu o ședință ordinară ca să ascuți doleanțele unui grup numeros de păstori de suflete, veniți de la sute de kilometri?! Într-o anumită măsură, îi înțelegeam lui vlădica revolta, dar pusei mâna pe pahar și se topiră toate imediat.

- Îți îmbrățișăm și noi revolta, Preasfinția Ta, interveni moderatorul, dar am venit să discutăm două materiale minunate ale dumitale („Chiar „minunate”! îmi zbârnâie rânza invidiei) și ar fi păcat să ne stricăm cheful de pe acum...
- N-ar fi bine... să mai închinăm câte un pahar? propuse Mișu.
- Propunerea se acceptă, și îi întinsei cu dragă inimă paharul iarăși gol fostului meu coleg de redacție, de care mă leagă o prietenie lungă și sinceră, chiar dacă, poate, prea des ironizez pe seama defectelor lui, dar și dânsul nu ratează niciodată ocazia să-mi bage sula-n coaste.
- Iată că a sosit și colegul nostru! se bucură vlădica și toți, ca la comandă, ne-am pus paharele înapoi pe masă.
- Vă aduc scuzele de rigoare, zise din prag Petru Frunză. Am adus și eu câte ceva... Intră, masiv cum e, și puse pe masă, desfăcând ambalajul lucios, o găină friptă la grătar. Damigeana mi-o întinse mie: Alb... De busuioacă. De la tata...

Nicu mă privi balcâz:

- Și-acum... unde-l așezi, *pisateli*?

Nu mai aveam, într-adevăr, niciun scaun mai mult. În afară de cele două-trei deșelate rău din pod. Dar mă ridicai și trasei noptiera de lângă divan (era din zestrea

cărată din oraș cu tot avutul) și aterizai pe ea, lăsându-i scaunul lui Frunză. Dar Petru continua să stea în picioare:

– Dă-mi mie să stau pe noptieră...

– Eu te cunosc, Petre, în ce familie ai fost educat, dar lasă-mă, rogu-te, să te respect cum vreau, că ești în bojdeuca mea, bine?

Colegul meu de clasă se supuse și mulțumii cerului când Nicu scoase din geantă încă vreo trei furculițe, oferindu-i una lui Frunză. Mișu îi turnă lui Petru de cel roșu tot din ulciorul lui Rediș, ciocnirăm, băurăm și ne puserăm pe haleală. Urmă o pauză bună de pus la icoane, pentru că eram flămând ca michiduță ce-i mâncase mămăliga lui Dănilă. Nemaivorbind de Rogoz, care dezbină primul găina și, în câteva clipe, reuși să zdrobească cu dinții pulpa și-acum căuta cu ochii unde să pună osul dezbrăcat. Până la urmă, îl cuibări într-un șervețel de hârtie, sub aripa farfuriei lui.

Când se mai potoliră labele mâncăcioșilor, Rediș își șterse mâinile de un șervețel, scoase din geantă două reviste – una *Femeia Moldovei* și cealaltă *Făclia* – și i se adresă Episcopului:

– Preasfinția Ta, mi-a plăcut cum scrii despre cuvântul-miracol – așa sună și titlul și mie-mi place, dar am să citez doar câteva fraze din materialul acesta, pentru că mult mai intrigant mi s-a părut al doilea – *Nu dispera. Mai încearcă*. Și, adresându-se mie: Uite, *pisateli*, ce scrie colegul tău de clasă – și nu a absolvit, ca tine, ziaristica, ci și-a făcut facultatea la Odesa: *Lumina binefăcătoare a cuvântului scris dăinuie peste vremuri. Forța lui uluitoare tămăduiește sufletele omenești pe parcurs de sute, mii de ani...*

Toți stăteau în poze absente și atunci zisei eu:

– Sunt niște adevăruri știute de toată lumea...

– Și ce dacă-s știute? sare Mișu. Trebuie să nu le mai scriem, dacă-s știute de tine?

Așteptam să se mai pronunțe cineva („Mare scorpie e și Rogoz ăsta! Dar, uite, chiar nu-i poți spune că n-are dreptate...”) și, pentru că ceilalți luaseră apă în gură, Nicu se duse la altă referință „genială”: *Cuvântul e o ființă nobilă. Stăpânirea cuvântului îl ajută pe autor să-și îmbrace textele scrise în hainele veșniciei și a le transmite, drept mesaj, generațiilor viitoare...* Se opri iarăși cu ochii înfipti în mine: Tot sunt adevăruri arhiștiute?

– Sigur! mă burzuluii. Ce-i inedit aici?

– Mie mi-a plăcut expresia asta: „textele scrise în haina veșniciei”, vorbi Petru Frunză. Colegul nostru de clasă stăpânește și limbajul poetic. Așa-i, Toadere?

– Așa-i, răspunsei cu jumătate de gură. E o metaforă banală, da’-i bine.

– Mulțumesc, Toadere, și de asta, zâmbi subțire Episcopul.

După care vorbi Sergiu, inginerul:

– Mie mi-a plăcut cum Dan Puric zice în care limbă trebuie să-i scriem lui Moș Crăciun...

– În care? se interesă Rediș.

– În limba creștină, răspunse inginerul. Să folosești asta în vreun material al dumatiale, vlădică...

- Mulțumesc, domnule Sergiu. Am să încerc...
- Dar cine îi și Puric acesta? se întinse Rogoz după o felie de cașcaval („Nu, a luat două felii de-odată, mâncăciosul!”).

Întrebarea rămase suspendată-n aer. În mod normal, trebuia să răspundă vecinul meu, Sergiu, că dânsul aduse citatul. Inginerul însă, în mod inexplicabil, nu se hotărâ să-l lumineze pe Mișu. Și atunci, mă încăpățâna să tac și eu, cu toate că citisem câteva interviuri cu Puric, publicate prin ziare, și la televizor îl ascultasem cândva povestind despre demnitatea națională, despre tipul de vorbire în perioada dictaturii comuniste a lui Ceaușescu, când românii se foloseau de vorbirea subversivă („Uite că mai am un grăunte de memorie, dacă am reținut și termenul acesta!”) și despre alte lucruri. Cunoscându-mă de putoare orgolioasă și încăpățânată, Mișu își dădea seama de ce tac. Dar de ce tăcea Sergiu?

- Scuze, dragi prieteni, vorbi oarecum rușinat inginerul. Credeam că... Atât de mult se vorbește în ultima vreme despre actorul acesta care a publicat și cărți serioase... Mi-am cumpărat și eu trei volume din România...

– Care? nu răbdai eu.

- Îți spun, Marcule, după care se concentrează un pic: *Cine suntem, Despre iubire și... Despre Omul frumos*. Dar am reușit s-o citesc doar pe asta despre omul frumos – cu lucrul nostru, nu ne mai ajunge timp...

Îngheteai. De uimire. De invidie. Simțeam că descresc în dimensiuni. Și când am ajuns cu descrescutul până la nivelul mesei mele, auzii basul răgușit al lui Rediș:

- Știu că domnul Sergiu e un pasionat cititor – de-aceia l-am rugat să vină cu noi și... să se înscrie în *Clubul...* nostru. Dar tu, *pisateli*, ce cărți ai citit („Uite că iar mă drege cu *pisateli!*) despre Puricul acesta? îmi dădu cu maiul ud în cap moderatorul.

– Niciuna, mă îndârjii. Am să-l rog pe vecinul meu cu cele două sere să-mi împrumute vreun volum, pișcai țâța ironiei, dar nu răsă nimeni.

- Roagă-l să-ți aducă cartea despre iubire, prietene. Că ai ajuns taman la vârsta dragostei nevinovate... Și Rogoz izbucni în râsul lui prost și gălgâit, lățindu-și tot ciclopice buzele.

Porniră să râdă și ceilalți musafiri. Toți, în afară de mine. Strivit de ciudă. De neputință. Strivit de o invidie grețoasă față de acest vecin al meu, cărui îi purtam tot respectul. Pentru că mă primise cândva în biroul lui, mă servise cu coniac de calitate. Îi văzusem și dulapul plin de cărți și de dicționare fel de fel românești – am mai scris despre asta, nu vreau să mă repet, ca prostul...

46.

Cu Iacob Patrașcu, șeful trupei, actor și regizor, care primise titlul *Artist al Poporului* din mâinile ultimului Președinte al țării, va repeta toată săptămâna, la ora 10:00.

Știa că Patrașcu e punctual ca nemții și Marius veni cu zece minute mai devreme. Îl aștepta în scena mică, mai uitându-se în foile textului. Cum intră, îi strânse mâna și:

– M-ai rugat să mă interesez de jurnalistul Marcu. În ultimii ani, nu mai semna Sorin Marcu, ci Toader Marcu – poate știai asta. Acum nu mai publică nicăieri – a vândut apartamentul și s-a retras la căsuța lui de vacanță – mi-au spus că poți nimeri la vilele celea apucând-o spre Chișinău pe șoseaua asta betonată. Mai mult nu mai... Da, s-a apucat de scris proză – a și editat, cu ajutorul unui sponsor, un roman... Asta-i tot. Unde ați rămas cu Directorul? Și pentru că Marius începuse să se bâlbâie: Ține-te tare – ești bărbat trecut de treizeci, nu? Dacă îi aflăm și telefonul, îl invităm la premieră!

– Nu-i nevoie, vă rog...

– De ce nu-i nevoie, omule? Asta ar trebui să te mobilizeze să... dai lovitură! Nu se apucă fiecare prăpădit să joace în monodrame – îți spun eu. Unde ați rămas?

– La pagina nr. 11. Alineatul începe cu: *Iat-o! A apărut și pisica mea neagră...* Dar Directorul refuză categoric să se vorbească de cele două pisici ale lui Micu, protagonistul. Zice că...

– Păcat, face trist Patrașcu. Ele... aduc un suflu nou în dramaturgia noastră basarabeană. Pisica albă și Pisica neagră sunt cele două prezențe sufletești ale eroului. Între acești doi poli se zbugiumă acest invalid al războiului de pe Nistru. Așa am înțeles eu citindu-ți de mai multe ori textul. Dar dânsul e regizorul spectacolului. S-ar putea să treacă director de scenă... Dar, oricum, cum l-a conceput spectacolul el, așa va rămâne. Citește cum ți-a indicat.

Marius se execută: *Dorica din biroul meu nu-i sperioasă cum e Doruța, pisica mea neagră. De colega mea vorbesc. Dorica e blândă ca o mielușică. Mai ales, când o masez pe spate. Îi place să fie masată pe spate.*

„Micule, n-ai vrea să mă masezi un pic?”

Și după ce îi fac pe plac, mă întrebă, șireată:

„Tu măcar îți poți imagina, Micule, ce satisfacții mi-ai aduce, dacă m-ai masa nu aici, în scaun, îmbrăcată în rochia asta de lână, ci... în alte condiții?”

Eu nu pricep, firește, despre ce condiții vorbește.

„Hai, nu te prefac că nu înțelegi!”

O asigur că nu mă prefac.

„Hai, că mă-nnebunești! Nu-ți dai seama, într-adevăr, la ce mă gândesc?”

Îi răspund cât se poate de serios că nu pot ghici gândurile oamenilor. Atunci Dorica se revoltă cu roșul aprins al obrajilor:

„Ia laba de pe mine, tâmpitul! N-am nevoie de masarea ta! Auzi-l, Doamne! El nu poate ghici gândurile oamenilor! De parcă ar avea aici de ghicit!”

În asemenea clipe, eu revin calm la masa mea de lucru și-mi reiau activitatea de funcționar public. Dar Dorica nu-i ranchiunoasă. Asta apreciez la ea cel mai mult. Își revine repede, ridicându-se de două-trei ori din scaun, ca să-și aranjeze mai bine rochia pe coapsele-i dolofane. Atât.

„Iartă-mă, Micule, dacă te-am ofensat. Mă poți ierta, da?”

O iert, firește. Dar ultima oară am fost categoric:

„Nu te iert până nu-mi explici: despre ce alte condiții îmi tot vorbești?”

A râs scurt și subțire, lăsându-și capul pe spate:

„Tu, într-adevăr, Micule, n-ai stat niciodată cu o femeie... într-o atmosferă mai intimă? Să zicem, la tine acasă? Și a citit răspunsul pe chipul meu bleg: Cum, mă, tu, participant și la război, n-ai dezbrăcat până acum nicio femeie?! Hai că se dezbracă ele și singure, nu-i vorbă... Și mă privi speriată: Doar nu vrei să înțeleg că... ești virgin?!”

O bănuială supărătoare a măcinat-o multă vreme... Dar într-o zi s-a hotărât:

„Vezi tu, Micule... De vreme ce refuzi să ai vreo relație cu... alde noi, e și firesc să trezești și unele suspiciuni... Colegele mele presupun că în războiul acela ai fi putut căpăta vreo traumă... ce te dezavantajează ca bărbat... Cred că mă înțelegi ce vreau să spun...”

N-am înțeles, firește. Cum puteam să recunosc așa ceva?!

Actorul se opri:

– În continuare se vorbește că Micu vine acasă, în garsoniera lui, și-și cheamă Pisica neagră, dar vine cealaltă – Pisica albă...

– Asta-i! strigă întărâtat Patrașcu. Vine Pisica albă, pentru că Bunul Dumnezeu ține cu eroul nostru, nenorocirea lui reprezentând nenorocirea tuturor tinerilor suferinzi care s-au întors schilozi de la războiul provocat de separatiștii ruși. Asta a vrut autorul să ne sugereze, în momentul acesta trimițându-i lui Micu pisica albă. Acesta o înjură, alungând-o la început, dar apoi o ia în brațe, apropiind-o de „sufletu-i negru”, cum se exprimă extraordinar au... Cum te exprimi tu, măi, că ești autorul piesei, nu?

– Mai bine n-aș fi, răspunse, cu un mâhnit legănat, Marius.

– Hai, nu te mai întrista. Directorul va introduce mișcarea plastică în locul fragmentelor pe care le-a scos. Eu îi cunosc stilul – grija lui dintotdeauna e să nu-și vadă plictisiți spectatorii. Și are dreptate! Am vorbit cu el: are să le scoată aproape nude pe cele două iep... mândre ale tale și, pe fundal muzical, au să-ți înlocuiască pisicile. Originală idee – crede-mă... Citește mai departe.

– Deci, trec direct la sticla de votcă? Citește: *Mă mai amăgesc și eu cu otrava asta... (Intră în bucătărioară și deschide o sticlă de votcă) Am noroc de șeful meu – nu-mi face mizerie când simte că am tras vreo dușcă. Acum câteva zile, văzându-l că mă privește așa, nu știu cum, i-am spus-o pe șleau: „Nu vă supărați, domnu’ șef. Mai beau și eu câteodată de necaz... Dar câte puțin, să știți...”*

El: „Nu mă supăr, Micule. Știu că ai luptat cu ticăloșii ceia de venetici...”

Mi se întâmplă mai des noaptea să mă trezesc tremurând, cu urletele gradațiilor mei spărgându-mi timpanele:

„Trage, Micule, că nu sunt ai noștri!”

„Cum nu sunt ai noștri, dle sublocotenent?”

„Ochește, mă, că-s venetici!”

„Cum sunt venetici, dle locotenent? Nu ziceam cu toții mereu că-s frații noștri mai mari?”

„Nu mai sunt frații noștri, boule!”

„Dar ce sunt, dle locotenent-major?”

„Sunt ocupanți, tâmpitul! Trage!”

„Trag, dle căpitan!”

„Dar nu cade niciunl, măi Micule, – băga-te-aș în mă-ta!”

Ticăloși! Venetici! Atâta amar de vreme i-am tot pus în capul mesei ca pe niște frați mai mari, lăsându-i să sugă țâța cea mai dulce a Basarabiei, și uite că atunci nu erau ticăloși! Nu erau venetici! Miroase a fum. Ard fasolele! Ia să văd...

Actorul își ridică ochii, parcă cerându-și iertare:

– L-am enervat rău pe Director cu ciorba cea de fasole a lui Micu...

– Nu-i bine să revii de mai multe ori la ea. E bine. Ne oprim aici. Directorul mi-a spus că următoarele patru alineate unde Micu se sinucide, bând otravă, să le las pe când se va întoarce. Mă rog, e dreptul lui – dânsul s-a angajat să-ți monteze piesa. Noi vom repeta textul până aici toată săptămâna. Vom încerca să ne mișcăm în scenă – să sperăm că Directorului îi va plăcea ce vom face noi...

47.

Era de datoria moderatorului să descarce atmosfera și Nicu interveni neapărat:

– Nu e rău că dezbaterile noastre o mai iau razna și în alte direcții, dar să revenim la subiectul cu care am început și... pentru care ne-am întâlnit azi. Și se uită în revistă: Am mai subliniat câteva rânduri din articolul acesta: *E bine, după mine, să dăm prioritate materialelor din ziare și reviste care sînt echilibrate, îndemnînd la iubire și respect între oameni, la dragoste față de biata noastră Moldovă, pămîntul natal, graiul nostru moldovenesc, căruia mie permanent mi-a fost drag să-i spun limba moldovenească. De asemenea, important e să nu uităm de Patria unde ne-am născut. Ea, ca și mama, așteaptă dragoste și credincioșie din partea fiilor săi, ca să le răspundă cu aceeași monedă.*

– Ce aveți de zis, domnii mei? Nu știu dacă e cazul să ne tot lamentăm atâta: biata Moldovă, săraca Moldovă, de parcă așteptăm să dispară de pe fața pământului...

– Ne-om uni cu Țara și atunci va dispărea de pe hartă, că vom fi o singură țară, adăugă și Petru Frunză.

– De ce să dispară, dragul meu coleg? își ridică sprâncenele Episcopul. E țara noastră unde ne-am născut și trebuie s-o iubim cu toții și s-o păstrăm cu sfințenie...

Nu putui să rabd – mă înfierbântai până în unghiile picioarelor:

– Da' dumneata, vlădică și colegule de clasă, parcă ești drogată cu această „limbă moldovenească” care nu există. Insistai asupra acestei minciuni și la ședințele noastre din anii trecuți din „barul” lui Nicu – ai de gând să încetezi ori n-ai de gând?

– Nu fi obraznic, Toadere, mă privi rău Rediș.

– Să încetez a-i spune cum mi-e drag mie? se încruntă, dar cât se poate de calm, Episcopul. Ce drept, bunăoară, aș avea eu, măi Toadere, să-ți interzic ție să-i spui română cum îți place ție să-i zici?

– Nu-i vorba aici de plăcere, Preasfinția Ta. Să-i spunem cum e corect, veni să mă susțină și Sergiu-inginerul. Așa îi zic savanții de la Academia noastră, așa o numesc și savanții onești ruși și din întreaga lume...

– Eu consider, domnilor, se ridică autoritar moderatorul, că subiectul acesta e de multă vreme fumat. Cred că politicienii noștri din partidele de stânga sunt unicii politicieni cinici și mincinoși din lume care speculează cu denumirea limbii unui popor în scopurile lor meschine... Și luă-n mâini revista *Făclia*: Opinia mea e că celălalt material al dumatăle – e intitulat: *Nu dispera. Mai încearcă* – ți-a reușit mai bine, vlădică. L-am citit de câteva ori și... l-aș mai citi! Rog să aveți un pic de răbdare. Și, după ce-l termină de citit: E încărcat de idei materialul acesta. Fiecare alineat te pune pe gânduri... Ce facem atunci? Dacă doriți, vă citesc încă o dată, dar numai acele pasaje care m-au intrigat cel mai mult – e bine?

– Materialul e dificil. După prima lectură, e greu să te pronunți, zise Petru Frunză.

– Eu... aproape că n-am înțeles nimic, își dădu cu părerea Mișu, mestecând o felie de mușchi. Mai citește-ne, domnule Rediș. Și domnul Rediș își puse ochelarii de lectură:

– Chiar în al doilea alineat, autorul anunță o idee pe care n-am întâlnit-o în cărțile pe care le-am citit eu: în cazul când nu ne-a reușit să ne realizăm idealurile de la primul efort, putem încerca și a doua oară, dar cu o condiție: dacă suntem convinși că (citește) „au pătruns în noi adânc facultățile Lui sufletești”. Facultățile dumnezeiești, firește. Prin urmare, își continuă mai departe gândul autorul: „nu toți oamenii sunt capabili pentru un nou efort” – reproduc din memorie. Ce ziceți?

– Și care sunt capabili de un nou efort? se lansă din nou Mișu. Iese că... doar indivizii care au fost înzestrați de Dumnezeu cu mai multe calități?

– După tine, Mișule, Creatorul i-a neîndreptățit pe unii, dându-le mai mult altora?

– Cam așa ar reieși din text.

Nicu-moderatorul îl văzu pe Episcop dând dezaprobat din cap și se aplecă asupra ziarului: Dar uitate, măi Toadere, ce scrie în continuare musafirul și colegul tău: *Ne întrebăm deseori: de unde aceste deosebiri, uneori radicale, înfiorătoare, dintre ei, oamenii? Doar toți sunt zămislighi de același Meșter? Cum de se întâmplă că unii oameni sunt mai blajini, mai buni, mai compătimitori, alții însă – mai răutăcioși, mai egoiști și mai urâți la suflet și la chip? Oare chiar să se fi strecurat unele imperfecțiuni în procesul Creației? Nu și încă o dată nu! Toate ființele umane au fost împodobite în egală măsură cu cele mai alese calități. De către Dumnezeu, firește, mai adăugă Rediș.*

– Nu se leagă aici nu știu ce, mormăii eu.

– Și mie-mi pare că nu se leagă, veni și Sergiu. Dacă n-au fost comise imperfecțiuni în Creație și... toate ființele au fost înzestrate cu aceleași calități, e illogic să fie vreo deosebire între oameni!

– Așa gândeam și eu, dragă Sergiule, la început. Dar răspunsul ni-l dă Episcopul (citește): *Vorba e că însușirea facultăților dumnezeiești dăruite omului de către Creator este*

lăsată la discreția destinatarului, care, pe lângă multe altele, mai este înzestrat cu înțelepciune și voință liberă, de care se folosește pe măsura dorinței... Vlădică, nu vrei să explici?

– Cu dragă inimă, Nicule: nu toți oamenii manifestă aceeași dorință să se folosească de înțelepciunea și voința cu care i-a înzestrat Domnul spre a însuși virtuțile dumnezeiești – de aici și deosebiriile dintre ei...

– Astea nu-s pentru dovreacul meu, domnule Rediș. Ordonăți-mi mai bine să torn...

– Toarnă, Mișule! veni imediat ordinul.

De data asta, paharnicul Rogoz își dădu toată osteneala – umplu paharele ochi, cu excepția paharului vlădicăi, ce-și puse palma pe gura lui.

– Pe vlădică lasă-l, Mișule. Dacă se îmbată, cine ne dă explicații?

– Îmi pare rău, Nicule, zâmbi cu colțul gurii Episcopul.

– Știu că ești de neclintit, vlădică, își ceru parcă scuze moderatorul.

– Clericii ce-i păstorești, dacă ar bea ca dumneata, noi, turma, am avea păreri mai inocente despre slujitorii bisericii...

Episcopul ascultă fără să clipească replica mea veninoasă, mă privi în profil cam multișor, de parcă s-ar fi întrebat: care obraz să-mi cârpească mai întâi – cel cu șorici rezistent întors spre dânsul ori celălalt obraz ce nu se vede? Răspunse mai solar de cum mă așteptam:

– Sunt harnici la închinat pahare mulți dintre supușii mei, dar... cred că nu te mai întrec toți pe tine, Toadere...

Mișu, gâlgâindu-și licoarea rubinie, vru parcă să se oprească din supt, dar se înecă și o zbughi afară. Nicu-moderatorul salută replica cât se poate de ingenioasă a ierarhului cu zâmbetu-i lățit generos pe fața-i cultivată de riduri. Sergiu și Petru își sorbeau în porții mici vinul, fără a da importanță micuțului și nevinovatului duel. Rediș continuă:

– Sunt lucruri foarte folositoare aici, fraților, pentru tărtăcuțele noastre umplute cu rahat ateist, scuzați de expresie, pe timpul sovieticilor. Pentru a fi mai explicit, vlădica citează aici și îndemnul lui Hristos „Fiți desăvârșiți” (In. 7, 23), menționând că... (citește din revistă): „*acesta – e vorba de îndemn, nu? – nu poartă caracter selectiv. Unii îl ascultă, îl însușesc, alții au urechi de auzit, dar nu-l aud* (Mc. 8,18).

– Aici, pare-mi-se, face trimitere la educația copiilor în familie? întrebă sau constată, pur și simplu, Petru Frunză.

– Exact, aprobă moderatorul. Și o spune foarte simplu și convingător. Bravo, Episcopie! Ascultați: „... *părinții se străduiesc în aceeași măsură să-și povățuiască, să-și îndrume copiii la fapte nobile. Dar unii din ei le însușesc înțelepciunea și îndemnurile, devenind gospodari, oameni de ispravă, pe când alții, tot sînge din sîngele părinților, trup din trupul lor, le fac numele de ocară.*”

– Foarte adevărat, zise Sergiu-inginerul, cu ochii lipiți de paharul băut numai pe jumătate. Fenomenul ăsta îl poți întâlni foarte des...

– Fals. În mare parte, fals, îl săgetai pe ierarh cu ochiu-mi în care covița purcelul invidiei. Povețele și îndrumările nu folosesc la nimic copiilor care au moștenit vicii, năravuri urâte de la tata sau de la vreun bunic. Nu contează aici nedorința unor

oameni sau, în cazul ăsta, a unor copii de a-și însuși înțelepciunea, voința și alte virtuți dumnezeiești. Le-a venit această nedorință prin sânge, și n-ai ce-i face!

Triumfai, dar puțin. Căci interveni imediat Episcopul:

– Nimeni nu neagă factorul ereditar, Toadere. Înseamnă că acești copii care le fac părinților numele de ocară, crescând niște nevrednici, nu ascultă nici de chemarea sângelui, nici de povețele și îndemnul părinților care nu sunt decât o emanație a înțelepciunii și voinței lui Dumnezeu, însușite de cei care le-au dat viață. Virtuțile ce le moștenesc prin sânge copiii de la predecesori sunt toate niște daruri dumnezeiești.

– Dar de unde se iau viciile? întrebă Sergiu-inginerul.

– De la nesăbuiința omului de a se folosi de libertatea ce i s-a dat de la Dumnezeu. Libertatea pentru unii oameni echivalează cu voluntarismul. Dar ea prevede și renunțare, înfrânare și tărie de caracter care-l ajută pe om să se ferească de unele ispite care îi aduc satisfacții de moment...

– Și totuși, stimate coleg, cine are dreptul la încă un efort întru realizarea visului, dacă primul i-a eșuat? nu se lăsă Petru Frunză. Ce facem cu ceilalți muritori care nu și-au însușit voința și înțelepciunea ce i-au fost date de Ziditor?

– Chiar mă bucur, Petre, că ești insistent. Răspund: Odată ce fiecare dintre noi poartă în egală măsură Chipul și Asemănarea Creatorului, toți avem dreptul la o năzuință. Dar numai dacă această aspirație, cum îi mai spunem, e hrănită, încălzită de acțiunile noastre. Ele ne oferă dreptul la un al doilea efort. Firește, nimic nu se va produce din acestea toate fără dorința omului. Nedorința nu este justificată în fața lui Dumnezeu, nu poate fi calificată drept normalitate. Ai picat – ridică-te! Nedorința de a te ridica este un păcat.

– Asta-i filozofie adevărată, Preasfinția Ta. Hai să facem ce-i mai ușor... Pot să vă torn un pic?

– Toarnă-mi, Mișule. Să vă mulțumesc la toți și, în special, moderatorului nostru pentru că mi-ați făcut onoarea să vă răpesc timpul discutând pe marginea preamodestelor mele materiale...

Ciocnirăm și toți își sorbiră porția. În tăcere. Petru Frunză se uită la ceasornicul de la mână – e Director general la o uzină mare, ce vrei? Observă gestul și moderatorul:

– Ai răbdare, Petre. Nu-i dă foc nimeni uzinei tale. Am o întrebare și pentru romancierul Marcu – să-mi amintești, Mișule, ca să nu uit – acum însă vreau să vă dau citirii ultimul alineat care... m-a mâhnit nu știu de ce, m-a mâhnit profund și... m-a pus în gardă, cu toate că autorul își încheie articolul cât se poate de optimist. Și citi: *Tristețea cea mare ar fi să uităm că nu suntem deloc întâmplător veniți în această lume. Fiecare din noi are și timpul, și locul, dar și misiunea lui pe acest pământ, misiune ce trebuie îndeplinită și care este numită de Învățătura Creștină chemare dumnezeiască. Și tocmai de aceea: când te poticnești în drumul spre realizarea visului tău, dar numaidacă spre binele acestei lumi, nu dispera. Mai încearcă, căci chiar Dumnezeu ne îndeamnă: mai „caută și vei afla”, mai „bate și ți se va deschide”, neîncetat „cere și ți se va da” (Mat. 7.7). Uite-așa, fraților, închise Nicu revista: cel mai trist ar fi să uităm cu ce misiune ne-am născut pe acest pământ... Și tăcu.*

Urmă o pauză, în care aveam senzația neghioabă că o piatră grea, prin care circulau curenți ascuțiți, începe să-mi apese inima, făcând-o ghem, cu noduri („Ce-i cu mine, carpănu! mă-sii! – că n-o fi având și eu, o fleandură de mângăitor de hârtie, de care, sunt sigur, nu-și mai amintește nimeni din cititorii-mi de cândva, n-oi fi având și eu în această lume o misiune, care ar putea să se mai numească și „chemare dumnezeiască“!). Musafirii mei tăceau. Rediș, lăsat pe speteaza scaunului pe care îl adusese, căptușit cu piele maro, frământa și el, poate, ceva asemănător, Petre și Sergiu, cu ochii-n fața de masă a lui Rediș, având frunți concentrate, măcinau și ei Dumnezeu știe ce... Și atunci se auzi glasul lui Mișu, muțat în marmeladă:

– Dar ce-ați vrut, domnule Rediș, să-l întrebați pe Marcu?

– Mulțumesc, Mișule, se scutură moderatorul. Chiar voiam mai de mult să te întreb, Toadere – nu te superi, cred eu, că ți-am mai zis *pisateli*? La urma urmei, dacă ai un roman declarat cea mai citită carte din gubernia noastră, cum îi ziceai cândva, nu te poți considera și tu scriitor? Contează că te primesc ori nu te primesc în Uniunea Scriitorilor? Mă gândeam că într-o operă în proză de mari proporții, scriitorii mai însăilează și lucruri adevărate – tu n-ai intenția să scrii și despre ședințele „Clubului...” nostru în romanul ăsta al doilea pe care-l ticluiești... pe ascuns de noi?

– Scriu al treilea roman, domnule Rediș. Despre discuțiile noastre din cadrul „Clubului dezbaterilor” am scris în al doilea roman...

– Ce vorbești?! Și sunt și eu acolo?

– Sigur. Și dumneata, și Episcopul, și colegul Frunză, și vecinul meu generos, inginerul Sergiu...

Toți încremeniră – momâi cu mutre unse abundent cu uimire.

– Și unde-i? aproape răcni Rediș.

– Ce?

– Romanul ăsta... al doilea! În care suntem și noi personaje...

– Păi... l-am pus la murat... Că cere bani mulți editarea lui... După ce mă prohodește colegul meu, Episcopul, în cimitirul din satul nostru natal, vă întoarceți încoace după praznic – când am să simt că dau duhul, am să vă las cheile sub o piatră de la colțul porții – intrați în bunicul ăsta de calculator, găsiți manuscrisul *Donjuan în derivă*, citiți-l și, dacă nu-i mai rahat decât primul roman, puneți mână de la mână și editați-l...

Urmă o pauză – să-ți ștergi cu ea nasul însângerat, după care Nicu zise:

– Tu, Marcule, genial nu pari să fii, dar țâcneală de geniu negreșit că ai. Eu, fraților, l-am ajutat să-și editeze primul roman și... cred că am făcut bine. Și am să-l ajut să-și editeze și pe-al doilea – ce zici, Preasfinția Ta?

– Eu sunt un pic de altă părere, Nicule... Cred că ne-a venit rândul nouă, colegilor săi de clasă, să punem umărul. Ce părere ai, Petre?

– Numai decît – întreaga sumă o achităm în doi.

– Vreau să particip un pic și eu, se învioră Sergiu. Voi plătiți tiparul, iar eu îi dau cât îi trebuie pentru paginare, copertă, redactare și alte chițibușuri.

Bolborosii, zăpăcit de cele auzite:

– Mulțumesc... Manuscrisul... Pot să-l depun și mâine direct la Tipografia Centrală unde mi-am editat și primul... Chiar acum o pot suna pe doamna Galina Ciumac, director-manager, și...

– Ai când s-o suni, mă întrerupe Nicu. Acum trebuie un pic să ne îmbătăm, că merită!

Dar Mișu, Rogozul naibii, sare de-acolo, pelticindu-se și gâtuind silabele:

– Și dacă aud unio... niștii tăi, Toadere, că Episcopul, cel mai înfocat mol... dovenist din țară, ți-a spon... sorizat romanul, nu te spânzuri? Doar ești uniooo... nist bățos, nu? Și se ridică, clătînându-se, să toarne în pahare, dar Rediș îi luă ulciorul să toarne el.

– Dar nimeni n-are să știe de asta, Mișule, în afară de noi...

– Păi, nu se lasă Mișu, n-are să affle cititorii din... te...textul acela de mulțumire de la... la înce... putul cărții?

– Nu ne dorim niciun fel de text de mulțumire – așa-i, Petre?

– Așa-i, vlădică. N-avem nevoie de reclamă. Bem?

– Bem! răspunse pentru toți Mișu.

– Te-ai chiflicit, Rogozule. Cândva nu te îmbătai așa de ușor...

– Da' eu ce fac... în gara ceea, cum crezi? Zillnic, după luucru, beau! Beau ei – beau și... și eu cu dâșșii! Noroc! și duse paharul la gură, fără să-l tremure! Și după ce-l deșertă, de-acum fără poticneli: Degrabă Nadiuța mea are să-mi dea un picior în cur – scuze, vlădică, – și-am să rămân singur... Ca Toader...

Episcopul telefonă, chemându-și șoferul. Eu mă ridicai și pusem mâna pe ulciorul cu vin alb:

– Vă mulțumesc pentru că ați binevoit să-mi izgoniți un pic singurătatea. Acum, să mai luăm un pahar de cel alb... la botul calului.

– Pentru astăzi e destul, *pisateli*, protestă moale Rediș. Crezi că nevestele noastre nu-s hărțăgoase? Tot în locul acela moale ne pot da și nouă câte-un genunchi și-atunci ce facem? Dar pe loc se răzgândi: Măi, da' chiar azi i-am dat cep la cel alb! Hai să-i aflăm gustul...

Toți se ridicară și așteptară să le torn. Și deodată Rediș se plesni pe frunte:

– Măi fraților, d-apoi ieri a fost Ziua Marii Uniri! S-au împlinit nouăzeci și cinci de ani!

– Dar toată mass-media a luat apă-n gură, se indignă, posomorându-se, Petru Frunză.

– Așa e, interveni și inginerul Sergiu – nicio televiziune, niciun post de radio, în afară de *Vocea Basarabiei*, niciun ziar n-a pomenit despre această mare sărbătoare națională.

– Nu-i adevărat, domnule inginer, protestă Nicu. A scris și *Tribuna...*, care nu mai are nevoie de tine, Toadere, dar cel mai frumos a făcut-o *Timpul* lui Constantin Tănase. Și scoate ziarul de vineri: Citesc din numărul de ieri, de pe prima pagină, cu litere de-o șchioapă: *27 martie 1918 trăiește în memoria Basarabiei. Și mai departe: ...moldovenii din stânga Prutului nu au uitat ziua în care s-au alăturat celor de-un neam, de-o limbă și de-o credință...* Ai auzit bine, vlădică? *Din bucățile rupte de ocupanți,*

basarabenii au reconstituit imaginea unei istorii care le aparține și care trebuie cinstită. Toarnă, pisateli!

Toți întinseră paharele, în afară de Episcop. Nicu observă:

– De ce nu vrei să împărtășești cu noi această bucurie, vlădică? Părinții, buneii dumitale la sigur că au cinstit această zi!

– Mancurții nu-și cinstesc neamul, domnule Rediș, îmi scăpă fără să vreau („Doar s-a angajat, măi idiotule de Marcu, să-ți ajute la editarea romanului – vrei să se răzgândească?!”).

– Eu nu mă consider mancurt, dragul meu coleg de clasă. Pentru că-mi iubesc din tot sufletul neamul meu moldovenesc! Uite, pentru sănătatea lui am să beau cu voi toți. Toarnă plin!

Ciocnirăm din picioare și-l sorbirăm fără popasuri.

– Să chiorăsc... de-am mai băut așa vin! strigă, transpirat de încântare, Mișu.

– Da... Păcat să nu ajungi cu el până la Sfintele Paști, pleoscăi din limbă ierarhul.

– Mai am încă un butoiaș, vlădică. Am să-i dau cep când ne vom întoarce cu pasca sfințită...

Musafirii ieșiră și eu, din urma lor, lăsându-l pe Mișu să bage, de pe masă, în sacoșă tot ce consideră el că ar putea-o îmbuna pe Nadiuța lui să-l poată primi în așternut. După ce mi-am condus musafirii, făcându-le din labă din urma mașinii, mă așezai pe paltonul găurit de sub streășina acoperită cu ardezie, întrebându-mă cu lenevia bețivului alunecat în melancolie: oare și eu n-am venit întâmplător în această lume?; voi fi având și eu o misiune pe acest pământ, cum scrie Episcopul, căreia Învățătura Creștină îi zice chemare dumnezeiască?; n-o fi oare scrisul cărților această chemare?; și, dacă-i scrisul, de ce Dumnezeu nu m-a ajutat să înțeleg asta mai devreme, în tinerețe?; ce l-a oprit pe Domnul s-o facă să înțeleg acest lucru mai devreme?; or, înzestrându-mă cu înțelepciune și voință, m-a lăsat să mă folosesc de ele de unul singur?; să mă frământ, să-mi căznesc mintea și inima, până n-am să înțeleg eu însumi care mi-e chemarea cea dumnezeiască? Dar uite că n-am putut înțelege asta la o vârstă când ești în stare să răstorni stâncile...

Și pentru prima oară, poate, îmi dădai seama că mi-a lipsit ceva foarte esențial în viața pe care o parcursesem până aproape de final. Ceva ce mi-a scăpat antrenându-mă și eu în acea dementă „competiție”, cum o numește vlădica. Am fost și eu oare „rob al propriilor iluzii”, rob al „închipuirii de mare învingător” (am reținut aceste expresii de la începutul materialului pus în discuție)? Și care au fost acele iluzii ce mă înrobiseră, de m-am pomenit la anii ăștia că n-am aproape nimic în desagă? Închipuire de „mare învingător” nu știu dacă am avut vreodată, de vreme ce n-a existat pentru mine o râvnită linie de final. De-aceia nu aveam cum să mă văd nici în visele mele „cu trofeul de învingător în mâini” (am memorizat și asta). Rămâne să aștept de-acum ce-mi va spune Judecătorul despre traseul pe care l-am parcurs în această lume...

Clădesc una peste alta toate farfuriile dezbrăcate până la piele de Rogoz și le duc în bucătărie – spălatul veselei rămâne pentru mâine-dimineață. Când ies, aud un

mieunat de miere și jalnic. Aprind lumina în prag – două mărgeluțe verzi mă răstignesc în luminițele lor: „Miau-miauuu!”. O mingiucă de păcură lucioasă cere de mâncare. Mă întorc la bucătărie, culeg niște resturi de brânză și salam și revin la diavolița cerșetoare. Mă vede și o zbughește ca săgeata – e sălbătăcită rău. Cobor chemând-o cât se poate de duios. Pun ce am în străchinuță (blidul sărmanului Bim!) și merg să încui poarta. Mingiuca mănâncă. O ocolesc la câțiva pași. Intru. Încui ușa. Îmi scot ghetele. Mă dezbrac. Intru în așternut. Și constat – de unde oare s-a mai luat și mahnirea asta? – că am avut o zi norocoasă. Și mă hotărâsc palid: seara asta treacă așa, dar de mâine va trebui să spun măcar „Tatăl Nostru” înainte de culcare...

48.

O săptămână întregă Marius a repetat cu Iacob Patrașcu. Revine Directorul de la festivalul din România, și, dacă-i place plastica, aranjează luminile și muzica la două-trei repetiții și se joacă premiera. Așa-i vorbise la repetiția de ieri. Directorului nu-i place defel s-o întinzi luni întregi cu o montare. Nici lui Patrașcu. Că teatrul nu dispune de o trupă ce ți-ar permite să-l joci pe Shakespeare. Hotingeanu nu-și face probleme – textul îl știe la perfecție – ți-l poate reproduce și în somn. Care îi este zbuciumat cum nu se poate. I se arată fel de fel de vise – unul mai năstrușnic decât altul. I-a spus, la telefon, și mamei despre asta. L-a încredințat că inima ei de mamă simte că-l va juca cu brio. Și nu l-a întrebat de ziaristul Marcu, taică-său biologic. Dar insistă să vină și ea la premieră. La început, a rugat-o să n-o facă. Pentru că, are speranța, i-a promis Patrașcu să-l ajute să plece cu acest spectacol în turneu la Cernăuți și atunci îl va juca și pe scena clubului din Fundoaia – de ce nu? Decorul nu-i sofisticat și-ți permite să-l joci oriunde. Atunci va putea să-l vadă și ea, ba, poate, o va aduce și pe bunica. De care îi este tare dor. Numai să-l înduplece pe Director. Pentru că nu permite să se joace niciun spectacol în deplasare, dacă nu-i sigur că-i vin bănișori în haznaua teatrului...

– Salut, românașu’! intră Iacob Patrașcu în scenă cu pași mari, de haiduc, și-i strânge mâna. Care ni-e dispoziția?

– Bună, domnule regizor.

– Sună mai bine „domnule regizor”, dar mi-e mai drag să mi se spună „domnule actor”. Mai trecem încă o dată textul din final și pe urmă am să văd ce-au însușit fetele cu coregrafa în aceste zile... Zii de la alineatul ce începe cu... „Aș putea să mă sinucid...”.

Actorul se concentrează, mutându-și scaunul în avanscenă: *Aș putea să mă sinucid... Ca să scap de toate... Altă soluție care-ar fi? Dar nu mă pot hotărî... Să-mi explic, mai întâi, mie însumi de ce trebuie s-o fac? Aiurea!*

– Asta o spui din picioare, interveni regizorul. Deplasându-te – am stabilit doar.
– *Aiurea!* (Se ridică; se zbuciumă.) *N-o fac, pentru că nu pot... Sunt un ratat! Un ratat al destinului? Și toți ratații destinului se sinucid? Mă disprețuiesc despot...*

Patrașcu îl oprește:

– Adugă, te rog, un „Dar” înainte de „mă disprețuiesc despot...”

Marius se execută: *Dar mă disprețuiesc despotic.. Asta nu-i un argument să dispar? La început, după terminarea războiului de pe Nistru, când ne-am întors acasă, găințași de umilință și rușine, era altfel. Îmi învâluia inima un fel de autocompasiune. Un soi de amărăciune, tare ca piatra, îmi frământa sufletul... Pe urmă, a venit disprețul. Și să vedeți – lucru din cale afară de ciudat... – cu cât mă îndepărtez de războiul acela stupid, cu atât îmi repugnă mai mult de mine. Cuvântul ăsta nou, „repugnă”, l-am aflat nu de mult. Spuneam, adică mie în spuneam tot timpul, că mi-e greață. De mine. Mai mult decât atât, mă și complăceam în acest dispreț ce-l simt acum tot mai nesuferit față de micuța și neînsemnata mea persoană...*

– Aici va interveni o pauză lungă muzicală, Marius. Ține minte: în aceste clipe, nefericitul ăsta de Micu caută să-și refuze alte gânduri, în afară de unul singur: cel de a se sinucide. Va reproduce el în continuare niște replici ale camarazilor săi de serviciu, își va aminti și de colega sa de birou, unica ființă care-i mai răscolește microuniversul garsonierei, dar, în fond, Micu e decis să-și curme zilele... Haide!

Marius, pălind: *Oare otrava ceea mai este bună de ceva? Nu s-a învechit prea mult? Iat-o, am pus-o în dulap, la loc de nădejde, ca s-o iau rapid când mă hotărâsc... (Deschide dulapul, ia cutiuța cu otravă și o pune pe masă.) Mi-au garantat: acționează fulgerător – în vreo zece secunde, întinzi picioarele și te înfățișezi la poarta raiului! Ba nu, la poarta iadului! (Râde jalnic.) Într-acolo purced cu permis gratuit păcătoșii alde mine... Dar să deschid tranzistorul, să ascultăm un pic de muzică.... (Îi înfloresc obrazii.) Romanța tatei! „Să-mi cânti, cobzar”! Doamne! Se transmite romanța lui! Romanța îndrăgită a tatei! E un semn, probabil... Nefericitul meu tată... Nu cumva mă chemi la tine? Să ascult ultima strofă măcar...*

– Ia loc pe scaun, Marius, intervine regizorul. Nu te pripi.

– Bine, domnule regizor. Dar n-ar fi mai cu efect dacă m-aș mișca, zbuciumându-mă?

– Nu cred. Un cântec ce-ți aduce aminte de un om drag se ascultă fără niciun fel de gesturi.

– Așa voi face.

Ia loc pe scaun. Își ascultă inima. Și regizorul pare să înțeleagă asta. Monologul continuă: *Mereu, mereu camarazii mei din alte birouri – cu aceleași întrebări neghioabe: „Cum o mai duci, Micule? Cum se face, Micule, că-n ultima vreme nu te mai vedem?” N-aveți cum să mă vedeți, fe-ri-ci-ți-lor! Stau în garsoniera mea. Stau cuminte, cu cele două pisici ale mele cuminți, în cei paisprezece metri pătrați ai mei. Sau: „Pe unde naiba umbli, Micule? Ai fost plecat din orașul nostru, de nu mai apari?”*

– Acum ridică-te! Mișcă-te spre colțul din dreapta, apoi ai să revii, dar mai încet! strigă Patrașcu.

Actorul se mișcă: *N-am plecat, împușților, din orașul nostru împuștit!*

– Cui îi vorbești, băiatule? se supără regizorul. Vorbește-mi mie! Spectatorii trebuie să-ți audă deslușit textul până la ultima silabă.

– Am stat mereu aici. Cu pisicile mele blânde, cu pisicile mele fantastice... Unicele suflete care aduc partea lor de lumină și întuneric în această microcetate a disperării...

– Aici te frământă! Te revoltă! îl îndeamnă fierbinte Patrașcu.

– *N-am fost plecat nicăieri, mizerabililor! Pentru că și atunci, când evadez doar cu gândul undeva, mă cutremur de neputință. Sunt un handicapat! Un handicapat cu ordin la reverul hainei unicului meu costum de gală! În care mă veți înmormânta, firește.*

– *Revii pe scaun. Potolește-te. Fă o pauză. Ești extenuat acum. Întreabă-ți spectatorii – ei sunt și colegii tăi de serviciu. Dar întreabă-i pașnic, ca pe niște oameni apropiați.*

Actorul oftează adânc.

– *Asta se cerea! exclamă regizorul. E foarte potrivit oftatul ăsta înainte de a-i întreba. Continuă.*

– *Mă veți duce în satul meu, cu țărani negri de muncă, care beau, seară de seară, țuică împuțită? Ori mă veți înmormânta la marginea orașului nostru? În cimitirul cea nou, cu mormintele pișate de odraslele țiganilor?*

– *Acum îi implori. Dar nu le impui în niciun caz ruga. O faci ca și cum ți-ai cere și scuze pentru deranj. Hai!*

– *Aș prefera totuși să mă expediați la baștina mea amărâtă... E prea scump transportul? S-a triplat costul benzinei? Știu. Dar, în schimb, veți fi scutiți de alte cheltuieli! Sunt surorile mele, cu o mulțime de nepoți, strănepoți... Au să pună mână de la mână și-au să-mi facă o înmormântare pe cinste! Va fi și un praznic de zile mari, cu mâncare și băutură multă! Vă veți întoarce de la înmormântarea mea sătui și foarte mulțumiți – fiți siguri!...*

– *Mută-ți scaunul mai în față, urmă ordinul regizorului. Așa... La jumătate de pas de groapa sufleurului. Acum să-mi vorbești, ca unui prieten vechi... care e dator să te înțeleagă...*

Actorul cheamă mâhnirea pierzaniei pe chipu-i: Sâmbetele mai sunt cum sunt, dar duminicile îmi sunt nesuferite. Sâmbăta dorm până mai târziu. Duminica nu mai pot dormi, fiind de-acum sătul de somn. E un adevărat blestem... Televizorul nu-mi funcționează... Dorico, Doricuțo, ce s-a întâmplat, de nu mă mai suni? Ieri, pentru prima oară, mi-a scăpat o sâmbătă, fără să-ți aud glasul de armonie nouă:

„Salut, Micule! Ce mai faci, Micule, te simți bine?”

„Mă simt perfect, Dorico, dar tu?”

„Mi-e urât, Micule. Mă plictisesc singură... Iată, m-am apucat să gătesc o ciorbă. Tu nu vrei, Micule, să-ți fac și ție o ciorbă?”

Să amânăm ciorbele, Dorico, pentru cealaltă lume... Poate că dincolo și fasolele sunt mai ieftine?

(Se ridică.) Așadar, dragi compatrioți, a sosit timpul!

– *Nu. Te ridici după rostirea acestei propoziții. Și vezi cum o spui – zarurile sunt aruncate!*

Hotingeanu își recheamă mâhnirea pierzaniei pe fața-i, acum de zeu sacrificat, dar numai pentru câteva clipe, pentru că, o treaptă mai jos, la doar doi-trei metri, în scaunul unde sta Iacob Patrașcu adineauri, Mefistofel, picior peste picior, își trimitea spre Marius rânjetu-i de fiară ce și-a capturat victima – rămâne acum să-și mobilizeze forțele ca s-o stranguleze fără efort dureros. Întreaga faptură a actorului se transfigură într-un miel cuminte și blajin, bun numai de bătut în cuie:

– Să nu las robinetele deschise.... Iată, cu lumina din cameră nu știu ce să fac. Lumânări n-am... Nu, că-mi ia foc garsoniera! S-o las aprinsă? Aoleu! Până vor da de mine, va învăța o groază de kilowați! Am s-o sting. Dar, mai întâi, să scriu bilețelul... Așa...(Scoate dintr-un buzunar o foaie, iar din celălalt, pixul. Scrie:) „Fraților! Fiți buni și-mi îndepliniți ultima rugămintă: cărați-mă, rogu-vă, în sătucul meu natal...” Poate că-i rog, mai întâi, să nu-mi mai facă autopsie? Ce câștigă ei, c-or afla că-mi lipsește?... Te mai pomenești că le-a mai venit ideea năstrușnică să-mi mai cântărească creierul? „Era cam sărit de pe fix Micul ăsta, i-or zice medicului-criminalist ticăloșii, ia vezi dumneata: ce avea el în bostanul lui?” Le scriu: „N-are niciun rost să-mi despicați cadavrul, fraților. Iată vă scriu ce otravă am băut... Iertați-mă... V-am iubit și eu cum am putut... Adio!... Micu”.

Uf, ce moarte muieratică! Mai bărbătește ar fi să mă împușc... Mai solid, mai serios... Dă-l în mână de autor cu indicațiile lui! El știe mai bine cum trebuie să moară un bărbat ca mine, în timpurile noastre? Sunt naratorul lui – n-am dreptul și eu la o mică modificare? Și ce, dacă-mi zice Micu? Chiar merit să pier ca o muieră ordinară?! Să mă ierte doamnele... Dar dacă n-am pușcă... Fac de-acum așa cum îmi indică în notițele lui, dar simt eu că are să iasă un rahat. Așa... Torn lichidul din sticlă în pahar... Aștept... Mă concentrez... Devin tot mai palid... Mă mobilizez... Simt că transpir... Încep să tremur... Mă răcesc... de la picioare... Îmi înțepenesc, tot mai fierbinți, tâmplele... Nu pot pleca fără micuțul discurs de adio... Dar îmi înlemnește limba!... Cuvintele, deși le știu pe de rost de-atâta vreme, îmi încremenesc în gât... Ca niște pietre pătrate, lipicioase, încleștându-se. Șerpi răcoritori mi se strecoară în sus, spre inimă... Dacă nu încep acum, îmi încolțește o zdreanță de gând, n-am să mai pot sfida destinul... Și numele-mi cu osândă...

Mă hotărâsc, clătinându-mă: voi spune discursul în gând... Și tot în gând îl voi lua între ghilimele, pentru că nu-mi aparține mie: „A venit, în sfârșit, timpul să vă zic adio, bunii mei compatrioți! Iartă-mă, Doamne, dacă ești... Ca să fiu sincer, n-am prea crezut în existența Ta, deși... mă rugam uneori. Eram singur, eram foarte singur, Doamne, și trebuia să vorbesc cu cineva în clipele când mi se părea că toată lumea îmi întoarce dosul...” Ei, mare lucru e să bei o gură de otravă?! Sorb înfuriat lichidul! Sună telefo... E Dorica, cine altcineva? Ridic: Da, eu sunt, Dorico... Ai întârziat un pic, Dor... Îmi alunecă receptorul. L-am pus... bine? E-n ordine...

Monologul luă sfârșit. Iacob Patrașcu îi făcu semn să coboare. Actorul luă loc pe scaunul de alături. Tăceau amândoi. Șeful trupei își examinează palmele mari, cu un deget cârligat pe dreapta a semn de întrebare – traumă cu care se întorsese din țările Europei, unde un an încheiat a muncit din greu pe mai multe șantiere de construcție, ca să le poată asigura copiilor hrană, haine și studii. Zise, punându-i mâna pe umăr:

– Sunt bucuros că Directorul m-a sunat și mi-a spus să repet cu tine și finalul. Ești... Ai să devii un actor mare... Nu te-am întrerupt, cu toate că mai observasem câte ceva... Dar vom mai face la 18:00 o repetiție și... le punem noi pe toate la locul lor. Și adăugă, întorcându-se și uitându-i-se în ochi: E prima piesă a ta... și tu o joci în premieră absolută – n-ar fi păcat să nu fie invitat și taică-tău la acest eveniment? Calcă-ți și tu pe inimă, băiatule, că... s-ar putea să regreti mai târziu...

49.

Am mai multe răni prin care-mi respiră sufletul. Și cu unele mă voi călători în cealaltă lume. Ca să nu vă plictisesc cu lamentațiile, voi numi doar două din acestea. O rană care nu mă mai părăsește de când am început să fiu conștient de unde-mi vin rădăcinile și, deci, și cine sunt, una dureroasă și grea (înțeleg că-s patetic), e Neamul meu românesc. Care a fost atât de urgisit de când l-a zămislit Dumnezeu pe acest pământ! Așa l-a vrut Domnul? Răzlețit, sfârtecat și apăsător pe grumaz ca să stea în genunchi în fața marilor puteri? Nu vreau să cred! Și iar revin la cele două alese virtuți cu care l-o fi înzestrat Ziditorul, despre care vorbea Episcopul, moldovenistul: înțelepciunea și voința. Pesemne, Neamul meu n-a știut să se folosească de cereasca înțelepciune, fără de care nicio suflare de pe acest pământ nu-și poate perpetua cu demnitate rădăcinile. Și nici de voință n-a fost în stare să se folosească, decât în momente de răscruce, când în fruntea lui scăpăra o sabie ridicată de-un braț de bărbat, în pieptul căruia bătea o inimă până la sacrificiu creștină. Nu fârnâiți cu dispreț, dragii mei elitiști, citind aceste rânduri. Sunt exaltate, patetice – știu. Dar sunt sincere și adevărate – credeți-mă! Cum adevărate-s pâcla, bruma din această dimineață ce-mi albesc cu atâta mâhnire iarba și aerul din curtea căsuței mele de vacanță.

Altă rană prin care-mi respiră de peste trei decenii sufletul e Mărgeluș. Vă mai amintiți cum îi descriam chipul în primul meu roman, *Donjuan de mucava*? În ziua când pleasem la Dușmani să realizez un fel de schiță artistico-publicistică despre maica ei, mulgătoare frunțașă, deputată în sovietul suprem al u.r.s.s. și mamă-eroină pe deasupra! Când mi se întoarce inima spre Mărgeluș, n-o văd decât așa cum îmi apăruse în fața ochilor mei orbiți de încântare – nu vă iritați, rogu-vă, că revin iar și iar la portretul-i: „... obraji de crin proaspăt înflorit...; ... ochi mari de-un cer îmbătat de primăvară...; ... coapse mlădiate spre subsuori...; ...buze rotunjite într-o ameteitoare ispită...” Voi intra și cu rana asta deschisă în mormânt?

Ieri s-au împlinit nouă zile de când a închis ochii soacră-mea. Și soțioara-mi de celular, ajutată de unchiul Ștefan Guțu, a chemat lumea la praznic. În ajun, Enciclopedia m-a sunat:

- Salut, pustnicule! Măine-dimineață avem praznic la nouă zile – nu vii?
- Nu pot, o trântii aiurea. Trebuia să cârpesc ceva: Am trimitere de la medicul de familie – mă doare... Știi că am probleme cu tensiunea?
- Daaa, făcu morocănos Ștefan. Vezi, mai gândește-te... Iaca, îi transmit lui Mărgeluș...
- Ce faci? Am înțeles că n-ai dorință să fii cu noi?
- Plec la medic – nu pot...
Mărgeluș făcu o pauză, cât ai curăța un măr de viermi:
- Păcat... Era o șansă să ne mai vedem... aici, pe plaiul nostru mioritic. Ne-om întâlni dar... dincolo...
- Unde dincolo? și mă răcii.

– Unde există numai iubire, unde nu există despărțiri de niciun fel... Închid, că unchiul are puțin pe cont, iar al meu e descărcat. La revedere! Și chiar închise.

Uite-așa! Îmi rămăsese să urlu. Sau să zbier. Dar n-am urlat, nici n-am zbierat. Aveam rezerva de aur – *Voievod*-ul lui Sergiu, în dulăpiorul de la bucătărie și mă dusei direct încolo. Sparsei un ou deasupra cartofilor răciți din tigaie și-o pusei pe aragaz. Apă proaspătă de la fântână aveam în vadră – obișnuiesc să beau o cană-două când îi trag cu tărie. Așteptai să sfârâie cât trăsei câteva fumuri, luai tigaia și-o pusei pe fundișorul de lemn – așa fac de când m-am mutat aici: ca să n-am de spălat farfuriile, mănânc direct din tigaie. Cuțitul, cadou de la Iohan, neamțul, e tocit de tot – mă lenevesc să-l frec de treptele scării, că pilă uit să-mi cumpăr de când m-a părăsit Mărgeluș. Rup franzela-n două. Destup. Torn. Mi-e lene să ies după o ceapă – le țin într-o lădiță de plastic în coridor, deasupra beciului. După ce sorb toată minunea, arunc un cartof în gură. Mă mobilizez – fac cei trei pași și revin cu două cepe. Mușc din pâine și încep să curăț ceapa. Cuțitul naibii! – dacă nu l-am ascuțit de când m-am mutat aici! Operația decurge dificil. Lăcrimez abundant. Ar trebui să le spăl. Mi-e sete. Mă aplec, fără să mă uit, umplu cana și o gâlgâi. Trebuie să spăl cepele totuși. Mă aplec iarăși, să mai iau o cană de pe taburet, trăgând cu ochiul, și îngheț lălâu – în vălurele plutea liric un șoarece pierit! Înhaț vadra și azvârl apa din prag. Și-atunci simt că mi se întorc măruntaiele. Mă opresc aici. Să nu vă fie și vouă silă.

În sfârșit, alerg la fântână cu cealaltă vadră. Revin. Clătesc de două ori cana din care băusem adineauri. O umplu cu apă proaspătă. Stau și-mi trag sufletul („Ce vor ei de la mine, tămâia cui îi are?! Nu trece praznicul cela fără mine? Că femeia-mi de celular sex refuză să facă!”), uitându-mă la cei trei cartofi prospăiți cu gălbenuș de ou. Îmi torn iar – în cana nenorocită de plastic, pentru că Rediș – bogătanul! calculatul! – nu și-a uitat paharele elegante, cu picioruș! Sug numai jumătate – e păcat să nu savurezi *Voievod*-ul ăsta... Mă aplec, clătesc în ceaunaș, fără să mă ridic, cele două cepe. Mândre cepe! Rodul pământului meu, sărmanul, ce n-a fost răscolit de brăzdar de plug de ani de zile. L-am sunat pe Tudor Neamțu, ce renunțase la șefia tovărășiei noastre rămasă de izbeliște, să-mi aducă vreun tractor să-l ar toamna asta. Mai împung cu furculița un cartof rece („Chiar mă fac de răs cu furculițele astea de aluminiu – trebuie să-mi cumpăr altele, mai moderne...”) și aud: „Miau-miauuu!...”. Șterg tigaia cu o coajă de pâine și ies la diavolița cu blană de păcură. Îi las în străchinuță tainul și mă întorc.

După ce sorb și restul voievodal, trec, cu alt cartof între măsele, în cameră și mă las pe scaun, în fața claviaturii. Și încep să tastez acest început de capitol care, se prea poate, va fi penultimul acestui roman – v-ați dat seama, probabil, că în această jumătate de oră, cât am mâncat, băut și am mai hrănit pisica, doar l-am tors în tărtăcuță. Termin tastarea fragmentului, ca să nu-l uit, și revin în bucătărie. Torn tot ce mai rămase în sticlă, îmi slobod fundul pe taburet și mă mobilizez. Pentru ultima lovitură. Cu un singur, ultimul, cartof și o coajă de pâine, l-am dat gata!

Nu-mi mai amintesc cum am ajuns la divan. Țin minte doar că după miezul nopții, apoi spre deschiderea zorilor, am ținut sub limbă câte-un *captopril*, că-mi ardea ceafa...

Toate astea au fost alaltăieri, spre seară. A doua zi, când dușmănenii, cu câte un colac și o lumânare aprinsă, o pomeneau pe fosta deputată, Aglaia, pentru ginerele ei, ziaristul ratat, a fost o zi de coșmar. Dacă n-ar fi venit Tudor cu un tractoraș și nu mi-ar fi arat pământul și dacă apoi n-ar fi stat cu mine până un pic peste miezul nopții, lângă vasul acela de cinci litri cu fragă albă, de producție redișană, creierii mei ar fi crăpat, întorși cu antenele spre Dușmani.

Astăzi sunt mai calm. M-am sculat cu capul baniță, am băut un ceai cu mintă bătută de brumă de sub nucul meu din poartă. Și iată-mă-s în fața calculatorului.

Nu știu dacă ați simțit până acum, dar cel mai greu mi-a fost să scriu despre Mărgeluș. Când bătrânelul meu pornește să însăileze rânduri în care transpare chipul ei de dimitriță mânărită, atâta tristețe dureroasă se cuibărește în sufletul meu, că-mi vine să iau câmpii! Și, legându-se în propoziții, cuvintele se zămislesc, șovăielnice, nemulțumite parcă de cutezanța și naivitatea-mi de a le impune să mai scoată niscaiva înțelesuri noi, să mai aburească amintiri învechite, de care eventualul lor cititor ar mai putea avea curiozitatea să le perceapă și să le mai împărtășească. Și după fiecare întorsătură de frază, neuronii mei prind, cu adevăratealea speriați: „Era o șansă să ne mai vedem... aici, pe plaiul nostru mioritic. Ne-om întâlni dar... dincolo...” În lumea de apoi, firește, – a spus-o cât se poate de explicit.

Ce mai vrea femeia asta de la sufletul meu? N-am deranjat-o toți anii ăștia cât și-a (ne-a) dădăcit nepoțelul (să-i aparțină numai Nătăliței ideea de a-l numi Sorin?), n-am sunat-o, pare-mi-se, niciodată eu, ci m-a sunat mereu ea – o dată în două-trei săptămâni, invocând mereu blestemul Domnului care a pedepsit-o să iubească un singur nemernic – pe tânărul corespondent Sorin Marcu. Care a furat-o în toiul nunții cu mașina redacției, mutând-o din căsoaia, cu două automobile în curte, a președintelui colhozului milionar (încolo urma s-o ducă mirele) într-o cămăruță fără ferestre din centrul raional, a cărei ușă mâncată de carii da direct în stradă. N-avea alternativă frumoasa mireasă – feciorașul președintelui era convins că, după nuntă, va duce în casa părinților o virgină, ci ticălosul de ziarist cu un stagiu de câteva săptămâni reușise în ajun s-o momească-n cotețul fără geamuri unde sta cu chirie și pe patul cel lat din scânduri să-i ia inocența de fecioară în timpul leșinului. Detaliile producerii acestei nemernicii le puteți afla în primul roman, dar, dacă nu ardeți să-l citiți, nu-i nicio tragedie...

Tresar spăimos – se aud claxonări. Repetate. Ies. În poartă, stă *moskvici*-ul lui Mișu! Întâi iese din „limuzină” Rogoz. Apoi își face apariția savantă Enciclopedia. Dar mai e cineva în mașină... Mișu îi deschide portiera – Mărgeluș! Dumnezeu! Soțioara-mi de celular mi-a sosit în musafirie! Pentru prima oară îmi onorează maghernița!

– Bucuroși de oaspeți, domnule sihastru? mă salută, primul, profesorul Guțu.

N-am grai. Buzele mi se mișcă parcă, dar nu-mi iese nicio piuitură („N-am să-i iert căcănarului de Rogoz, că nu m-a prevenit...”).

– Deschizi sau... nu deschizi poarta? întrebă cam hărtăgos Mișu, după spatele căruia – matahala! – se tupila silueta soțioarei mele.

Caut cheile – simt că-mi tremură etichetele – prin buzunare – nu-s!

– A zărit-o pe Mărgeluș și i-a pierit piuitul! hohoti scurt și scârțâit Rogoz. Sunt în ușă, măi Toadere, – eu le văd de aici!

Scot din broască legătura cu chei. Cobor. Mă scutur. Mă îmbătoșez. Pașii mi-s nervoși, dar siguri. Deschid poarta. Vraște. Îl îmbrățșez pe prietenul meu din anii studenției. Îi strâng laba („Ce gheare netăiate are!”) lui Mișu. O apropii de umeri pe Mărgeluș care mă sărută. Pe obraz:

– Trage-o în ogradă, Mișule...

– Să văd, Toadere... Rămânem peste noapte, domnule profesor? și-i zâmbește șmecherește nu știu cum.

– Nu cred, răspunde Ștefan Guțu, oprindu-și blândul ochilor pe fața lui Mărgeluș, pe care nu încolțește niciun tremur. Deocamdată să stea la poartă – numai că n-o lăsa și tu deschisă ca la neoameni cât stăm și noi un pic la masă...

– Ce să nu las deschisă – mașina sau poarta?

– Și una, și alta, făcu cu mâna a lehamite Enciclopedia, care-mi păru indispus.

Îi rog să intre încălțați, că n-am așternuturi pe jos.

– N-ai niciun țol ori... nu vrei să le așterni? se interesează moale Mărgeluș.

– Nu vreau să le aștern.

Din urma noastră, șoferul grandiosului *Moskvici* vine cu două sacoșe.

Îi îndemn să ia loc pe scaune, în jurul mesei pe care, după ședința *Clubului...* încă n-am mutat-o înapoi în bucătărie („Ce noroc am avut de Rediș, că mi-a adus trei scaune!”) și mai bag în garderobă o scurtă murdară și pantalonii de lucru.

– Pun sacoșele pe *lejanca* asta – se poate?

– Se poate, Mișule.

– Încât n-ai putut sau... n-ai vrut să fii cu noi ieri, l-am rugat pe Mișu să ne ajute să facem un mic praznic și-n sihăstria asta a ta – e omeneste să ții și tu o lumânare aprinsă pentru odihna de veci a soacrei tale, ce zici? Că a suferit, sărmana, groaznic și când ai furat-o pe Mărgeluș, mireasă, și... în în toți anii ăștia cât ați trăit înstrăinați unul de altul... Scoate și pune pe masă, Mărgeluș, că tu știi ce-i în torbele acelea...

Mărgeluș își leagă o pestelcă și cere s-o duc să se spele pe mâini. Îi scot în bățatură vadra și cana, dau să-i torn:

– Dă-mi și un săpun – n-ai?

– S-a terminat zilele astea...

– Vai de viața ta! pufnește cucoana din Columbia, clătindu-și lăbuțele.

Eu mă răsucesc iute. Alerg la spălătorul din aluminiu legat cu o sârmă de tulpina cireșului de după casă. Și revin cu o pișcătură de săpun de rufe. Cucoana iar pufnește:

– Ce-mi aduci mizeria asta, Toadere dragă? și urcă, căpriță zglobie, scările. Eu – din urma ei („E căcărezată rău de civilizație sud-vest americană, tămâia ma... ei!”), și intru cu vadra plină în cameră. Mărgeluș mă vede și o umple râsul, iar Rogoz:

– Toamnă-mi și mie, prietene, că mi-s cam murdare.

Din urma lui iese și Enciclopedia. Le torn și le întind și limbuca de săpun de rufe cu urme de țărână uscată pe ea. Mișu nu-și face probleme – își săpunește etichetele de urs, lățindu-și buzoaietele într-un zâmbet de boschetar șmecher:

- Ești foarte bucuros că ți-am adus-o, așa-i?
- Cum să nu fie bucuros, Mișule, dacă-i nevasta lui?
- Noi ne-am sfătuit... să punem la cale lucrurile în așa fel ca Mărgeluș să rămână cu tine noaptea asta – tu ce zici?

Eu tac. Eu nu pot să zic nimic („căciosul de Rogoz a ajuns să-mi facă și asemenea servicii! Eu nu sunt capabil să-mi aduc soțioara-n așternut – trebuie să mi-o aducă el!”), pentru că, într-adevăr, mi se oprise un nod amar în gât.

Enciclopedia nu primi restul îmbăloșat de săpun ce i-l întinse Mișu – se mulțumi să-și clătească doar mâinile de profesor-savant:

- Lasă, Mișule, că, poate, se vor lămuri ei singuri cu toate. Eu am vorbit destul cu Mărgeluș în ultima săptămână: am rugat-o de toți Dumnezeii să rămână de-acum în satul ei, să-l convingă și pe prietenul nostru să se mute încolo – cine are să caute de casa ceea? Cine are să îngrijească de grădină? Nătălița și-a ales destinul. A mai aștepta-o cotidianul cela din capitală să mai crească băiețelul, pe urmă l-a da la grădiniță și toate s-or orându-i cum trebuie. La urma urmei, măi Toadere, nu te-ai săturat și tu să trăiești singur, ca un pedepsit? Măcar la bătrânețe să vă adunați și voi într-un cuib, că viața asta te lasă când nu te aștepți. S-a mai gândit cineva că Petru Frunză, Directorul General de la S.A. *Moldagrotehnica*, un bărbat frumos și voinic, – cred că ați auzit de dânsul, că uzina-i în aripa orașului vostru...
- Ce-i cu Petru?! răcnii ca un smintit.
- A murit, vorbi gros Ștefan Guțu. Azi-dimineață – au transmis la radio... S-a stins la numai cincizeci și trei de ani...
- De ce?! urlai a doua oară.
- Atac de cord, răspunse îngrijorat Enciclopedia. De ce strigi așa?
- A fost colegul lui de clasă... și prieten, lămuri răgușit Mișu. I-a promis că-i sponsorizează și un roman. Împreună, cu Episcopul...
- A transferat de-acum și banii, Rogoz-ule! Că Petrică... era un om de cuvânt cum rar se întâmplă! țipai iarăși, simțind că mă înăbuș. Când e înmormântarea, Ștefane?
- Apoi..., dacă azi a decedat, înseamnă că-l vor înmormânta poimâine, sâmbătă. Dumnezeu să-l ierte...

Cei doi intrară-n casă, iar eu rămasei cu fața-n vânt, să-mi strivesc plânsul. Mărgeluș ieși în prag, mă privi câteva clipe, apoi coborî scările, alergă, mă îmbrățișă strâns:

- Toți vom muri când ne-a veni rândul, dragule... Ne-om duce la înmormântare împreună, bine? Hai, liniștește-te... Și-mi luă gâtul în iedera brațelor ei subțiri: Că dacă n-ai nimic împotriva, rămân în noaptea asta la tine... Și-am să te pun să faci focul, un foc gospodăresc, ca să duduie soba... Și vom sta în întuneric... să ascultăm cum trosnesc lemnele... Și flăcările vor... dansa... pe noi doi, numai pe noi doi... Și am să te rog să mă ții pe genunchi... Și să mă săruți... Mult-mult... Că-s dorită de

gura ta, Sorine, – lasă-mă până mâine să-ți spun așa cum îți spuneam când erai... *donjuan de mucava*, bine? Când te iubeam ca o stricată, Sorine, și te așteptam înnebunită să te întorci de la sindrofii... Iar tu, cum treceai, aghesmuit, pragul – nu te supăra că-ți amintesc, că nu-ți mai port de mult nicio pică... Ziceam, cum intrai în cămăruța ceea amărâtă a noastră, căutai sămânță de sfadă, ca să trântești ușa... și să te duci la linotipista ceea de la cămin... Crezi că nu știam că te duci la Clava? Da' eu, Sorine, nu eram deloc mai urâtă decât dânsa – ba, poate, și mai frumoasă eram!... Trebuie să-mi fii tare recunoscător – nu ți-am reproșat niciodată... Îmi striveam în lacrimi gelozia și numai perna știa de suferința mea... Toți anii ăștia – of, că mulți au mai trecut! – am căutat să-mi bag în cap că... n-a fost nimic adevărat din toate ce le-am avut rele în cei doi ani de căsnicie... Că toate au fost niște vise urâte, de care nu merită deloc să-mi mai amintesc... Ei, Sorine, să știi că n-am să-ți mai vorbesc niciodată nimic din ce ți-am spus acum – tu știi bine că mă pot ține de cuvânt... Și, de-acum fierbinte șoptindu-mi în gulerul cămășii: Eu mă apuc să spăl vesela, să fac un pic de ordine în bucătăria ceea, iar tu faci focul. Vreau să fie cald-cald, ca să mă poți dezbrăca goluță... Să dorm cu sânii lipiți de inima ta – s-o aud că bate numai pentru mine... Și se desprinsе sprinten: Pe unchiu și pe Mișu ți-i trimit eu acuși!

Ieșiră amândoi repede, cuprinși și bine dispuși. Îmi strânseră mâna și le deschise portița. Mișu îi făcu loc profesorului pe bancheta din față. *Moskvici*-ul sfârâi, apoi bubui, zăngănind din aripi și eșapament. Brusc se deschise portiera și Mișu îmi făcu semn cu degetul să mă apropii. Mă duse până-n gardul lui Roșior, șoptindu-mi radios în ureche:

– Veste țeapănă de la Adela: ți-a născut un flăcău. Felicitări!

Eu rămân stâlp băligat, lipit de gardul de sârmă. Rogoz se răsucește, trântind ușa. *Moskvici*-ul pornește în forță, luând în piept deluțul. Mișu, în seara ceea, urmă să-l găzduiască pe profesorul chișinăuian în apartamentul său cu două camere și o Nadiuță care, după, îi va face frecuș vreo trei zile pentru o surpriză ca asta.

Revin la gura sobei pleoștit și tragic. Mă apuc. Scot cenușa din sobă, mai întâi. Lemne tăiate aveam un sac întreg și-l țineam într-un ungher al WC-ului. Aduc un braț, clătinându-mă. Smulg trei foi din Enciclopedia r.s.s.m („Să crapi tu, Rogoz-ule, cu veștile tale!”), le ciuciulesc, punând deasupra câțiva ciocălăi uscați. Aprind. Ies câțiva floci de fum, dar iau foc! Îi las cât l-aș fi lăsat pe Mișu să-i facă musafirului prezentarea, iar profesorului, să-i pupe Nadiuței galant mâna, apoi bag lemnele. Mai aștept – cât Nadiuța îi va face semn jumătății sale să-l urmeze-n bucătărie, întrebându-l: „Și cu ce să vă hrănesc eu acum, bețivule? Ai adus ceva în sacoșa ceea?”. Cele trei lemne s-au încins. Deschid și mai arunc altele trei, dar mai groase. Închid. Aștept – cât Mișu, râzând pătrat, scoate merindele, punându-le pe masă: „Noi suntem tare sătui, Nadiuță. Pune-le în frigider, că ne-ajung pentru două-trei zile...”. Satisfăcut, mă transport în cameră: columbiana mea cu pestelcuță albăstrie, ca ochii ei în lumini de brândușă, freacă mușamaua cu un spălător („Ce minte am mai avut că am cumpărat sticluța ceea de *Zolușka* – acum a prins foarte bine!”): Și de-odată, îmi apărură-n văzul rătăcit obrajii rotunzi ai lui Petru, cu mustață brumată...

– Arde focul? Stai să-mi ajuți să ducem masa în bucătărie.

Îmi feresc ochii ce-mi ardeau. Ca și creierii. Ducem masa. O așezăm lângă perete, sub picioare zăngănindu-ne niște sticle goale de votcă.

– N-ai un sac? Ia-le de sub masă și aruncă-le undeva.

Mă execut fără crâcneală. Scot un sac din pânză de sub etajera cu cărți, îl umplu pe jumătate cu șipuri – ah, drăguțele mele, cum mi-ați potolit voi setea și mângâiat singurătatea! – și îl tăbâresc, cuibărindu-l în tufa de zmeură din spatele W.C.-ului. Întorcându-mă, mă încăpățânez să fiu flexibil. Deschid – focul arde în toată legea! Și soba începe a se încălzi.

Deschide ușa Mărgeluș, intră:

– Vai, cum duduie! Și mă sărută pe obrazul drept. Da' tu nu sta, Toa... Sorine! Cât fac ordine în bucătărie, ia mătura și scutură păianjenii din cameră – spânzură în toate ungherele. Dar fă-o atent. Apoi îți dau o cârpă și șterge pervazurile. Hai, că vin și eu să te ajut. Camera trebuie măturată, podeaua, spălată – că nu putem dormi în mizerie. Și iese, întorcându-mi fundulețul care, pe vremuri, îmi provoca amețeli.

Mai arunc două lemne și ies să execut. Și chiar le făcui repede și bine. A rămas doar spălatul podelei. Care n-a fost mângâiată de cârpă umedă de când a fost pusă. Acum îmi odihnesc șezutul pe scaunul lui Rediș. Nu, că de-acum vor fi toate trei ale mele... Îmi zic: după înmormântare, va trebui să mă duc la spectacol, că nu mai pot refuza... Mă știu și cu Directorul – în tinerețe, am nimerit într-o companie pe malul iazului, cu niște gagici... Scrie și piese flăcăul și le joacă tot el... Dacă, într-adevăr, a ieșit din sămânța mea, iese că mi-a moștenit harul scrisului? Am eu har?! Și dacă voi fi cu Mărgeluș, ce fac cu ea – o iau la spectacol? Hai, că doar n-am să urc în scenă... să-mi îmbrățișez feciorul! Avem încă timp s-o facem, dacă s-a adevări că...

– Tu ai terminat, Sorine? se aude trilul lui Mărgeluș.

Îi răspund că totul e O.K.. Columbiana iese. Focul trosnește-n sobă, păianjenii s măturați și aruncați afară în fața ușii. Păretarul... Țesut pe vremuri de soră-mea Ghinuța... Îl scutur și-l aștern la loc pe *lejanca*. Mi se umezesc ochii. Ieri m-a luminat Dumnezeu amintindu-mi că soră-mea cu nume de floare de grădină împlinește optzeci de ani. Și-mi veni, inspirată, ideea: îl sun pe Vasile Luncașu, directorul de școală care mi-e și prieten: „Măi Vasile, tu ai de unde cumpăra un buchet de flori?” „De ce să cumpăr? Am flori destule în grădină și la școală”. „Soră-mea mai mare împlinește azi optzeci de ani... Pleacă la ea și înmânează-i buchetul din partea mea și a soției...” În juma' de oră, directorul mă sună. Din ograda casei noastre părintești. Îi dă telefonul să vorbim. Îi urez multă sănătate. Trebuia să-i mai spun că, după moartea mamei, dânsa mi-a fost a doua mamă? N-am înțeles mai nimic din cuvintele ei gătuite. Plângea pe rupte...

Da, le-am făcut pe toate rapid ca niciodată de când m-am mutat în căsuța mea. Pe care n-o pot părăsi pentru nimic în lume. Am reținut perfect: „...am rugat-o de toți dumnezeii să rămână de-acum în satul ei, să-l convingă și pe prietenul nostru să se mute încolo – cine are să caute de casa ceea?” Dar „prietenul nostru”, izgonitul din..., în grija cui să lase căsuța lui, Enciclopedio? Și va renunța cucoana la confortul din Columbia, pentru a respira aromele tari ale găinațului din Dușmani? Ca să-și sfârșească veleatul în mizeria ceea de casă cu prispele îngropate pe jumătate-n

pământ? Că-n castelul ridicat de fostul ei concubin nu intru, să mă tai! Și are ea voința să nu se întoarcă să-și țină pe genunchi nepoțelul? Pe Sorinel și nu mai țin minte cum? Așa că, dle profesor, în zadar ți-ai consumat cu Mărgeluș retorica...

– Soba e fierbinte rău! ciripește columbiana, apropiindu-se. Am așternut cearșafuri curate...

– De unde, curate?

– Le-am adus eu... Acum așteaptă să mă spăl puțin și-am să te rog să te speli și tu – prosopul meu îl iau cu mine în cameră, iar tu ai unul curat aninat în ținta din ușa bucătăriei... Vezi că am avut grijă de toate? Apa din ligheanul cel mare ai s-o arunci tu. La Dușmani aveam condiții mult mai bune, dar n-ai vrut să vii, răule...

Cum intrai în așternut, îi înșfăcai popoul cu labelle mele lacome.

– Lasă asta! se scutură înfrigurată. Te vreau pe sânii mei... Să mi-i strivești cu pieptul... Cum ai făcut-o la unchiu demult-demult, în dimineața ceea, pe care n-o mai pot uita... Întinde mâna – ai găsit cutiuța? E cu unsori. Ai s-o... bine, când va fi gata de... treabă. Și parfumă aerul cald cu râsu-i moale și dulce: Și te mai rog – de data asta, și mai serios – să intri încet de tot... Că la zestrea mea..., că-i numai a ta, n-a umblat nimeni de când ne-am despărțit, știi tu... Când m-ați condus atunci la aeroport... Am plecat frântă de suferință... Că mi-ai părut rece, indiferent, ca o momâie egipteană, și, când zburam, îmi ziceam că am să mă răzbun... Că am să te înșel cu primul bărbat care are să-mi placă măcar un pic... Dar n-am mai putut-o face, pentru că... Dar n-o mai spun – oricum nu m-ai crezut niciodată... Îți mai spun: fă-o încet... Acum, va trebui să mă mai dezvirginezi o dată, donjuan cu mulți draci...

50.

Spectacolul e pe sfârșite. Și actorul Marius Hotingeanu, luminat puternic de violetul scânteietor al unui reflector, pare să-și rotunjească cu palidul buzelor monologul:

„A venit, în sfârșit, timpul să vă zic adio, bunii mei compatrioți! Iartă-mă, Doamne, dacă ești... Ca să fiu sincer, n-am prea crezut în existența Ta, deși... mă rugam uneori. Eram singur, eram foarte singur, Doamne, și trebuia să vorbesc cu cineva în clipele când mi se părea că toată lumea îmi întoarce dosul...” Ei, mare lucru e să bei o gură de otravă?! Sorb înfuriat lichidul! Sună telefo... E Dorica, cine altcineva? Ridic: Da, eu sunt, Dorico... Ai întârziat un pic, Dori... Îmi alunecă receptorul. L-am pus... bine? E-n ordine...

Brațul drept al actorului leașină și paharul deșertat se rostogolește pe scândura scenei, la picioare. Se aud câteva bătăi din palme, curmându-se subit însă. Pentru că „sinucigașul”, în loc să se prăvale de pe scaun, mort, își saltă brațul, își îndreaptă umerii și... se ridică! Dând toată regia peste cap! Actorul ia o pauză, secerându-i cu ochii aprinși pe spectatorii din primele rânduri.

– Ce face el, mă? întrebă crunt Directorul urechea lui Iacob Patrașcu.

– Nu-mi dau seama, domnule Director, îngălbenește șeful trupei.

– Uite-l că... nu cade la podea... De ce nu cade, Patrașcule?

– Nu știu, domnule Director... Să așteptăm... Să vedem...

Actorul înaintează cu pași mici. Iată-l oprit cu boturile la pantofi pe buza gropii sufleurului. Buzele-i palide înspică un zâmbet enigmatic:

*Sunt o ghicitoare neobișnuit de simplă,
dar voi, uite, că n-o puteți ghici!*

V-o mai spun:

*am mai multe fețe urât mirositoare –
mimez curajul, deșteptăciunea, curățenia lacrimii;
de-i necesar,
sunt pregătit oricând să vă iubesc,
dar să vă urăsc, și mai mult...*

Nu mă puteți ghici încă?

*Doamne,
poate încerci să mă ghicești Matale?!...*

- Cine, piz.. mă-sii! l-a pus să vină cu ghicitoarea asta? scrâșnește Directorul.
- A ieșit fantastic! e încântat Iacob Patrașcu.
- Lasă-mă naibii!

Cortina alunecă. Aplauzele erup încet, îngândurate. Spectatorii din primele rânduri încep să se ridice. Toată sala e în picioare. Marius face câțiva pași îndărăt, închinându-se.

- A ieșit bine, domnule Director! S-au ridicat toți spectatorii....
- N-a ieșit rău, zâmbește acru Directorul. Dar nu scapă el de frecuş. Dromaderul! Să-și permită de capul lui să modifice finalul?!

Aplauzele nu conţenesc. Dar Directorul iese hotărât și urcă în scenă. Bate și el din palme de câteva ori, dar face semn din laba-i autoritară și spectatorii se lasă în scaune:

- Să-l felicităm pe tânărul nostru actor cu prilejul acestui spectacol, jucat în această seară... în premieră absolută! Și după alte aplauze: E o dublă sărbătoare pentru dânsul: își face debutul ca autor dramatic! Urmează alte ovații. Îl felicităm și pe Artistul Poporului, Iacob Patrașcu, care a regizat acest spectacol! Și-i face semn șefului trupei să urce-n scenă.
- Să-l felicităm și pe Directorul nostru care..., începe să vocifereze Patrașcu, dar șeful îi taie avântul cu gestul mâinii și acela amuțește subit.
- Vreau să vă anunț, dragi spectatori, continuă Directorul, legănându-se pe botul pantofilor lucitori: la spectacolul nostru a venit tocmai din Bucovina mama lui Marius – vă rugăm să urcați în scenă, doamnă!

Elegantă și dreaptă, Clava își face drum din rândul al treilea. Urcă. Actorul își îmbrățișează lung mama, apoi o reține lipită de umărul lui. Directorul, îmbătoșat radios, anunță a doua surpriză-bombă:

- Și acum, dragii noștri spectatori, o altă mare surpriză pentru actorul nostru și pentru noi toți: în sală se află în aceste momente tatăl... adevărat al actorului, pe care

Marius, până în seara asta, nu l-a văzut, nu l-a îmbrățișat! Ce să-i faci? Viața își are – drepte, strâmbe – legile ei. Invităm în scenă pe cunoscutul ziarist Toader Marcu!

Cei doi din scenă, mama și fiul, încremenesc, cu fețele desfigurate-n alb. Spectatorii încremenesc și ei în scaune, dar își revin repede răsucindu-și capetele într-acolo, unde împușcau ochii aprinși ai Directorului. Ei îl țintuiau pe un bărbat cărunt din rândul șapte, înclinat spre vârsta a treia, în sacou cafeniu, cu cravată, care în clipa ceea nu-și putea smulge mâna din palmele, încleștate a disperare, ale unei femei ce-și pironise privirea tăioasă de vioarea pe fața lui de ceară transpirată. Bărbatul și-o smulse, în sfârșit, ridicându-se smucit și, chiar în fulgerarea ceea de clipă, căzu moale în scaun. Femeia de-alături țipă scurt, înlănțuindu-i capul:

- Chemați ambulanța! Ambulanța! Ambulanța!..
- Oameni buni! Nu-i niciun medic în sală? imploră ajutor Directorul. Și, lui Patrașcu: Cheamă ambulanța, tămâia...

Spre bărbatul prăbușit în scaun se strecură iute printre rânduri un ins mic de statură („E doctorul Anatol Pânzescu! se auzi murmur în sală”), care, acaparându-i gura leșinatului, porni să-i sufle viul din viul lui.

- Dragul mamei, tatăl tău... a leșinat, șopti cu tremurul galben al buzelor femeia, smucindu-se să iasă din brațele fiului. Marius însă nu-i dădu drumul, îmbrățișând-o și mai strâns.

Parte de lume se buluci spre ieșire, cealaltă se înghesui în jurul nefericitului tată.

- Ți-au răspuns? se frământă nervos Directorul.
- Trebuie să sosească din clipă-n clipă, spuse aburit Patrașcu. Ce ghinion mai are băiatul ăsta, Doamne!
- Și eu... care am crezut că-i fac fericiți pe toți!
- Și pe soția lui Marcu? nu se stăpâni Patrașcu. N-ați văzut că ziaristul era cu soția?
- Nu-i cunosc soția! suflă agresiv Directorul. Când am regulat cu el două cocote pe malul iazului de la Hiliuți, era fără soție! Mi-a spus Rediș povestea lor și... am constatat că-i peste seamă de interesantă... Și oftă, ștergându-și de sudoare pleșul.

Intrară două halate albe. Grămada de curioși se despică, făcându-le drum.

- Simt că mi se urcă zahărul, Iacobe... Coboară, te rog, și vezi care-i treaba. Și Directorul se apropie de mamă și fiu: Scuze, doamnă... Și nu te mai supăra nici tu, băiatule... Am fost rugat să-l anunț și să-l chem în scenă... Am crezut că fac bine, dar uite ce a ieșit!...

Din spatele halatelor albe, sparseră văzduhul îngroșat țipete îngrozite de femeie. Patrașcu alergă fâlfâindu-și poalele vestonului:

- E mort, șefule. Atac de cord...

Mama Clava alunecă moale în brațele fiului. Marius, gemând, o ridică pe mâini și ieși cu ea pe ușa din spatele scenei. Iacob Patrașcu se grăbi să-l urmeze, iar Directorul, către halatele înțepenite:

– Domnilor doctori! Poate vine cineva, că... a leșinat mama actorului! Și, zborșit, lui Dinu care se uita, bleg, în gura lui autoritară: Ce te holbezi, prostule? Coboară iute și ajută-le celor cu targa să-l scoată!...

EPILOG

Am gândit că, odată închis crugul vieții ziaristului și, mai puțin, al scriitorului, Sorin (Toader) Marcu, care și-a risipit zădărniciile pe acest pământ, cea mai mare parte din ele însăilate de el însuși în cele trei volume, – de, cu stângăciile caracteristice unui narator începător – ziceam, m-am gândit că, de data asta, mai potrivit ar fi un epilog, decât un P.S., la finele acestei trilogii despre un *donjuan de mucava*, altul, în *derivă* și al treilea, despre un amărât *donjuan izgonit din visuri* (le-a avut oare?), evadat în sine din lumea-i ce-i devenise nesuferită și pentru care și ea, lumea, pierduse orice interes.

Să judece cititorii despre ghinioanele ce s-au ținut de dânsul, ca lepra de pielea osânditului. Mie, bunăoară, mi-e în cot în care hlei îl vor devora viermii pe donjuanul Marcu, dar m-am cutremurat totuși un pic auzind că sicriul lui, cu capac bătut pe

jumătate în cuie, a fost întors de grănicerii ucraineni de la vama *Mămăliga* – Episcopul, care-și asumase pe banii proprii să-l care în satul lui, nu putuse prezenta străjerilor cu pistol la șold o banală adeverință cu ștampila sovietului sătesc, ca dovadă că nefericitul cadavru își are loc rezervat în preajma mormintelor părinților.

Cortegiul se răsuci, făcând cale întoarsă, oprindu-se fără staționări la cimitirul, violent contestat de ziaristul Marcu, din mahalaua țigănească a orașului din care evadase. Cei trei gropari ce-și fumau țigările lângă movila unui mormânt, stând cu paharele întinse să le toarne votcă o țigancă proaspăt văduvă, cu inele pe toate degetele, când au auzit ce sumă le oferă preotul cu cruce mare de aur, aruncară pe loc țigările, sorbiră lichidul alb și se apucară de săpat. Cei trei prieteni-însoțitori ai Episcopului sau, poate, și ai defunctului, puseră și ei mâna pe lopeți și lucrul spori.

Mărgeluș, cu coatele sprijinite de sicriu, i-a urmărit cu ochi uscați până terminară. Se desprinsese doar când unul din gropari se apropie cu ciocanul și bătu cuiele până-n gămălii.

Și când crucea fu îngropată și mormântul vârfuit, iată că oprește o limuzină pe drumeagul de alături, din ea ieșind, pe rând, Hary, Clava, cu patru trandafiri, și actorul Marius Hotingeanu. Episcopul le întinse banii groparilor, apoi se întoarse către Mărgeluș, înțepenită în genunchi, lângă cruce:

– Noi te așteptăm în mașină, bine?

Când se îndepărtară cei patru, se apropiară de mormânt mama și fiul, pentru că Harlambie Iulianovici se retrase lângă mașină, aprinzându-și o țigară. Clava depuse pe lutul proaspăt cei patru trandafiri albi, după care urmă o liniște bună de învelit colții tigrului.

– Frumos băiat ai, Clavo, zise Mărgeluș cu uscatul galben al buzelor.

– Seamănă cu taică-său, răspunse fundoianca, prinzându-se de degetele celor două mâini ale fiului ce-i cuprinsesă umerii.

– Mai are frați?

– Cine?

– Păi... actorul tău! se irită proaspăta văduvă.

– Mai are o soră. Pe fiică-ta, răspunse calmă și cu toată gura cealaltă văduvă, din Fundoiaia.

Aproape anonimul prozator, Toader Marcu, consemna pe o pagină scrisă că-l cerca groaznic uneori presimțirea că hleiul satului său ar putea să nu-i scoată de sub legea implacabilă a proscrisului învelișul păcătos când îl va părăsi sufletul. Presimțirea s-a dovedit a fi genială: refuzat de pământul mărginind frumos cu Codrul Cosminului, Marcu rămase, cuminte, în cimitirul basarabean din mahalaua țiganilor. La numai doi metri de sicriul aurit al cizmarului Aurel Preida, care: n-a trăit în viața lui angoasele și disperările lui Emil Cioran, nici răcorile metafizice ale lui Kant; n-a avut habar dacă Dumnezeu l-a înzestrat și pe dânsul cu înțelepciune și voință și, cu atât mai mult, dacă ar fi trebuit să mai facă ceva cu ele; n-a slobozit în urnă buletine nici pentru comuniștii lui Vorevronin, nici pentru unioniștii lui Mihai Ghimpu; n-a priceput pentru ce tinerii ceia au dat foc palatului Parlamentului; n-a cumpărat, nici n-a luat cu împrumut vreo carte de undeva; n-a citit un rând din

articolele incendiare ale ziaristului Marcu, nici n-a auzit de existența acestuia; n-a fost așteptat în așternut de nicio muiere, decât de țiganca lui, și deci n-a avut de ce să-și caute bastarzii pe undeva sau să-i aștepte.

Și totuși, și totuși, viermii din perimetrele jilave ale celor două morminte chiar în acea seară s-au adunat într-o ședință ad-hoc, hotărând: jumătate dintre ei, în mod strict egală cu cealaltă jumătate, se vor deplasa responsabili și vor căuta fisuri de acces în sicriul maiestuos al țiganului Aurel Preida, iar ceilalți vor purcede flămânzi spre sicriul modest al fălosului ziarist și nedefinitivatului scriitor, Toader Marcu. Și vor începe să-i devoreze pe amândoi de la inimă. Pentru că, vorbesc deșteptii, cu bătăile ei încep și sfârșesc zădărniciile vieții omului...

Autorul

CUPRINS

PARTEA ÎNTÂI.....	2
PARTEA A DOUA	8066
EPILOG.....	19000